

АЛЕКСАНДРА МАРИНИНА ОТКРАДНАТИЯТ СЪН

Част 3 от „Анастасия Каменская“

Превод от руски: Здравка Петрова, 2001

chitanka.info

КЪМ БЪЛГАРСКИТЕ ЧИТАТЕЛИ

Много ми е приятно, че книгите ми се превеждат в България и моите любими герои вече ще говорят и на български език. Искрено се надявам, че за вас ще бъде интересно да прочетете не само как и защо се извършват престъпления в Русия, но и за това как живеят сега хората в нашата страна, за какво мислят, мечтаят, на какво се надяват и от какво се страхуват.

Моите романи са за любовта, за ревността, за омразата, за отмъщението, за дружбата и предателството, за честта и безчестието, т.е. за това, което е близко и разбираемо за всеки човек, независимо в коя страна живее и на какъв език говори. Надявам се, че прочитът на моите книги ще ви достави поне малко удоволствие. И предварително ви благодаря, че ще ги прочетете.

Желая ви успехи, щастие и благополучие!

С уважение и любов:

Александра Маринина

ГЛАВА 1.

— Стоп, стоп! Спри! Засега нищо не струва.

Помощник-режисьорът Гриневич раздражено плесна с ръце и се извърна към младата жена, която седеше до него.

— Виждаш ли? — жално каза той. — Тези хубавици не са в състояние да направят и най-простите неща. Понякога се отчайвам, имам чувството, че нищо няма да излезе от този спектакъл. Какъвто и образ да създават, всяка се старее за едно — всички да видят само нейните качества. Лариса!

Високо стройно момиче в тъмно трико дойде на авансцената и грациозно седна, като отпусна единия си крак и повдигна другия до гърдите си.

— Лариса, ти каква роля играеш? — строго подзе Гриневич. — Ти играеш помияр, а тя — плода на забранената любов между фокстериер и болонка. Ти трябва да бъдеш игрива, дружелюбна, гальовна, малко суетна. Но най-важното — трябва да си дребна. Дребна, разбираш ли? Тясна крачка, никакви широки жестове. А ти какво ми играеш? Руска хрътка? Разбира се, така ти е по-удобно да демонстрираш великолепната си фигура. Тук, драга моя, не е конкурс за красота, фигурата ти не е потрябвала на никого. Искам да видя малко помиярче, а не твоя вълнуващ бюст. Ясно?

Лариса слушаше навъсено помощник-режисьора и поклащаше изящното си краче.

— Добре де, като имам гърди, да ги отрежа ли сега, та да изиграя това куче? — рязко тръсна тя.

— Искаш ли да ти кажа какво трябва да направиш? — миролюбиво отговори Гриневич. — Престани да се лубуваш на себе си, това е цялата тайна. Върви да работиш. Ира!

Лариса бавно стана и тръгна към дъното на сцената. Всичко, което си мислеше в този момент за помощник-режисьора Геннадий Гриневич, беше изписано с огнени букви върху красивия ѝ гръб, а препинателните знаци ясно се открояваха в предизвикателните

движения на заоблени ханш и изваяните рамене. Като цяло смисълът беше: на някои хора, не е нужно да казваме кои точно, им е много лесно да дават съвети да не се любиме на себе си, след като самите те са малко по-красиви от маймуни.

Поредната жертва на критиката на Гриневич скочи от сцената и подпря гръб на нея.

— Какво, Гена, и аз ли не се справям? — огорчено попита тя.

— Ирочка, мила, в живота ти си много добро момиче. Безспорно това е качество, заради което всички ние те обичаме. Но ролята ти е една невероятно гадна кучка-доберман. И когато с кучешките си похвати ти си изясняваш отношенията с другите персонажи, чувстваш се неловко. През цялото време си оставаш Ирочка Федулова и се срамуваш от своята кучка, която се държи грубо и несправедливо. Жал ти е за всички, които тя обижда, и това прекалено много си личи. Скривай си характера, а? Излезеш ли на сцената, забрави каква си в живота, забрави всичко, на което са те учили мама и тате. В тази кучешка компания ти си тартор, най-силната си и укрепваш и поддържаш авторитета и властта си. Ти си мръсница от най-мръсните и да не си посмяла да се стесняваш от това. Не се опитвай да направиш героинята си по-добра от онази, която е описал авторът. Разбрахме ли се?

Ира мълчаливо се качи на сцената, а Гриневич пак се обърна към събеседничката си.

— Как мислиш, Анастасия, дали трябваше изобщо да се захващам с това? Още в театралния институт си мечтаех да направя спектакъл из живота на кучетата. Бях луд по тази идея, разболях се по нея. Най-сетне намерих автор, придумах го да напише пиеса, после едва ли не му целувах краката, за да я преработи, та да стане такава, каквато аз я исках. После врънках режисьора да се съгласи да поставим спектакъла. И накрая излиза, че младите актриси не могат да изиграят това, което ми трябва.

— Чак пък толкова ли не могат? — недоверчиво попита Анастасия Каменская, която внимателно бе наблюдавала актьорите от самото начало на репетицията. — Разбирам какво те безпокои, но човек не може да се научи на тези неща, те могат само да се разберат от собствен опит. Тук не би помогнал нито режисьор, нито педагог. Трябва да ги научиш да престанат да обичат себе си, своята външност,

своята индивидуалност, но не забравяй, Геночка, че всъщност това е противоестественно. Ако се беше потрудил да прочетеш някоя и друга книга по психиатрия и психоанализа, щеше да научиш, че пълното отрицание на собствените качества и собствената ценност е признак на нездрава психика. Нормалният здрав човек трябва да обича и уважава себе си. Не до егоцентризъм, разбира се, но в разумни рамки. Ти искаш извън сцената актьорите да бъдат личности с всичките си качества и комплекси, а щом направят една крачка иззад кулисите към сцената, веднага да изгубват вътрешната си опора и да се превръщат в глина, от която можеш да моделираш каквото си пожелаеш. Нали това се опитваш да направиш? Съветвам те да поканиш в трупата психолог.

— Ами, май че да, сигурно си права — неуверено смотолеви Гриневич, който докато слушаше Настя, не преставаше да наблюдава актьорите на сцената. — Впрочем не съм сигурен дали това е правилно от гледна точка на актьорското майсторство. Виктор! Сергадеев! Ела тук!

Огромният мускулест младеж, който играеше черен лабрадор ретривър, слезе до първия ред, тежко се тръшна на стола и започна да бърше с хавлиена кърпа потта от лицето и врата си.

— Какво, Ген? — леко задъхан, попита той. — Пак ли не става?

— Не става я. Не мога да разбера защо не ти върви сцената с куция пудел. Пречи ли ти нещо?

Виктор сви могъщите си рамене, лъщящи от потта.

— Не знам. Не мога да разбера. Аз съм млад и глупав, а пуделът е стар и куц. Аз не разбирам, че съм по-млад и по-силен и го погвам по цялата сцена, сякаш сме равни. А той е горд и не иска да се издаде, че му е трудно да играе с мен. Едва когато рухва в изнемога, аз трябва да се сетя и да се засрамя. Така е, нали?

— Така е. И какво ти пречи тогава? Не знаеш как да покажеш, че те е срам?

— Не е там работата. Просто не ме е срам. Разбираш ли, Шурик толкова леко тича по сцената, че когато рухва, не знам защо, но на мен никак не ми дожалява.

Шурик, който играеше куция стар пудел, наистина беше майстор на спорта по лека атлетика, тичаше леко и красиво, а когато падаше, за да не помръдне повече, това се възприемаше като преструвка и мошеничество.

Гриневич погледна Анастасия с очи, пълни с отчаяние.

— Ново двайсет! И тука пак същото.

Настя не беше актриса и работата ѝ нямаше нищо общо с театъра. Навремето бяха живели с Гена в един блок, апартаментите им бяха един срещу друг, и откак той започна работа в театъра, тя три-четири пъти в годината идваше да гледа репетициите му. Идваше с една-единствена цел: да гледа и да се учи как с помощта на най-дребни пластични и мимически нюанси се извайват най-различни образи. Гриневич нямаше нищо против тези посещения, напротив, беше много доволен, когато старата му приятелка идваше в театъра. Дребничък, леко плешив, с лице на грозен, но весел гном, Геннадий открай време тайно беше влюбен в Настя Каменская и ужасно се гордееше, че до ден-днешен никой не се бе досетил за това, включително и самата Настя.

— Всичките тука са Мадони и Вандамовци — продължи раздражено да мърмори той. — Повече обичат красавиците и спортистите в себе си, отколкото актьорската професия и театъра. Ами то се знае, толкова години упорит труд, тренировки, пот, режими, диети — ще бъде жалко, ако никой не види и не оцени това. Половин час почивка! — извика той.

Гриневич и Настя отидоха в бюфета и си взеха по чашка безвкусно, изстинало кафе.

— Как я караш, Настюша? Как сте вкъщи, в работата?

— Все същото. Мама е в Швеция, татко преподава, още не мисли за пенсиониране. Едни хора убиват други и кой знае защо, не искат да бъдат наказвани за това. Нищо ново в този живот.

Гриневич леко погали Настя по ръката.

— Уморена ли се чувстваш?

— Много — кимна тя, без да откъсва поглед от чашката си.

— Да не би да ти е писнало от работата?

— Глупости! — Настя вдигна очи и погледна с укор помощник-режисьора. — Как можа да го кажеш? Работата ми ужасно ме уморява, в нея има много мръсотия, в прекия и в преносния смисъл, но аз я обичам. Нали знаеш, Гена, бива ме за много неща, дори като преводачка бих могла да печеля много повече, да не говорим пък, ако реша да давам уроци. Но не искам да се занимавам с нищо друго, освен с моята си работа.

— Още ли не си се омъжила?

— Дежурният въпрос! — засмя се Настя. — Задаваш ми го всеки път, когато се видим.

— Ами отговорът?

— И той е дежурен. Нали ти казах: в живота ми не се случва нищо ново.

— Но си имаш някого, нали?

— Разбира се. Все същия Льоша Чистяков. И той е дежурен.

Гриневич отмести чашката си и внимателно погледна Настя.

— Слушай, не ти ли се струва, че просто ти е скучно в твоя еднообразен живот? Днес никак не ми харесваш. За пръв път те виждам такава, а пък те познавам не помня откога.

— От двайсет и четири години — подсказа му Настя. — Когато се преместихте в нашия блок, аз бях на девет, а ти — на четиринайсет. Тъкмо трябваше да те приемат в комсомола, но заради преместването беше сменил и училището и ти бяха казали, че си нов човек за тях и не могат да ти дадат препоръка за комсомола. Така че всичките ти съученици ги приеха в осми клас, а тебе — в девети. Ти тогава ужасно се тормозеше.

— Откъде знаеш? — смая се Гриневич. — Тогава не бяхме приятели, ти беше някаква буболечка за мен. Много добре си спомням, че се сприятелихме, когато родителите ни купиха еднакви кученца, от едни и същи родители. А преди това, мисля, дори не бях стъпвал у вас.

— Родителите ти обаче идваха. И все за тебе говореха. И за комсомола, и за онази десетокласничка, и за контролното по физика.

— За какво контролно? — недоумяващо попита помощник-режисьорът.

— Дето не си искал да го пишеш. Взел си горещ душ, измил си си главата и си излязъл само по пижама и бос под снега на балкона, било е през февруари. И там те пипнали родителите ти.

— И после какво е станало?

— Ами нищо. Нали си як като бик, наложило се да пишеш контролно.

— Я виж ти! — разсмя се от сърце Гриневич. — Ами че аз това изобщо не си го спомням. Да не ме лъжеш нещо?

— Няма лъжа, няма измама. Нали знаеш, че имам добра памет. А пък че ми било скучно от еднообразния живот, не си прав. На мен

никога не ми е скучно. Винаги имам какво да си мисля, дори при този еднообразен живот.

— И все пак ми се виждаш кисела, Настася. Да не те е обидил някой?

— Ще ми мине. — Тя тъжно се усмихна. — Умора, магнитни бури, парад на планетите... Всичко ще ми мине.

* * *

Какво по-нелепо от отпуска през ноември? През снежните месеци човек може да кара ски, през март и април живителното слънце на Кавказките минерални бани ще влее сили в заслабналото от зимната авитаминоза тяло, да не говорим пък за отпуска от май до август, септември и октомври са най-хубавият сезон по крайбрежията на топлите южни морета, но какво да правиш през ноември? Ноември е най-безрадостният месец, когато златната прелест на есента вече е изчезнала и неотвратимостта на дългите тъмни студени дни става очевидна до болка. Ноември е най-тъжният месец, защото дъждът и калта, които през март и април са предвестници на топлината и удоволствието, в предзимния период навяват тъга и униние. Не, нито един разумен човек не би си взел отпуска през ноември.

Старшата оперативна пълномощничка от следствения отдел при Московското градско управление на МВР, майорът от милицията Анастасия Павловна Каменская, трийсет и три годишна, с образование висше юридическо, беше напълно здравомислещ човек. И въпреки това тя си взе отпуска именно през ноември.

Разбира се, тази есенна отпуска бе замислена по съвсем друг начин. Настя за пръв път през живота си отиде в санаториум, и то много скъп санаториум, с прекрасно обслужване и лечение. Но след две седмици си тръгна оттам, защото в същия санаториум стана едно убийство, заради което тя бе принудена да влезе в сложни заплетени отношения — отначало с местния следствен отдел, а после и с местната мафия. А когато убийството, на пръв поглед нищо особено, бе разкрито, то повлече подире си такава верига от чудовищни престъпления, че Настя побърза да напусне гостоприемния санаториум, без да дочака арестуването на основните действащи лица,

каквито се оказаха някои нейни добри познати. И ето резултата — ноември, отпуска, развалено настроение, отворително самочувствие, с една дума — от лошо по-лошо.

Настя излезе от театъра и бавно пое към метрото, като се опитваше, преди да се качи във вагона, да реши накъде ще пътува: към къщи или към дома на втория си баща. Успя да вземе решение, но твърде своеобразно: тръгна към работата си. Защо — и тя не знаеше.

Колкото и да е странно, началникът на Настя, Виктор Алексеевич Гордеев, се оказа на работното си място, ето защо излезе, че смахнатият ѝ замисъл ще се осъществи. Ако Гордеев не си беше в кабинета, кой знае как щяха да се извъртят нещата. Но Виктор Алексеевич седеше зад бюрото си и съсредоточено гризеше рамката на очилата си, което беше признак за дълбок размисъл.

— Виктор Алексеевич, прекратете отпуската ми — помоли Настя Каменская, без да хаби излишни думи. Вече се бяха видели с началника след завръщането ѝ от санаториума и той беше напълно в течение на нейната нещастна почивно-лечебна епопея. Освен това Гордеев обичаше Настя, ценеше я и я разбираше може би както никой друг.

— Защо, Стасенка, криво ли ти е нещо? — съчувствено я попита той.

Настя мълчаливо кимна.

— Добре, смятай, че от днес си на работа. Иди при Миша Доценко, вземи от него материалите относно трупа на Ерьомина. И ми напомни да драсна бележка до „Личен състав“ за отпуската ти. Ама да не забравиш, че дните ще изгорят. Знае ли се кога може да ти потрябват.

Настя взе материалите от Доценко, отиде в кабинета си и започна да ги чете. Делото е било възбудено във връзка с открит труп на млада жена. Не са били открити никакви документи или каквото и да било друго, което би позволило да се установи личността на загиналата. Смъртта е настъпила от удушаване 4–5 дена преди огледа, извършен от експерт. За установяване на личността са били проверени всички заявления за издирване на млади жени, които са напуснали дома си и поради неизвестни причини не са се прибрали. От тези заявления са били подбрани такива, в които е било посочено, че изчезналата е била брюнетка с дълга коса, на ръст 168–173 см. Заявленията, отговарящи

на тези условия, са били четиринайсет на брой, заявителите са били поканени за идентифициране на трупа и деветият поред е казал, че загиналата е Виктория Ерьомина, двайсет и шест годишна, работила като секретарка във фирмата, ръководена от него. Заявлението за издирване е било подадено също от него, тъй като Вика била сирак, била отгледана в детски интернат, нямала нито съпруг, нито роднини. В този случай делото за издирване било заведено във връзка с официална молба от местоработата.

По-нататък от материалите следваше, че в понеделник, 25 октомври, Виктория Ерьомина не се е явила на работа. Това обаче не обезпокоило сериозно никого: всички знаели, че Вика обича да си пийва и често изпада в запои, след които не може да отиде на работа. Когато не отишла във фирмата и на другия ден, решили да ѝ се обадят къщи — да не би да ѝ се е случило нещо. Никой не вдигнал телефона, от което си направили извода, че тя е в продължителен запой. В сряда, 27 октомври, във фирмата се обадил любовникът на Ерьомина — Борис Карташов, за да попита къде е Вика. След като попитали по телефона всички приятелки на Вика и отишли в дома ѝ (Карташов имал ключове от жилището ѝ), разбрали, че работата е сериозна. Карташов веднага отишъл в милицията, но отговорът бил обичайният — че няма основания за паника и трябва да се почака още два-три дена: момичето е младо, пие, не е обременено със семейство — сигурно само ще се обади. За всеки случай предупредили Карташов, че от всяко положение няма да приемат от него заявление за издирване, трябвало да го поискат от местоработата ѝ.

Такова заявление постъпило на 1 ноември, а след още един ден, на 3 ноември, Вика Ерьомина била намерена убита в гората, на 75 километра от Москва, по Савьоловското шосе. Ако се вярва на заключението на експерта, смъртта на Ерьомина била настъпила най-рано на 30 октомври. С други думи, докато Карташов се лутал да търси любимата си, в службата свивали рамене, а милицията гледала да се предпази от заявление за издирване, Виктория е била още жива и ако били започнали да я издирват навреме, може би са щели да успеят да я намерят, преди да бъде убита.

Настя не разполагаше с много документи; всички документи, съставени след възбуждането на делото, се намираха у следователя от градската прокуратура Константин Михайлович Олшански. При нея

бяха само копията от материалите по делото за издирване, отразяващи информацията, получена от момента на приемането на заявлението за издирване до откриването на трупа. Нищожна информация, но Настя трябваше внимателно да се запознае и с тези малобройни сведения. В главата ѝ изникваха въпрос след въпрос.

Защо една солидна фирма, която изплаща на служителите си част от трудовите възнаграждения в долари и има доста добра репутация в деловите кръгове, държи на работа недисциплинирана и склонна към запои секретарка? Не е ли възможно въпросната секретарка да е шантажирала ръководството на фирмата, като по този начин си е осигурявала лека работа и стабилни доходи във валута? И дали именно това не е станало причина за смъртта ѝ?

Защо любовникът на загиналата се е втурнал да я търси едва на 27 октомври, в сряда, въпреки че според информацията, получена от познатите на Вика, никой не я е виждал и чувал още от събота, 23 октомври? В петък, 22 октомври, Ерьомина е била на работа, това е потвърдено от служителите на фирмата, в 17:00 работният ден официално приключил и всички се събрали в малката банкетна зала за другарско поливане на сполучлива сделка с чуждестранни партньори. След „банкета“ Вика си тръгнала за вкъщи, откарал я с колата си един от фирмаджиите. Очевидно я е закарал благополучно, защото към единайсет часа същата вечер Вика разговаряла по телефона с една своя приятелка, уговорила се с нея да се видят в неделя и не споменала за никакви планове да напуска Москва през тези дни. Дали в онзи момент е била сама в жилището си? Бизнесменът, който я закарал вкъщи, твърди, че се опитал да се самопокани за чаша кафе, но момичето казало, че е уморено и обещало да го покани на гости друг път, след което той си тръгнал, като изпратил дамата до асансьора и ѝ целунал ръка. Дали лъже? Как да се провери?

След 23 часа в петък настъпва пълно мълчание. Виктория Ерьомина не се обажда на никого от познатите си, не се появява на места, където я познават, но и вкъщи я няма, защото не вдига телефона. А ако все пак си е била вкъщи, но не е вдигала телефона, каква е била причината? И къде е била цяла седмица, от 23 до 30 октомври? Нима е била в толкова дълбок запой, че не се е обадила на никого — нито в работата, нито на любовника си?

Когато Настя „изплува“ от размислите си и от съзерцаването на документите, беше почти осем вечерта. Обади се на Гордеев по вътрешния телефон.

— Виктор Алексеевич, кой води случая с Ерьомина?

— Ти.

Отговорът беше толкова неочакван, че Настя едва не изтърва слушалката. През всичките години, откак работеше в отдела на Гордеев, тя се бе занимавала почти изключително с аналитична работа, но пък по всички случаи, върху които бяха работили детективите на Гордеев. Те бяха, които търчаха, изтърквайки сума ти подметки и получавайки мазоли, да търсят свидетели и доказателства, те бяха, които осъществяваха сложни операции, внедряваха се в престъпни групировки, участваха в задържания на опасни престъпници. Но цялата информация, придобита при това търчане, те — като същински мравки — добросъвестно носеха в кабинета на Каменская и с морна въздишка я стоварваха върху ѝ буквално от прага: Настася сама ще премисли кое как е, кой факт на коя лавичка трябва да се сложи и какво етикетче да му се лепне; тя сама ще прецени доколко може да се вярва на всяко късче информация, доколко тя е сигурна и достоверна, дали тази информация е необходима за някое дело, по което се работи в момента, или може да се задели като „резерв“, а пък ако е необходима, дали може да ѝ се доверят и как могат да я проверят. Настася ще включи компютъра си, който се охранява не с електричество, а с кафе и цигари, и утре или в краен случай вдругиден ще каже какви версии могат да се изградят, кои хора трябва да бъдат разпитани, на какво друго трябва да се наблегне при този разговор и т.н. Всеки месец Настя проучваше всички дела за убийства, тежки телесни повреди и изнасилвания и съставяше за Гордеев аналитично сведение. Благодарение на тези сведения Виктор Алексеевич виждаше не само типичните грешки и недоглеждания при разкриването на тежките престъпления, но и нови и оригинални методи и похвати за събиране на улики и изобличаване на виновните, а най-вече — всичко ново в извършването на самите престъпления: организацията, начините и дори мотивите.

Анастасия Каменская вършеше пипкавата аналитична работа и когато попита началника кой се занимава с делото за убийството на Виктория Ерьомина, очакваше да чуе две-три имена на свои колеги, с

които още довечера щеше да се свърже по телефона. Беше готова да чуе всичко, само не и краткото „ти“.

— Може ли да дойда при вас? — попита тя.

— Ще ти се обадя — кратко отвърна Гордеев, от което Настя разбра, че той не е сам в кабинета си.

Когато най-сетне дочака поканата и влезе в кабинета на началника, той стоеше, извърнат към прозореца, и замислено потропваше с монета по стъклото.

— Лошо, Стасенка — каза, без да се обръща. — Някой от нашите хора е нечестен. А може и да са няколко. А може и всичките. Освен тебе.

— Откъде знаете?

— Не съм чул въпроса ти.

— А и аз не съм го задавала. Искях да кажа: защо, освен мене? На какво дължа това доверие?

— Не е доверие, а изчисление. Ти нямаш възможност да бъдеш нечестна, не работиш непосредствено с хора. Може да се окажеш недобросъвестна, но това няма да спаси човека, който би ти дал подкуп. Дори ти да не се сетиш за нещо, да не забележиш нещо важно, къде е гаранцията, че оперативникът, който води случая, също няма да се сети и няма да забележи? Не, детко, ти си опасна с това, което вършиш. А бездействието ти, дори умишленото, не играе роля. Ти не си интересна за рушветчията.

— Е, благодаря ви — кисело се усмихна Настя. — Излиза, че ми вярват по сметка, а не по любов. Добре де, така да е.

Гордеев рязко се извърна и Настя видя лицето му, изкривено от такава болка, че ѝ стана неудобно.

— Да, вярвам ти по сметка, а не по любов — не смекчи думата той. — И докато не се справим с нещастията си, аз трябва да забравя колко сте ми свестни всичките и колко ви обичам. Мисълта, че някой от вас е лицемер, е непоносима за мен, защото всеки от вас ми е скъп и близък, защото лично аз съм назначавал всекиго на работа, обучавал съм ви, възпитавал съм ви. Всички сте мои деца. Но съм длъжен да зачеркна всичко това в душата си и да се занимавам само със сметки, та обичта и просто доброто отношение да не ми засенчат светлината и да не замъглят очите ми. Отиде ли си лошото — ще се върне обичта. Не по-рано. Сега на въпроса.

Виктор Алексеевич бавно се отдръпна от прозореца и седна зад бюрото си. Беше нисък, широкоплещест, с изпъкнало шкембенце и обла, почти съвсем плешива глава. Подчинените му нежно го наричаха Житената питка, при което този прякор здраво се бе лепнал на Гордеев още преди трийсет години и грижовно се предаваше от колегите — а после и от престъпниците — от поколение на поколение. Настя го гледаше и си мислеше, че сега галъвният прякор никак не му прилича, сега той целият е налят с болка и оловна тежест.

— Предвид това, което ти казах, не искам да възлагам делото за убийството на Ерьомина на никого, освен на теб. Затова се радвам, че прекрати отпуската си. Случаят е отвратителен, вони от цял километър. Фирма, долари, банкет, чуждестранни партньори, хубавичка секретарка, намерена удушена и със следи от изтезания, някакъв бохем любовник — всичко това не ми харесва. Докато не открия кой от нашите взема пари от престъпниците за неразкриване на убийства, с делото за Ерьомина ще се занимаваш само ти. Ако не го разкриеш, поне ще знам, че е направено всичко възможно. Утре сутринта отиваш в градската прокуратура при Олшански, преглеждаш материалите по делото и започваш.

— Виктор Алексеевич, нищо не мога да свърша сама. Вие шегувате ли се? Къде се е чуло и видяло върху убийство да работи един-единствен оперативник?

— Кой е казал, че ще бъдеш сама? Имаш криминалния отдел при Областното управление, имаш участъка по местоживеене на Ерьомина, където именно е заведено следственото дело. Имаш служителите от нашия отдел, на които могат да се възлагат задачи чрез мен, без да се разкриват картите. Мисли, действай! Пипето ти сече, а е време да събираш и опит.

* * *

Тази вечер, на 11 ноември, след като излезе от работа към десет, Настя Каменская реши да отиде да пренощува в апартамента на родителите си, който се намираше много по-близо до „Петровка“ 38 от собственото ѝ жилище. Същевременно разчиташе на вкусна топла вечеря, защото вторият ѝ баща, Леонид Петрович, когото Настя

наричаше зад гърба му просто Лъоня, за разлика от нея, беше човек работлив и въртокъщник и продължителната командировка на жена му, професор Каменская, изобщо не бе повлияла нито на чистотата и реда в апартамента, нито на ежедневното му меню, редовно изпълнено с питателни и добре сготвени ястия.

Освен вечеря, Настя преследваше още една цел. Най-сетне се бе решила да подхване един сложен и много деликатен разговор с втория си баща, когото, откак се помнеше, наричаше татко и когото искрено обичаше. Да, но да подхване разговора се оказа не по-лесно, отколкото да се реши на него по принцип. Настя отлагаше момента, бавно поглъщайки задушеното, после дълго и старателно приготвя чая, дълго и методично ми чиниите, излъсква тенджерите и тиганите. Но Леонид Петрович познаваше доведената си дъщеря достатъчно добре, за да разбере, че трябва да ѝ се притече на помощ.

— Какво те тормози, дете? Хайде, развържи си езика.

— Татко, не ти ли си струва, че мама си има някого в Швеция? — изтърси Настя, без да поглежда втория си баща.

Леонид Петрович дълго мълча и се разхожда из стаята, после спря и я погледна спокойно.

— Струва ми се. Но освен това ми се струва, че, първо, това не трябва да те засяга, и, второ — че това изобщо не е болка за умиралка.

— Тоест?

— Ще ти обясня. Майка ти се е омъжила рано, ако си спомняш, за свой съученик. Едва е била навършила осемнайсет. Оженили са се, защото е трябвало да се родиш ти. Този брак е бил обречен от самото начало. Майка ти се е развела с баща ти още преди ти да навършиш две години. Двайсетгодишна студентка с малко дете на ръце! Пелени, детски болести, отличен успех в университета, аспирантура, кандидатска дисертация, собствено направление в науката, статии, конференции, командировки, докторска дисертация, монографии... Не е ли много за една жена? От мен не можеше да очаква голяма помощ, аз работех в милицията, в следствен отдел, излизах рано, прибирах се късно, а тя трябваше да ни храни и да се грижи за нас. Дори когато ти стана достатъчно голяма, за да помагаш на майка си в домакинството, тя не те караше да пазаруваш, да белиш картофи и да чистиш с прахосмукачката, защото виждаше с какво удоволствие четеш и се занимаваш с математика и чужди езици и смяташе, че е много по-

важно на едно дете да се даде възможност да тренира мозъка си, отколкото да се учи да домакинства. Замисляла ли си се някога какъв е бил животът на майка ти? Сега тя е на петдесет и една години, още е красавица, макар че един господ знае как е успяла да се запази при такъв живот. Когато ѝ предложиха да поработи в Швеция, тя най-сетне получи възможност да поживее спокойно и ако щеш — красиво. Да, да, красиво, не се мръщи, моля ти се, в това няма нищо срамно. Знам, че ти се разстрои, когато майка ти се съгласи да продължи договора и остана в чужбина още една година. Мислиш си, че не ни обича, не тъгува за нас, и това те обижда. Настенка, детенце мое скъпо, ами че тя просто се е уморила от нас. Поомръзнали сме ѝ. Разбира се, в по-голяма степен това се отнася за мен. Но нищо, нека си почине от нас. Заслужила си го е. И дори да има връзка — така да бъде. И това си е заслужила. Аз винаги съм ѝ бил добър съпруг, но като любим нищо не струвах. Вече двайсет години майка ти не е видяла от мен нито цветя, нито внезапни подаръци, аз не можех да ѝ предложа екскурзия до някое интересно място, защото свободното ни време на практика никога не съвпаднаше. И ако сега там, в Швеция, тя има всичко това — аз се радвам. Тя е достойна да го има.

— И какво, изобщо ли не ревнуваш?

— А, защо, ревнувам, разбира се. Но в разумни граници. Разбираш ли, ние с майка ти сме много добри приятели. Да, в нашите отношения няма романтика, но сме живели заедно двайсет и седем години, така че, нали разбираш. Свързва ни приятелство, а на нашата възраст това е много по-важно. Ти май се страхуваш, че семейството ни ще се разпадне?

— Страхувам се.

— Е, какво да се прави. Майка ти или ще получи всичко, което толкова ѝ е липсвало, и ще се прибере, или ще се омъжи в Швеция, след като се разведе с мен. Какво ще промени това лично за тебе? Майка ти няма да бъде в Москва? Ами нея и сега я няма и изобщо не се знае кога ще пожелае да се върне. И после, с ръка на сърцето си признай: наистина ли толкова много се нуждаеш от присъствието на майка си? Извинявай, дете, аз те познавам толкова отдавна, че имам право да кажа едно-друго. Не че толкова ти е нужно майка ти да живее в Москва, просто си засегната, задето тя е готова да живее далече от

тебе. А колкото до нас с тебе, ти няма да престанеш да идваш при мен само защото вече не съм съпруг на майка ти, нали така?

— Разбира се, татенце. Ти си ми като роден баща. Много, много те обичам — тъжно каза Настя.

— И аз те обичам, дете. И недей да съдиш майка си. А и мен между другото.

— Знам — кимна Настя. — Ще ме запознаеш ли с нея?

— А трябва ли? — засмя се Леонид Петрович.

— Ами интересно ми е!

— Добре, щом ти е интересно — ще те запозная. Само ми обещавай, че няма да се разстройваш.

* * *

Настя успя да заспи едва призори. Не спираше да се мъчи да осмисли онова, което бе чула от началника си Гордеев. Милиция, купена от мафията — не беше нещо ново. Но докато това се бе случвало с други, в друго подразделение, в друг град, тя го бе възприемала като факт от обективната реалност, с който човек трябва да се съобразява при анализа на информацията и вземането на решения. А когато това се случва близо до теб, в твоя отдел, с твои приятели, тогава от служебно-аналитичен проблемът става нравствено-психологически, който не може да получи еднозначно решение. Как да работиш по-нататък? Как да се държиш с колегите? Кого да подозираш? Всички ли? И онези, които не са ти симпатични, и другите, към които си истински привързана? И ако забележиш нещо подозрително в поведението на някой служител в отдела, какво да правиш? Да изтичаш при Житената питка, за да докладваш? Или да го притаиш в себе си, замижала и повтаряйки си, че нищо такова не е имало? А може би да се самоотстраниш, като си кажеш, че човек не бива да предава приятелите си дори те да не са прави и нека с тях да се разправят враговете? Тогава кой е врагът тук? Отдел „Личен състав“ ли? Или все пак онзи, който прави услуги на престъпниците в разрез с интересите на правосъдието? Господи, колко много въпроси! И нито един отговор...

ГЛАВА 2.

В кабинета на следователя от градската прокуратура Константин Михайлович Олшански Настя влизаше за пръв път. Познаваха се отдавна, но се бяха виждали само на „Петровка“, където Олшански идваше често. Той беше умен човек и опитен следовател, грамотен, добросъвестен, мъжествен, но Настя, кой знае защо, не го обичаше твърде. Неведнъж се бе опитвала да проумее отношението си към него, но така и не разбра причините, поради които Олшански не ѝ беше симпатичен. Нещо повече — тя знаеше, че много хора изпитват към него същата неприязън, макар открито да признават неговия професионализъм и висока квалификация.

Външно Константин Михайлович правеше впечатление на непохватен неудачник: смутен поглед, омачкано сако, върху всяка вратовръзка — задължително по някое петънце с неясен произход, далеч невинаги лъснати обуца, очила с чудовищно старомодни рамки. Освен това Олшански се отличаваше с твърде жива мимика и изобщо не контролираше лицето си, особено когато пишеше нещо служебно. Страничният наблюдател едва се сдържаше да не прихне, като гледаше тези невероятни гримаси и изплезения му език. Същевременно следователят беше рязък и неучтив, макар и не често, и колкото и да е странно — най-вече към експертите. Беше луд по криминалистиката, четеше всичко най-ново, включително дисертации и материали от научно-практически конференции, а по време на оглед висеше над главите на експертите със своите немислими изисквания и ги засипваше с най-неочаквани въпроси.

Кабинетът на Олшански беше доста точно отражение на стопанина си: върху полираната повърхност на масичката, долепена до бюрото — кръгове от горещи чаши, върху самото бюро цари пълен хаос, пластмасовият абажур на настолната лампа тъне във вековен слой прах и се е превърнал от яркозелен в мътносив. С една дума — кабинетът не хареса на Настя.

Олшански я посрещна дружелюбно, но веднага я попита за Ларцев. През първите девет дена, от 3 до 11 ноември, Владимир Ларцев и Михаил Доценко бяха изпълнявали поръченията на следователя по делото за убийството на Виктория Ерьомина и Константин Михайлович бе очаквал да види някого от тях. В отдела на Гордеев се знаеше, че Олшански особено цени Ларцев и признава уменията му да води разпити. Той често му възлагаше работата със свидетелите и обвиняемите и винаги подчертаваше, че Володя получава много по-добри резултати при тази работа от самия него.

— В момента Ларцев е зает — отвърна уклончиво Настя, — възложиха му друга задача. По случая с Ерьомина ще работя аз.

На следователя трябваше да му се признае, че дори да беше разочарован, не го показва. Извади делото от касата и настана Настя на масичката.

— Чети си тука. Аз трябва да завърша едно обвинително заключение. След четирийсет минути имам очна ставка, така че ще трябва да те изгоня. Постарай се да успееш.

Оказа се, че документите в папката не са много. Заключение на съдебномедицинския експерт: причина за смъртта — асфиксия, настъпила вследствие удушаване, най-вероятно с пешкир (частици от влакна от тъканта са открити по заострените краища на обичата във форма на цвете с пет листенца). По тялото на убитата са открити многобройни кръвонасядания в областта на гърба и гърдите, причинени от удари с дебело въже или каиш. Време на образуването на кръвонасяданията — от две денонощия (най-ранните) до два часа (най-късните) преди настъпването на смъртта.

Протоколът от разпита на началника на Ерьомина, генералния директор на фирмата, гласеше:

„Вика много пиеше, но идваше на работа редовно. Вярно, в поведението ѝ имаше странности, като при всяка пиеща жена. Можеше например да замине за два-три дена с почти непознат мъж. Но при това никога не забравяше да се обади на прекия си началник, при което без притеснение, открито заявяваше за какво са ѝ нужни тези два-три дена. Напоследък много се промени, стана

затворена, непредсказуема, често отговаряше напосоки, дълго седеше с поглед, вперен в една точка, и понякога дори не чуваше, когато се обръщаме към нея. Създаваше се впечатление, че е сериозно болна.“

Протоколът от разпита на Борис Карташов, любовника на Ерьомина:

„Абсолютно съм сигурен, че Виктория беше болна. Преди около месец я обзе натрапчивата идея, че някой ѝ въздейства по радиото и краде сънищата ѝ. Много ѝ говорех да се консултира с психиатър, но тя категорично отказваше. Тогава аз разговарях с познат лекар и неговото категорично мнение беше, че Вика страда от остра психоза и се нуждае от незабавно хоспитализиране. Но Вика не ме послуша. Понякога се държеше крайно лекомислено, завързваше някакви случайни познанства и се събираше с подозрителни типове, особено когато се запиеше. Случваше се да изчезва по няколко дни с поредния любовник. Аз заминах в командировка на 18 октомври, върнах се на 26 октомври, започнах да търся Виктория, защото се опасявах, че в нейното болезнено състояние би могло да ѝ се случи нещо лошо. Нищо не знам за някакви нейни намерения да заминава някъде. Не съм получавал никакви съобщения от нея.“

Протоколът от разпита на Олга Колобова, приятелката на Ерьомина:

„Познавам Вика откак се помня, израснахме заедно в детския дом. Естествено познавам и Борис Карташов. Преди около месец Борис ми каза, че Вика се е разболяла, обзела я натрапчивата идея, че някой ѝ краде сънищата чрез радиото. Борис ме помоли да поговоря с Вика, да я

убежда да отиде на лекар. Вика категорично отказа, заяви, че се смята за абсолютно здрава. Когато я попитах вярно ли е, че е казала на Борис как ѝ крадели сънищата, тя каза, че е вярно. За последен път разговарях с Вика вечерта на 22 октомври, към 23 часа, обадох ѝ се по телефона вкъщи. Разбрахме се да се видим в неделя. Оттогава нито съм виждала Еръомина, нито съм разговаряла с нея.“

Протоколът от разпита на кандидата на медицинските науки Маслеников, лекар психиатър, с когото се консултирал Карташов:

„Преди две-три седмици, в средата на октомври, към мен се обърна Борис Карташов по повод на своя позната, която имала натрапчиви идеи. Описаните от него симптоми ми позволиха да стигна до извода, че младата жена се намира на ръба на твърде сериозно заболяване и се нуждае от незабавно хоспитализиране. Състояние като нейното се нарича синдром на Кандински-Клерамбо. В състояние на остра психоза тези болни са изключително опасни, тъй като чуват «гласове» и тези «гласове» може да им наредят да направят какво ли не, включително да убият случаен минувач. От друга страна, такива болни лесно могат да станат жертва на престъпление, тъй като не са в състояние адекватно да преценяват обстановката, особено ако в такъв момент «гласът» ги «посъветва» нещо. Обясних на Карташов, че неговата позната не може да бъде хоспитализирана без нейно съгласие, докато нарушенията в психиката ѝ не доведат до явни нарушения в поведението ѝ и не се стигне до намеса от страна на милицията. Карташов ми каза, че тя категорично отказвала дори просто да я види специалист и смятала, че е напълно здрава. За съжаление в такива случаи нищо не може да се направи, принудително хоспитализиране е възможно само ако от поведението на болната се интересува милицията.“

Още няколко протокола с показания на служители във фирмата, където е работила Ерьомина, както и на познати на загиналата и на нейния приятел Карташов. Настя не намери нищо ново в тези протоколи. Заинтересува я един лист със списък на местата и адресите, където Виктория обикновено се напивала. Към листа бяха прикрепени шест служебни бележки, от които следваше, че в периода от 23 октомври до 1 ноември никой не е виждал Ерьомина на посочените места. Оставаха непроверени още два адреса.

Настя затвори папката с делото и погледна Олшански. Следователят бързо тракаше на машината, извърнат с гръб към Настя и прегърбен на неудобния стол.

— Константин Михайлович! — повика го тя.

Той рязко се извърна към нея, като бутна с лакът високата купчинка листове на бюрото. Документите се разхвърчаха на различни страни, някои паднаха на пода. Това обаче никак не смути Олшански.

— Да? — спокойно отвърна той, сякаш нищо не се бе случило, свали очилата си и ожесточено заразтрива с пръсти очите си.

— Имам към вас три въпроса. Единият е по случая и двата — не по случая.

— Започни от онези, които не са по случая — добродушно каза следователят, навел по птичи глава настрани и стиснал носа си с пръсти. Като всички хора, страдащи от силно късогледство, без очила той изглеждаше объркан и безпомощен. Нещо неуловимо се бе променило и Настя изведнъж осъзна, че лицето на Олшански е удивително красиво и че той има огромни очи с дълги ресници като на младо момиче. Дебелите стъкла на „късогледите“ очила смаляваха очите му, а поправяните безброй пъти рамки с многобройни следи от залепване загрозяваха следователя до пълна неузнаваемост.

— Стига ли ви заплатата?

— Зависи за какво — сви рамене Олшански. — За да не пукна от глад под някой стобор — напълно, дори ми е много. А за да се чувствам добре — не ми стига.

— Какво означава за вас „да се чувствам добре“? — продължи да пита Настя.

— За мен лично ли? Ама ти си била нахална, Каменская! Сега ще започна да ти отговарям, а ти ще се вмъкнеш в душата ми. Ще трябва да ти разказвам за вкусовете си, за пристрастията си, за хобитата, за

семейните си проблеми и бог знае още за какво. От къде на къде? Каква си ми ти — роднина, сестра, близка приятелка? Давай втория въпрос.

Следователят откровено грубиянстваше, но същевременно весело се усмихваше, при което ослепителните му равни зъби святкаха и не можеше да се разбере шегува ли се или се сърди.

— Недоволен ли сте, че вместо Ларцев, по случая с Ерьомина ще работя аз?

Усмивката на лицето на Олшански стана още по-широка, но той не отговори веднага.

— Обичам да работя с Володя, той е отличен специалист, истински майстор. И изобщо той ми е дълбоко симпатичен. Винаги се радвам и като следовател, и като човек, когато имам възможност да общувам с него! Колкото до тебе, Анастасия, никога не сме работили заедно и почти не те познавам. Гордеев много те хвали, но за мен това не означава нищо. Свикнал съм сам да си съставям мнение за хората. Отговорът ми задоволява ли те?

— Честно казано, не. Но нали няма да има друг отговор?

— Няма да има.

— Тогава третият ми въпрос е: къде е бизнесменът, който е откарал Ерьомина вкъщи в петък, 22 октомври, след банкетата?

— За съжаление заминал си е за Холандия. Но той май не е влизал в апартамента на Ерьомина. Ти прочете ли протокола от огледа на апартамента?

— Още не съм. Прочетох само свидетелските показания. А там липсва протокол от разпит на този бизнесмен. Защо така, не са ли го разпитали?

— Не. Взел е самолета, преди да открият трупа и преди да е било възбудено делото. Но когато са започнали да издирват Ерьомина, той още е бил в Москва и генералният директор на фирмата му се е обаждал и го е питал за момичето. Тъй че за събитията от вечерта на 22 октомври ние знаем само от думите на началника на Ерьомина. Та така, в апартамента няма открити пръстови отпечатьци от въпросния бизнесмен.

— Откъде се знае това? С какво са сравнявали? — учуди се Настя.

— С отпечатъците от документите, които е подписвал този богат джентълмен.

— Пак генералният директор ли е предоставил документите?

— Точно така.

— Слабичко — усъмни се Настя.

— Слабичко е — с готовност се съгласи Олшански. — Но може би ще те утеши обстоятелството, че въпросният господин в 22:30 същата вечер се е обаждал от хотел „Балчуг“ в Париж и това обаждане е съответно регистрирано от телефонистките. А Ерьомина, ако си спомняш, към единайсет вечерта е била жива и здрава и е разговаряла по телефона с приятелката си. И изобщо е малко вероятно този холандец да има отношение към убийството, защото нали то е извършено най-рано на 30 октомври. Вярно, добре би било да го разпитаме, но нали разбираш, това е вече съвсем друга работа — чрез Министерството на външните работи, посолството и така нататък, още повече че е напълно възможно той да не е в Холандия, да пътува по своите бизнес задачи. Няма да го гоним по целия свят я.

— Константин Михайлович, по вашите версии ли да работя или да мисля сама?

— Ами аз имам засега само две версии. Първата е, че убийството на Ерьомина е свързано с някакви тъмни сделки на фирмата. Втората — че наистина е била психично болна и е станала жертва на някой случайно срещнат изверг. Още не сме започнали да проверяваме първата версия, по втората е направено доста, но за съжаление безрезултатно. Не успяхме да намерим никакви следи от придвижванията на загиналата през няколкото дни от момента на изчезването ѝ до откриването на трупа.

— И как виждате моята задача? — попита Каменская.

— Искам да помислиш как още може да се поработи по втората версия. Искам да помислиш къде и как да открием следи от Ерьомина, ако допуснем, че тя наистина е била в състояние на остра психоза. Поговори със специалисти, посъветвай се с психиатри, разпитай как се държи болният в такова състояние, помисли къде и защо би могло да отиде момичето.

— Ами първата версия? За машинациите във фирмата? Няма ли да я проверяваме?

— Анастасия, направо ме разнежваш, ей богу! — размаха ръце Олшански. — Нима си в състояние да вършиш едновременно и едното, и другото? Искам да работиш по версията, която, съдейки по материалите, ми се вижда най-перспективна. Ако можеш в същото време да работиш по още една версия, само ще се радвам. Но ще ти кажа честно: не ми се вярва да можеш, докато си сама. Гордеев смята ли да задели хора за това дело или не? Къде се е видяло сам човек да работи по дело за убийство?

Настя мислеше как ли да отговори на следователя, та да не подведе началника си, Житената питка. Така де, нали не можеше да каже на Олшански, че Гордеев е получил информация за нечестността на някого от детективите и затова не иска да възлага делото на никого освен на нея, на Настя, тъй като в това може да са замесени интересите на мафията. Но за щастие Константин Михайлович не спря задълго вниманието си върху намеренията на началника на отдела за борба с тежките насилствени престъпления. Само изрази негодуванието си и сметна въпроса за изчерпан. Още повече че бе дошъл часът за насрочената очна ставка.

* * *

Като се взираше напрегнато в краката си, за да не хлътне до глезените в някоя локва, Настя Каменская бавно крачеше от автобусната спирка към къщи. През последните дни ужасно се уморяваше, защото както беше свикнала с кабинетни размисли, изведнъж се захвана с обичайната работа на детектив: кръстосване из цяла Москва в търсене на нужни адреси и хора, разговори с тях, и то не просто разговори — често се налагаше не само да пита, а да ги моли за отговор. Какво да се прави, малко хора разговарят с милицията с удоволствие.

А резултатът от усилията на Настя беше плачевен: Ерьомина сякаш бе потънала вдън земя след 22 октомври. Не я беше виждал никой от хората, с които тя обикновено е прекарвала времето си както в приятелски разговор, така и при запиване. Кръгът на тези хора не беше особено широк, но освен това постоянно „ядро“ от стари познати, имаше и доста голяма група от хора, участвали в алкохолните

мероприятия не редовно, а от време на време. Всички те бяха издирени и разпитани и всички като един уверено твърдяха, че не са виждали Вика Ерьомина след 22 октомври и не са говорили с нея по телефона. С много от тях никак не беше лесно да се общува: вместо да разказват за своята трагично загинала позната, те се мъчеха да доказват, че употребата на спиртни напитки си е тяхна лична работа и не е повод за намеса от страна на милицията.

Но от всичките тези разговори Настя извлече важна информация: колкото повече се напивала Вика, толкова по-силна потребност изпитвала да се обади на някого по телефона. По време на запоите, които продължавали понякога по два-три дена, тя едва ли не през два часа звъняла на Борис Карташов, за да му съобщи, фъфлейки, че с нея всичко е наред, че всички мъже са глупаци и гадове и нямат право да ѝ казват как трябва да живее, колко и с кого да пие. Освен на Борис, обаждала се и на приятелката си Льоля, същата, с която била израснала в детския дом. Нещо повече — успявала по два-три пъти да се обади и в службата си, за да обещае, че утре непременно ще бъде на работа. Тъй като и началникът на Ерьомина, и приятелката Льоля, и Борис Карташов твърдяха, че в периода на изчезването си Вика не им се е обаждала, от това можеше да се направи извод, че през това време момичето поне не е било в запой. С известна уговорка: ако и тримата казваха истината. А пък ако и тримата, които живееха на различни места и нямаха много общо помежду си, дружно лъжеха, значи за това имаше сериозна причина. И Настя се опитваше да реши какво трябва да направи най-напред: дали да търси тази тайнствена причина, ако, разбира се, има такава, или все пак да се опита да открие дирите на Ерьомина.

Заедно с Настя по делото за убийството работеше Андрей Чернишов от областното управление на вътрешните работи. Андрей беше симпатично момче, умно, чевръсто, а най-важното — имаше собствена кола, благодарение на която успяваше за един ден да свърши три пъти повече работа от Настя. Той обожаваше кучетата, а овчарката си гледаше не като писано яйце, а като дете-вундеркинд — постоянно се безпокоеше, че неправилното хранене и грижи може да се отразят на умствените ѝ способности. Обаче трябваше да му се признае: овчарката със странното име Кирил беше идеално дресирана, безпрекословно изпълняваше всички команди и разбираше стопанина

си не само от половин дума, а от половин поглед и половин въздишка, с което Андрей ужасно се гордееше. И Настя знаеше, че качествата на Кирил ни най-малко не са преувеличени. Преди година и половина, при задържането на наемния убиец Гал, именно това куче, подчинявайки се на незабележимите команди на стопанина си, осигури на Настя възможност, без престъпникът да заподозре нещо, да се отдалечи от опасното място и да не пречи на хората, които го очакваха в засада. Кирил се преструваше, че се кани да я ухапе за гърлото, а Настя, на свой ред, се преструваше, че много се страхува от това, но в крайна сметка с една цицина на главата, разбито коляно и счупен ток успя благополучно да се измъкне от огневата линия.

Външно Настя и Андрей Чернишов си приличаха като брат и сестра: и двамата високи, слаби, светлокоси, с фини черти на лицето и сиви очи. Но докато Андрей беше красив, едва ли някой би казал това за Настя. Тя не беше нито красавица, нито грозница, просто беше никаква, незабележима, безцветна, с незапомнящо се лице и повехнал цвят на очите. Не страдаше от това, защото знаеше, че с помощта на умело положен грим и елегантни дрехи може да стане просто неотразима — и понякога го правеше. А в останалото време беше невзрачна сива мишка, не изпитваше и най-малката потребност да я харесват и да буди възхищение. Това не ѝ беше интересно.

Разбира се, заедно с Чернишов успяваха да свършат много работа, но каква ли полза от това, да си кажем правичката... Делото не помръдваше и на йота. Служителите от отдела за борба с икономическите престъпления нямаха никакви данни за машинации във фирмата, където бе работила убитата, а когато Настя изрази съмнение, че в наше време има търговски фирми, които работят абсолютно чисто, ѝ отговориха:

— Навсякъде е пълно с мръсотия, сигурно и при тях е така. Но не е по паричната част, проверихме.

Оказа се, че Гордеев вече е успял да ги попита по този въпрос. И все пак Настя реши лично да посети фирмата.

Въпреки очакванията ѝ, генералният директор не се опита да избегне разговора, прие Каменская, както се казва, от първо поискване и изрази готовност още веднъж да отговори на всички въпроси.

— Защо сте се отнасяли с такава търпимост към една често пияна и недисциплинирана секретарка? — попита го Настя.

— Вече казах това на вашия колега — сви рамене генералният директор. — Вярно е, това не изглежда красиво, но не виждам смисъл да крия, още повече че вече нищо не може да навреди на Вика. Нейните задължения бяха да седи в приемната, да обслужва телефона, а също да поднася чай, кафе и други напитки, особено когато в кабинета ми имаше чуждестранни партньори. Разбирате ли ме?

— Не — сухо отвърна Настя.

— Странно. Добре, ще го кажа без заобикалки: понякога, за да придумаш един партньор, трябва да го напиеш и да му пробуташ хубаво момиче, та да се размекне. Е де, защо ме гледате така? За пръв път ли чувате такова нещо? Не се преструвайте, Анастасия Павловна, не сте дете. Всички правят така. И аз държах Вика именно за тази цел. Тя беше просто фантастично красива, никой мъж не можеше да остане равнодушен, какъвто и вкус да е имал. Ако трябваше, пусках я с нужния човек за няколко дена, тя придружаваше чужденците, ако пожелаеха да отидат до Питер или да направят обиколка по „Златния пръстен“ или друга екскурзия. Вика никога не проявяваше капризи, винаги изпълняваше молбите ми, за който и мъж да се отнасяше. В замяна на това аз ѝ прощавах запойте и самоотлъчките. Между другото, въпреки пианството, тя имаше чувство за отговорност. Няма да повярвате, но ако я предупредях, че например в сряда ще имам важни преговори и тя ще ми трябва, в колкото и дълбок запой да беше, колкото и да беше пила, в сряда Вика пристигаше в офиса в прекрасна форма. Нито веднъж, чувате ли, нито веднъж не ме е подвеждала. Затова е напълно естествено, че ѝ прощавах много неща.

— С други думи държахте сте Ерьомина като щатна проститутка — тихо сложи чертата Настя.

— Да! — избухна генералният директор. — Щом искате така да го наречете — да! Къде виждате престъпление? Тя работеше като секретарка, получаваше заплата за това, а да спи с клиентите ѝ харесваше, правеше го доброволно и, забележете — безплатно. Погледнато отстрани, това ще изглежда така и по никакъв друг начин! А другото, което ви разказах, са пълни глупости.

— Тоест вие се отричате от думите си? — уточни Настя.

— Боже мой, не, разбира се. Казах ви истината, но само за да ви помогна да намерите убицеца на Вика, а далеч не за да ми четете морал тука. И ако ще ми размахвате пръстче и ще ме упрекувате в

безнравственост, ще отрека всичко, още повече че не виждам да водите протокол. Ако искате да знаете, живял съм достатъчно и не се нуждая от вашите нравоучения. А убийството е нещо сериозно и аз не смятам, че имам право да крия каквото и да било. Надявах се обаче, че ще бъда правилно разбран. Явно съм сгрешил. Много жалко, Анастасия Павловна.

— Не, не, не сте сгрешили. — Настя се усмихна колкото можа по-приветливо, но не го направи успешно, усмивката ѝ излезе смутена, засрамена и някак разкаяна. — Благодаря ви за откровеността. Кажете ми, възможно ли е някой от тези... клиенти да е пристигнал в Москва през октомври и да се е опитал, без да се обади на вас, отново да се срещне с Ерьомина?

— Разбира се. Но аз веднага щях да науча. Вика работи... работеше при мен отпреди повече от две години. През това време аз много пъти съм ползвал услугите ѝ, но далеч невинаги партньорите бяха нови. Някои толкова я харесваха, че искаха да се срещнат с нея и при следващите си посещения тук. Някои наистина го правеха зад гърба ми. Но Вика никога не криеше подобни неща от мен, нали това беше работата ѝ, не личният ѝ живот. Тя прекрасно разбираше, че ако чуждестранният партньор е в Москва и не ми се е обадил поне да разменим приятелски две думи, това е показателно за отношението му лично към мен, към фирмата и към съвместния ни бизнес. Разбираше, че трябва да знам за тези факти, пък и аз неведнъж съм ѝ го казвал. Не, не мисля, че е решила да скрие нещо от мен.

— Значи през октомври не се е случвало нищо подобно?

— Не. Между другото онзи холандец, който на 22 октомври закара Вика вкъщи, спеше с нея вече две години, при всяко идване тук.

— Трябва ми списъкът на всички клиенти на Ерьомина — каза Настя.

Този списък, доста дълъг, ѝ бе предоставен и сега Настя чакаше отделът по визите и регистрациите да провери дали някой от изброените в списъка мъже не е бил в Москва през периода, когато Виктория Ерьомина е изчезнала. Настя много разчиташе на тази версия, но разбираше, че ще трябва да чака дълго...

Когато се добра до вкъщи, тя се просна на дивана изнемощяла и блажено се протегна. Гладна беше, но не ѝ се ставаше, мързеше я да

отиде до кухнята. Изобщо Настя Каменская казваше за себе си, че мързелът ѝ се е родил много преди самата нея.

Излежава се на дивана до късно вечерта, после събра сили и се довлече до кухнята. В хладилника имаше съвсем малко храна, нямаше от какво да избира: твърдо сварено яйце и риба консерва. Потънала в мислите си, Настя не усети вкуса на нито едното от двете. Много ѝ се пиеше кафе, но тя мъжествено се бореше с желанието си, защото знаеше, че и без това трудно ще заспи.

Измъчваше я усещането за безполезност на свършеното дотук, липсата и на най-незначителни стъпки към разкриването на убийството. Имаше чувството, че действа съвсем неправилно, и се страхуваше, че Житената питка ще бъде разочарован. За пръв път работеше самостоятелно, вместо да се занимава с анализ на информацията, получена от други сътрудници, и да им дава умни съвети. Сега сама си издирваше информацията и нямаше никакви съветници.

Освен това я измъчваше състраданието към началника ѝ, Виктор Алексеевич Гордеев, който бе научил отнякъде, че сред подчинените му има нечестен човек, а може би и не един, и сега не вярваше на никого от тях, но беше принуден да се преструва, че нищо не се е случило и той уважава и обича всички, както преди. Прилича на театър, помисли си Настя, като си припомни репетицията при Гриневич. Само с тази разлика, че от сега нататък, чак докато ситуацията се проясни, целият живот на Житената питка се превръща в спектакъл, той по цял ден трябва да бъде актьор на сцената. А истинският живот е само онова, което е вътре в него, в душата му. И докато актьорът, изиграл спектакъла, може да се разгримира, да се прибере вкъщи и да поживее истинския си живот, Житената питка няма тази възможност, защото дори вкъщи той никога не забравя, че някой, когото обича и на когото вярва, го мами. Как ли ще живее с това бреме?

Кой знае защо, Настя изобщо не се сецаше, че от днес нататък със същия камък на сърцето ще живее и тя...

* * *

Полковник Гордеев беше почти неузнаваем. Този обикновено енергичен, подвижен човек, който в моменти на размисъл обичаше бързо да кръстосва кабинета си, сега сякаш се бе вкаменил, седеше неподвижно зад бюрото си с ръце, обхванали главата му. Сякаш емоциите у него бушуваха и той се страхуваше, че направи ли едно непредпазливо движение — всичко, което му е накипяло, ще се изплиска навън. За пръв път, откак работеше на „Петровка“ 38, Настя се почувства толкова неловко в присъствието на началника си.

— Как върви делото за Еръомина? — попита Виктор Алексеевич. Гласът му беше равен, безцветен. В него нямаше дори любопитство.

— Зле, Виктор Алексеевич — честно отговори Настя. — Засега не се справям. Абсолютно задънена улица.

— Ясно, ясно — избуча Житената питка, загледан някъде над главата ѝ. На Настя ѝ се стори, че началникът не я слуша, а си мисли за нещо друго. — Трябва ли ти помощ? — изведнъж попита той. — Или засега се справяте двамата?

— Ще ми трябва, ако измисля нови версии. До днес от тези, които имам, са проверени.

— Недей — все така равнодушно я прекъсна Гордеев. — Вярвам ти, че не работиш през куп за грош. Отношенията ти с Олшански нормални ли са?

— Не се караме — кратко и сухо отвърна Настя, усещайки как у нея се надигат обида и недоумение.

— Ясно, ясно — кимна полковникът и на Настя отново ѝ се стори, че той ѝ задава въпроси само за да имитира ръководна роля. Отговорите ѝ не го интересуват, през това време той си мисли за свои работи.

— Нали не си забравила, че от първи декември при нас трябва да дойде стажант от Московското милиционерско училище?

— Не съм.

— Май не личи. Остават десет дена, а ти още не си ходила там. Защо протакаш?

— Още днес ще се обадя и ще се разбере с тях. Не се тревожете, Виктор Алексеевич.

Настя се стараеше да говори спокойно, макар че най-много от всичко на света в момента ѝ се искаше да хукне през глава навън от кабинета на Гордеев, да се заключи в своя и да ревне. Защо разговаря

така с нея? В какво се е провинила? През всичките години, откак работеше тук, не бе давала повод да я упрекнат, че е забравила да свърши нещо. Да, тя не умееше много неща, не можеше да борави с огнестрелно оръжие, не знаеше хватки за самоотбрана, не знаеше как да установи, че е следена, и как да се отърве от преследвача, не я биваше да тича, но паметта ѝ беше феноменална. Анастасия Каменская никога нищо не забравяше.

— Не отлагай — продължи междувременно Гордеев. — Избери стажанта за себе си, а не за филанкишията. Ще го включиш в случая с Ерьомина. Струва ми се, че и без това за десет дена няма да разкрием убийството. Така че ще можеш хем да работиш с него, хем да го обучаваш. Ако не сгресиш с избора, ще го вземем на работа, нямаме достатъчно хора. Сега друго. През пролетта ни посети делегация от служители на италианската полиция. През декември е планирана ответна визита. И ти заминаваш.

— Защо? — смая се Настя. — От къде на къде аз?

— Не си блъскай главата защо. Пътуваш и толкоз. Смятай, че това е компенсация за провалената отпуска. Аз те придумах да отидеш в санаториума, аз ти издействах картата и се чувствам донякъде отговорен, задето не можа да си починеш добре. Заминаваш за Рим.

— Ами Ерьомина? — глупаво попита Настя.

— Ерьомина ли? Какво Ерьомина? Щом не го разкри по горещите следи, по-късно вече пет-шест дена не играят роля. Летиш за Рим на 12 декември. Ако дотогава не намериш убиеца на Ерьомина, никога няма да го намериш. Това е очевидно. И после, животът няма да спре без теб. Ако нещо трябва да се прави — ще го свърши Чернишов. А ще имаш и стажант.

Виктор Алексеевич се отнасяше твърде сериозно към подбора на кадрите, не пренебрегваше и випускниците от висшите учебни заведения на МВР. Всяка година, преди да започнат стажовете, по негласна уговорка с началника на учебния отдел при Московската висша милиционерска школа той делегираше Каменская да избере студент, когото да им изпратят на практика. За целта съществуваше удобно прикритие — каненето на практики за провеждане на отделни занятия, особено по криминалистика, наказателно дело и оперативно-издирвателна дейност. Настя провеждаше семинарно занятие или упражнение в две-три групи от горните курсове, след което Гордеев се

обаждаше в училището и казваше името на студента, когото би искал да види като стажант в отдела си. Разбира се, това се правеше в разрез с всички правила, но на Житената питка рядко му отказваха. Той беше известна личност, а имаше и много добри познати. Именно по този начин беше дошъл в Московското управление най-младият детектив в отдела — Миша Доценко, когото Настя беше „изкопала“ чак от Омската школа, когато беше ходила там в командировка. Самият Гордеев преди десетина години беше харесал в Московската школа, бе проверил по време на стажа и довел в отдела Игор Лесников, който сега вече беше един от най-добрите оперативници на Житената питка.

Настя се обади в учебния отдел на школата, където ѝ предложиха да си избере от няколко теми, по които в близките дни трябваше да се състоят семинарни занятия и упражнения. Тя помоли да ѝ дадат упражнението по психологически особености на показанията, дадени от очевидци.

— Тъкмо навреме — зарадва се в учебния отдел. — Преподавателят, който трябва да провежда тези занятия, е болен, така че няма никакви проблеми. И за нас ще е по-лесно: няма нужда да му търсим заместник.

Настя имаше точни критерии, според които щеше да подбира стажанта. Тези критерии ѝ бяха подсказани от известния графически тест на Равен. Тестът се състоеше от шейсет задачи, петдесет и девет от които бяха съставени по един и същ принцип и се различаваха само по степента на сложност: докато първите шест бяха примитивно прости, то от петдесет и четвъртата нататък за намиране на верния отговор се изискваше значително напрежение, свързано с необходимостта да се държат под внимание и проследяват няколко показателя едновременно. По този начин петдесет и деветте задачи проверяваха способността на изпитвания да концентрира вниманието си и бързо да взема решение в условията на ограниченото време. Освен всичко друго, тестът на Равен показваше дали изпитваният умее да се съсредоточава и да не изпада в паника при цайтнот. Обаче последната, шейсетата задача, беше много коварна, защото макар и удивително проста, имаше в основата си свършено друг принцип. Ако изпитваният успееше да реши последната задача, това означаваше, че е съумял да я погледне от страни, да се издигне над нея и да потърси нови пътища, а не да продължава в същата посока и тъпо да се опитва

да отключи вратичката с предишния ключ, разчитайки само на обстоятелството, че предишните брави са се отключвали с лекота именно с този ключ. Разбира се, казваше си Настя, от гледната точка на един физик петдесет и девет експеримента са напълно достатъчни, за да се направи извод за шейсетия. А от гледна точка на математиката това далеч не е така. И Настя търсеше измежду студентите оногова, който притежаваше именно математическо мислене.

Тя се порови в старите си записки, обади се на двама познати служители от КАТ и най-сетне състави задачата, върху която щеше да проведе упражнението.

* * *

— Как е? — усмихна се Олшански на влязлата в кабинета му Настя.

— Лошо, Константин Михайлович. Трябва да започна всичко отначало.

Тя седна до масата и се приготви за дълъг разговор. Но по всичко личеше, че следователят не споделя намеренията ѝ. Той хвърли поглед към часовника си и въздъхна.

— Защо трябва да започваш отначало? Защо не можеш да продължиш започнатото?

Настя не отговори на въпроса, защото отговорът беше труден и за самата нея, и за Олшански.

— Нуждая се от нов разпит на Борис Карташов.

Следователят бавно вдигна глава и впери в нея немигащ поглед. Заради дебелиите стъкла на очилата очите му изглеждаха малки и това правеше лицето му неприятно, а погледа — пронизващ.

— Защо? Открила си нещо, което те кара да го подозираш ли?

Настя наистина беше открила нещо, но първо, това не ѝ даваше основание да подозира Борис Карташов, и второ, изобщо не беше сигурна, че онова, което бе открила, представлява някакъв интерес. За да конкретизира идеята си, тя се нуждаеше от повторен разпит.

— Много ви моля — упорито повтори тя, — моля ви, разпитайте отново Карташов. Ето списък на въпросите, чиито отговори трябва непременно да получите.

Настя извади от чантата си сгънат лист и го подаде на следователя. Той обаче не взе листа, а извади от чекмеджето си бланка за отделно поръчение.

— Добре, разпитай го — каза сухо, докато бързо попълваше бланката.

— Мислех, че ще го направите вие.

— Защо? Въпросите към Карташов са се родили в твоята глава, а не в моята. Най-малкото, ще можеш да ги задаваш дотогава, докато получиш отговор, който те задоволява. Защото представи си, че резултатите от моя разпит не ти харесат...

— Е, защо говорите така, Константин Михайлович — каза с укор Настя. — Не съм казала, че предишният разпит е проведен лошо. Просто в делото изникнаха нови обстоятелства...

— Какви? — Той рязко вдигна глава.

Настя не отговори. Беше свикнала да се доверява на своите макар и неясни усещания, но никога не ги обясняваше на други, докато не получише в ръцете си факти. Делото за убийството на Виктория Ерьомина далеч не беше заплетено, в него нямаше много противоречива информация. Всичко, което Настя бе успяла да научи, беше логично и стройно, но не хвърляше ни най-малка светлина върху местонахождението на загиналата между 22 октомври и 1 ноември, когато очевидно е била удушена. Ако момичето наистина е било в състояние на остра психоза, то може да е отишло или заминало къде ли не, да се запознае с кого ли не и нейните постъпки да не са се подчинявали на никаква нормална логика. Когато един човек е с ума си, можеш да го търсиш у роднини или познати и въпросът се свежда само до възможно най-пълното установяване на този кръг от хора. А да се опитваш да отгатнеш възможните маршрути, по които се е движил луд човек, е направо безсмислено. Човекът излиза от къщи без документи и тръгва накъдето му видят очите... Трупът е открит от местни жители случайно, сезонът на гъбарите и малинарите е минал, през ноември хората нямат никаква работа в гората. Пак добре, че са успели да я идентифицират, и то само благодарение на заявлението за издирване. Не, убийството на Ерьомина не беше заплетен случай. В делото имаше поразително малко информация, а това беше още по-лошо.

Отговор от Отдела по визите и регистрациите още нямаше, Настя мислено се бе сбогувала и с тази версия, а толкова бе разчитала на нея преди два дена. „Нещото“, което бе открила, ѝ подсказваше, че Вика не е била убита от някакъв чуждестранен любовник, че тук работата е съвсем друга...

— Та какви обстоятелства са се появили, казваш? — тихо и много студено попита Олшански, като ѝ подаваше бланката с поръчение за разпит на Борис Карташов. — Не ми отговори на въпроса.

— Може ли да ви отговоря след разпита?

— Добре, после ще ми отговориш. Но имай предвид, Каменская, нямаш право да укриваш информация от мен, дори да смяташ, че тя не е важна за делото. С тебе работим за пръв път, затова те предупреждавам с добро, че при мен тия номера не минават. Науча ли, ще те изхвърля като мръсно коте. И вече никой няма да те пусне да припариш до дело, разработвано от следователи на градската прокуратура. Аз ще се погрижа за това. Не си мисли, че си най-умната и можеш да решаваш какво върши работа за делото и какво — не. И не забравяй, че процесуалното лице съм аз, а не ти, затова ще играеш по моите правила, а не по онези, които сте възприели на „Петровка“. Ясно ли е?

— Всичко е ясно, Константин Михайлович — промърмори Настя и бързо се измъкна от кабинета на следователя. „Неслучайно не ми е симпатичен — помисли си ядосано. — Я го вижте как се развилня! Грубиян такъв!“

Трябваше да се обади на Карташов, за да си уговорят среща. Настя слезе на втория етаж, където знаеше, че се намира кабинетът на един неин състудент, сега старши помощник-прокурор. Ще се обади оттам, на уличните телефони трудно можеше да се разчита: те или не работеха, или пък можеха да поискат точно такива монети, каквито тя нямаше да намери в джоба си.

* * *

Настя никога не си съставяше мнение за хората от пръв поглед. Но Борис Карташов ѝ хареса веднага.

Когато ѝ отвори вратата — огромен, почти два метра висок, с дънки, бархетена риза на сини и бели каренца и тъмносив пуловер от камилска вълна, Настя се опита да сдържи усмивката си, но не успя и прихна да се смее. Сълзи се стичаха от очите ѝ и докато се тресеше от смях, успя да си помисли, че слава богу, днес не си беше боядисала клепките, инак лицето ѝ щеше да бъде цялото в браздулици от туш.

— Какво ви е? — уплашено попита домакинът.

Настя само махна с ръка. Разкопча якето си и докато го подаваше на Карташов, той също се разтrese от конвулсиите на див смях. Настя беше облечена със същите като неговите дънки, със също такава синьо-бяла риза, а пуловерът ѝ от камилска вълна беше мъничко по-светъл от Борисовия.

— С вас сме като от един инкубатор — каза Карташов, щом успя да си поеме дъх. — Не бях предполагал, че се обличам като ченгетата. Влезте, моля.

Докато оглеждаше жилището на художника, Настя недоумяваше защо Гордеев го бе нарекъл „бохем“. У любовника на Вика Ерьомина нямаше нищо бохемско — нито във външността, нито в облеклото. Късо подстригана, доста гъста, но започнала леко да оредява на темето коса, добре поддържани мустаци, едър, може би въздълъг нос, атлетична фигура на спортист. Никаква небрежност нито във външния вид, нито в обстановката. Напротив, стаята беше обзаведена с удобни и съвсем традиционни мебели. До прозореца — голямо писалище, на което Настя видя много ескизи и завършени рисунки.

— Искате ли кафе?

— С удоволствие — зарадва се Настя, която не можеше да живее и два часа без чашка кафе.

Разположиха се в кухнята, чиста и уютна — тук господстваха бежовият и светлокафявият цвят и това също хареса на Настя. Тя с удоволствие забеляза, че кафето е вкусно и силно, а домакинът действа с джезвето ловко и бързо и въпреки внушителната си фигура, се движи грациозно и леко.

— Разкажете ми за Вика — помоли го тя.

— Какво по-точно? Как се разболя ли?

— Не, от самото начало. Още от причината да се озове в детски дом.

Тригодишната Вика Ерьомина се озовала в детския дом, след като майка ѝ била изпратена на принудително лечение от алкохолизъм. Няколко месеца по-късно в лечебно-трудовия профилакториум Ерьомина старша починала, отровена с взел се неизвестно откъде денатуриран спирт. Майката на момичето никога не се била омъжвала, други роднини не се намерили, тъй че Вика останала в дома завинаги. Пораснала, завършила ПТУ със специалност „бояджия-мазач“, започнала работа, получила място в общежитие. В работно време се трудела, в извънработно — най-широко използвала своята ярка, необикновена красота. Така живяла доста дълго, докато преди около две години и половина прочела във вестника обява, че в някаква фирма търсят момиче до 23 години за работа като секретарка. Вика била достатъчно цинична, за да се сети защо в подобна обява е обявена възраст. Купила няколко рекламни вестника, внимателно ги прочела и избрала предложенията, адресирани до млади, привлекателни момичета. И така станала служителка във фирмата.

— Кога се запознахте с нея?

— Отдавна, още когато беше бояджийка. Боядисваше в съседния апартамент. Отначало се отбиваше при мен за чаша чай, когато беше в почивка. После предложи да ми сготви, каза, че готвела чудесно и ужасно ѝ се искало да сготви обяд на мъж, а не на приятелките си в общежитието. Аз не се възпротивих, Вика ми харесваше, видя ми се симпатична и открита. Е, и рядка красавица, разбира се...

— Борис... — Настя се посмути. — Вие не бяхте ли против работата, която Вика е вършела за фирмата?

— Не бях във възторг, но не от ревност, а по чисто човешки съображения. Когато една млада жена се издържа с проституция не защото това страшно много ѝ харесва, а защото не умее нищо друго, а пък иска да има много пари — това е печално във всяко отношение. Но не можех да ѝ говоря на тази тема.

— Защо така?

— А какво можех да ѝ предложа в замяна? Фирмата веднага я настани в апартамент, купиха ѝ мебели. И ѝ плащаха, колкото аз печеля за цяла година. Докато беше бояджийка, ѝ правех подаръци, глезех я. А през последните две години всичко се промени, вече Вика ми правеше подаръци. Отначало това страшно ме притесняваше, после разбрах много неща...

— Какво именно? — напрегна се Настя.

— Детският дом. Опитайте да се поставите на нейно място, да си представите как се е чувствала и тогава и вие ще разберете. В нейното детство не са съществували много от нещата, които имат децата, израсли в семейства. И Вика постоянно изпитваше нужда някак да компенсира това, да си „довземе“ от живота. Гледаше да не си спомня за дома, поддържаше отношения само с Льоля Колобова. Беше скъсала всякакви връзки и с приятелките си от общежитието. Искаше ѝ се да има не общи, а свои, индивидуални приятелки, свой собствен кръг от приятели, които да избере сама, а не такива, които съдбата случайно е събрала в един клас, в една група или в една стая. Искаше сама да избира какво да прави и с кого да общува. Вярно е, че изборът ѝ не беше много добър, но... Човек не може да си избере и главата. За нея беше важно единствено, че си избира познатите по своя воля и желание, а че понякога те бяха някакви съмнителни личности — това не я вълнуваше. Същото е и с готвенето и подаръците: искаше ѝ се да си избере обект и да се грижи за него, жадуваше за семейство. Всичко това се стовари изцяло върху мен и с времето дори започна да ми харесва.

— Тя искаше ли да се омъжи за вас?

— Може би. Беше достатъчно умна да не говори за това. Можеше ли да предложи себе си за съпруга — със своя начин на живот?

— Защо, нима се е налагало непременно да продължи по този начин?

— Нали ви казах, Вика искаше да има много пари. Разберете, не че беше алчна, тя не пестеше парите, а ги харчеше наляво и надясно. Неудържимият ѝ стремеж към богатството също беше компенсация за сиромашкото детство в дома. Така че е трябвало да избира какво ѝ се иска повече — да се омъжи или да има пари.

— А вие, Борис? Вие имахте ли желание да се ожените за нея?

— Е, аз съм бил женен два пъти, плащам издръжка на дъщеря си. Разбира се, бих искал да имам нормално семейство, деца. Но не от Вика. Тя пиеше прекалено много, за да роди здраво дете и да бъде добра съпруга и майка. Харесваше ѝ да си поиграе на съпруга тук, при мен, но два, най-много три дена в седмицата, на повече не беше способна. Останалото време прекарваше или с поредния клиент, или с

приятелите си, или просто се излежаваше на дивана и мечтаеше. Още кафе?

Борис сипа зърна в кафемелачката и продължи разказа си за лекомислената и безпътна Вика Ерьомина.

Дълги години, всъщност вероятно откак се помнела, тя периодически сънувала един страшен сън. Понякога често, понякога с прекъсване от няколко години, този сън се връщал при Вика и я карал да се събужда и да трепери от страх. Сънувала окървавена ръка. Някакъв човек, чието лице тя не виждала в съня си, избърсвал ръката си о бяла варосана стена и оставял на нея пет червени ивици. Появявала се друга ръка, чийто притежател тя също не виждала, и напърно на петте ивици рисувал с нещо нотен ключ „сол“. Чуvalo се гадно хихикане, постепенно прерастващо в отвратителен злобен кикот, и под звуците на този кикот Вика, ужасена, се събуждала.

В края на септември Вика отишла при Карташов и още от прага му казала:

— Някой е проникнал в съня ми и го разказва по радиото.

В първия момент Борис се объркал. „Ето ти на — помислил си. — Докъде само я докара пиенето!“ Не знаел какво се прави в такива случаи. Дали трябвало да ѝ обясни, че това не може да бъде, че е проява на болезнена психика, или пък да се съгласява и да се прави, че ѝ вярва? Борис избрал трети вариант, съчетаващ, както си мислел, лечебния момент и привидното съгласие. След като натрапчивата идея не напуснала момичето и след седмица, той предложил:

— Хайде да опитаме да нарисуваме съня ти. Ако съществува сила, която краде сънищата ти, това трябва да я уплаши.

Въпреки опасенията му, Вика не отказала и Борис направил няколко ескиза, докато не се получило нещо, близко до съня ѝ. Но това не помогнало. Вика все повече потъвала в идеята си, но отричала болезненото си състояние и категорично отказвала да отиде на психиатър. Тогава Карташов решил той да се консултира със специалист. Лекарят признал, че външните симптоми приличат на начало на остро психическо заболяване, че идеята за въздействие върху човек по радиото е характерна за синдрома Кандински-Клерамбо, но нищо не може да се твърди със сигурност. Диагнози не се поставят задочно. Щом момичето отказва категорично да отиде доброволно на лекар, има само един изход: той, лекарят, може да отиде

на гости на Карташов, уж че му е приятел, когато Вика си е вкъщи, да остане с тях час-два, да пият чай и той да види с очите си болната, нейното поведение. Уговорили се веднага щом Борис се върне от командировка, непременно да организират това посещение. И всъщност това е всичко. Когато на 27 октомври се върнал от Орел, където правел ескизи за книга, подготвяна от тамошно издателство, Борис научил, че Вика е изчезнала и вече трети ден не ходи на работа.

— Вие знаете какво стана по-нататък. Търках праговете на милицията, започнах да звъня на всички приятели на Вика. Без никакъв резултат.

— А да сте се опитвали да поговорите с друг лекар? Или се задоволихте с мнението на един?

— Ами аз се затрудних дори с намирането на един. Нямам познати лекари, нали разбирате, кръгът на познатите ми е различен.

— Къде намерихте този психиатър?

— Чрез познат, и то случайно. Той веднъж беше споменал, че имал много приятели медици и ако имам проблеми със здравето, винаги ще се радва да помогне. Именно към него се обърнах, а той ме свърза с въпросния лекар.

Настя чу как в стаята зазвъня телефонът, но Борис остана на мястото си, сякаш не беше го чул.

— Няма ли да вдигнете? — попита тя учудено.

— Имам телефонен секретар. Ако трябва, после ще се обадя.

Когато тръгваше за Борис Карташов, Настя искаше да провери дали заболяването на Ерьомина не е измислица на самия художник. Световната практика, казваше си тя, познава случаи, когато злонамерени хора ловко внушават на човека, че психиката му не е в ред, за да използват това за собствените си интереси. Лекарят дори не е виждал Вика, на практика всичко, което знаем за заболяването на момичето, го знаем от думите на Карташов. Ами ако той лъже? Наистина съществуват показанията на Олга Колобова, приятелката от детския дом, че тя била разговаряла с Вика за нейния откраднат сън, не изразила учудване и не се опитала да я разубеждава. Но нали и Колобова може да лъже, да са се наговорили с Борис. Защо ли? Ами може да има безброй причини. Например да са решили да се отърват от Вика и да са съчинили тази психиатрична балада. Мотивите? Засега не са ясни, но нали тази версия още не е била разработвана. Може и да

има такива мотиви, може дори те да са очевидни, просто никой не ги е търсил.

За да провери тази версия, трябваше да се опита да открие противоречия или поне несъответствия в показанията на Карташов, Льоля Колобова и психиатъра Маслеников. Беше се появил и още един потенциален свидетел — познатият на Борис, който му препоръчал лекаря. Нали Борис е трябвало да му обясни някак за какво му е нужен психиатър.

Същевременно плахо се зараждаше надежда за още една версия.

— Когато заминавахте за Орел, включихте ли телефонния секретар?

— Разбира се. Аз съм свободен художник, тъй че възложителите се обръщат непосредствено към мен. Ако изпускам телефонни обаждания, може да изгубя добри поръчки.

— Значи когато се върнахте, прослушахте записаното през десетте дена?

— Да, естествено.

— И там нямаше никакво обаждане от Вика?

— Не. Сигурен съм, че ако е възнамерявала да замине за дълго време, тя непременно щеше да ме предупреди. Нали ви казах — чувството, че някой се тревожи за нея, че на някого не му е безразлично къде е и какво става с нея, й беше много скъпо. Тя не е имала това в детството си.

— Какво стана с онази касета? Изтрихте ли я?

Настя беше абсолютно сигурна, че ще чуе утвърдителен отговор, попита просто така.

— В чекмеджето ми е. Аз не изтривам касетите, знам ли какво може да ми потрябва по-късно.

— Какво например?

— Ами миналата година имах такъв случай: бяха се обадили от някакво провинциално издателство с предложение да оформя сборник с анекдоти, бяха оставили адрес и телефон. Не съм бил вкъщи, когато са се обадили. Аз не им се обадох, илюстрирането на анекдоти не е мой профил, пък и в момента имах няколко поръчки, така че не седях без работа. И скоро мой приятел карикатурист се оплака, че нямал пари, тогава си спомних за онова обаждане. Намерих записа на

касетата, дадох му координатите на издателството — и всички бяха доволни.

— Значи касетата с обажданията, записани, докато сте били в Орел, е запазена?

— Да.

— Нека я чуем — предложи Настя.

Някакво напрежение докосна лицето на Карташов. Или така й се стори?

— Не ми ли вярвате? Честна дума, там няма съобщение от Вика. Кълна ви се.

— Моля ви — твърде сериозно каза Настя. Домакинът й мигновено престана да й харесва и тя се приготви за атака. — Хайде все пак да я чуем.

Отидоха в стаята и Борис веднага извади касетата от чекмеджето. Включи я и подаде на Настя една от рисунките, прибрани в папка върху бюрото.

— Ето вижте. Това е сънят на Вика.

Настя разглеждаше картинката и същевременно слушаше гласовете, долитащи от касетофона.

„Борка, не забравяй, че на втори ноември е четирийсетият рожден ден на Лисаков. Ако не го поздравиш, ще ти се обиди ужасно.“

„Борис Григориевич, здравейте, тук е Князев. Ако обичате, обадете ми се, когато се върнете. Трябва да се направят леки промени в ескиза за обложката.“

„Кучи сине Карташов! Къде е конякът, който си спечелих от баса с тебе?“

„Боря, не ми се сърди. Не бях права, признавам. Извинявай.“

— Кой е това? — бързо попита Настя, натискайки копчето „стоп“.

— Льоля Колобова — неохотно отговори Карташов.

— Скарани ли сте били?

— Как да ви кажа. Това е стара история, която понякога дава рецидиви. Няма отношение към Вика. Свързано е със съпруга на Льоля.

— Аз трябва да знам — настоятелно каза Настя.

— Добре тогава... — Той въздъхна. — Когато Льоля се запозна с бъдещия си съпруг, аз веднага й казах, че тоя няма да пропусне нито

една фуста. Когато след сватбата започна да го хваща в изневери, Льоля много страдаше. А аз като пръв глупак, макар да си знам, че човек не бива да се меси в хорския живот, постоянно ѝ натрапвах съветите си да го зареже. Според мен той е гадно човече, затова ми беше жал за Льоля. Но тя възприемаше думите ми много болезнено, тъй че в отговор на предложенията ми да зареже мъжа си все гледаше да ме наруги. Например, че така можел да разсъждава само импотент или хомосексуалист, или че аз просто съм завиждал на мъжа ѝ, задето имал съпруга и семейство, или някоя друга глупост. Всички наши разговори на тази тема завършваха със скандал, после естествено се сдобрявахме.

— И какво ви каза последния път? За какво ви е искала прошка?

— Каза ми, че макар да бил женкар, мъжът ѝ се стараел по възможност да го крие от нея и това поведение било много по-прилично от поведението на Вика, която открито се шляела с всякакви мъже и не смятала за нужно да се срамува.

— И каза това за близка приятелка? — смая се Настя.

Карташов сви рамене.

— Жени... — неопределено отвърна той. — Можеш ли ги разбра? Хайде да продължим да слушаме.

„Борис, аз съм, Олег. С момчетата сме намислили да идем за Нова година във Вороново. Ако искаш да се присъединиш, обади се до десети ноември, местата трябва да се запазят предварително...“

„Борка, забравил съм у вас една кибритена кутийка, на която е записан много важен телефонен номер. Ако я намериш, не я хвърляй...“

„Боря, много ми липсваш. Целувам те, мили...“

— А тази коя е? — Настя спря лентата.

— Позната. — Карташов я погледна предизвикателно в очакване на следващи въпроси и предварително готов да се озъби.

— Но определено не е Вика, така ли?

— Не е Вика. Ако не ми вярвате, ще ви пусна други касети, с нейния глас.

— Вярвам ви — каза неискрено Настя и отново пусна касетата.

Обаждания от възложители, от приятели, от родителите на Борис, от жени... И изведнъж настъпи пауза.

— Какво е това? — Настя рязко изключи касетофона, откъдето вече се чу поздравът на следващия човек.

— Не знам — смутено отвърна Карташов. — Не съм обърнал внимание, когато я слушах. Нали знаете как става — включиш секретаря и през това време започваш да вадиш багажа от сака или да си готвиш вечерята... Вниманието постоянно се превключва от това, което слушаш, към това, което вършиш.

— Кой се беше обадил преди паузата?

От напрежение ръцете на Настя се разтрепериха. Тя разбра, че е напипала някаква нишка.

— Солодовников, един състудент.

— А след паузата?

Борис включи записа и изслуша обаждането до края.

— Това е Татяна, една моя братовчедка.

— Обадете им се и ги попитайте кога, в кой ден и по възможност в колко часа са ви се обадили. Трябва да го направите веднага.

Художникът покорно седна до телефона, а Настя отново заразглежда рисунката, на която бе изобразен откраднатият сън на Вика Ерьомина.

— Всичко е много неточно — обърна се към нея Борис. — Минал е почти месец, хората са започнали да забравят подробностите. Солодовников казва, че се е обаждал някъде в края на седмицата, на 21 или на 22 октомври, но със сигурност си спомня, че не е било по-късно от петък вечерта, 22 октомври, защото тогава заминал за Петербург. Всъщност ми се е обадил именно във връзка с това заминаване, искал да му кажа телефонния номер на наш общ познат от Петербург. А братовчедка ми се е обаждала, след като видяла по телевизора първата ми жена: интервюирали я на улицата като случайна минувачка. Тя изобщо не си спомня кой ден е било, но казва, че грабнала телефона веднага след предаването, искала да ми съобщи, че Катя била отново в Москва.

— А за вас сигурно е много важно да знаете, че първата ви съпруга е отново в Москва, така ли?

— Разбирате ли, Екатерина има сложен характер. Тя е вятърничава и сприхава, смята, че аз съм виновен за всичките й нещастия, не може да ми прости развода и много обича да ми погажда разни дребни мръсни номера. Миналия път например не й се е

досвидяло загубеното време, седяла цяло денонощие на стълбището над моя апартамент, за да издебне кога от къщи ще излезе някоя жена, а когато най-сетне дочака, я спря и ѝ наприказва такива гадости за мен, че аз се видях направо в чудо.

— Жената, с която е разговаряла бившата ви съпруга... Вика ли беше?

— Не — бързо отговори Карташов. Май твърде бързо, отбеляза си Настя.

— А коя?

— Не беше Вика — натъртено каза Борис, втрепен право в очите ѝ. — А коя беше конкретно — това не трябва да ви засяга.

— Братовчедка ви спомня ли си кое е било предаването, след което се е втурнала към телефона?

— „Свободни завои“, по четвърти канал.

Настя се замисли. Трябва да из земе касетата, очевидно е. Паузата може да се е появила по две причини: или някой след сигнала на телефонния секретар не е пожелал да каже нищо и просто е мълчал в слушалката, или записът е бил изтрит. В първия случай това не добавяше нищо ново към делото, а във втория даваше солидни основания Борис Карташов да бъде заподозрян, че е изтрил нечие обаждане и не е изключено това обаждане или да е било от самата Ерьомина, или да е имало някаква връзка със смъртта ѝ. Житената питка я беше предупредил, че убийството на Вика може да е свързано с мафиотски далавери, а както е известно, мафията разполага с най-силните адвокати, ето защо просто да из земе касетата би било неппростима грешка: върви доказвай после, че записът не е изтрит в милицията с цел Карташов да бъде компрометиран. Трябва да спази всички формалности: да получи бланка и да оформи изземането. Но как да го направи? Ако Борис е честен, в което Настя много се съмняваше, може да дойде утре сутринта с протокол и поемни лица. Ами ако е замесен в убийството и паузата на лентата е свързана по някакъв начин с това? Кой знае каква лента ще получи утре и в какъв вид ще бъде тя? Но въпреки това не бива да я иззема: ако записът е бил изтрит, на лентата няма да има шумов фон, който непременно остава, дори телефониралият да е мълчал. Само експерти трябва да отговорят на въпроса за странната пауза. Какво да прави?

Тя погледна часовника си: един и половина. Просветна ѝ безумната надежда Андрей Чернишов да е прескочил до вкъщи по обяд, за да нахрани кучето. Може пък...

Провървя ѝ. Седемгодишният син на Андрей добросъвестно докладва, че тате обещал да си дойде в един, за да нахрани Кирил и да го разходи. Един часът отдавна минал, така че тате щял да си дойде всеки момент, защото ако е решил изобщо да не идва, вече щял да му е изкомандвал от кои пакетчета и буркани да даде обяда на кучето. Настя остави на хлапето телефона на Карташов и помоли татко му да се обади веднага щом си дойде.

— Разкажете ми за онзи ваш познат, чрез когото сте намерили лекаря — помоли Настя.

— Аз почти не го познавах. Запознахме се в една компания, той ме заговори, каза, че работел в издателство, въпреки че навремето учил медицина, тъй че имал много познати медици и в случай че имам проблеми със здравето, винаги бил готов да помогне. Остави ми визитната си картичка. Това ни е цялото познанство.

— Трябват ми координатите му. Пазите ли визитната картичка?

Докато Борис преглеждаше картончетата в бележника си, Настя отново погледна рисунката с петте кървавочервени ивици.

— Кажете, Борис, защо нотният ключ на рисунката е в салатен цвят?

— Такъв го е сънувала Вика. И аз се чудех, но тя категорично твърдеше, че нотният ключ бил бледозелен във всичките ѝ сънища и никога в друг цвят. Ето, намерих я! — Той подаде на Настя визитна картичка на Валентин Петрович Косар с домашен и служебен телефон.

ГЛАВА 3.

Настя внимателно огледа аудиторията. Петнайсетте студенти от Московската школа, всичките с униформи, късо подстригани и гладко избръснати, ѝ изглеждаха съвсем еднакви. Вчера беше провела упражнение в другата група и не бе открила никого, чието мислене да отговаря на нивото на „шейсетата задача“.

Първите десет минути посвети на кратко повторение на лекционния материал, после начерта на дъската схема на пътнотранспортно произшествие.

— Записвайте: показанията на водача, показанията на свидетелите А... Б... В... Г... Задача: обяснете причините за несъответствията в свидетелските показания и определете чи показания са най-близо до действителното в произшествието. Време — до почивката. След почивката ще разгледаме отговорите.

Когато иззвъня звънецът за почивка, Настя излезе на стълбищната площадка, където бе разрешено да се пуши. Няколко студенти от групата се присъединиха към нея.

— Вие на „Петровка“ ли работите? — попита я момче, миниатюрно на ръст — беше с една глава по-ниско от нея.

— На „Петровка“.

— А къде сте учили?

— В университета.

— А какъв чин имате? — продължи разпита си дребосъкът.

— Майор.

За няколко мига се възцари мълчание. После в разговора се включи друг слушател — едър, светлокос, с едва забележим белег над веждата.

— Нарочно ли се обличате така — та никой да не се сети?

Въпросът затрудни Настя. Тя знаеше, че в ежедневния си вид изглежда много по-млада от своите трийсет и три години. И макар че днес, вместо обичайните дънки, бе облякла строга права пола, а бархетената риза и топлия пуловер бе сменила с бяло вълнено поло и

кожено сако, пак изглеждаше като младо момиче: чисто лице без козметика, дългата светла коса стегната на опашка на тила. Никога и през ум не ѝ бе минавало да полага усилия, за да изглежда по-млада от възрастта си, просто се обличаше както ѝ беше удобно. Мързеше я да се гримира, а да правиш сложна прическа от дълга коса е смешно, след като постоянно ходиш с дънки и маратонки. А Настя категорично не желаше да носи други, „солидни“ дрехи. Първо, до вечерта краката ѝ почти винаги отичаха, защото обикновено се движеше малко, а и пиеше много кафе. Второ, имаше лоши кръвоносни съдове, поради което постоянно ѝ беше студено, а с дънки, ризи и пуловери ѝ беше топло и удобно — това беше най-важното за Настя. Но би било най-малкото смешно да обяснява всичко това на светлокосия студент.

— А за какво трябва да се сецат хората? — отговори тя на въпроса с въпрос.

— Че... Ами че... — Блондинът се запъна за секунда и се разсмя. — Ама че съм и аз, дрънкам глупости!

„Браво на него! — с одобрение си помисли Настя. — Бързо схваща. Наистина смешно е да се стараеш да изглеждаш така, че всички веднага да се сецат за професията ти. А при нашата работа по принцип е най-добре да бъдеш хамелеон: днес си на трийсет и пет, утре — на двайсет и седем. Ако в групата не се намери по-добър, ще го поканя на стаж. Той поне умее навреме да се сеца, че е сгрешил, и да се поправя, а това вече е половин успех.“

Когато след почивката влизаше в аудиторията, Настя чувстваше колко силно бие сърцето ѝ. Всяка година, избирайки стажант, тя се вълнуваше, надяваше се да открие бисер в купчина зърно и се страхуваше да не го пропусне. Погледна списъка на групата и започна препитването. Отговорите бяха обикновени, нелоши, но най-често повърхностни, не излизаха извън рамките на онова, което самата Настя им бе припомнила в началото на занятието. Създаваше се впечатление, че те не са слушали лекцията и не са прочели учебника. „Сякаш отбиват някаква повинност — ядосано си мислеше Настя, докато слушаше вялите и скучни отговори. — Направо робски труд. Та нали никой не ги е принуждавал да учат тук, сами са дошли, явявали са се на конкурс, изпълнявали са нормативите на физическата подготовка, държали са изпити. А сега всичките тези знания и умения сякаш не им

трябват. И такава едно «попълнение» ще дойде в московската милиция. Каква ли полза от тях...“

— Мешчеринов, ако обичате, вашият отговор.

До края на упражнението оставаха осем минути. Настя вече беше сметнала, че няма да намери никой по-свестен от самокритичния блондин с белега. Трябваше да чуе отговора му и ако той можеше да каже поне три смислени думи, щеше да спре избора си на него. Не беше кой знае какво наистина, но поне щеше да се поддава на обучение.

— Най-вероятно психологическите особености нямат нищо общо тук — каза Мешчеринов. — В показанията на свидетелите има несъответствия, защото те са подкупени и говорят каквото им е наредено.

Страните на Настя пламнаха. Възможно ли е? Нима намери своя бисер, намери човека, който е съумял да се издигне над предварително зададените рамки и да потърси решението на задачата на съвсем друга плоскост? Какъв късмет! Като се стараеше гласът ѝ да не издаде радостното ѝ вълнение, тя попита:

— Как мислите, за какво може да е било нужно това?

— Например за да бъде объркано и проточено следствието. Шофьорът може да е пречел на някого и да е трябвало на всяка цена да се ограничи свободата му. Според условията на задачата потърпевшият е загинал, нали? Значи подследственият задължително е подписал декларация, че няма да напуска града. При такива противоречиви показания на свидетелите следствието ще се точи до второ пришествие и това дава пълна гаранция, че виновният шофьор няма да мръдне навън от града. Камо ли от страната.

„Чудесно! Ти не само реши шейсетата задача. Ти имаш свободен полет на фантазията, я каква зловеца история съчини на бърза ръка. И освен това на занятие по криминалистика не забрави, че съществува и следствие. Браво!“

— Благодаря, Мешчеринов, седнете, моля. Упражнението свърши. До звънеца остават две минути и затова ще ви кажа няколко думи за довиждане. Нивото на знанията във вашата група прави потискащо впечатление. До завършването ви остават шест месеца, от които един ще отиде за практиката и още един — за дипломната работа. Едва ли нещо може да се поправи, остава съвсем малко време.

Не се съмнявам, че вие добре ще се подготвите за държавните изпити, ще научите всичко и ще ги вземете благополучно. Но умственият мързел е страшен порок. За съжаление повечето от вас страдат от този порок. Може би някои от вас изобщо не възнамеряват да стават добри оперативни работници или следователи, трябва им само дипломата по право и лейтенантските пагони. Моите думи не се отнасят за такива студенти. А останалите трябва да имат предвид, че ако ги мързи да мислят, няма да имат успех и не ще бъдат в състояние да разкриват престъпления. Желая ви всичко хубаво.

В коридора Настя настигна Мешчеринов, който беше тръгнал към стола, и го докосна по лакътя.

— Почакайте малко, Мешчеринов. Вие знаете ли вече къде ще карате стажа си?

— В Северното окръжие, участък „Тимирязевски“. Защо?

— Не бихте ли искали да стажувате в Градското управление, в отдела по борба срещу тежките насилствени престъпления?

Мешчеринов замря и леко примижал, се втренчи в Настя. Той сякаш напрегнато размишляваше, претегляше всичките „за“ и „против“ това. После леко кимна.

— Бих искал, ако е възможно. Но учебният отдел вече е разпределил всички ни.

— Аз ще реша този проблем. Трябва ми само вашето съгласие.

— Аз съм съгласен. Но защо го искате вие?

За втори път през последните два часа това момче постави Настя в затруднено положение. „Ти не си бил от тук от там, приятелче — озадачено си помисли тя. — Друг на твое място щеше да скача от радост, без нито за миг да се замисля. А ти нещо пресмяташ, размисляш, задаваш въпроси. Явно ще излезе детектив от тебе. Добре че те намерих.“

— И ние като всички страдаме от недостиг на служители — отговори тя на Мешчеринов. — Затова се радваме на всяка помощ. Но колкото по-умен е стажантът, толкова по-добре, дори да идва при нас само за един месец.

— Според вас съм умен, така ли? — позасмя се студентът. — Приятно ми е да го чуя. Защото вие ни изравнихте със земята преди малко.

И майорът от милицията Анастасия Каменская се почувства неловко.

* * *

— Да не те събудих? — чу се в телефонната слушалка гласът на Андрей Чернишов.

Настя запали лампата и погледна часовника — беше седем без пет. Будилникът щеше да звъне след пет минути.

— Събуди ме, садист такъв — сопна му се тя. — Открадна ми пет минути скъпоценен сън.

— Не мога да разбера начина ти на живот, Настася. Аз съм станал от цял час, разходихме се с Кирил, направих си гимнастиката на чист въздух, сега съм бодър и свеж, а ти къртиш. Ама наистина ли спеше?

— Разбира се, че наистина.

— Е, извинявай тогава. Разсъни ли се вече? Можеш ли да възприемаш информация?

— Давай.

Настя се надигна на лакът, намести се по-удобно в леглото и сложи телефона на гърдите си.

— Значи, първо. Предаването „Свободни завои“ по четвърти канал е било излъчено на 22 октомври в 21:15, завършило е в 21:45. Второ, майката на Виктория Ерьомина наистина е била алкохоличка, но Вика е била настанена в интерната не защото майка ѝ е била пратена на лечение, а защото е била осъдена по член сто и трети за умишлено убийство. Инак наистина е починала от отравяне с денатуриран спирт, но не в профилакториум, а в колония със строг режим.

— Защо със строг режим? Рецидивистка ли е била?

— С втора присъда. Първия път е лежала за кражба. Между другото Вика се е родила, докато тя е излежавала първата си присъда. В детския дом вече почти целият персонал е нов, но една от възпитателките работи там отдавна. Тя твърди, че не са казвали истината на Вика, за да не я травмират. Достатъчно ѝ било, че майка ѝ

е боледувала от алкохолизъм. Пък и смъртта ѝ е била страшна. Сега трето, най-лошото. Готова ли си?

— Готова съм.

— Валентин Петрович Косар, човекът с многото връзки в медицинския свят, е умрял.

— Кога?

— Кураж, Настася, май с тебе сме навлезли в някакво тресавище. Косар е бил прегазен от кола. Нито очевидци, нито информация — нищо. Трупът е намерен на пътя от минаващ шофьор. Делото се води в Югозападното окръжие. Още не знам подробности, смятам днес да прескоча дотам.

— Чакай, Андрюша, чакай малко. — Настя се намръщи като от болка и притисна свободната си длан до слепоочието. — В главата ми е пълна каша, нищо не схващам. Кога е загинал Косар?

— На двайсет и пети октомври.

— Трябва да помисля малко. Ти върви в Югозападния, а аз ще отида в службата, ще докладвам на Житената питка, после тръгвам за Олшански. Хайде да се срещнем с тебе към два часа. Става ли?

— Къде?

— Доколкото разбирам, ти искаш да нахраниш Кирил около обяд.

— Е... бих искал, разбира се.

— Хайде да ме вземеш в един и половина до станция „Чеховская“ на метрото, да отидем у вас, ти ще нахраниш кучето, а после ще излезем да го разходим. Знаеш ли, имам чувството, че с тебе някак се лутаме без посока, блъскаме се в разни врати, без да разбираме какво искаме да намерим. Стига сме препускали, време е да седнем и да помислим. Съгласен ли си?

— Ти знаеш по-добре, тебе наричат компютър, не мене. Аз винаги съм ти бил нещо като момче за всичко.

— Ама ти какво? — уплаши се Настя. — Да не ми се сърдиш нещо? Андрей, миличък, ако съм те засегнала...

— Я стига, Настася, човек не може една дума да ти каже. Сутрин чувството ти за хумор поспива повечко: ти вече си се събудила, а то още не е. В един и половина на „Чеховская“. Чао.

Настя върна телефона на мястото му и оклюмано се потътри към банята. Нещо ѝ беше криво на душата. Откритото преди няколко дена

„нещо“ растеше и укрепваше от ден на ден и тя не знаеше какво да прави с него.

* * *

От ден на ден Виктор Алексеевич Гордеев ставаше все по-мрачен. Неговото обикновено обло лице се беше издължило и посърнало, движенията му ставаха все по-бавни, гласът — по-сух. Все по-често, докато слушаше събеседника си, произнасяше „така, така“ и това означаваше, че пак не слуша какво му говорят, а си мисли нещо свое.

Докато провеждаше сутрешната оперативка, почти не се чуваше какво говори, за кой ли път се взираше в лицата на подчинените си и мислеше: „Този ли е? Или този? Или ей онзи там? Кой от тях?“

Струваше му се, че знае кой от оперативните работници е свързан с престъпния свят, но не искаше да повярва. От друга страна, ако не беше този, за когото предполагаше, а някой друг, това не би го облекчило. Отношението на Гордеев беше еднакво към всички и който и да се окажеше предател, щеше да го боли по един и същи начин. Раздираха го противоречиви желания: от една страна, искаше му се да сподели с Каменская подозренията си, но, от друга, смяташе, че не бива да я забърква. Вярно, Настася беше умница, наблюдателна беше, с добра памет и ясна мисъл, с нея щеше да му е по-лесно да разбере какво става. И същевременно Виктор Алексеевич знаеше колко тежко щеше да ѝ бъде, ако ѝ кажеше за подозренията си, да разговаря с този човек, да работи с него, да обсъжда всякакви, дори неслужебни въпроси. Освен това тя можеше да се издаде и да накара човека, който сега беше сигурен в своята безопасност, да застане нащрек.

По време на съвещанието той не попита Настя как върви работата по разследването на убийството на Ерьомина. Тя го разбра правилно и когато се върна в кабинета си, търпеливо зачака началникът да я извика. Не минаха и десет минути и Гордеев ѝ се обади по вътрешния телефон с единствената кратка дума: „Ела“.

— Виктор Алексеевич, нека Миша Доценко разговаря с този човек. — Настя подаде на Гордеев лист с координатите на Солодовников и въпросите, които изискваха колкото може по-точен

отговор. Миша Доценко умееше да „работи“ с паметта на хората, пробуждайки асоциативните връзки, толкова изкусно, че понякога с негова помощ човек си припомняше до най-малките подробности и с точност до минутата отдавна отминали събития. Настя много се надяваше Миша да успее да установи кога точно Солодовников се е обадил на колегата си от института Борис Карташов. Това щеше да помогне по-точно да се очертае интервалът от време, в което е прозвучало онова изчезнало от касетата обаждане.

— Добре. Какво друго?

— Трябва да бъде разпитан и лекарят психиатър, с когото се е консултирал Карташов. Това трябва да го направя лично.

— Защо?

— Защото аз разговарях с Карташов, добре си спомням подробностите от разговора ни, тъй че за да се открият евентуални противоречия в показанията, с лекаря трябва да разговарям пак аз. Във всеки случай онова, което ми разказа Карташов, доста се различава от записаното в протокола за разпита на доктор Маслеников.

— Толкова сериозно ли подозираш този художник?

— Много сериозно. Пък и тази версия с нищо не е по-лоша от другите. За проверяване на първите две са отишли три седмици. Съгласна съм, че те са били най-трудоемките. Според данните от отдела по визите и регистрациите никой от чуждестранните клиенти на Ерьомина не е бил в Москва в края на октомври, с изключение на онзи последен холандец, но Олшански вярва на алибито му. От всяко положение не е възможно да се проверят докрай немотивирани действия в състояние на остра психоза. Ние направихме всичко по силите си. Остава ни да чакаме случайно да изплува някаква информация, но може да чакаме това чак до пенсия. Виж, историята с болестта на Ерьомина ми изглежда подозрителна. Виктор Алексеевич, имам основания да смятам, че тя изобщо не е била болна и приказките за нейния откраднат сън са втели-некипели.

— Ами мотив? Ако Карташов е замесен, къде е мотивът?

— Не знам. Точно затова искам да се опитам да науча. Само че ни е трудно само двамата с Чернишов, затова делото напредва бавно.

— Според мен то изобщо не напредва — промърмори раздражено Житената питка. — Опитваш, проверяваш, вреш си

нослето навсякъде като сляпо коте, а ползата е нищо и никаква. Поддържаш ли контакт с участъка по местоживеене на Ерьомина?

— Ами... общо взето... — измънка Настя.

В онзи участък с издирването на изчезналата Ерьомина първоначално се бе занимавал капитан Морозов, затова пак на него бяха възложили да сътрудничи на групата, разследваща убийството. В първите дни Настя се опита да го включи в работата, но Морозов доста популярно ѝ обясни, че освен това убийство, извършено впрочем неизвестно къде, може би в друг район на града или дори из областта (а той, Морозов, е длъжен да се занимава само с престъпления, извършени на неговата територия), има да разследва осемнайсет обира, дваветина кражби на коли, грабежи, побои, че и две неразкрити убийства, за които „Петровка“ не му помага и той се мъчи сам. Поръченията, които му възлагаше Настя, той изпълняваше неохотно, през куп за грош, без да бърза много-много, но затова пък много ловко се криеше от нея и не беше никак лесно да го намери човек. След три-четири дена Настя изобщо престана да го търси и сами двамата с Чернишов мъкнеха на гърба си цялата огромна работа.

Но Каменская не обичаше да се оплаква и да колади, затова на въпроса на началника смотолевеи нещо неопределено и заплетено.

— Ясно — кратко изхъмка Житената питка, който моментално схвана каква е работата. — Ще се обадя в участъка, ще проведе малко възпитателна работа. Включи Морозов, няма какво да се церемониш с него. Хайде де, да не е по-натоварен от Чернишов! Вдругиден ще дойде стажантът, ще го вземеш да ви помага. И не се притеснявай да използваш нашите хора. Но ще го правиш чрез мен. Ясно? Непременно чрез мен. Аз като началник възлагам задачата — и точка. При това мога да не обяснявам нищо на никого. Защото ти няма да можеш да не им отговориш, ако започнат да задават въпроси, нали?

— Така е, няма да мога. Ще си помислят, че се правя на не знам си какво.

— Така, така — замислено кимна полковникът и Настя разбра, че той отново за няколко секунди се е изключил от разговора.

Настя стана и грижливо събра записките си.

— Да тръгвам ли, Виктор Алексеевич? — полувъпросително каза тя.

— Така, така — отново повтори Гордеев и изведнъж някак странно погледна Настя и много тихо произнесе: — Внимавай, Стасенка. Само ти ми остана.

* * *

Следователят Олшански, за разлика от Гордеев, беше приветлив и усмихнат, но посрещаше на нож повечето от Настините предложения. И Настя се досещаше защо. През първата седмица след възбуждането на делото за убийството на Ерьомина със следователя бяха работили Миша Доценко и Володя Ларцев. Докато към Доценко Константин Михайлович беше равнодушен, Ларцев беше негов любимец, впрочем напълно заслужено. Свързваше ги и лично приятелство, ходеха си на гости, съпругите им също се бяха сприятелили. Когато преди година и половина жената на Ларцев почина при раждане заедно с новороденото и Володя остана сам с десетгодишна дъщеричка на ръце, именно семейство Олшански му помогнаха да преодолее мъката и някак да подреди живота си.

Ала смъртта промени не само личния живот на Ларцев. Тя се отрази и на работата му. Володя вече не можеше безрезервно да се отдава на служебните си задължения и да се трепа от сутрин до вечер, както правеше по-рано. Стовариха му се нови грижи и главоболия, успяваше да свършва много по-малко работа, защото през деня гледаше да решава и някои свои домакинско-магазински проблеми, да отскача до вкъщи да провери всичко ли е наред, вечер да си тръгва по-рано, за да контролира домашните работи на дъщеря си и да ѝ приготвя храната за целия следващ ден. Колегите му съчувстваха и му прощаваха много неща, още повече че неговите домашни задължения се отразиха предимно на обема, но не и на качеството на работата му. Константин Михайлович Олшански обаче вземаше много присърце всичко, което засягаше приятеля му, и болезнено възприемаше всеки намек, че Володя понякога не работи достатъчно. По човешки всичко това беше разбираемо. Но на Настя ѝ беше неприятно, че се бе оказала „буфер“ в тази ситуация.

— Експертизата на касетите още не е готова — съобщи ѝ Олшански още с появяването ѝ на прага.

Настя беше взела от Карташов не само последната касета, но и двете по-стари, на които имаше съобщения, за които бе сигурно, че са от Вика, и бе помолила следователя да зададе на експерта въпроси за характера на странната пауза, както и дали на последната касета има запис на глас, идентичен с образци номера четири, единайсет и четирийсет и шест, отбелязани на другите две касети. Щом няма да вярва на Карташов, бе решила тя, то няма да вярва на всичко. Тоест трябва да се провери всичко, и то отново от самото начало. Когато чу, че заключението на експерта още не е готово, тя огорчено въздъхна.

— Жалко. Толкова се надявах! Но и без това трябва да разработваме Карташов, нали, Константин Михайлович?

— Съгласен съм — кимна Олшански. — Някакви предложения?

— Имам. На първо място трябва отново да разпитаме приятелката на Ерьомина — Колобова, и психиатъра. После още веднъж да разговаряме с родителите на Карташов и изобщо с всички, разпитани през първите дни. — За малко да каже: „С всички, разпитани от Ларцев“, но се усети навреме.

Следователят се намръщи.

— Какво искаш да извлечеш от тези разпити? Хайде, кажи ми, ако обичаш, какви въпроси би им задала освен онези, които вече са били задавани?

„Въпросите ще бъдат същите, но подозирам, че отговорите ще са други“ — мислено му отговори Настя, но отново се сдържа.

— Делото не помръдва — продължи междуременно следователят, — нищо ново не се появява в него, а ти постоянно се опитваш да създадеш илюзия за трескава работа и вършиш едно и също нещо по няколко пъти. Къде е прехваленият ти интелект? Колко са ми говорили за теб, колко са те превъзнасяли, обаче аз нещо не забелязвам необикновените ти способности. Обикновен детектив от средна ръка, такива има хиляди. Така че дай да се разберем откровено, Каменская. Сега ти казах обидни думи, но основание за тях е това, което виждам. А ако не виждам нещо, то си е вече твоя вина. Нали те предупредих нищо да не криеш. Признай си, има ли нещо, което не си ми казала?

Търпението на Настя се изчерпа. „Не, не съм Грета Гарбо — помисли си тя. — Не ставам за актриса. Мога да си бъда само аз, не

издържам повече от пет минути преструвки.“ И реши да каже истината.

— Константин Михайлович, протоколите от първите разпити са правени през пръсти. Разбирам колко ви е неприятно да го чуете, знам, че Ларцев ви е близък приятел. Повярвайте ми, знаем се с него не от една година, аз много го уважавам и се отнасям към него с доверие и топлота. Но в сегашната ситуация моите и вашите емоции пречат на нормалната работа по делото. Нека признаем, че Ларцев е работил припряно, искал е по-бързо да свърши работата и я е претупал, тъй че сега трябва да я започнем наново. В резултат е изпуснато времето, което бихме могли да използваме по-резултатно. Е, какво сега, да си скубем косите ли? Станалото — станало. Животът на Володя е труден, нека му простим пропуските и да се постараем да поправим поправимото. Макар че има неща, които вече не могат да се поправят. Моля ви, не си затваряйте очите и не се преструвайте, че всичко е наред. Нали сам виждате, че протоколите от разпитите са направени лошо. Вие сте опитен следовател, просто не може да не виждате това. Искате ли един пример?

— Не искам. Аз съм опитен следовател и сам виждам всичко. Но те моля, Анастасия, нека засега това си остане между нас. Не обещавам, че ще имам достатъчно мъжество да поговоря с Ларцев, но ако някой трябва да го направи, най-добре това да бъде аз. Не се оплаквай от него на Гордеев, а? Трябваше лично аз да разпитам всички, когато видях тези пусти протоколи, но се предоверих на Володка, дявол да го вземе! Мислех си: не е възможно той да е пропуснал нещо важно. Знаеш ли върху колко дела работя едновременно? Върху двайсет и седем. Ха кажи ми как да провеждам повторни разпити?

Олшански сякаш в един миг се състари. Ослепителната му усмивка угасна, в гласа му се долавяше отчаяние.

— Защо тогава толкова се съпротивлявахте, когато заговорих за повторните разпити? — тихо попита Настя. — Нали сте разбирали, че съм права? Пазехте репутацията на Ларцев, така ли?

— А вие какво щяхте да направите на мое място? Нямахте ли да пазите репутацията на приятеля си? Само във филмите служителите от правоохранителните органи се ръководят изключително от интересите на работата. А всички ние сме живи хора, всички си имаме проблеми,

семейства, болести и между другото — обикновени човешки чувства. Включително любов. Знаеш ли, много по-лесно е да откриваш проблемите, отколкото да ги решаващ. Добре, Анастасия, хайде да се сдобрим и да се захващаме за работа. Кой ще води разпитите?

— Чернишов, Морозов и аз. Може би и Миша Доценко.

— Морозов ли? Кой е той?

— От участък „Перово“, на тяхната територия е живяла Ерьомина. И той работи с нас.

— Морозов, Морозов... — замислено промърмори следователят.

— Чувал съм го... Чакай, как му е първото име? Да не е Евгений?

— Да, Евгений е.

— Як един, с румено лице и леко гърбав нос?

— Да, той е. Познавате ли го?

— Не че го познавам, но веднъж-дваж съм си имал работа с него.

Ще те изтормози.

— Защо?

— Много пие и го мързи да работи. А се надува колкото си ще, че нали, ние тука си клатим краката, а той превива гръб и заради нас. Но просто характерът му е такъв гаден. Инак никак не е глупав и си разбира от работата, ако я върши, то се знае. Защото все гледа да се измъкне.

— Ще се справя някак, Константин Михайлович, нямам избор. Нали вие сам казахте, че не сме във филм, а в живота. Откъде да взема двайсет свестни оперативни работника, които ще се разтърчат по команда в различни посоки, а вечерта ще дотърчат, събрали за един ден цялата информация, та следователят веднага да си състави пълна представа за нещата. Няма такива работи, нали знаете. Събираме информацията троха по троха, на час по лъжичка. Хем аз се занимавам само с това убийство, не водя други дела. Я другите между колко дела се разкъсват. Така че дори мързеливият Морозов ще ми е от полза. Не ме стряскайте.

— Е, казах го само така, между другото...

* * *

Когато излезе от градската прокуратура, Настя пое към метрото. Изпитваше облекчение, задето си поговори с Олшански за Ларцев и премахна нарастващото напрежение от отношенията си със следователя. И същевременно ѝ беше тъжно. Сега май не би могла да каже за кого ѝ е жал най-много — за Ларцев, за Олшански или за себе си.

* * *

В мекия сумрак на един бар трима мъже разговаряха. Единият пиеше минерална вода, другите двама — кафе с ликьор. Най-младият от тях минаваше четирийсетте, най-възрастният беше на шейсет и три, солидни хора, със самочувствие. Не пушеха — пазеха си здравето, и разговаряха тихо и спокойно.

— Как върви нашето дело? — попита средният по възраст, облечен в скъп английски костюм, леко плешив снажен мъж с благородна физиономия.

— Имам достоверни сведения, че в работата се включва наш човек, така че не се тревожете, повече гафове няма да има — отговори му дребничкият възрастен човек с набръчкано лице и пронизващи светли очички. Разбира се, той си имаше име и бащино, но неговите събеседници, кой знае защо, никога не ги използваша, а предпочитаха да наричат стареца просто Арсен.

— На вас разчитам — обади се и най-младият участник в разговора, набит грозноват мъж с железни зъби в горната челюст. — Не ми се ще да губя хора, всичките ми са отбор юнаци.

— А ти си им войводата, така ли? — позасмя се Арсен.

— Не бой се, чичо Коля, няма да пострадат твоите юнаци, освен ако не станат прекалено нагли.

Мъжът с железните зъби се усмихна. Усмивката му беше странна, будеше асоциации с онова червило, чийто цвят наглед можеше да бъде лимоненожълт или отровназелен, а на устните, не щеш ли, разцъфваше в малиново или нежно люляково. Чичо Коля сякаш си надяваше като маска усмивката на солиден и самоуверен човек, а през нея прозираха недоверие и напрежение.

— И все пак — настоятелно се намеси мъжът с английския костюм — какво е състоянието на нашето дело?

— Практически делото не помръдва, така че престанете да вдигате паника — презрително изкриви устни Арсен.

— Хлапачката тъпче на едно място, крачка напред — две назад. Нека работи, да си оправдава заплата, много е далеч дори от предположението за истината.

— Ами ако се приближи?

— Именно затова разполагаме с нашия човек, за да контролира. Щом тя пристъпи накъдето не трябва, ще я спрат, а ние веднага ще научим за това. Мина вече почти месец и нищо страшно не се е случило. Трябва да се удържим до трети януари. Ако до трети януари не изровят нищо, за което да се хванат, делото ще бъде закрито и пхнато в касата, а тогава вече определено никой няма да го пипне. Натоварени са до немай-къде. Няма време да се занимават със закрити дела.

— Ще искате ли нещо от моите хора? — попита човекът, когото бяха нарекли чичо Коля.

— Ако потрябват, ще ти кажа. А засега да кротуват. Не дай си боже да ги арестуват за нещо. Особено онзи... как му беше името... дето обича да препуска с колата си.

— Славик ли?

— А, именно, Славик. Кажу му да си прибере колата в гаража и да се вози с метрото. Че току-виж, пипнал го някой катаджия.

— Ще се погрижа — кимна чичо Коля. — Друго нещо?

— Няма друго. Ако ми потрябвате, ще се обадя, няма да ми е неудобно.

Арсен погледна часовника си и стана. Последваха го и събеседниците му. Тримата бавно се насочиха към изхода. Най-младият, чичо Коля, се качи в най-обикновена жигула, „английският костюм“ замина с бежова волга, а възрастният мършав Арсен, потрепервайки от студ в лекия си шлифер, тръгна към тролейбусната спирка.

ГЛАВА 4.

Какво удържа хората близо един до друг? Какво ги кара да бъдат заедно? Непреодолимо привличане ли? Или просто удобството?

След като изслуша разказа на Андрей Чернишов за разговора му с Олга Колобова, по баща Агапова, Настя още не можеше да реши дали новите факти говорят в полза на Борис Карташов или против него.

Льоля Агапова и Вика Ерьомина работели като бригада при ремонта на апартамента в съседство с този на Карташов. Борис се запознал едновременно с двете момичета, при което цинично преценил, че ослепително красивата Вика непременно е стабилно „заета“ и веднага спрял вниманието си върху симпатичната Лъолечка. Тя била по-обикновена, без особени претенции и някак уютна. Отначало на Борис дори му хрумнала идеята дали пък да не се ожени за милото, необременено от роднини сираче, което било и добра домакиня. Лъоля не обичала да пие алкохол, не пушела и сигурно би му родила здраво красиво детенце. Но много скоро баналната връзка по сметка се превърнала в още по-банален любовен триъгълник: намесила се напористата и самоуверена Вика, на която нищо не й струвало да вкара художника в леглото си едва ли не пред очите на своята приятелка. Борис се увлякъл сериозно, а кротката Лъолечка покорно се отдръпнала, по навик отстъпвайки място на по-красивата Вика. Всичко, което Карташов й бе разправял за „чашите чай“ и „готвенето за мъж“, било истина, но не цялата истина.

След известно време Лъоля Агапова решила да се омъжи за Вася Колобов и напрежението между нея, Вика и Борис започнало да нараства. Красивата и надарена с късмет Вика беснееела от яд, че Лъолка, която открай време, още от дома, винаги била нейна „дубльорка“, успяла да си намери съпруг преди нея. Лъоля мълчаливо страдала от любов към Борис и си давала ясна сметка, че се омъжва само колкото да е омъжена. А самият Борис се тръшкал заради глупостта и слабостта си, проклинал деня, когато позволил на грубите

инстинкти да вземат връх над разума му, и събирал сили да откаже Льоля от този брак на всяка цена, защото виждал, че тя не обича годеника си, и знаел, че зад всичко това се крие не само липсата на надежда да се омъжи за него — за Борис, но и нейното глупаво, детинско желание поне веднъж в живота си в нещо да изпревари красавицата Вика. Седмица преди сватбата Льоля отишла у Карташов и му казала:

— Боря, направи ми сватбен подарък.

И той направил на бившата си любовница сватбения подарък, за който го била помолила: цяла седмица — упоителна и страдна.

— Колко ми се иска Вика да научи! — мечтателно повтаряла Льоля, изтягайки се в леглото. — Да я заболи толкова, колкото ме заболя мене, когато ви сварих двамата на същия този диван.

— Не говори глупости! — срязвал я Борис, вътрешно смразен от ужас. Мъжеството не му било твърде присъщо и перспективата за кавга с необузданата, темпераментна Вика никак не го радвала.

И все пак дори тогава той придумвал Льоля да си събере ума и да зареже Вася Колобов, докато не било станало късно.

— А ти ще се ожениш ли за мен? — попитала веднъж Льоля. — Ако изгониш Вика и се ожениш за мен, ще дам пътя на Васка. — Тръгвала за работа и стояла, вече облечена, пред огледалото и се гримирала. — Давам ти един ден да си помислиш. — Усмихнала се. — Ще се прибера от работа и ти ще ми кажеш „да“ или „не“. Ако е „да“ — ще те послушам, след два дена сватбата няма да се състои. Ако ли пък е „не“ — ще прощаваш, но повече да не съм чула лоша дума за Колобов. Разбрахме ли се, злато мое?

Колкото повече приближавал краят на работния ден, толкова по-ясно Борис разбирал, че силите няма да му стигнат да изгони Вика. Едно нещо е отношенията да се подреждат сами и съвсем друго — да си принуден да ги подреждаш и регулираш съзнателно. Какво да каже на Вика? „Хубаво ми беше с тебе цяла година, а сега не ми е хубаво“? Глупости. „Преди няколко дена всичко беше наред, а днес се женя за приятелката ти. Когато ти ме съблазняваше, нямах нищо против, защото си хубава, а след една година разбрах, че си една типична грешка, че с теб не може да се създава семейство и да се раждат деца.“ Идиотщина. И после, Льоля се омъжва, животът ѝ се нарежда, а ако пропъди Вика — какво ще стане с нея, с този неин характер? Не, както

и да го мислиш, само в книгите тези работи стават лесно: зарязваш едната, събираш се с другата... В живота всичко е много по-сложно.

И тъй, Вика останала с Борис, а Льоля сменила фамилното си име от Агапова на Колобова. Карташов бил привързан посвоему към лекомислената и непостоянна Вика, отнасял се към нея като към глупаво дете, което не трябва да се изпуска от поглед и което, когато не лудува, може да ти подари невероятно радостни минути на топлота, доброта и нежност. Борис дори се чувствал отговорен за приятелката си, постоянно се опасявал, че тя може да се забърка в нещо неприятно, и едва ли не до сълзи се трогвал, щом чуел по телефона нетрезвия ѝ глас: „Боречка, миличко, не се тревожи, добре съм.“

Колкото повече се влошавали отношенията между Льоля и съпруга ѝ, толкова повече се подобрявали отношенията между двете приятелки. Вика постепенно престанала да злобее, след като се убедила, че няма на какво да завижда, а Льоля, на свой ред, се радвала, че Борис, макар и да не посмял да се ожени за нея, не оформял официално отношенията си и с Вика. Периодично, когато Вика се впускала в поредния си запой или заминавала някъде с клиент, Борис се срещал с Льоля, без да вижда в това абсолютно нищо осъдително, и се утешавал с илюзията, че и на двамата им изневеряват: на Льоля — съпругът ѝ, на него — Вика. И така вървели работите чак до онзи октомври, когато Вика изчезнала...

* * *

— Виждаш ли каква картинка се получава? Колобова е готова да зареже мъжа си заради Карташов, но Карташов не може да се отърве от Вика Ерьомина, не му достигат морални сили. Със смъртта на Вика нещата се опростяват, не намираш ли?

Настя се намести по-удобно на скамейката и извади цигара. Андрей Чернишов разкопча каишката, строго каза на кучето: „Не се отдалечавай!“ и се обърна към събеседничката си.

— Смяташ, че в убийството на Ерьомина е замесена Колобова, така ли?

— Или тя, или Карташов, или и двамата. Съчинили са сърцераздирателната история за психическото заболяване на Вика и

искат да оправдаят с нея изчезването ѝ. Защо не? Като версия никак не е лошо. И показанията на Колобова, че е разговаряла с Вика късно вечерта в петък, на 22 октомври, също може да излязат лъжа. Това е невъзможно да се провери, мъжа на Колобова тогава го е нямало въкъщи. Не е ясно само къде се е скитала Ерьомина цяла седмица. От 23 до 30 октомври не я е виждал никой, а според заключението на експерта е била убита на 31 октомври или на 1 ноември. Трябва най-внимателно да проверим къде са били през тази седмица Карташов и Колобова. Всяка тяхна стъпка, всяка минута.

— Минал е цял месец — невярващо поклати глава Андрей. — Кой ще си спомни сега къде и кога ги е виждал, за какво е разговарял с тях... Шансовете ни са нулеви.

— Изкрънках от Житената питка Миша Доценко, много го бива за тези неща. С Миша хората и да не искат, си спомнят всичко.

— Да не ги удря по главите случайно? — избухна в смях Чернишов.

— Хич недей да се кикотиш. Не си виждал как работи Миша. Той се е готвил специално по тези проблеми, изчел е цяла камара книги за паметта и мнемотехниката. Ще ни бъде много полезен.

— Е, дай боже — съгласи се Андрей, — мога ли да имам нещо против! А защо не ме питаш за Югозападното окръжие?

— А има ли там нещо интересно? — чак подскочи Настя.

— За съжаление — нищо. Обикновено прегазване. Тия прегазвания от ден на ден стават все повече и повече. Шофьорът прегазва пешеходеца и изчезва от местопрестъплението. Тиха уличка, късна нощ, очевидци няма. Обитателите на близките блокове не са видели нищо и не са чули шум от спирачки. По платното не са открити следи от гуми, макар че в такова отвратително време не е и възможно да се намерят, дори шофьорът да е ударил спирачки: локвите са до глезена. По дрехите на загиналия Косар са намерени микрочастици от боята на автомобила. По всичко личи, че той е бил пребоядисван два пъти, първо е бил небесносин, после шоколадовокафяв, сега — така наречения „мокър асфалт“. И това е всичко. Според експертите височината на удара говори, че автомобилът най-вероятно е наш, руски, а не чуждестранен. Нищо повече не е известно.

— А самият Косар? Той какво представлява?

— Валентин Петрович Косар, четирийсет и две годишен, образование висше медицинско, но по специалността си е работил само четири години, после е станал редактор в издателство „Медицина“. И оттогава си е работил на издателското поприще, подвизавал се е в списание „Здраве“, през последните години е подхванал бизнес, организиран е издаването на популярни брошури за лековити билки, знахарство, екстрасенси. Последната му длъжност е била заместник-главен редактор на списание „Добра домакиня“ — за пенсионери и домакини. Рецепти, съвети, клюки, криминални повести, подробни анотации на телевизионни програми и тем подобни. Женен, с две деца.

— Тъжно — въздъхна Настя. — Жалко за човека. Ще трябва ние двамата с тебе да възстановяваме веригата, като се опираме на показанията на Карташов и лекаря.

— Смяташ ли, че това ще ни даде нещо?

— Знам ли... Но трябва да опитаме. Карташов е трябвало някак да обясни на Косар за какво му е нужна консултация с психиатър. А Косар, на свой ред, когато е разговарял предварително с лекаря, може да му е казал какъв е проблемът на приятеля му. Представи си, че Карташов е казал на Косар нещо, макар и една думичка, която не се връзва с легендата за заболяването на Вика. Днес в пет и трийсет имам среща с този лекар.

Овчарката на име Кирил, разходила се до насита, приближи до стопанина си, вежливо седна в краката му и деликатно положи глава на колената му.

— Какъв е огромен! — с уважение каза Настя. — Да храниш такъв пес сигурно се искат много пари.

— Вярно си е — потвърди Андрей и почеса кучето зад ухото. — Правилното хранене на такова куче струва луди пари.

— И как се справяш?

— Трудно. Нали виждаш как ходя облечен? — Той й посочи овехтелите си дънки и яке, износените, макар и грижливо лъснати обувци. — Не пия, не пуша, по ресторанти не ходя, никога не се храня навън, нося си сандвичи от къщи. Режим на строга икономия! — Засмя се. — Наистина моята Ирина печели два пъти повече от мен. Тя ме храни и облича, а моя грижа са колата и Кирил.

— Извадил си късмет. А какво да правят хората, които си нямат такава Ирина? Защото ние с нашите заплати не можем да си позволим нито кола, нито голямо куче. Така и ще си умрем в мизерия. Е, да вървим да се трудим.

* * *

Разговорът с лекаря, с когото Карташов се бе консултирал за Вика, не донесе на практика нищо ново, с изключение на това, че Настя още веднъж се убеди в недоброръководността на колегата си Володя Ларцев. Още когато прочете за пръв път протокола от разпита на кандидата на медицинските науки Маслеников, ѝ се стори съмнително един лекар толкова уверено да постави диагноза задочно. Доколкото ѝ бе известно, лекарите никога не правели така, особено психиатрите. Ако се съдеше по протокола, доктор Маслеников не се бе усъмнил, че Еръмина наистина е сериозно болна и се нуждае от спешно хоспитализиране.

— Какви ги приказвате! — размаха ръце психиатърът, когато Настя го попита за това. — Това би било изключително груба грешка. Трябва да знаете, че в такива случаи ние се виждаме в чудо, непрекъснато добавяме „може би“, „в някои случаи“, „твърде е вероятно“, „случва се понякога“ и така нататък, измисляме какво ли не, само и само да не кажем нещо определено. За да поставим диагноза, трябва поне месец да наблюдаваме болния, най-добре в стационар, но и тогава се случва да не можем да твърдим нещо със сигурност, а пък задочно — дума да не става! Нито един почтен лекар не би си го позволил.

— Това вашият подпис ли е?

Настя подаде на Маслеников протокола, съставен от Ларцев.

— Моят е. Да не би нещо да не е наред?

— Прочетохте ли протокола, преди да го подпишете?

— Право да ви кажа, не го прочетох. Нямах основания да не се доверя на колегата ви. Защо, какво е станало?

— Прочетете го, ако обичате, и ми кажете всичко ли ви задоволява.

Маслеников се задълбочи в протокола, написан със ситния и нечетлив почерк на Володя Ларцев. Когато стигна до средата на втората страница, раздразнено хвърли листовите на бюрото.

— Откъде се е взело това? — попита ядосано. — Изобщо не съм казал такива неща. Погледнете, тук пише: „Вашата позната се нуждае от неотложно хоспитализиране, защото се намира на ръба на остро психично заболяване.“ Това съм бил казал на Карташов. Всъщност казах на Борис, че неговата позната непременно трябва да бъде прегледана от лекар. Че не е изключено да се окаже, че е болна, и лекарят трябва да реши дали се нуждае от лечение. Но той трябва да бъде готов, в случай че лекарят установи начало на остро психично заболяване, да ѝ бъде предложено неотложно хоспитализиране. Виждате ли разликата? Вашият колега е премахнал от показанията ми моите съмнения и изобщо е обърнал всичко с главата надолу. Ами това? „Състояние като нейното се нарича синдром Кандински-Клерамбо.“ Откъде мога да знам със сигурност какво е състоянието ѝ?! И очите не съм ѝ виждал! Спомням си, че казах: „Симптоми, за каквито вие ми разказвате, може да бъдат характерни за синдрома.“ Не, аз определено не разбирам как е възможно така да бъдат изопачени думите ми!

Маслеников здравата се ядоса. А Настя, която отново се бе оказала в ролята на „буфер“, върху който стоварват негодуванието си всички наред, почувства, че кипва от яд към Ларцев. Да бързаш и да съкращаваш изложението — както и да е, но как може да изопачаваш показания!

— Хайде да запишем показанията ви още веднъж — примирително каза тя. — Ще се постарая да го направя дословно, а вие после непременно трябва да прочетете протокола. Как започна всичко?

— През октомври моят бивш състудент Валентин Косар се обърна към мен с молба да приема за консултация неговия познат Борис Карташов. Косар ми обясни, че Борис се тревожел за здравословното състояние на приятелката си, която имала натрапчивата идея, че някой е надникнал в съня ѝ и ѝ въздейства чрез радиото.

Настя старателно записваше показанията на доктор Маслеников и тъжно си мислеше, че пак е изтеглила празен билет. Не можа да

открие никакви несъответствия между показанията на Карташов и Маслеников. Това по никакъв начин не снемаше подозренията от художника, но нишката, в която Настя искаше да се вкопчи, отново се изплъзна от ръцете ѝ. Ох, Ларцев, Ларцев! Защо не си си направил труда да поговориш един час повече с Колобова? Защо не си обърнал внимание на телефонния секретар в жилището на Карташов? Защо не си изяснил как Карташов е намерил доктор Маслеников? Цял месец е отишъл на вятъра. Версията за изчезването на Виктория Ерьомина във връзка със загубване на ориентация на почвата на психично заболяване глътна огромни усилия, за да бъде проверена, и всичко това — защото ти, Ларцев, си се увлякъл по тази версия и си съставял протоколите „като за нея“, отхвърляйки ненужни според теб подробности, за които просто не си имал достатъчно време. Разбира се, не е изключено именно тази версия да е вярна, но нали успоредно с нея можеше да бъдат проверени и други, за съставянето на които е липсвала именно информацията, която ти си пренебрегнал. Жив човек си, постоянно се притесняваш за дъщеря си, която е сама възрастна и постепенно може да изгубиш контрол над нея, но...

Настя завърши протокола и го подаде на Маслеников.

— Прочетете го внимателно. И само една дума да не ви задоволява, ще я поправим. После ще подпишете всяка страница. Може ли да се обадя по телефона?

— Моля. — Лекарят побутна апарата към нея. — С деветка.

Настя набра номера на Олшански.

— Каменская е, добър вечер. Има ли нещо за мен?

— Има — прозвуча в слушалката тенорът на следователя. — Пристигна експертизата на лентата.

— И какво пише там? — Сърцето ѝ подскочи и заби като пощуряло.

— Записът на касета номер едно е изтрит. На тази касета няма друг запис с гласа на Ерьомина. Доволна ли си?

— Не знам. Трябва да помисля.

— Добре, мисли, мисли. Утре цял ден ме няма, ще ходя на следствен експеримент. Ако ти потрябвам спешно, ще ме намериш чрез милицията на Северното окръжие, участък „Отрадное“.

От психиатричната болница номер петнайсет, където работеше доктор Маслеников, Настя пътуваше към къщи. До „Шчолковское

шосе“ беше далече и по време на дългото пътуване у нея се затвърди мисълта, че подозренията по адрес на Борис Карташов далеч не са били безпочвени. Ако някой друг, а не Карташов, е трябвало да унищожи записа на касетата, той просто е щял да изтрие всичко или да открадне тази пуста касета. Но Борис, който пази старите ленти за всеки случай, никога не би постъпил така. Именно в негов стил би било да изтрие един-единствен запис, именно онзи, който може да го изобличи в съучастие в убийството на Вика Ерьомина, като запази другите „за всеки случай“. И Настя беше почти сигурна, че изтритият запис хвърля светлина върху изчезването на момичето.

* * *

Настя даде на Гордеев листа с поредната задача за Миша Доценко и се заключи в кабинета си. Днес беше решила да прекара работния ден не в търчане, а зад бюрото си. Време беше да подреди мислите си и да вкара цялата налична информация в някакво подобие на система.

Включи бързовара, извади от шкафчето на бюрото бурканчето с нескафе и кутията със захарта, придърпа пепелника, подреди няколко чисти листа, написа на всеки заглавие, което само тя си разбираше, и потъна в работа.

Времето течеше, пепелникът се пълнеше с угарки, листовите се изпълваха с фрази, отделни думи, квадратчета, кръгчета и стрелки...

Когато на вратата се почука, Настя реши да не отваря. Ако е потрябвала на началника, той щеше да се обади по вътрешния телефон. А с колеги гледаше да не разговаря. Искеше ѝ се да избегне ситуацията, при която би трябвало да гледа човека в очите и мило да се усмихва, а същевременно да си мисли: „Не си ли ти човекът, за когото говореше Житената питка?“

Но човекът зад вратата не си отиваше, продължаваше настойчиво да тропа. Настя отиде до нея и завъртя ключа. На прага стоеше Володя Ларцев.

— Извинявай, Аска, трябва спешно да се обадя по телефона, а в нашата стая Коротков говори вече цял час.

Очите на Ларцев бяха хлътнали в орбитите си, през последната година той определено беше отслабнал, лицето му беше посивяло. Докато набираше номера, Настя забеляза, че ръцете му треперят.

— Надя? Къде беше? Днес имаш пет часа, трябваше да се прибереш точно в един и половина... А, така ли, е, добре тогава... Обядва ли? Защо? Тъкмо влизаш? Какви оценки? Браво... Умното ми момиче... Защо двойка по география? Отишла си без контурни карти? Добре, моето момиче, ще го преживеем, ще се постарая да купя, обещавам. При коя приятелка? Каква Юля? От вашия клас ли? От съседния блок? Как се запозна с нея? На двора ли? Кога? Надюша, а защо тя да не дойде у нас, а? Поиграйте си у нас... А, на компютъра ли... Тогава да, разбира се. Юля има ли телефон? Не го знаеш? А как е фамилното ѝ име? И това не знаеш... Добре, поне адреса, номера на апартамента... И това ли не знаеш? Добре, хайде да се разберем така... Сега обядвай, а аз ще ти се обадя след половин час, тогава ще решим за Юля. И не забравяй: на прозореца съм оставил тенджерата с компота. Дочуване засега! — Ларцев затвори и виновно погледна Настя. — Може ли да се обадя пак?

— Обади се. Ти си истински цербер, Володка. Защо момичето да не отиде при приятелката си да поиграят на компютъра?

— Защото трябва да знам със сигурност къде и за какво излиза и как ще се прибира после. В пет часа е вече тъмно. Ало! Екатерина Алексеевна? Добър ден, бащата на Надя Ларцева е. Извинете ме за безпокойството, да знаете случайно във вашия блок семейство с момиченце Юля, на около единайсет години? Образцови ли? А какви хора са? Дали не знаете телефонния им номер и номера на апартамента? Благодаря ви, много ви благодаря, Екатерина Алексеевна. И още един въпрос: има ли там през деня някой възрастен? Бабата, така ли? А как се казва? Още веднъж страшно много ви благодаря. Вие сте моят ангел пазител, какво щях да правя без вас! Всичко хубаво!

— Ей, страшен си! — възхити се Настя. — Да можеше детективските ти способности да служат на обществото...

И веднага се усети. Изобщо не беше възнамерявала да обсъжда с Ларцев качеството на работата му, особено за последния месец. Беше дала дума на Олшански да не се кара с Володя. Освен това такава една кавга непременно би ги довела до обсъждане на подробностите около

разследването на убийството на Ерьомина, а Гордеев беше ѝ забранил да го прави. Но Ларцев сякаш дори не забеляза нетактичната ѝ реплика.

— Един ден, когато имаш дъщеря на единайсет години, ще ме разбереш. Всеки божи ден ѝ втълпявам азбучни истини за непознатите чичковци и лелки и въпреки това, прибере ли се с десет минути покъсно от училище — започвам да умирам от страх. Постоянно ѝ повтарям: не претичвай през улицата, ако идва кола, пресичай само където има светофар, първо погледни наляво, после надясно, заобикалай автобусите отзад, трамваите — отпред. И пак цял ден треперя, представям си я под колелата... Ох, Аска — гласът му потрепера, очите предателски заблестяха, — да не ти дава господ такива мъки, всеки ден. Стигат ми жена ми и детето, още веднъж няма да понеса такава мъка... Може ли да се обадя?

— Е де, защо трябва да питаш? Може, разбира се...

След като се запозна по телефона с бабата на Юля, която имала компютър, и поиска тя да му се закълне, че Надюша Ларцева или ще бъде изпратена да си върви, преди да стане тъмно, или някой от възрастните ще я придружи до апартамента им, Володя се обади на дъщеря си и ѝ даде бащинското си разрешение да отиде на гости на приятелката си. Настя го гледаше и си мислеше, че човек трябва да бъде абсолютно безсърдечен, за да го упрекне за лошата му работа. Не, на Олшански сърце няма да му даде да поговори с Ларцев. И на нея също.

* * *

Когато видя отдалече познатия рижав перчем, Настя се учуди. Май за пръв път от толкова години Льоша Чистяков бе дошъл на срещата навреме. Бяха се разбрали да се срещнат до метрото, за да отидат заедно на гости у втория баща на Настя. Леонид Петрович щеше да изпълни обещанието си да запознае Настя с жената, която смекчаваше сламеното му вдовство.

Самата Настя нито веднъж в живота си не бе закъснявала. Беше мързелива и туткава, не обичаше да ходи бързо, а пък да се затича подир автобус и през ум не можеше да ѝ мине. Здравето ѝ не беше

твърде стабилно и понякога в задухът и блъсканицата ѝ ставаше толкова зле, че тя се принуждаваше да слиза от автобуса или от вагона на метрото преди своята спирка и да седи на някоя скамейка, притискайки до лицето си ампулата с амоняк, която винаги си носеше в чантата. Като имаше предвид слабостите си, Настя планираше своите маршрути с голям резерв от време и обикновено пристигаше преди уговорения час. Това обаче не можеше да се каже за приятеля ѝ Льоша Чистяков. Талантлив математик, станал на трийсет години доктор на науките, той беше по професорски разсеян и толкова много забравяше, че понякога докарваше Настя до истерия, бъркайки вторник с втора дата или Бибирьово с Бирюлово.

— Направо ме уби — каза Настя и го целуна по бузата. — Защо не закъсна, както му е редът?

— Нещастен случай. Няма да се повтори.

Чистяков шеговито я подръпна за ухото, хвана я под ръка и бързо я поведе към ескалатора.

— Тъжна ми се виждаш нещо, жено. Да не се е случило нещо? — попита той, докато вървяха през тъмните улички от метрото към блока, където живееха родителите на Настя.

— Напрягам се — кратко отвърна Настя.

— Защо? Заради тази жена ли?

— Аха.

— Нали ти си поискала да ви запознае?

— Така е, но все пак... Нервна съм, дори не знам защо. Ами ако ми хареса?

— И какво лошо има в това?

— Ами мама? Тогава ще трябва някак си да изравнявам отношението си между нея и тази дама.

— Е, прекаляваш, Аска. Ами ако не ти хареса — тогава ще трябва да преразглеждаш отношението си към Лъоня, така ли?

— Именно. И изобщо ситуацията е някак... двусмислена. Май не биваше да правя това, а?

— Щом го правиш, значи е трябвало. Ти си ми умно момиче, не правиш нищо, което не е бивало да правиш. Престани да се тръшкаш.

— Не ме утешавай, Льошик. Всичко ми трепери отвътре. Хайде да поспрем, искам да изпуша една цигара.

— Слушай, ти ще пораснеш ли някога или не? Държиш се като дете: лоша — добра, харесва ми — не ми харесва.

Спряха пред входа на блока. Настя седна на скамейката и извади от чантата си цигарите. Дръпна дълбоко дима, хвана ръката на Льоша и я притисна до бузата си.

— Льошик, голяма съм глупачка, нали? Хайде, вразуми ме, кажи ми нещо умно, за да се успокоя. Толкова ме е срам... сякаш предавам мама.

Льоша седна до нея и нежно я прегърна през раменете.

— Наистина си още дете, Аска. На трийсет и три години си вече, а още не си представяш ясно що е семейство и съпругески живот.

— А ти представяш ли си? Хайде де, големият специалист по брачно-семејни работи. Та ти си стар, плесенясал ерген.

— Аз съм друго нещо. И досега живея с родителите си и наблюдавам отношенията им всеки ден. А ти вече отдавна живееш сама и си забравила какво е ежедневно, в продължение на дълги години, да споделяш с някого едно жилище и едни и същи битови проблеми. И само между другото — леглото. Така че престани да се тормозиш предварително. Допушвай си бързо цигарата и да вървим.

— Льошик, знаеш ли какво си помислих сега?

— Че ако тогава не беше направила аборт, детето ни щеше да е вече на тринайсет години.

— Как се сети?

— Ами защото и аз си помислих същото. И после, Асенка, ние с тебе се познаваме почти от двайсет години. Научил съм се да чета мислите ти.

— Така ли? Ами продължавай да ги четеш тогава.

— Ти си помисли, че ако беше оставила детето и се беше омъжила за мен, сега нямаше да те мъчи въпросът дали е етично да се запознаваш и да седиш на една маса с любовницата на втория си баща, при което той все пак си остава съпруг на майка ти. Просто нямаше да ти е до това. А може би и отношението ти към проблема щеше да бъде друго. Прав ли съм?

— Льоша, искаш ли да ти кажа истината?

— Казвай си истината и да вървим, че замръзнах да те чакам тука, докато престанеш да се тормозиш.

Той стана от скамейката и дръпна Настя за ръката. Тя бавно се надигна.

— Е, къде е обещаната истина? — попита я с усмивка.

— Много те обичам. Но понякога ме плашиш.

— Само ме лъжеш — тихо отговори Льоша и внимателно я погали по бузата. — Ако ме обичаше, нямаше да ме държиш на студената улица, докато горе ни чакат прочутите пилета на тате. А на света още не се е родил човек, способен да те уплаши.

* * *

Настя се вслуша в спокойното дишане на Льоша. „Май заспа — помисли си тя. — Защо, защо природата разпределя толкова неравномерно добрините си? Едни преброяват до десет и вече са заспали. А други, като мен, без приспивателно могат да лежат чак до разсъмване с отворени очи.“

Стана от леглото, наметна топлия си пухкав пенъоар и на пръсти отиде в кухнята. В апартамента беше студено, макар че парното работеше с пълна сила — луфтовете в дограмата на прозорците и балконската врата бяха огромни. Нямаше кой да ги оправи, а Настя, както обикновено, я мързеше да ги запълни с памук или дунапрен. Запали и четирите котлона на газовата печка и след няколко минути кухнята се изпълни със задушлива топлина.

Настя прехвърляше в паметта си събитията от миналата вечер. Льоша беше прав, не бива да се смесват отношенията между бащите и децата с отношенията между родителите и другите хора. Напрежението, сковало Настя пред вратата на родителите ѝ, постепенно премина, приятелката на Леонид Петрович се оказа симпатична и чудесна жена, която никак не приличаше на майка ѝ, Надежда Ростиславовна. Льошка с всички сили се стараше да бъде остроумен и галантен и го правеше много успешно. Във всеки случай — безкрайно очарова новата им позната. Вторият ѝ баща изглеждаше доволен от всичко, гощаваше ги с чудните си пилета „табака“, не допускаше никакви волности и фамилиарничене по отношение на гостенката си и накрая Настя се поотпусна. Ала смътното чувство за вина пред майка ѝ току се обаждаше дори и сега.

Тя нерешително вдигна телефонната слушалка и набра дългия код и телефонния номер в далечна Швеция, където не беше толкова късно, колкото в Москва.

— Настя? Какво се е случило? — попита разтревожено Надежда Ростиславовна.

— Нищо не се е случило. Просто ти отдавна не си се обаждала.

— Всичко наред ли е с тебе? — продължи настоятелно да пита майка ѝ: твърде необичайно беше дъщеря ѝ да се обади, и то по такова време.

— С мен всичко е наред, мамо, не се тревожи. Никакви проблеми.

— Ами с баща ти?

— И с него. Днес ходихме при него с Льошка. Нагости ни с великолепните си пилета.

— Да не ме лъжеш нещо? Сигурна ли си, че всичко е наред с вас?

— Сигурна съм. Нима непременно трябва нещо да се случи, за да си поприказваме по телефона? Просто ми домъчня за тебе.

— И на мен ми е мъчно за тебе, дъще. Как си с работата?

— Както винаги. На дванайсети декември ще летя до Рим с делегация от наши милиционери.

— Сериозно! — радостно възкликна майка ѝ. — Колко хубаво! Браво. Кога тръгваш, казваш?

— На дванайсети. Връщам се на деветнайсети.

— Защо не ми каза по-рано? — В гласа на Надежда Ростиславовна прозвуча огорчение. — Едва ли ще успея да си извадя виза, но ще опитам. От четиринайсети до седемнайсети във Франция ще има лингвистичен симпозиум, моето изказване е планирано за петнайсети и ако успея да се оправя с визата, ще се видим в Рим. Къде да те търся?

— Не знам. А аз тебе?

— И аз не знам — разсмя се майка ѝ. — Хайде да направим така. Ако успея с всичко, срещаме се на шестнайсети в седем вечерта на площада пред храма „Свети Петър“. Площадът е кръгъл, голям, добре се вижда отвсякъде. Няма да се загубиш. Разбрахме ли се?

Настя се постъписа от енергията на майка си.

— Но, мамо, аз не пътувам сама, а с група колеги. Откъде да знам как ще ни организират дните! Представи си, че точно на шестнайсети не мога да се измъкна?

— Глупости! — решително я прекъсна майка ѝ. — Ще те чакам до осем часа. Ако не дойдеш, срещаме се на следващия ден... и така нататък. Ще се постарая да организирам всичко и ще те чакам, дъще, чуваш ли?

— Добре, мамо. — Настя трескаво преглътна, за да скрие от майка си, че по бузите ѝ се стичат сълзи. — Непременно ще дойда.

— В какво състояние е езикът ти? — строго попита майка ѝ. — Поне нещичко спомняш ли си или всичко си забравила?

— Не се тревожи, там спокойно мога да се оправям с английски.

— Не, детко, не бива така. Обещай ми, че ще си стегнеш италианския. Като малка прекрасно го знаеше.

— Мамо, детството ми отдавна свърши. Работя от сутрин до вечер и не съм сигурна дали ще намеря време да се заема с италианския. Не ми се сърди, мамо.

— Аз не се сърдя. — Настя беше сигурна, че майка ѝ се усмихва, докато произнася тези думи. — Гордея се с тебе, Настенка. И да не си посмяла да плачеш! Мислиш ли, че не чувам как подсмърчаш? Върви да спиш и не разорявай оскъдния си бюджет с глупави тревоги. Запомни: всяка вечер в седем часа пред храма „Свети Петър“. Целуни баща си и Льоша.

Настя бавно постави слушалката на вилката и чак тогава забеляза Льоша, който стоеше неподвижно на прага на кухнята.

— Е? Успокои ли се сега? — присмехулно я попита той. — Убеди ли се, че майка ти още те обича?

— Събудила съм те май? — виновно промърмори тя. — Извинявай.

— Господи, какво дете си още всъщност! — въздъхна Чистяков.

Поседяха в топлата кухня още половин час, докато Настя се успокои съвсем.

ГЛАВА 5.

Докато седеше на сутрешното съвещание при Гордеев, Настя крадешком разглеждаше колегите си и отново и отново се връщаше към мисълта: кой от тях? Едни познаваше по-добре, други — по-зле, но у никого не подозираше измамник и предател.

Миша Доценко. Най-младият от детективите на Гордеев, висок, черноок. Понякога е умопомрачително наивен и трогателен, а понякога смайва с трезвия си ум и професионалните си похвати. Винаги елегантно облечен, като изваден от кутия, лъснат, изгладен. Сигурно заплатата му отива само за дрехи. Но няма да се обличаш елегантно е порок? С какво може да бъде съблазнен Миша? С пари? Да, възможно е. Или с жена. Макар че той е ерген и няма с какво да го шантажират, освен да шантажират нея, ако е омъжена.

Юра Коротков. Живее със съпругата си, сина си и парализираната си след инсулт тъща в мъничка гарсонiera. Дълги години чака на опашка за жилище и така и не дочака. Сега държавното строителство е свито до минимум, а милиционерската заплата никога няма да му стигне, за да си купи жилище. С Настя са големи приятели, тя винаги е в течение на любовните му забежки, на неговите малки победи и малки трагедии. Коротков ѝ се оплаква, а тя го утешава и му дава мъдри съвети, които се свеждат предимно до това: не дай си боже да пострада семейството. През последната година и половина Юра има стабилна връзка с една жена, която беше свидетелка по дело за убийство. Влюбчив, бързо пламващ и мигновено изстиващ, той счупи собствения си рекорд по постоянство с тази връзка. Любимата му има двама сина и Юра твърдо е решил да чака децата ѝ да пораснат и тогава да се ожени за нея. Трябват ли му пари? Трябват му, и то много. Значи ли това, че може да се реши на предателство?

Коля Селуянов, един от най-опитните служители в техния отдел, шегаджия, лудетина, обича да погажда номера, понякога грубички. Но моментално може да промени поведението си, да стане сериозен, да се втурне на помощ, каквото и да му струва това. Коля е разведен, жена

му не издържала лошия му характер, съчетан с ненормираното му работно време, взела си децата и заминала с новия си съпруг за Воронеж. Настя знаеше, че понякога, нахално мамейки началството, преструвайки се, че работи, Коля взема самолета за Воронеж, за да прекара с децата си няколко часа и същата вечер да се върне обратно. След всяко такова пътуване се напива като талпа и два-три дена ходи мрачен и потиснат. Той ли е? Ами ако тези негови самоотлъчки са свързани с изпълняване на нечии поръчения, а не с желанието му да види децата си?

Игор Лесников, всепризнат красавец, по когото вехнат всички млади жени на „Петровка“ 38. За разлика от веселия и открит към всеки Селуянов, Игор рядко се усмихва, затворен е и винаги е много сериозен, дори темерут. Настя не знаеше абсолютно нищо за семейния му живот, освен че е женен втори път и наскоро е станал баща. Не е ли той човекът Х? Слабото му място е честолюбието, изкачването по служебната стълбичка.

Началникът прекъсна тъжните й размисли:

— Каменская, на тебе говоря. Събуди се.

— Слушам ви, Виктор Алексеевич — трепна Настя.

— Включи в твоето дело стажанта Мешчеринов, ще му бъдеш наставник. От днес той е под твое разпореждане.

От противоположния ъгъл на стаята на Настя се усмихваше широкоплещестият светлокос студент от Московската школа.

След съвещанието Настя заведе Мешчеринов в кабинета си.

— Заемете свободното бюро, Олег, това ще бъде работното ви място през този месец. Можете да ме наричате просто Настя.

— А как ще ме обучавате? Като в училище ли?

Настя неопределено сви рамене.

— Нямам добра представа как ви обучават във вашата школа. Не е изключено методите ми да не ви харесат. Тогава ще помолите да ви поеме някой друг. Като начало да проверим умеете ли да мислите по двоичната система.

— В какъв смисъл? — намръщи се стажантът.

— Аз си намислям една дума. Например името на световноизвестен киноартист и режисьор. Вашата задача е да отгатнете кой е той. Имате право да задавате всякакви въпроси, но с едно ограничение: въпросите трябва да бъдат формулирани във вид на

алтернатива, обхващаща всички възможни варианти, та аз да не мога да ви отговоря „нито едното, нито другото“. Например можете да започнете с въпроса: „Мъж ли е или жена?“ Трети вариант не може да има. Ясна ли ви е идеята?

— Май че да — неуверено кимна Олег.

— Започвайте тогава.

— Мъж ли е или жена?

— Мъж.

— Името му с гласна ли започва или със съгласна?

— Добре — похвали го Настя. — Със съгласна.

Но похвалата се оказа преждевременна. Над третия въпрос Мешчеринов мисли много дълго. Настя не го припираше, подреждаше на бюрото си многобройните бележки и записки.

— Не знам какво да питам — каза той накрая.

— Мислете — отвърна Настя, без да вдигне глава.

— Но аз не разбирам за какво е нужно това. Глупости някакви. Мислех си, че ще ми говорите за оперативни комбинации или ще ми възложите нещо да върша.

— Ще ви възложа. Може би. Но първо трябва да се убедя, че умеете да разсъждавате. Не е задължително да го правите бързо, аз самата мисля бавно. Ето ви първия урок: когато сте на работа, не можете да си избирате задачи, които ви харесват, и да отказвате да решавате онези, които не са ви по вкуса. Трябва да сте готов да решавате всяка логическа задача, която би възникнала в процеса на разкриването на един случай. Никой друг няма да го стори вместо вас. А ако си мислите, че работата на детектива е само засади и задържания, ще трябва да ви разочаровам. Всичко това идва после, към края на работата. А когато имате пред себе си труп на човек, убит неизвестно от кого и неизвестно защо, не ви остава нищо друго, освен напрегнато да мислите кой може да го е убил и защо и как да изясните и проверите това. Така че, моля, измисляйте въпроси, докато не решите задачата, тренирайте мисленето, а същевременно и търпението и упорството си.

Стажантът, намръщен, се извърна към прозореца. В кабинета надникна Миша Доценко с чаша, вдигаща пара, в ръката.

— Анастасия Павловна, може ли да поседя тихичко при вас? При Лесников дойде един човек, с когото трябва да си поговорят насаме, а

аз тъкмо си направих чая.

— Влизайте, Мишенка.

Миша беше единственият детектив в отдела, на когото Настя говореше на „вие“. Това не беше признак на по-специално уважение към старши лейтенант Доценко. Просто самият Михаил боготвореше Настя, намираше я невероятно умна и се обръщаше към нея само на име и бащино. Коля Селуянов дори се шегуваше, че младият, симпатичен старши лейтенант тайно е влюбен в строгата, хладнокръвна Каменская. Разбира се, не беше така, но въпреки това в отговор на неговото „Анастасия Павловна“ на нея не ѝ оставаше нищо друго, освен да говори на Миша на „вие“, за да спазва равновесието и да не изпада в менторски тон.

Тя с бързо движение махна от бюрото листовите със записките, имайки предвид наставленията на Гордеев и неговото категорично указание да не обсъжда с никого от служителите в отдела работата по разкриването на убийството на Ерьомина. Заприказва кротко с колегата си за разни дреболии, заоплаква му се, че старите ѝ ботуши пропускат вода, а новите, при толкова вода и кал под краката, бързо ще овехтеят, взе да се ядосва, че минали времената, когато по магазините се продавали разноцветни гумени ботушки, които сега щели да ѝ дойдат много добре, изобщо „задръстваше ефира“, за да не даде на Доценко възможност да заговори за работата.

След известно време Миша си тръгна, а стажантът още мълчеше, не можеше и не можеше да измисли третия въпрос. Най-сетне се обърна и каза:

— Този артист в Западното полукуълбо ли е роден или в Източното?

„Слава богу, размърда се — с облекчение си помисли Настя, която вече беше започнала да се съмнява в правилността на избора си, — сега работата ще тръгне по-бързо.“

Работата наистина тръгна по-леко и след час и половина мъчителни усилия Олег Мешчеринов се добра до Чарлз Спенсър Чаплин.

— Минаваме към второ ниво сложност. Вземете лист хартия и химикалка и записвайте.

Настя му продиктува описание на сравнително обичайна ситуация при откриване на труп на обществено място.

— Като използвате двоичния принцип, съставете ми пълен списък на версиите. Можете да започнете от алтернативата „убиецът и потърпевшият познавали ли са се или не“. Версията „не са се познавали“ се разпада на следните алтернативи: „убиецът случаен ли е или нает“ и така нататък. Разбрахте ли? В крайна сметка трябва да получите схема, в която всяко квадратче, освен последните, се дели на други две. Това ви е за домашна работа. А сега отиваме да намерим и разпитаем ето тези хора.

Настя пхна в чантата си дългия списък на приятелите и познатите на Борис Карташов с техните адреси и месторабота. Много от имената бяха отбелязани с кръстче, това означаваше, че някой вече е разговарял с тях. Но въпреки това оставаха доста...

* * *

Василий Колобов, нисък, слабичък, със сладникава физиономия и хитри очички, отговаряше на въпросите неохотно.

— Какви бяха отношенията между съпругата ви Олга, Виктория Ерьомина и нейния приятел Борис Карташов?

— Какви, какви — изломоти той. — Нормални. С Вика понякога се джавкаха, а с Борка май че не.

— За какво се караха Олга и Вика?

— Кой ли може ги разбра? Женска им работа...

— Казвала ли ви е Олга, че Вика се е разболяла?

— Казвала ми е.

— Спомнете си какво точно ви е казвала, колкото може по-точно.

— Какво ми е казвала ли? Ами много време мина, не мога точно да си спомня. Май нещо откачила, нещо за някакви сънища... Не, не си спомням.

— Постарайте се да си спомните кога за последен път видяхте Ерьомина или пък кога сте разговаряли с нея.

— Не си спомням. Отдавна. Беше още топло, сигурно през септември или в началото на октомври.

— А как сте запомнили, че е било топло?

— Беше със страхотен костюм. Дойде при Лъолка, а аз тъкмо щях да излизам, сблъскахме се в антрето. Вика беше без шлифер, само

по костюм, значи е било топло.

— Може да са я докарали с кола, затова да е била без шлифер?

— Може. — Колобов изхъмка неопределено. — С тази уличница всичко може да е било.

— Нарекохте Ерьомина уличница. Не одобрявахте поведението й, така ли?

— Абе мене какво ме засягаше? Само да не пречи.

— А Ерьомина пречеше ли ви?

— Откъде ви хрумна това?

— И все пак: какво мислехте за нея лично вие?

Отново неопределено хъмкане и свиване на рамене. Не, Василий Колобов определено не беше свидетел, за когото можеш да си мечтаеш. Работел като продавач в денонощен павилион на Савьоловската гара, едно денонощие на работа, едно — почивка.

— Кажете, Вика не е ли идвала при вас на гарата?

Този въпрос явно не хареса на Колобов. Усмивчицата му изчезна, той се накокошини и започна да отговаря през зъби:

— Че какво ще прави там?

— Не ви питам какво би правила, питам ви виждали ли сте някога Виктория Ерьомина на Савьоловската гара. И ако сте я виждали, кога, с кого е била, идвала ли е до вашия павилион и какво ви е казала. Разбрахте ли въпроса ми?

— Не е идвала там. Никога не съм я виждал.

— А вие никога ли не сте ходили в нейната служба?

— За какво да ходя? Каква работа имам там? И понятие нямам къде е работила.

И така до безкрай — „не знам, не помня, не съм бил, не съм я виждал“.

— Кога научихте, че Ерьомина е изчезнала?

— Льолка ми каза. В края на октомври май. Нещо такова.

— Какво по-конкретно ви каза?

— Че Борка търсел Вика, не ходела на работа, а и къщи я нямало.

— В този период жена ви отсъствала ли е от къщи? Да е пътувала до друг град или просто да е била у приятелка за няколко дена?

— Май че не.

— Май че? Обикновено в течение ли сте къде се намира Олга?

— Обикновено не. Мен често ме няма по цели денонощия. Работя през ден, така че...

— Ами в дните, когато не сте на работа?

— Пак не си седя вкъщи. И Олга не проверявам. Мен ме интересува да е чисто и яденето да е сготвено. Останалото не е моя работа.

— Но нали ви е съпруга! Нима ви е безразлично къде ходи и какво прави?

— Защо да ми е безразлично?

— Мисля, че вие го казахте.

— Аз пък мисля, че не съм казал такова нещо.

— А вие да сте пътували за някъде в края на октомври?

— Не.

— Постоянно ли сте работили през ден?

— Постоянно.

* * *

— Ще трябва да прескочим до гарата, да поразпитаме търговците наоколо за този Колобов — замислено каза Настя. — Нещо е станал нервен, когато са го попитали дали не е виждал Вика на гарата. Един човек отива на Савьоловската, друг — при Олга Колобова. Бързичко.

* * *

— Ама как може такова нещо! — жално се вайкаше Колобова, хубавичка пухкава блондинка с огромни сиви очища, пищен бюст и изящни крака. В опитите си да създаде илюзия за тънка талия и стройни бедра тя носеше прекалено тесни джинси и твърде широк пуловер. Дори докато разговаряше с представителите на милицията, тя не си направи труда да извади от устата си дъвката, поради което говорът ѝ, и без това бавен, с проточени гласни, изглеждаше едновременно и детски, и превзет. — За кой път вече ме разпитвате!

— Не ви разпитвам. Просто ще си поговорим. Кажете, Олга, защо сте напуснали работа и си стоите вкъщи?

— Вася настояваше. Трябва му слугиня, а не съпруга. А и на мен ми е по-добре да си стоя вкъщи, отколкото да боядисвам стени.

— И не ви ли е скучно?

— Не, защо да ми е скучно? Напротив, добре съм си. По-рано никога не съм имала свой дом: отначало дома, после общежитието, а виж — сега по цял ден чистя, лъскам пода, бърша праха, търкам плочките в банята. И готвя с удоволствие.

— А защо трябва толкова да се стараете, щом мъжът ви работи през ден, а и в свободните дни не си стои вкъщи?

— За себе си се старая. Направо съм луда по домакинстването. Вие не можете да ме разберете.

— Ами за кого готвите? Пак за себе си ли?

— За себе си. До гуша ми е дошло от пансионските помии. И после, Василий обича да води гости, хем винаги без предупреждение, като че нарочно го прави. Няма ли какво да сложа на масата — скандал. Тъй че постоянно съм в бойна готовност.

— Случва ли се той да доведе гости, а вие да не сте си вкъщи?

— Често се случва. Аз да не съм закована за тази къща, а пък той не ми казва предварително кога ще си дойде и с кого.

— И какво става тогава? Пак скандал?

— Не. — Топчицата дъвка, мернала се между ситните й неравни зъби, се премести от едната страна на другата. — Него го интересува само да е чисто и хладилникът да е пълен, и сам може да стопли яденето. Когато вкъщи има гости, изобщо не му трябва. Аз съм нещо като мебел.

— И не ви ли е обидно?

— Що пък да ми е обидно? Не съм се омъжила по любов. На Васка му трябва домакиня, а на мен — жилище, ама да си е мое, с моя си кухня, с моя си баня. Докато живеях в общежитието на строителното обединение, няхах никакви надежди за собствено жилище.

— Съпругът ви да е пътувал някъде в края на октомври?

— Не, със сигурност не е. Нито един път не е отсъствал от работа.

— Откъде знаете?

— Ходя на гарата, проверявам.

— Какво?!

Беше просто поразително — колко откровена беше тази превзета пухкава бяла мацка. Трудно можеше да се разбере дали това беше неприкрит цинизъм, който демонстративно не желаше да се кипри в одеждите на благоприличието, или искреност на стигнала до отчаяние жена, която вече не може да лъже нито себе си, нито другите.

— Само не му казвайте, а? Веднага ще ме напердаши, ако научи. Разбирате ли, не ме е регистрирал в това жилище, така че ако реши да се развежда, пак ще се намеря в общежитието. Лани се беше zalюбил с една, то беше неземна някаква любов, тогава много се уплаших, че ще ме зарече и ще се ожени за онази мадама. Тогава само ме будалкаше, че пътува по други градове за стока, а пък киснеше при нея, а може и да са пътували заедно де. Та оттогава най-редовно го проверявам — дали е на работа, или пак се шляе с някоя женска. То се знае, изневерява ми, ама нищо, стига да не става сериозно, да не ме изгони. И така си живея сега — той излиза в осем сутринта за работа, след два часа — и аз подире му, погледна отдалече — седи си в павилиона, тогава се прибирам вкъщи. Привечер пак прескачам дотам. Със сигурност ви казвам — през последните два месеца нито веднъж не е отсъствал от работа. Дори когато го претрепаха от бой, само един ден лежа — в свободния си ден, а на другия с насинената муцуна пак се потътри на работа. То си е естествено, нали не е собственик на павилиона, плащат му на процент от продаденото. Ако не работи един ден, ще получи по-малко.

— Ами с онази жена? Нали казвате, че тогава не работел по цели дни?

— Е, тя имаше много пари, види се, подхвърляла му е по нещо. Но инак Васка е алчен, копейката на две цепи, та затова се бях притеснила, че не ходи на работа. Веднага разбрах, че оная не е обикновена уличница, дето ги сменя всеки ден, а нещо друго. Щото на уличниците той и пакет цигари не подарява.

— Още един въпрос. Как е станало така, че след като сте напуснали строителното обединение, все още сте регистрирана в общежитието им? Трябваше веднага да ви отнемат мястото, нали така?

— А, не, аз съм там по друга линия, нали съм от детски дом. Не могат да ми го отнемат без мое съгласие, дори да не работя вече в

предприятието.

— Добре, да се върнем на мъжа ви. Между другото не ви ли е казал защо са го били?

— Ха, ще ми разкаже той... И да разкаже, ще ме измени нещо. Затова за нищо не го питам, не си навирам носа в неговите работи.

— Кажете ми, никога ли не ви е казал, че е виждал Вика на Савьоловската гара?

— Не, не ми е казал.

— Да ви е питал къде работи тя?

— Веднъж му казах, без да ме е питал, че е секретарка в една фирма. Не се интересува много. И изобщо тя не му беше симпатична.

— Защо?

— Смяташе, че Вика може да ми повлияе зле.

— В какъв смисъл?

— Ами с пиянството си и изобщо... Май много се дразнеше, че Вика печели повече от него. Мен може да ме подритва както си ще, защото нямам нито грош и съм напълно зависима от него. Та се страхуваше да не тръгна по пътя на Вика, да печеля пари и да си купя жилище или поне да си наема. Къде ще намери после глупачка като мене? Нито една нормална женска няма да търпи такъв живот, можете да ми вярвате.

— А вие опитвали ли сте се да заживеете като Вика? Или мъжът ви напразно се е страхувал?

— Напразно, разбира се. Глупав е и мери всички със свой кантар. Но аз си имам глава на раменете. Не бих могла да стана като Вика — нямам нейната сладка муцунка. А за обикновена проституция вече съм старичка. И изобщо тая работа не е за мене. На мене ми дай къща да въртя, деца да гледам, нищо повече не ми трябва. Тоя гад Васка обаче не иска деца.

— Защо?

— За какво са му? Излишни главоболия. И после, ако имам дете, няма да му е толкова лесно да ме изрита в общежитието, той знае законите, затова го е страх, че няма да има повече власт над мен.

* * *

... Какво удържа хората един до друг? Какво ги кара да бъдат заедно?...

* * *

Гаров павилион, на витрината — стандартните спиртни напитки, цигари, дъвки и презервативи. Продавачът — двайсетинагодишно момче, чернооко, с гърбав нос, наглед напълно дружелюбно.

— Познавате ли Василий Колобов?

— Вася ли? Познавам го. Защо питате?

— Знаете ли, че горе-долу преди месец, в началото на ноември, някой много лошо го е бил?

— Не се е оплакал, но то си пролича. Лицето му цялото беше насинено.

— Да знаете защо са го били?

— Не ми е казал, и аз не съм го питал. При нас това не е прието. Техни си работи.

— Чии „техни“?

— Хайде сега, да не би пък да не знаете! Павилионът на Васка е на онзи тротоар, а моят — на този. Онази страна се контролира от Бутирската група, а моята — от Маринската, тоест от Марина рошча. Знам ли им работите на онези? Ние не се месим.

— Значи смятате, че са го наказали за нещо?

— Че какво друго да е?

— Погледнете тази снимка. Виждали ли сте някога това момиче?

— Не си спомням. Леле, каква хубавица, как се раждат такива на света бе!

— Благодаря, извинете за безпокойството...

Следващият павилион.

— Васка ли? Познавам го, разбира се. Тука всички се познаваме. Дето го биха, нали? Спомням си, да, в началото на ноември беше. Не, не знам, Васка не ми е казал. Не съм виждал това момиче.

Още един павилион, и още един, и още един... И така чак до вечерта. Никой не знае защо са били Василий Колобов и кой го е направил. Онези от бутирската страна твърдят, че Васка с нищо не се е провинил и никой за нищо не го е наказвал. Впрочем дори и да лъжат и

Колобов наистина да е бил наказан за някакви провинения от търговско естество, това едва ли е било свързано с убийството на Вика. И момичето на снимката никой не е виждал. Още един пропилян ден.

„Ах, колко полезен можеше да ми бъде Ларцев сега!“ — вайкаше се наум Настя. Той със сигурност щеше да накара Колобов да „пропее“ и да измъкне от него истината за онзи побой, за който той на никого нищо не бе казал. Опитен психолог, Володя би съумял да разприказва дори сфинкс, тъй че не само служителите от отдела, но и много следователи, с които му се случваше да работи, най-безсрамно използваша тези негови способности. Да се изясни докрай историята с побоя и да се сложи точка на това! Кой знае защо, Настя беше сигурна, че побоят над съпруга на Олга Колобова няма нищо общо с убийството, но беше свикнала да проверява и разнищва всичко докрай.

Понечи да помоли Гордеев да възложи на Ларцев един разговор с Василий, но началникът недоволено се намръщи:

— И без това сте четирима, ако броим и Доценко — дори петима. А и Ларцев е претоварен с работа. Сами се оправяйте.

Но защо все пак Колобов така се е напрегнал, когато са го попитали дали не е виждал Вика на гарата? Или просто на онзи, който е разговарял с него, така му се е сторило? Може и да му се е сторило, вярно. Но Настя, която не обичаше да изоставя започнатото по средата, се принуди да посвети още един ден за изясняване на тази ситуация. Заедно с Евгений Морозов и стажанта Мешчеринов тя разпита касиерите, обслужващите перона, служителите от гаровата милиция, бюфетчийките, лекарите в медицинския пункт, работниците, които вече трети месец копаеха някакъв ров край гарата... Нищо. Никой не си спомни да е виждал Вика. Пак „празен билет“.

* * *

Възрастният мъж, когото някои хора наричаха просто Арсен, затвори телефона, поразмишлява няколко минути, после отново вдигна слушалката и набра някакъв номер. Отсреща никой не вдигна. Тогава той стана от фотьойла, отиде в съседната стая, където също имаше телефон, и отново набра същия номер. И отново му отговори сигналът „свободно“. Арсен доволно се усмихна, облече тъмнозелен шлифер,

подплатен с кожа, обу обуца с дебела подметка и излезе. Измина две пресечки, влезе в една телефонна будка, набра номера още веднъж и след като не получи отговор, слезе в метрото.

След половин час той седеше в уютно ресторантче и пиеше минерална вода. Насреща му посрбваше бира чичо Коля.

— Трябва още да поработим с онова момче — спокойно произнесе Арсен.

— Защо, нямаше ли резултат от първия урок? — учудено вдигна вежди чичо Коля.

— Имаше, имаше, не се тревожи — покровителствено се позасмя Арсен. — Но трябва добре да се подсигуриим. Струва ми се, че скоро ще започнат да го притискат. Ние трябва да действваме изпреварващо, така че по-добре да му напомним какво представлява той на тази грешна земя.

— Ще му напомним — кимна чичо Коля и разцъфна в своята странна усмивка, в която матово проблеснаха железните му зъби.

* * *

Човекът, когото днес много хора познаваха под името Арсен, като дете носеше най-обикновеното име Митя, беше сериозно и замислено момче, учеше се добре и много четеше. От ранна възраст го преследваше необясним страх от накърняване на телесната му обвивка, ужасно се страхуваше от болка, убождания, удари, затова не тичаше по улиците, не риташе топка с децата, не играеше с тях на Чапаев или на „стражари и апаши“, а предпочиташе да си седи вкъщи, да решава шахматни задачи и да разнищва малките си мисли.

Неговото детство премина в онова героично време, когато всички момчета мечтаеха да станат папанинци, челюскинци, да бъдат като Чкалов, Ляпидевски, Громов. Митя не правеше изключение. Но му обясниха, че какъвто е крехък, както не е никакъв спортист и има лошо зрение, не може да очаква славно бъдеще. Митя се тормози по този повод съвсем кратко време, защото мозъкът му получи нов тласък и започна да поставя пред момчето нови въпроси. Какви хора за какви работи са годни? Докерът трябва да бъде силен. Учителят трябва да бъде търпелив. Летецът не бива да се страхува от високото... Въпросът

се оказа толкова увлекателен, че Митя започна да чете специални книги по психология, каквито по онова време нямаше твърде много. Познаваха го в повечето градски библиотеки и винаги с уважение попоглеждаха ниския слабичък очилатко, който седеше с часове в някой ъгъл на читалнята, надвесен над поредната рядка книга.

Годините минаваха и когато започна работа в отдел „Личен състав“ на КГБ, Дмитрий се смяташе за спец в областта на професионалната ориентация. Задълбоченото и отговорно отношение към всичко, което вършеше, се отрази и върху служебната му работа. Той винаги дълго разговаряше с хората, започващи кариерата си тук, и дори им даваше съвети в кой отдел най-добре биха реализирали способностите и природните си дарби. Имаше чувството, че върши важна и необходима работа, като помага в правилното разпределение на хората в една толкова сериозна организация и по този начин, макар и косвено, дава своя принос в укрепването на безопасността на родината.

Веднъж при него дойде един млад служител от Московското управление на Държавна сигурност — щял да постъпва в централния апарат, в управлението, което се занимаваше с външното разузнаване. Както обикновено, Дмитрий започна да му обяснява особеностите на работата в чужбина, подчерта колко необходимо ще бъде той да съобразява поведението си с културата и традициите на страната, в която работи, особено в сферата на битовата психология. Всички помещения на посолството се подслушват от вражеското разузнаване, търсят се възможности за вербуване на съветски граждани, затова особено внимание следва да обърне на семейните проблеми, с други думи — да не се кара със съпругата си, камо ли пък да я бие, защото научат ли за търкания в съпругеския му живот, на служителя в посолството може да му пробутат привлекателна приятелка. Кандидатът за новата длъжност не слушаше внимателно и с репликите си показва, че всички съвети на кадровика не струват и пукната пара и че той прекрасно се е справял с работата си в Москва и няма да се изложи и в чужбина. А пък как се оправя с жена си — това никого не засяга.

Дмитрий беше съвсем наясно, че този младеж с блестяща характеристика, несъмнено способен и прекрасно владеещ два чужди езика, не е подходящ за работа във външното разузнаване. Тук, в

Москва, в познатата съветска субкултура на столичния град, можеше да върши работа, но в чужбина щеше да се провали. Но опитът на Дмитрий да изложи доводите си пред началника на отдела, в който щеше да започне работа кандидатът, срещна откровена грубост. В ясна и недвусмислена форма му дадох да разбере, че той е чиновник, пионка, че неговата работа е да прошнурова документи и да лепи снимки, а не да си пъха носа в оперативната работа, въпросът е вече решен, всичко е съгласувано, остава само да се издаде заповед. Подобна реакция смая инспектора от „Личен състав“. Обидата заседна у него като ръждив пирон.

След няколко дена кандидатът за работа в чужбина бе закаран в изтрезвителното в състояние на тежко опиянение, с чанта, натъпкана със секретни документи, и без удостоверение, което така и не се намери. Той незабавно бе уволнен от органите и даден под съд. Никой така и не разбра, че назначението му в управлението на външното разузнаване се е провалило, защото Дмитрий бе залягал една-две вечери над справочниците по медицина и фармакология, а после бе намерил нужните хора и бе им платил. Кадровикът беше много доволен, че назначението, което бе смятал за неправилно, не се състоя. Дори не се замисли, че е съсипал живота на един човек, който не му бе сторил нищо лошо и към когото не бе изпитвал лична неприязън. Удоволствието от факта, че все пак бе станало така, както той бе искал, бе неочаквано голямо. Това беше първият му опит за манипулиране на хора, и то успешен опит. Дмитрий разбра, че далеч не е задължително да търкаш прагове или да удряш с юмрук по масата, за да доказваш правотата си. Можеш да действаш и по друг начин, да градиш хитри комбинации, да предвиждаш ходове като в шахматна партия, да дърпаш невидими нишки и доволно да наблюдаваш как събитията се развиват по измислен от теб сценарий, макар всички участници в тези събития искрено да смятат, че действат самостоятелно и доброволно. Жертвите нямат значение. Те са пешки в чужда игра. В твоята игра.

* * *

Вдовицата на Валентин Петрович Косар, трагично загинал на двайсет и пети октомври под колелата на неустановен автомобил, беше

младолика стройна жена с миловидно лице и разкошна грива тъмнокестенява коса. Тя посрещна човека от милицията приветливо, но си личеше, че се крепи с последни сили и този разговор е тягостен и неприятен за нея.

— Нима това има отношение към гибелта на мъжа ми? — с недоумение попита тя, когато започнаха да я разпитват за събитията от средата на октомври.

— Не, няма. Ние не се занимаваме с разследване на обстоятелствата около прегазването на мъжа ви.

— Така и разбрах — горестно въздъхна тя. — Според мен изобщо никой не се занимава с тези обстоятелства. Никой не го е грижа за някой си Косар. Виж, ако беше министър или депутат, как щяхте да се разтичатے само!

— Разбирам вашите чувства, но повярвайте ми, не сте права. С прегазването се занимава Югозападното окръжно управление, а аз работя на „Петровка“, в Московското градско управление, и ние се опитваме да разкрием съвсем друго престъпление.

— Какво отношение може да е имал Валентин към това? Той беше рядко честен човек, цял живот не е отнел чужда копейка, на мравката път правеше. — Жената се разплака, но бързо се овладя. — Добре, питайте.

— Някъде около десети-дванайсети октомври към вашия съпруг се е обърнало лицето Борис Карташов с молба да го свърже с лекар психиатър за получаване на консултация. Съпругът ви споменава ли е за това?

— Да, спомням си този разговор. Той веднага каза, че ще опита да се свърже по телефона с Маслеников, а ако не го намери, ще се обади на друг познат лекар — Голубев.

— Валентин Петрович не ви ли каза какъв е бил проблемът на Карташов?

— Каза ми, че приятелката на Карташов била обзета от идеята, че ѝ въздействат по радиото. Не, май че не беше така. Чакайте... А, да! Смятала, че някой ѝ краде съня и го разказва по радиото. Така беше поточно.

— И какво стана после?

— Валя веднага се обади на Маслеников, уговори се с него. Спомням си също, че Маслеников казал, че през близките два дена щял

да бъде много зает, затова можел да приеме познатия на Валя едва в петък.

— В петък значи? Имате ли под ръка календар?

— Ето, моля.

Вдовицата на Косар подаде малко календарче, което извади от бележника, поставен на масата. В календара петнайсети октомври, петък, беше заобиколен с червено кръгче.

— Да си спомняте случайно за кой петък е ставало дума? На петнайсети октомври или за следващия, дваисет и втори?

— По-скоро за петнайсети. Да, точно така. — Тя надникна в календара. — Виждате ли, датата е оградена с молив.

— И какво означава това?

— Това е календарът на Валя, той го използваше постоянно. С един цвят ограждаше рождените дни и важни дати, с друг — посещенията, за които се бе уговорил, и така нататък. А с обикновен молив ограждаше датите, които нямаха отношение лично към него, но трябваше да ги съобщи на някого, както в случая с Карташов. Разбирате ли, Валя вечно се страхуваше да не подведе някого или да не обърка нещо.

Жената отново беше готова да се разплаче, но се сдържа.

— Това бележникът на съпруга ви ли е?

— Да.

— Може ли да го взема за известно време? Непременно ще ви го върна.

— Вземете го, щом трябва.

— Още един въпрос, ако ми позволите. Вие постоянно ли бяхте в течение на работите на мъжа си?

— Естествено. Бяхме много близки.

— Той много приятели ли имаше?

— Слушайте, не ме измъчвайте повече. Какво значение има това сега? Да не би да мислите, че някой от приятелите му го е блъснал с колата си? И изобщо, нали ми казахте, че не се занимавате с делото за прегазването...

— И все пак кажете ми, моля, имаше ли той приятели, с които е споделял проблемите си?

— Ами той ги споделяше с всички. Толкова открит беше, толкова общителен!

— Значи не само на вас е разказал за Карташов и неговата болна позната?

— Фактически разказал е за него на всички, с които е разговарял в този ден. Дори на майка си. Обади ѝ се да я пита как е и после рече: „Представяш ли си, мамо, какви болести има! Днес ми се обади един познат...“ И така нататък. Кой знае защо, историята с момичето на Карташов му направи много силно впечатление, дълго след това си спомня за нея.

— Валентин Петрович нищо повече ли не ви разказа за Карташов?

— Не.

— Абсолютно ли сте сигурна?

— Бихте могли да се убедите, че имам добра памет. Помня всичко, което се отнася за Валентин. След смъртта му преравах в паметта си последните месеци, дни, часове, сякаш това можеше да го съживи. Имах чувството, че ако успея да си спомня всичко до последната дреболия — той ще се върне.

* * *

Бежовата волга свърна от Киевското шосе и пое към Матвеевское. Пред Дома за инвалиди и стари хора спря и от нея слезе едър мъж с привлекателно лице, с благородни черти. Мъжът уверено влезе във вестибюла, качи се с асансьора на четвъртия етаж, мина по коридора и без да почука, влезе в една от стаите.

— Здравей, татко.

От възглавницата го погледнаха мътни сълзящи очи, в които се мерна подобие на усмивка. Старческите устни трепнаха:

— Сине. Отдавна не беше идвал.

— Извинявай, татко. — Мъжът придърпа един стол до леглото и седна. — Работа. Наложих се да пътувам цял месец заради изборителната кампания. Нали знаеш, след няколко дена са изборите за Дума. Как се чувстваш?

— Зле съм, сине. Нали виждаш — лежа, вече почти не ставам. Защо не ме вземеш оттук, никак не ми се ще да умирам на държавно легло.

— Ще те взема, татко, непременно. Само да минат изборите, да свърши това тичане и късане на нерви — и веднага те прибирам вкъщи.

— Дано е по-скоро. Че няма да доживея...

Старецът притвори очи. По набръчканата буза се търкулна сълза и се изгуби в гънките на кожата.

— Татко, спомняш ли си седемдесета година?

— Седемдесета ли? Когато ти се...

— Да, да — нетърпеливо го прекъсна мъжът. — Спомняш ли си?

— Спомням си. Такова нещо забравя ли се? Защо? Някой да не рови?

— Не, не, не се тревожи. Тази работа е погребана. Но все пак. Как мислиш, кой друг може да си спомня?

— Твоето приятелче, дето заедно...

— Това е ясно — отново го прекъсна синът. — Друг някой има ли?

— Нямам понятие. Батиров умря отдавна. Смеляков? Той може и да си спомня, но не знае как точно стоят работите. Освен мене, мисля, никой не знае. А ти защо питаш?

— Абе така, за всеки случай. Нали знаеш, ако моята партия набере достатъчен брой гласове и вляза в Думата, ще се намерят доброжелатели, дето обичат да ровят из мръсното бельо.

— Врагове ли имаш, сине?

— Че кой няма в наше време?

— Страхувам се за тебе, сине. Не се навирай в това пъкло, ще те изядат с парцалите.

— Не бой се, татко, ще се оправя. Е, аз да тръгвам.

— Не ме изоставяй, сине, идвай по-честичко, а? Освен тебе, никой друг не ми остана на този свят. Майка ти умря, жена ми и тя...

— Не драматизирай нещата, татко. Освен мен, имаш и дъщеря, и друг син. Сам си си виновен, възпита ги като нехранимайковци, даде им най-хубавото — и ето че те зарязаха на старини.

— Недей така, сине, защо говориш. — Гласът на стареца едва се чуваше. — И за тебе направих доста, спомни си само.

— Помня аз, помня — студено отвърна синът. — Затова идвам да те виждам. Добре, татко, дръж се, най-много след месец ще те взема оттук.

— Сбогом, сине.

ГЛАВА 6.

Може ли да се състави уравнение, в което да се поберат, без да си противоречат, тайните желания на Борис Карташов и Олга Колобова да се отърват от Вика Ерьомина, изтритият запис на загадъчното телефонно обаждане на касетата на телефонния секретар и инцидентът с Василий Колобов, за който той отначало на никого не бе разказал, а после направо започна да го отрича? Настя Каменская, Андрей Чернишов, Евгений Морозов, стажантът Олег Мешчерин и работещият слепешката Михаил Доценко направиха всичко възможно, разпитаха маса хора, но така и не получиха доказателство, че художникът Карташов и неговата любовница Колобова имат нещо общо с изчезването на Вика. Наистина не получиха и доказателства за тяхната невинност. Да проверяваш нечие алиби няколко седмици след събитието е несигурна работа, още повече че става дума за цяла седмица. Къде ли си прекарала тази седмица, Вика Ерьомина, преди да са те удушили? И защо по тялото ти бяха открити следи от удари с дебело въже? Изтезавали ли са те, измъчвали ли са те? Ти май наистина си била болна и си попаднала в лапите на някой негодник, който се е възползвал от състоянието ти, а накрая те е убил. Не е ясно само какво е било това обаждане по телефона...

... Настя бавно размишляваше, седнала в полупразния салон за пушачи в самолета от Москва за Рим. Когато се регистрираха, тя единствена от цялата делегация поиска да ѝ дадат място в четвъртия, „пушаческия“ салон и сега се радваше, че бе постъпила правилно: тук имаше малко пътници, а и се бе отървала от общуването с колегите, така че можеше да използва трите и половина часа полет, за да помисли.

И тъй, Василий Колобов. При повторния разговор отрече категорично да са го били, бил паднал от стълбата пиан. Жена му обаче не по-малко категорично твърдеше, че мъжът ѝ бил пребит, като мотивираше своята увереност с факта, че когато се прибрал онзи ден, той се проснал на леглото, притиснал ръце до корема си, превил се о

две и промърморил: „Гадове. Мръсници.“ С упорития Колобов се мъчиха всички поред, включително стажантът и Настя, но това не даде резултат. Паднах и толкоз. Само си загубиха времето. Но при това забелязаха, че Василий, колкото по-упорито отричаше, толкова по-болезнено реагираше на всяко споменаване за приятелката на жена му Вика. В края на краищата решиха да проверят дали този женкар, продавачът на вносни цигари, не е имал с Вика някаква любовчица, за която никой не е знаел. Може пък всичко в това дело да е много по-просто и мотив за убийството да е била ревността? Като версия всичко пасваше. И тогава телефонното обаждане може да е било съобщение от Вика, че заминава за някъде с Василий. Според онова, което бяха научили за характера на Вика, тя не би се притеснила да каже подобно нещо на Борис. След убийството, извършено, твърде вероятно, от Колобов, Борис и Олга вземат решение да не издават убиеца. Знае ли се по какви причини. При това със смъртта на Вика са се решавали от само себе си техните лични проблеми, слабохарактерният Борис не е бил принуден повече да мисли как да се раздели с Ерьомина, а Льоля е получила реален шанс за нормален семеен живот с художника. Още повече че и двамата много са искали да имат деца. В това уравнение изтритият запис на касетата си идваше на мястото, но какво общо имаше тук побоят над Колобов? А може да няма нищо общо? Ами да, то може да няма никакво отношение към убийството и защо трябва да се мъчим изкуствено да смесваме нещата?

— Не сте ли ходили в Рим? — чу тя вдясно от себе си приятен глас, говорещ английски със силен акцент.

Настя се извърна към младежа с бял пуловер, който седеше отгънат пътеката. Той гледаше, усмихнат, пътеводителя на Рим от „Мишлен“, който Настя бе изровила в апартамента на родителите си. Надежда Ростиславовна бе донесла този пътеводител след първото си пътуване до Италия преди много години.

По акцента Настя безпогрешно разпозна у младежа италианец. С усилие преодоля изкушението да му отговори на английски. „Е, не може да протакам до безкрай — помисли си тя. — И без това ще се наложи да използвам италиански, по-добре да започна сега.“ С английския и френския се чувстваше сигурна, често ги използваше, много превеждаше, особено през отпуските, за да запълни дупките в бюджета си. А италианският език, който доста добре владееше като

малка благодарение на настойчивостта на майка си, отдавна лежеше, както тя самата се изразяваше, в най-забутаното чекмедже на бюрото, лишен от активна употреба, и Настя трудно се осмеляваше да го говори. Но все пак се реши.

— Можете да говорите на италиански — каза тя, надвила смущението, като внимаваше как произнася думите. — Но не много бързо.

Младежът се усмихна с разбиране и с явно удоволствие заговори на родния си език. Побъбриха двайсетина минути, докато в салона с цигара в ръка влезе ръководителят на делегацията Якимов. Седна точно срещу Настя, щракна със запалката, издуха цяло кълбо дим и се обърна към нея, леко прегънат през страничната облегалка.

— Делим се от колектива, а, Каменская? — шеговито каза той. — Вече и ухажор си си намерила, гледам. Внимавай, момиче, да няма глупости.

Якимов ѝ харесваше. У него ги нямаше диктаторските маниери и надменното превъзходство на човек, пътувал много в чужбина, над редовите съветски граждани, които, озовали се за пръв път зад граница, обикновено не знаят къде да стъпят и какво да кажат. На драго сърце споделяше опита си, подробно отговаряше на всички въпроси и даваше много ценни съвети, които Настя — нали беше гостувала на майка си в Швеция — призна за правилни и навременни.

— Каква ще бъде програмата? — попита тя Якимов.

— От десет до шест ще ни занимават италианските колеги, след шест — всеки сам да се развлича. Сряда и събота са свободни дни, можеш да потичаш по магазините, ако искаш. Какво те интересува по-конкретно?

— Искам да се видя с мама. Обеща да пристигне в Рим в четвъртък.

— Нямаш проблеми. След шест сама си си господар, аз нямам никакви възражения. За всеки случай имай предвид: двама от нашата делегация вече са подушили, че знаеш езици, и са намислили с правата си на старши по чин да те впрегнат в магазински мероприятия. Така че, ако искаш да получиш свобода, само ми се обади — ще се постарая да ги възпра.

Якимов угаси угарката и се върна в предния салон, където пътуваше заедно с останалите членове на делегацията: двама генерали

(единия от министерството, другия от Градското управление на МВР в Москва), началника на едно от московските окръжни управления на вътрешните работи и двама служители от Главното управление.

— Никога не бих се сетил, че сте рускиня. Бях сигурен, че сте англичанка — заговори я отново младежът с белия пуловер.

Настя се усмихна вътрешно. Нищо чудно, че я бе взел за англичанка — мършава, беззъбикава, невзрачна, с тънки черти на неизразителното и поради това сигурно студено лице, тя наистина изглеждаше като типична стара мома от класически английски роман. Във всеки случай външността ѝ нямаше нищо общо с обичайната представа за руска красавица.

— Искате да кажете, че имам типично английска външност, така ли?

— Не, говорите италиански с английски акцент.

— Сериозно? — смая се Настя. — И през ум не би ми минало.

Тя реши по-внимателно да се вслуша в говора на общителния си събеседник и да се постарее да говори като него. Имаше превъзходен слух, майка ѝ бе ѝ преподавала чужди езици от ранно детство, затова борбата с английския акцент приключи успешно точно когато кацаха. Младият италианец оцени високо лингвистичните усилия на Настя и на сбогуване каза:

— Сега говорите като италианка, която твърде дълго е живяла във Франция.

Двамата дружно се разсмяха.

— Придобила съм друг акцент, а?

— С акцента всичко е наред, но започнахте да съставяте фразите като францужойка.

* * *

Настаниха ги в малък, тих католически хотел, който се издигаше на един хълм близо до руското посолство. Настя се зарадва, като научи, че от хотела до храма „Свети Петър“ може да се стигне пеша за двайсет минути.

Якимов не беше я излъгал. В шест вечерта работният ден на италианците приключваше и след това руската делегация можеше да

разполага с времето си. Тук не се забелязваше нищо подобно на руското гостоприемство: за шест дена — една екскурзия из града и един обяд с представители на министерството. Запознаваха се с работата на службите и поделенията на полицията, задаваха въпроси, гледаха учебни филми. И дума не можеше да става за никакви мероприятия след работно време.

Това много допадаше на Настя. След като се нахранеше в хотела в седем часа, тя се преобличаше, сменяше полата с дънки, а обувките — с любимите си маратонки, намяташе коженото яке, в чийто джоб носеше пътеводителя, и тръгваше да се разхожда. В сряда, когато имаха свободен ден, Настя изхвърча от хотела веднага след закуската, която тук поднасяха в седем и половина. Не беше казала за плановете си на никого, освен на Якимов, и се постара да се измъкне незабелязано от другите, докато никой не я бе помолил да му помогне при покупките, защото никой, освен нея и ръководителя, не знаеше английски, камо ли италиански. Планът ѝ успя напълно и Настя цял ден се скита из града — разглеждаше сградите и скулптурите, лавираше сред безкрайния поток от коли и не преставаше да се учудва колко внимателно и с какво уважение се отнасят шофьорите към пешеходците. Декемврийското слънце все още беше много топло, но въпреки седемнайсетте градуса над нулата, много жени ходеха из улиците с разкопчани палта от северна лисица или норка.

Навсякъде я преследваше ароматът на истинско кафе, той се лееше от безбройните малки кафенета и барчета. През първите два часа тя все още намираще в себе си сили да се съпротивлява, но после, като прецени трезво, че и без това трябва да дава почивка на краката си, а и с парите, които има, не може да купи кой знае какво, тъй че няма смисъл да ги пести, престана да си отказва удоволствието и с наслада присядаше до някоя маса на тротоара. Привечер, въпреки пътеводителя, който знае как — се изгуби, дълго вървя покрай някаква висока каменна стена и чак когато отново се озова на познатото място, се сети, че просто се е разходила около Ватикана.

* * *

В четвъртък, шестнайсети декември, още щом мина под колонадата, обграждаща храма „Свети Петър“, Настя видя на площада майка си. Надежда Ростиславовна — красива, стройна и умопомрачително елегантна, оживено разговаряше с висок белокоос мъж и току се оглеждаше наоколо.

Майката и дъщерята се прегърнаха и се разцелуваха.

— Запознайте се. — Професор Каменская веднага премина на английски: — Дъщеря ми Анастасия. Моят колега професор Кюн.

— Дирк — представи се Кюн и стисна ръката на Настя.

„Ах, каква си ми била, мамичко! — мислено се възхити Настя. — Довела си любимия, без да се притесняваш. Впрочем от кого ли да се притеснява? Да не би от мен? Смешни работи. Интересно, кой е обект на сгледата — аз или той? Каква красавица е обаче! Но защо аз съм се родила такава невзрачна грозотия?“

Дирк имаше бяла коса, хлапашка физиономия и весели жълто-зелени очи. Говореше малко руски, Настя, макар и с големи усилия, можеше да се разбере с него на шведски, тъй че разговорът между тримата представляваше твърде забавна лингвистична бъркотия.

Първата вечер седяха до късно в някакъв ресторант, където ги заведе симпатичният професор, който познаваше всяко кътче на Рим. Настя не можеше да си спомни кога за последен път се бе смяла толкова много. Чувстваше се леко с майка си и нейния приятел, опасенията ѝ не се оправдаха и тя не изпитваше ни най-малко напрежение. След като бе преодоляла бариерата на неудобството при срещата с втория си баща и неговата любовница, Настя понесе аналогичната ситуация с майка си без каквито и да било емоционални затруднения. Майка ѝ е щастлива, Дирк я гледа с весело обожание — и какво лошо има в това, щом всички се чувстват добре?

— Утре ще идем на опера, взела съм билети — каза на сбогуване Надежда Ростиславовна, — а в събота сме в Сикстинската капела. Да не се успиш, тя е отворена само до два следобед.

— Радвам се, че Надин има такава прекрасна дъщеря — обаятелно се усмихна Дирк Кюн.

Настя се прибра в хотела, доволна и омиротворена. Вълненията ѝ по повод разпадането на семейството, които я бяха тормозили през последните няколко месеца, ѝ се сториха глупави и безпочвени. Хората

имат пълно право да бъдат щастливи, още повече когато никой не страда от това.

Ако Настя Каменская знаеше колко рязко ще се промени животът ѝ само след три-четири дена, ако само се досещаше колко неправдоподобно далечна и призрачна ще ѝ се стори „римската ваканция“, погледната от онази бездна на страх и нервно напрежение, в която щеше да се озове само след три денонощия, тя сигурно щеше да се постарее по-добре да запомни и укрепи в душата си чувството на възторг и душевно спокойствие, което я бе спходило във Вечния град. Ала Настя, като всички щастливи хора, самонадеяно си мислеше, че винаги занапред ще бъде така.

И грешеше.

* * *

На излизане от Сикстинската капела в събота майка ѝ предложи да отидат на панаира на книгата.

— Трябва да потърся някои книги за мен и за приятели. Да идем заедно, ще ти бъде интересно.

На панаира те се разделиха. Майка ѝ и Дирк тръгнаха да търсят изданията, които им трябваша, а Настя остана при щандовете, над които с огромни букви пишеше „Европейски бестселър“. Разглеждаше ярките обложки, четеше анотациите и току си мислеше: „Ето това бих прочела, ако имах време, и това, и това... Виж, тази литература не е по вкуса ми.“ Пристъпи към поредния щанд и изведнъж ѝ се стори, че земята изчезва изпод краката ѝ. Точно пред очите ѝ бе поставена една книга със заглавие „Соната на смъртта“, автор — Жан-Пол Бризак. На гланцираната обложка — пет кървавочервени ивици, имитиращи нотни линии, и светлозелен нотен ключ „сол“.

След като се посъвзе от шока, Настя взе книгата и впи очи в анотацията. „Жан-Пол Бризак — гласеше тя — е една от най-загадъчните фигури в съвременната европейска литература. Нито един журналист не е успял да вземе интервю от автора на над двайсет бестселъра. Напрегната интрига, борба между доброто и злото, тъмните страни на човешката природа — ето какво намираме в

книгите на тайнствения затворник, който не позволява да го снимат и общува с външния свят само чрез литературния си агент.“

Тя внимателно разгледа щанда и намери още няколко книги на Бризак на немски, френски и италиански. Забелязала майка си в тълпата, Настя си проправи път до нея.

— Мамо, тук може ли да се купуват книги?

— Разбира се. Нещо интересно ли намери? Да вървим, ще ти го купя, твоите пари няма да ти стигнат, всичко тук е много скъпо.

— Но на мен ми трябва много книги — нерешително каза Настя.

— Значи ще купим много — с олимпийско спокойствие отговори майка ѝ.

Настя не знаеше немски, затова избра книги на Бризак на френски и италиански.

— За какво ти са? — презрително изкриви устни Надежда Ростиславовна. — Такива глупости ли четеш?

— Ами... интересно ми е — уклончиво отвърна Настя. — Писател затворник, тъмните страни на душата... Любопитна съм.

Майката явно не одобряваше увлечението на дъщеря си по европейските бестселъри и докато плащаше далеч не евтината покупка, каза:

— Бризак може да се купи много по-евтино във всяка лавка на гарата или на летището. И изборът там е по-голям.

Според Надежда Ростиславовна Жан-Пол Бризак бил популярен, но повърхностен писател. Непретенциозните читатели на драго сърце купували книгите му като четиво за из път, ето защо те се издавали предимно с меки корици в джобен формат. Но една нейна забележка заинтересува Настя:

— Оставил се е на течението на модата. Нали знаеш, през последните години нарасна интересът към Русия. Пък и емигрантите са повече. Бризак има цял цикъл трилъри на руска тема и представи си, хората, напуснали Русия, много го търсят. Едно мога да ти кажа: който и да е този затворник, със сигурност не е сиромас. Тиражите му са колосални, а той пише бързо.

— Чела ли си нещо от него? — с надежда попита Настя.

— Да не съм емигрантка? А и не обичам трилъри. Не разбирам откъде си пипнала този лош вкус.

— Но щом не си чела книгите му, откъде знаеш, че са лоши? — Настя сякаш дори се обиди заради писателя.

— Достатъчни са ми отзивите на хора, на чийто вкус вярвам. И после, аз не твърдя, че са лоши. Но знам, че истинската литература се създава с години. А твоят Бризак фабрикува безсмъртните си произведения по пет годишно, ако не и повече.

— Как мислиш, мамо — замислено попита Настя, — този Бризак дали не е руски емигрант?

— Едва ли — категорично възрази Надежда Ростиславовна, която разсеяно разлистваше един от купените от дъщеря ѝ романи. — Владее френски като французин. Достатъчно е човек да прочете два-три абзаца, за да се убеди в това. Впрочем — добави тя, след като погледът ѝ пробяга през цяла отворена напосоки страница — езикът му е хубав, диалозите са живи, сравненията — интересни... Може пък наистина да не е лош писател. Но е истински французин, в това изобщо не се съмнявам.

* * *

На следващия ден Настя отлетя за Москва със своята делегация. В самолета зачете „Соната на смъртта“, като се надяваше да намери в нея нещичко, поне някакъв намек, който да ѝ подскаже отговора на загадката за невероятното съвпадение на рисунката на обложката и рисунката, направена от Борис Карташов по разказа на загиналата Ерьомина. Сега поне Настя беше сигурна в едно: Вика не е била психично болна. Тя наистина може да е чула по радиото описанието на съня си: много западни радиостанции, предаващи на руски, пускат в програмите си откъси от нови литературни произведения. Идеята, че ѝ въздействат по радиото, не е била плод на болно въображение. Но как е могло да се случи двете рисунки да съвпаднат? Да съвпаднат до последната дреболия, до светлозеления цвят, с който е нарисован нотният ключ?

Разбира се, има едно много просто обяснение и не е нужно да се ровиш дълго, за да го намериш: Вика чува по радиото откъс от „Соната на смъртта“, Настя дори със сигурност знае кой точно епизод може да е чула. После го преразказва подробно на Борис, който рисува по

нейния разказ. Дори по-рано да е сънувала някакъв кошмар, той може да е имал минимална прилика с написалото в „Сонатата“, а може и изобщо да не е приличал на него, но рисунката на Борис е излязла точно като в романа. Просто нещо в главата на Вика се е разместило и ѝ се е сторило, че... Но тогава ще трябва да признаем, че е била болна. Не, пак няма логика, пак задънена улица. Докато едва вчера делото за убийството на Ерьомина страдаше от липса на информация, днес то за един миг се оказва невероятно заплетено.

ГЛАВА 7.

— Ще трябва да започнем пак отначало — обезсърчено каза Настя на Чернишов, Морозов и стажанта Мешчеринов.

— За пети път? — саркастично попита Андрей, намести се удобно на стола и праметна крак връз крак.

Намираха се в дома на Настя. Беше неделя вечер, тя се бе обадила на всичките си колеги по телефона още с влизането и ги бе помолила да дойдат спешно. В антрето още стоеше пътният ѝ сак с все багажа, трябваше да го прескачат, за да стигнат до кухнята. Кой знае защо, никой, включително и самата Настя, не се сещаше да го избута на по-удобно място.

— И пети да е — рязко отговори Настя. — Ще тръгнем от две различни отправни точки. Мисля, че този път ще се доберем до нещо. Олег, утре сутринта ще отидете в архива и ще намерите делото по обвинението на Ерьомина-старша в убийство. Андрей и Женя ще започнат издирване в редакционно-издателския свят, като отправна точка ще им бъде Валентин Косар.

— А ти ще осъществяваш общото идеологическо ръководство, така ли? — ядно я подкачи Морозов, който дори не се опитваше да скрие недоволството си, че го бяха откъснали от дома му в неделя вечер.

Настя, която прекрасно разбираше настроението му, реши да не се поддава на дребната провокация.

— Аз ще чета нетленните творби на Бризак — спокойно отговори тя, — защото никой от вас не може да го направи. Доволен ли си от отговора ми?

— За утре имам други планове — продължи да се препира Морозов. — Да не мислиш, че си нямам други грижи освен това старо престаряло убийство? Вие там, на „Петровка“, сте милиционерският елит, дето избирате едно дело от сто и му се нахвърляте вкупом, а останалите деветдесет и девет висят на нашите вратове, по територии.

— Хайде стига, Женя — каза примирително Чернишов, — щом началството ни е наредило да работим в група с Анастасия, защо да си скубем косите! Стига си мърморил.

— Но аз наистина не мога утре.

Морозов явно беше притеснен и в един момент на Настя дори й дожаля за него. Може да има наистина важни срещи, които не могат да се отменят и които да са решителни за служебните му работи или дори за живота му.

— Какво да се прави — въздъхна тя, — щом не можеш, не можеш. Ще се включиш във вторник. Става ли?

Морозов кимна облекчено и веднага се развесели.

— А може ли аз, вместо в архива, да работя с Андрей? — обади се стажантът, който до този момент бе седял мълком във фотьойла точно до прозореца, където беше ужасно студено, защото изпод балконската врата постоянно струеше студен въздух.

— Не — категорично отсече Настя. — Вие ще работите в архива.

— Ама моля ви се, Анастасия Павловна — жално замоли Олег. — Какво ще науча в архива? Водим живо дело, а пък...

— Ще се научите да четете криминални дела — твърдо каза тя, потискайки у себе си нарастващото напрежение. — Ако си мислите, че това е проста работа, смей да ви уверя, Олег, че жестоко се лъжете. Виждали ли сте някога криминално дело, предадено в съда?

Мешчеринов мрачно мълчеше.

— Едно дело, предадено в съда, няма нищо общо с материалите, които лежат в папката на следователя, докато се води разследването. Тоест материалите, разбира се, са същите, но докато при следователя те са подредени като правило в хронологичен ред и вие лесно можете да проследите какво е било в началото, какво е станало после, то в прошнурованото дело, особено ако обвиняемите са няколко, че и ако, не дай си боже, са извършили не едно, а няколко престъпления, в чудо ще се видите. Следователят може да подреди делото по лица, тогава материалите, засягащи всеки обвиняем, по принцип вървят поред, но за да се разбере ролята на съучастниците в епизода, се налага да ровим по всички томове. Понякога пък делото е съставено по епизоди и тогава трябва много да се мъчиш, преди да разбереш какво в края на краищата е направил интересуваният те обвиняем. А пък за да схванеш кой какви показания е давал и кой кого се е опитвал да

„натопи“ — за това трябва да имаш адско търпение. Никога ли не сте се замисляли защо адвокатските услуги струват толкова скъпо? Впрочем моля да ме извините, че започнах това огромяване. Вие, Олег, ще трябва да поработите с относително леко дело: един обвиняем по един епизод. Но ви моля да проявите максимум внимание и да не разчитате на паметта си, а да си водите записки. Не забравяйте имената на хората, които са взели участие в разследването и съдебното дирене, и тях трябва да си запишете. И друго. Не мислете, че проявявам недоверие към вас, но искам навреме да ви предупредя, за да няма после недоразумения: и през ум да не ви е минало да се задоволите с прочитането на присъдата или обвинителното заключение. Интересува ме не само фабулата, но и целият ход на разследването, включително показанията на свидетелите и обвиняемата, особено ако тези показания са се променяли в хода на следствието и процеса. Разбрахте ли ме?

— Разбрах ви — разстроено отвърна стажантът. — Може ли да използвам телефона ви? Страхувам се, че родителите ми са се прибрали от вилата и се тревожат къде съм се дянал. Толкова бързо хукнах, когато ме повикахте, че дори не им оставих бележка.

— Телефонът е в кухнята — кимна Настя.

Когато Олег излезе, Морозов ухилено избъбри:

— Ха, бива си я тая младеж, дето идва да работи в милицията! Наглед юначага, още малко и офицер ще стане, а се отчита пред родителите си като първокласник. Мамино синче.

— Е, как не те е срам! — укори го Настя. — Може родителите му да са такива. Може да не му се иска да дава отчет, но те сигурно се притесняват. За родителите си всички сме малки и глупави, нищо не може да се направи.

Настя затвори вратата след гостите си, замислено постоя над сака, изоставен наред антрето, почуди се дали веднага да извади багажа, или да остави тази работа за после. Сутринта майка ѝ и Дирк дойдоха на летище „Леонардо да Винчи“, за да се сбогуват с Настя. Надежда Ростиславовна ѝ връчи огромна торба с подаръци, а Дирк, дяволито усмихнат, ѝ поднесе опакован в хартия пакет с книги. Бяха прочутите трилъри на Бризак, купени тук, от лавката на летището, джобен формат и с меки корици. Книгите бяха прибрани в сака заедно

с нейния багаж. „Ще трябва да разпределя всичко“ — унило си помисли мързеливата Анастасия Каменская и се захвана за работа.

След като подреди вещите си, тя постоя под горещия душ, за да се стопли, донесе от кухнята телефона с дългия му шнур, сложи го до главата си, настани се на дивана и отвори един роман на Жан-Пол Бризак „на руска тема“.

* * *

— Настюха! — зарадва се Геннадий Гриневич и прегърна Настя.
— Как се сети? Скоро беше при мен. Да не се е случило нещо?

— Трябва ми съвет.

Настя гальовно разроши останките от коса по главата на помощник-режисьора и го целуна по брадичката.

— Казвал си ми, че имаш познати журналисти от Франция и Германия.

— Защо? Искаш да публикуваш скандално разобличение ли? — пошегува се Гриневич.

— Искам да се консултирам с някого. Има един писател, Жан-Пол Бризак. Вярно, не е световна величина, у нас не го превеждат и май дори не знаят, че съществува. Но е доста плодовит, казват, че произведенията му се продават добре, особено го търсят любителите на леко четиво за из път. Искам да науча повече подробности за него.

— Французин ли е?

— Май не е, но не мога да бъда сигурна.

— Тогава защо ме попита за немците?

— Той има цял цикъл романи на руска тема, а ми обясниха, че такава литература е популярна сред нашите емигранти. Та си помислих, че немските журналисти също може да знаят нещо за този писател.

— Правилно са ти казали за емигрантите. Та какво по-точно искаш да научиш?

— Искам да разбера какво представлява Жан-Пол Бризак. Ще ми помогнеш ли?

— Ще се постарая. Спешно ли е?

— От спешно по-спешно.

— Ще се постарая — твърдо повтори Гриневич. — Щом науча нещо, веднага ще ти се обадя. Ще останеш ли на репетицията?
— Благодаря, Гена, но не мога. Тичам по задачи.

* * *

Романите на Бризак не бяха единствените „на руска тема“, които бе чела Настя Каменская. Нещо повече — от огромните количества книги, които се продаваха по сергиите, тя избираше именно такива произведения. Беше ѝ интересно как чуждестранните писатели виждат и описват руснаците. Всеки такъв опит показваше, че при тях не може и дума да става за достоверност. Дори писателите емигранти, живели дълги години в Русия, не можеха да избегнат неточностите при изобразяването на съвременната руска действителност. А пък за автори като Мартин Круз Смит, който бе написал прочутия бестселър „Паркът Горки“, да не говорим. На Настя ѝ доскуча още на четирийсетата страница, мъжествено изтърпя книгата почти до края, но все пак не я дочете, не можа да надвие раздражението си от явните глупости и нелепости в описанията на московския живот. После добросъвестно се опита да прочете „Полярна звезда“ и „Червеният площад“ на същия този Круз Смит, но отново се предаде. Книгите бяха откровено слаби, оставаше ѝ само да се чуди как така в чужбина се бяха превърнали в бестселъри.

Но с Бризак работата беше друга. Вярно, мислеше си Настя, не е Сидни Шелдън, нито пък Кен Фолет, но подробностите му са невероятно правдиви. Той сякаш е живял в Русия цял живот, сякаш и сега е тук. Беше поразена с каква точност той споменаваше цени на едни или други стоки и услуги, дори когато събитията ставаха през последните две-три години. Е, това както и да е, цените се публикуваха всяка седмица в някои вестници и при добро желание човек можеше да ги получи и да извлече от тях необходимата информация. Но в произведенията на Бризак имаше и други подробности, които човек не можеше да научи от вестниците, които можеше да знае само от собствен опит, само от работа рамо до рамо със следователи, детективи, прокурори и съдии, от ежедневно общуване с продавачи в магазините и бабички по опашките, а същевременно и от лично

излежана доста дълга присъда в трудовоизправителна колония, за което нагледно говореше един от последните романи на писателя, наречен „Тъжното завръщане“. Тъй че у Настя укрепваше увереността, че Жан-Пол Бризак е руски емигрант. Колкото до изящния френски, на който бяха написани книгите му, може той да е ползвал добри преводачи и редактори. А се крие от журналистите и фотографите, за да не разруши легендата за французина белетрист. Може и от правосъдието да се крие...

— Виктор Алексеевич, трябва да изясним дали Бризак е бил в Русия. Искам да разбера откъде се е появил в главата му този проклет нотен ключ „сол“ със салатен цвят. Ако не вярваме в отвъдни сили и ясновидство, остава единственото обяснение: Вика Ерьомина и Жан-Пол Бризак са били свидетели на едно и също събитие, в което е фигурирала странната картинка. По-късно Ерьомина е сънувала тази картинка, тя се е превърнала за нея в натрапчив кошмар, а Бризак, който не е толкова впечатлителен, я е включил в творческия си арсенал.

Гордеев замислено гризеше рамката на очилата си, докато слушаше Настя. Изглеждаше още по-зле, отколкото преди няколко дни, но в погледа му вече нямаше въпрос.

„Той вече знае“ — разбра Настя. Да, полковник Гордеев вече знаеше или почти знаеше кой от неговите сътрудници прави услуги на престъпниците. Не знаеше само какво да прави сега, как да съчетае служебния си дълг с човешките чувства.

— Не може ли да има друго обяснение? — най-сетне попита той.

— Сигурно е възможно да има и друго. Само че още не съм го измислила. Засега е единственото.

— Добре, ще се свържа с Отдела за регистрации и визи. Но какво ще правим, ако Жан-Пол Бризак е псевдоним, а в паспорта му фигурира съвсем друго име? Помислила ли си за това?

— Чрез един познат се опитвам да науча дали в журналистическите кръгове са чували за този Бризак. Може да знаят нещо за псевдонима и за истинското име.

— Какъв познат? — навъси се Гордеев.

— Геннадий Гриневич, помощник-режисьор в един театър.

— Отдавна ли го познаваш? — продължи да я разпитва полковникът.

— От детинство. Ама какво ви става, Виктор Алексеевич? — не се сдържа Настя. — Не може да подозирате целия свят. Така ще полудеете.

— Виж, тука си права. Понякога си мисля, че наистина съм полудял — горчиво се усмихна Гордеев. — Добре, Стасенка, работи. И още веднъж те моля, момичето ми, пази си умозаклученията. Не ги споделяй с никого, може би само с Чернишов, и то в краен случай. Разбра ли ме?

— Много ми е трудно, Виктор Алексеевич — тихо каза Настя. — Поставихте ме в положение да възлагам поръчения наляво и надясно, като голям шеф, а хората са в ролята на момчета за всичко. Обиждат се и аз ги разбирам. Пък и такава роля не ми подхожда, по характер не съм лидер.

— Търпи, Стасенка. — За пръв път от много дни гласът на началника омекна и стана по-топъл. — Търпи. Необходимо е за работата. Спомни си за твоята Лебедева.

Да, Лариса Лебедева беше първата и без съмнение — сполучлива роля на Настя Каменская. Самоуверената, напориста хубавица шантажистка успя убедително да изиграе и да измъкне от бърлогата му наемния убиец Гал, който работеше по поръчка на представители на висшия ешелон. Хора като Гал в страната имаше малко, брояха се на пръсти, бяха високоплатени убийци от висша класа и по резултатите от тяхната работа никога не се възбуждаха съдебни дирения, защото всички те минаваха за нещастен случай, катастрофа, естествена смърт или самоубийство. Всъщност задачата на шантажистката беше да уплаши човека, който можеше да извика професионалния килър в Москва, и то да го направи така, че възложителят непременно да се реши на убийство, при което да извика именно Гал, а не някого друго. Екипът под ръководството на Житената питка играеше практически слепешката, опипом, правеше предпазливи стъпки и изобщо не разбираше дали посоката е върната. Единственият признак, че са подредили нещата правилно, можеше да бъде само опитът на Гал да убие Лариса Лебедева, тоест Настя. И Каменская прекара цяла седмица в един чужд апартамент, ослушвайки се за всяко шумолене на стълбището и търпеливо чакайки човека, който трябваше да я убие. А когато Гал дойде да я убива, Настя-Лебедева прекара с него цяла нощ в опити да разбере какво точно е намислил. И не просто да разбере, но и

да го накара да разкаже плановете си на глас. Всички разговори в апартамента се подслушваха от хората на Гордеев, но мнителният Гал беше предвидил тази възможност и много сериозно предупреди шантажистката, че ако работи за милицията и посмее да каже на глас нещо опасно за него, за Гал, след това ѝ остават само десет-петнайсет секунди живот, не повече, и нищо и никой не ще може да я спаси, дори в съседния апартамент да има цял милиционерски отряд за бързо реагиране. Такъв отряд наистина имаше в съседния апартамент, но Настя се отнесе към предупреждението на убиеца достатъчно сериозно и дори когато схвана какво точно е намислил той и как смята да действа по-нататък, не посмя да наруши забраната и да информира хората от подслушващата кола за плановете на престъпника. В замяна на това тя измисли остроумен, но абсолютно безнадежден трик, който можеше да има успех само при невероятно съвпадение на много обстоятелства: трябваше онези, които седяха в колата и слушаха разговора ѝ с Гал, лично да познават добре Настя, да знаят, че в училище тя сериозно се е занимавала с математика, да знаят, че в живота ѝ съществува докторът на науките Александър Михайлович Чистяков, да знаят номера на телефона му и да не се притеснят да му се обадят в четири часа сутринта. Но най-важното — те трябваше да доловят в думите ѝ известни несъответствия, нехарактерни за нея думи и изрази, да ги извадят от масата други думи и именно тях да предадат на Чистяков. Трикът наистина беше абсолютно безнадежден, но в онзи момент Настя не можеше да измисли нищо друго, защото Гал беше истински умен и опасен убиец, тъй че би било глупаво да си прави шеги с него. Рано сутринта Гал я закара извън града и Настя пътуваше с него в празната моторна кола, чувствайки се като овца, поведена на заколение, без да знае дали планът ѝ е успял или не. Гал я закара на една вила, при възложителя, и именно там Настя се запозна с Андрей Чернишов и невероятното куче Кирил, който непринудено и изящно я отведе встрани от засадата, приготвена за Гал. Тогава операцията завърши успешно. И само Льоша Чистяков знаеше колко здраве ѝ струваше това, колко дълго тя се крепи с хапчета, как бе изгубила и сън, и апетит, как при всеки остър звук почти губеше съзнание и как се разплакваше от нищо и никакво.

— Виктор Алексеевич — предпазливо изрече тя. — Вие... вече знаете?

Гордеев я погледна уморено и нищо не отговори. Само махна с ръка.

* * *

Арсен впи немигащ поглед в събеседника си.

— Защо не ми казахте веднага за Бризак?

— Не предполагах... Надявах се, че няма да се докопа до това — измънка онзи.

— Не сте предполагали — ехидно го имитира Арсен. — Обаче тя е предположила. Какво предлагате да правим сега? Тази хлапачка е много по-опасна, отколкото смятате, аз го знаех и отпреди. Ако ми бяхте казали навреме за Бризак, щях да взема мерки. Във всеки случай тя нямаше да замине за Италия.

— Но вие ме уверявахте, че край нея постоянно се върти наш човек. Той защо я е изтървал?

— Не прехвърляйте нещата от болната на здравата глава — намръщи се Арсен.

— Още от началото трябваше да се свържа не с вас, а с хората, които имат достъп до следователите. Вашите хора са били небрежни, а ви плащам толкова пари — реагира раздражено събеседникът на Арсен.

— Моите хора правят всичко възможно, но нали не можем да сложим катинар на мозъка на Каменская! Разберете най-сетне едно просто нещо: ние можем да предотвратяваме постъпването на опасна за нас информация, когато работим изпреварващо. А вашата потайност стана причина тази мадама вече да получи информацията и сега сме принудени да се заемем непосредствено с нея и да се мъчим да ѝ забраним да мисли. А това, драги мой, е много рисковано и далеч невинаги е ефективно! И ще струва по-скъпо.

— Искате да ме разорите ли?

— Ама моля ви се! — плесна с ръце възрастният мъж. — Готов съм начаса да прекратя работа. Нямам свой интерес във вашата работа, аз съм само посредник. Щом не искате, не плащайте, моите хора веднага престават да се намесват и се захващат с други работи. Ако

искате да знаете, имаме достатъчно поръчки, за да не умрем от глад. Та какво решавате, значи?

— Господи, сякаш мога да реша нещо друго! — отчаяно прошепна човекът, който днес не беше облечен в изискания английски костюм, а носеше панталони и дебел скиорски пуловер: беше дошъл на срещата с Арсен направо от вилата си. — Ще платя, разбира се, само ме спасете.

* * *

Настя седеше в кабинета си, унило загледана през прозореца, зад който топлият кишав декември упорито пречеше на града да изглежда красив като зимен и празничен като пред Нова година. Стажантът Мешчеринов още работеше в архива. Явно се бе уплашил от страшните ѝ приказки за сложнотиите при проучването на криминални дела и изпълняваше задачата си прекалено усърдно.

Докато разглеждаше автомобилите, паркирани пред ажурната ограда, тя обърна внимание на ново червено беемве, което не бе забелязвала по-рано. Тъпо втрещена в блестящото алено петно на фона на калната сива улица, тя продължаваше да размишлява за делото на Ерьомина и как би трябвало да се държи с колегите си.

— Над какво си блъскаш главата, мислителко? — чу изведнъж гласа на Юра Коротков, същия, който се тъпчеше с цялото си семейство и парализираната си тъща в миниатюрна гарсонiera и търпеливо чакаше децата му да пораснат, за да сключи нов брак.

— Ами така, нищо особено — усмихна се Настя. — Просто видях на улицата едно новичко беемве и се замислих кой ли е дошъл в нашия приют за бедни с такова разкошно возило.

— Ама ти не знаеш ли? — учуди се Юра. — Нашият Лесников. Тия дни си е купил новата кола.

— Сериозно? — Сега беше неин ред да се чуди. — И това с нашата заплата?

Коротков сви рамене.

— Обичаш да броиш чуждите пари, Аска — каза той неодобрително. — Игор между другото има доста заможни родители, а жена му е моделиерка от висока класа, работи при самия Зайцев и

печели прилично. Само ти си ни момиче самостоятелно и разчиташ единствено на собствения си бюджет, а всички останали са семейни хора, можем ли да знаем с какви пари разполагат!

Вратата пак се отвори и на прага застана Игор Лесников.

— Коротков, търся те по всички кабинети, а ти си виснал при Анастасия — укори го той.

— О, за вълка говорехме и ето ти го! — разсмя се Юра. — Тъкмо обсъждахме колата ти.

Игор сякаш не чу тази реплика.

— Рядко те виждам напоследък — обърна се той към Настя. — По-рано по цели дни седеше в кабинета си, а сега постоянно изчезваш някъде. Заради Ерьомина ли?

Настя мълчаливо кимна, не искаше да говори, за да не бъде принудена да изпада в подробности.

— Е, и има ли успехи? Изрови ли нещо?

— На практика нищо. Задръстено дело. Ще го повлачим още до трети януари, да минат двата месеца, и после Олшански ще го прекрати, ще сложи край на мъките ми. Писна ми да тичам насам-натам, аз обичам повече работата зад бюрото.

— Е, това го знаем — засмя се Лесников. — За мързела ти се носят легенди. Аз пък мисля, че ти, Анастасия, будалкаш всички ни.

— Какво искаш да кажеш? — Настя направи кръгли очи и същевременно се опита да надвие внезапния отвратителен студ в стомаха си.

— Искам да кажа, че в службата си четеш френски романи, вместо да си гледаш работата. Какво, ще отречеш ли? Колкото пъти съм надникнал в кабинета ти през последните дни — винаги виждам на бюрото ти книжки с ярки корици и латински буквички. Само недей да ми разправяш, че това ти е нужно за разкриването на убийството на Ерьомина, няма да ти повярвам. Ами ти, Коротков?

— Какво аз? — недоумяващо попита Юра.

— Би ли повярвал, че четенето на френски романи помага в детективската работа?

— Абе знам ли! На Аска може и да помага. Главата ѝ е подредена доста странно.

Вратата отново се отвори, този път влезе Володя Ларцев.

— Охо, пипнах ли ви! Краката хранят детектива, ей, а вие тука си правите седенки под крилцето на Аска.

— Ами ти да не търчиш случайно? — моментално му върна удара Лесников. — И ти си дошъл да се приютиш под същото крилце.

— По работа съм дошъл. Ася, кой номер обувки носиш?

— Трийсет и седми, защо? — слиса се тя.

— Супер! — зарадва се Ларцев. — А имаш ли обувки за ски?

— Не съм имала никога през живота си. Човек трябва да има болно въображение, за да си ме представи на ски.

— Ах, колко жалко! — огорчи се Ларцев. — В часовете по физическо Надюшка започва ски подготовка, а няма обувки. Ланшните й са малки, а да купувам само за една година ще ми излезе солено. Струват луди пари, а за догодина пак ще са й малки. Нали расте! Колко ме е яд да знаеш — въздъхна той, — мислех, че ще ми дадеш назаем, но нали си нямам късмет... Е, какво да се прави. Между другото, Ася, как се разбирате с Костя?

— С Олшански ли? Нормално.

— Не те ли притиска много?

— Не, не съм забелязала.

— Нали знаеш, понякога е грубичък...

— А това го забелязах. Защо, да не се е оплаквал от мен?

— Глупости, много е доволен от работата ти. С какво го предразположи толкова?

— С неземната си красота — отвърна с шега Настя, вече започваше да се нервира.

Всеки от тях по един или друг начин гледаше да насочи разговора към делото за Ерьомина. Какво беше това — обикновен интерес към работата на колегата или нещо друго? И кой проявяваше нездрав интерес? Или всичките? „О, господи! — помоли се тя наум. — Дано си тръгнат, дано ме оставят на мира. Не дай си боже точно сега да се обади някой от моите хора.“

За щастие, когато дойде Андрей Чернишов, кабинетът вече се беше опразнил. По физиономията му Настя разбра, че нещо страшно го е ядосало.

— Искаш ли кафе? — предложи му тя.

— Не искам. Слушай, Каменская, ти може и да си гениална детективка, но защо ме правиш на идиот? Сериозно ли си мислиш, че

само ти си умна, а ние имаме по гънка и половина в главите си?

Настя замря от лошото предчувствие, но се постара да запази спокойствие.

— Какво се е случило, Андрюша?

— Какво се е случило ли? Ами това, че се държиш странно. Да, ти си старшата в нашата група, назначи те Гордеев, но това не означава, че имаш право да криеш информация от нас, в частност — от мен.

— Не те разбирам — хладнокръвно отговори тя, почувствала как ръцете ѝ започват да треперят. Хем беше казала на Гордеев, че не може да работи, както той иска.

— Защо не ми каза, че Олег е иззел от вдовицата на Косар бележника му? Представи си в какво положение изпаднах, когато я попитах за бележника на мъжа ѝ, а тя ми каза, че един висок светлокос младеж от „Петровка“ го бил взел. Излиза, че при нас дясната ръка не знае какво прави лявата. Естествено жената веднага се затвори в себе си и не се получи никакъв разговор. Явно е заподозряла, че я мамя, и ние с онзи младеж изобщо не сме от един екип. Как да разбирам всичко това?

— Не знам за никакъв бележник — бавно отговори Настя. — Олег нищо не ми е давал.

— Честно? — недоверчиво попита Андрей.

— Честна дума. Андрюша, не съм за първи ден в милицията. Повярвай ми, никога не бих те изложила, и то толкова глупаво.

— Ах, глупак такъв! — ядосано възкликна той.

— За кого говориш?

— За стажанта ти, за кого другото. Определено е решил да се занимава със самодейност и самостоятелно да поработи с хората, фигуриращи в бележника. Живо дело му дайте на него, нали! Не току-така хленчеше и не искаше да отиде в архива, Пинкертон сополив такъв! Само да ми дойде — главичката ще му откъсна!

— По-кратко, по-кратко, успокой се, аз лично ще му откъсна главичката. И изобщо вече е време да се яви тук, много се заседа в архива.

— И помни ми думата — възбудено продължи Чернишов. — Не седи в никакъв архив, ами търчи по връзките на Косар. Хващаш ли се на бас?

Настя мълчаливо вдигна слушалката и набра телефона на архива.

— Колкото и да е странно, ти загуби баса — каза тя, след като говори с архива. — Мешчеринов е там. И вчера е бил там.

— Тепърва ще видим какво ще извади — измърмори ядно Андрей, който беше изпуснал парата и постепенно се успокояваше.

Неясна тревога гризеше Настя. Преди малко, когато си говореха с колегите за новата кола на Игор Лесников, бе усетила неприятен студ в стомаха. Това означаваше, че в мозъка ѝ се е мернала някаква важна мисъл, но тя не е успяла да я улови и затвърди. Затова сега мислено си повтаряше целия разговор от началото до края с надеждата мисълта да се върне. Нещо я бе обезпокоило по време на този разговор. Какво ли беше? Какво?

— Ти май ми беше предложила кафе? — обади се Чернишов.

— Сега ще направя.

Тя се зае с кафето и докато включваше бързовара, вадеше чашките, лъжичките и захарта, възстановяваше в паметта си разговора с Юра Коротков.

„Нашият Лесников. Тия дни си е купил новата кола...“

„Игор има доста заможни родители.“ Не, не беше тук.

„Жена му печели прилично...“ Прилично в какъв смисъл? Май беше тук някъде. Какво ли друго каза той?

„Жена му е моделиерка от висока класа.“

Лъжичката подскочи в ръката ѝ, част от кафето се изля на бюрото.

— Андрюша, какво е работила майката на Ерьомина? С какво си е изкарвала прехраната?

— Шиела е. Преди да се пропие окончателно, е била доста добра шивачка. Получила е първата си присъда за кражба, спомняш ли си?

— Да, ти ми каза. Та какво следва от това?

— Окрала е собствената си клиентка по време на проба, в ателието. Измъкнала е парите от чантата и на практика била веднага заловена. След като излежала присъдата, не я взели отново в ателието, тя опитала да си намери работа в друго — навсякъде ѝ отказвали. В онези времена трудничко е можело осъждан човек да си намери работа, особено с малко дете, нали знаеш? Ерьомина станала чистачка, получила служебно жилище и си докарвала по нещо допълнително с шиене на частно.

— Защо не си ми разказал за това?

— Не си ме питала.

„А е трябвало — помисли си Настя. — Глупава жена си, Каменская, а по-точно — рядка тъпанарка.“

* * *

Беше вече към десет часа вечерта, когато Настя най-сетне се прибра. Излезе от асансьора, уморено спря пред апартамента си и пъкна ключа в ключалката. Ключът не превъртя.

Още когато беше малка, вторият ѝ баща я беше учил: не се паникьосвай, когато не разбираш нещо, спри се и помисли, действай бавно и внимателно. Да не се паникьосва, да не бърза, да помисли...

Тя извади ключа и се постара да си спомни днешната сутрин. Възможно ли е да е забравила да заключи? Не, изключено. Това движение, както и много други, беше ѝ станало автоматично. Настя леко побутна вратата. Ами да, отворено. Езичето на бравата е потънало, затова вратата не се е заключила сама. Странно. Тя никога не оставяше бравата в този вид.

Внимателно притвори вратата, колкото можеше по-тихо слезе на долния етаж и звънна у съседката.

След четирийсет минути пристигна Андрей Чернишов, повел с каишката огромния Кирил.

— Влизай! — каза той на кучето, щом спряха пред апартамента на Настя. — Виж какво става там.

Широко отвори вратата и откопча каишката от нашийника. Кирил предпазливо влезе в антрето, методично изследва кухнята, стаята, постоя, поослуша се и подуши край вратите на банята и тоалетната, после се върна на прага. Подуши краката на Настя, пак се върна в антрето, повъртя се, излезе на стълбищната площадка и уверено тръгна към асансьора.

— Чисто е — констатира Андрей. — Няма външни хора, но е имало, в апартамента е останала нечия миризма, освен твоята. Ще влизаш ли или ще викаме милиция?

— За какво ми е милицията?

— Ами ако са те обрели? Влезеш ли, ще утъпчеш следите.

— Ти с всичкия си ли си, Андрюша? Да не искаш да нощувам на стълбището? Милицията ще дойде в най-добрия случай след два часа, експерта ще го чакат до сутринта. Какво ли ти обяснявам, сякаш не го знаеш. Влизаме.

Влязоха в апартамента. Настя бегло огледа стаята. Тя наистина нямаше нищо за крадене, освен няколкото съвсем нови, подарени от майка ѝ дрешки. Всичко останало не би могло да привлече вниманието на крадците.

— Е? — попита Чернишов, когато тя свърши с огледа. — Всичко наред ли е?

Настя издърпа чекмеджето на бюрото, където бе прибрана кутийката с няколкото златни украшения — верижка с пандантив, чифт обици и изящна скъпа гривна, която Льоша ѝ бе подарил, когато бе получил престижна международна награда за научните си разработки.

— Наред е — облекчено въздъхна тя.

— Тогава ми кажи в каква каша си се забъркала. Щом не са те обрали, значи искат да те уплашат. Имаш ли някакви предположения?

— Не се занимавам с нищо, освен с делото на Ерьомина.

— Ясно — проточи Андрей. — Лошо ни се пише, Настася.

— От лошо по-лошо — тъжно се усмихна тя. — Да можех да знам какво именно не им е харесало: историята с Бризак или дето Олег рови из архива.

— Ще чакаме — сви рамене Андрей. — Не ни остава нищо друго. Нали трябва да обяснят какво искат. — Той погледна часовника си. — Толкоз, миличка, трябва да тръгвам, аз съм съпруг, баща и глава на семейство. Кирил ти го оставям. Утре в седем ще дойда да ти сложа нова брава. Имай предвид, че Кирил няма да пусне никого в жилището, но и теб няма да те пусне да излезеш, така че по-добре не се опитвай.

— Трябва ли наистина да оставяш Кирил? — внимателно възрази Настя. — Нали ще се заключа, бравата не е счупена.

— Те имат ключ. Мисля, че са ти го демонстрирали съвсем убедително. Да не искаш да се събудиш посред нощ и да видиш до себе си някой прекрасен непознат? Понякога лекомислието ти ме смайва. До утре.

Андрей нежно хвана Кирил за нашийника, заведе го до Настя, строго му нареди: „Пази!“ и си тръгна. Настя остана сама с кучето.

Беше уморена, премръзнала, гладна, но най-много ѝ се искаше да се стопли под горещия душ, да се мушне в леглото и да се превърне в дете, което живее с родителите си и от нищо не се страхува.

... Свита на кльбце, Настя лежеше на дивана, дори без да се е съблякла. Отначало искаше да вземе душ, но когато си свали пуловера, изпита такъв страх, че бързо го облече отново. Струваше ѝ се, че щом влезе в банята и престане да чува бученето на асансьора, в жилището веднага ще влезе ТОЙ. Не я успокояваше дори присъствието на прекрасно обучената овчарка. За да притъпи страха, тя включи телевизора, но веднага го изключи: пречеше ѝ да чува стъпките по стълбището. Много скоро състоянието ѝ заприлича на паника, тя не можеше да си позволи да включи дори кафемелачката, защото тя бучеше много силно, затова пи нескафе, което нито я ободри, нито я стопли, а само остави възкисел вкус в устата ѝ. Постоянно изпускаше вещите, дори ножа за консерви, така че си остана почти гладна. Измъчена от безплодните опити да надвие страха, тя легна на дивана и опита да се съсредоточи. С какво днешният ден се различава от вчерашния? Защо това се случи днес, а не преди седмица? Защото преди седмица тя беше в Италия, а преди това и понятие си нямаше за някакъв си Бризак. Архивът? Но Чернишов беше ходил там още в началото на работата по делото и това не предизвика никакви реакции от тяхна страна. Не я закачаха, докато се водеха безкрайните разпити на Карташов и съпрузите Колобови, не реагираха на изземането на касетата от телефонния секретар на Карташов. Нима цялата работа е в Бризак? Но защо? И откъде имат ключ от апартамента ѝ?

Какво друго се случи днес? Привечер дойде Олег Мешчеринов и донесе подробните си записки по делото на Ерьомина-старша. От тях излизаше, че тя е водела доста разпилян живот, често е приемала къщи случайни приятели по чашка, с които в доста случаи е споделяла и леглото си, оставяйки малката си дъщеря да играе сама в кухнята и понякога забравяйки да я нахрани навреме. И именно едного от тези приятели по чашка е убила, заклала го е направо в леглото, а после, доволна от себе си, е заспала до трупа. А когато се е събудила, с викове е хукнала да бяга, при което е попаднала в ръцете на добросърдечни съседни и минувачи, наели се да извикат милиция.

Докато слушаше стажанта, Настя обмисляше как да повдигне въпроса за посещението му у вдовицата на Косар и за злополучния

бележник. Не ѝ се искаше да се кара с Олег — първо, защото нали човекът беше дошъл на стаж, за да го обучават, а не да му трият сол на главата, и второ, защото ѝ предстоеше да работи с него, тъй че не биваше да си развалят отношенията. Настя реши да започне по друг начин.

— Какво е работила Ерьомина? С какво си е изкарвала прехраната?

— Била е чистачка — спокойно отговори Олег, като надникна в бележките си.

— Била ли е осъждана, преди да извърши убийството?

— Да, за кражба.

— А какво е работила преди първото осъждане?

Мешчеринов прелисти бележника си.

— Не съм си записал. Мисля, че това го нямаше в делото. Важно ли е според вас?

— Може и да не е. Но вие не сте особено добросъвестен, Олег. Тези сведения фигурират в делото. Не се обиждайте, но още е рано за вас да работите самостоятелно. Вместо да се учите, да задавате въпроси и да получавате отговори, вие все гледате да вземате решения и да давате оценки. Кое е важно и кое не е — това ще решавам аз, а вие трябва да ми носите фактите. Аз ще ги анализирам заедно с вас и нагледно ще ви показвам как трябва да ги интерпретираме и оценяваме. Съгласен ли сте?

— Съгласен съм — смотолеви Олег и събра листовите си от бюрото.

— Какъв бележник сте иззели от вдовицата на Косар?

Момчето се вкамени, тик размърда бузата му, едва забележимият белег над веждата му се наля с кръв. Той не отговори.

— Чакам — напомни му Настя. — Дайте ми го. Нямам намерение да ви мъмря, задето сте скрили това от мен. Извършили сте служебно нарушение, но вие сте стажант, още се учите, затова ще минем без нотации и наказания. Просто запомнете, че така не се прави.

Мешчеринов упорито мълчеше, вперил поглед в прозореца.

— Какво има, Олег?

Настя усети нещо лошо, но се опита да пропъди тези мисли.

— Анастасия Павловна, много съм виновен, но... Загубих го — най-сетне се реши той.

— Тоест как така... го загубихте? — останала почти без глас, попита Настя. — Къде?

— Не знам. Донесох го тук, вас ви нямаше. Когато дойдохте, исках веднага да ви го дам, бръкнах в джоба си и там го нямаше. Затова нищо не ви казах. Страхувах се, че ще ми се карате.

— И без това ви се карам. Все е тая. Или се надявахте, че никой няма да ви попита, че някак ще ви се размине?

Олег кимна.

— Тогава запомнете още едно правило. Не съм го измислила аз, а физиците. Те казват: „Всичко, което може да се повреди, непременно ще се повреди. Поврежда се и онова, което не може да се повреди.“ Отнесено към нашата работа, това правило означава, че нищо никога не се разминава и не се разсейва от само себе си, тъй че в никакъв случай не бива да разчитаме на това. Трябва да се опитваме незабавно да поправяме всяка грешка, чувате ли? Незабавно, колкото по-бързо, толкова по-добре. Защото всяка минута забавяне води към невъзможността да се поправи каквото и да било. Ясно ли е?

Той отново кимна.

— Кога за последен път видяхте този бележник?

— В дома на Косар.

— Къде го сложихте?

— В джоба на якето. А когато вие дойдохте, вече го нямаше там.

— Отбивали ли сте се някъде по пътя от дома на Косар към „Петровка“?

— Не.

— Да сте събличали някъде якето си?

— Само тук, в кабинета.

— Някой да е влизал в кабинета, докато ме е нямало?

— Влизаха, разбира се. Коротков, Ларцев, после и този... един красив такъв, не му помня името...

— Игор Лесников ли?

— Да, да, той. По някое време влезе и Коля.

— Селуянов?

— Да. И още няколко души надникнаха, търсеха вас.

— От нашия отдел ли бяха?

— Май че да.

— Какво значи „май“? Присъствали ли са на съвещанията при Гордеев?

— Не си спомням. Не съм добър физиономист.

— Тренирайте се. — Настя вече не се опитваше да скрие гнева си. — Излизали ли сте от кабинета?

— Излизах, разбира се, много време ви нямаше.

— Престанете да се оправдавате, по-добре опитайте да отговаряте на въпросите ми колкото може по-точно. Заключвахте ли, когато излизахте?

— Да... Мисля, че...

— Заключвахте ли или не?

— Ами... невинаги. Когато излизах за по-дълго, заключвах, а когато само за минутка...

— Ясно. Дайте ми ключа от кабинета. Вие сте разпилян човек, не мога да рискувам, докато чакам да станете по-организиран. Имате способности, това е несъмнено, и бихте могли да станете истински детектив, но способностите не са достатъчни. Учете се да се учите, тогава може да излезе нещо от вас. И се заемете с характера си. Плахост и страхливост, съчетани със самоувереност — това е чудовищна комбинация. Ще изхвърчите с гръм и трясък от кой да е колектив.

Олег мълчаливо облече якето си, извади от джоба ключа и го сложи на бюрото. Настя се облече, метна на рамо спортния сак, с който ходеше и лете, и зиме, а ключа, който остави стажантът, заключи в касата.

— Не ми се сърдете, Олег — сухо каза тя на тръгване. — Нашата работа е истинска, а не някаква игра. Може би бях доста рязка с вас, но си го заслужихте.

— Не се сърдя — потиснато отговори Мешчеринов.

От звъна на телефона Настя подскочи. Погледна часовника — един и половина. Нима са те?

— Анастасия Павловна? — чу тя приятен мъжки глас.

— Да, аз съм. Кой се обажда?

— Как сте? — весело се интересува мъжът, без да обърне внимание на въпроса ѝ.

— Добре съм. А вие кой сте?

— Мисля, че не ми казвате истината, Анастасия Павловна. Зле сте. Страх ви е. Нали?

— Не. Какво искате?

— Значи съм прав. Та вижте какво, Анастасия Павловна, засега нищо не искам, освен едно. Искам да си помислите как сте прекарали тази нощ.

— Тоест?

— Искам да запомните какъв страх сте изпитали и каква незабравима нощ сте прекарали в прегръдките на този страх. Искам да разберете: днес ви дадохме да опитате само малка глътчица, колкото да почувствате вкуса на страха. Следващия път ще изпиете чашата до дъно. Нали не искате нещо да се случи на втория ви баща?

— Какво общо има тук вторият ми баща? Вече не ви разбирам.

— Много добре разбирате всичко, Анастасия Павловна. Вторият ви баща има кола, но не е богат човек, не са му стигнали парите за гараж. Нали знаете какво се случва на някои коли, когато стоят по цяла нощ на улицата?

— Крадат ги. С това ли ме плашите?

— Не само ги крадат. С тях се вършат престъпления, които после се приписват на собствениците им. И собствениците трябва дълго да се влачат по участъци и да доказват, че не са карали колите си. Искате ли да уредите на Леонид Петрович такова развлечение? Освен това в някои коли, оставени без надзор, се поставят взривни устройства. Или им се нанасят някакви фатални повреди. Това ли предпочитате?

— Не. Не го предпочитам.

— И сте много права, Анастасия Павловна — добродушно се разсмя мъжът. — Не бива да искате това, не е хубаво. Засега с нищо не ви заплашвам, но ако се държите неправилно, ще ви се наложи да изпитате много по-силен страх от днешния. Днес се уплашихте за себе си. Утре ще трябва да се страхувате за други хора, включително и за близките си. Ако не го знаете, ще ви кажа предварително: този страх е много по-неприятен и абсолютно непоносим. Лека нощ, Анастасия Павловна.

Настя внимателно постави слушалката на вилката, сякаш тя можеше да избухне. Всичко бе казано пределно ясно и разбрано: работи по делото на Ерьомина, както преди, разработвай версията за

убийство по лични причини и ние няма да те закачаме. Та така, Каменская, ти решаваш. Никой няма да те мъмри, ако изоставиш линията „Бризак — архивът“ като безперспективна. Житената питка ти има доверие, следователят Олшански ти има доверие, Андрей Чернишов ти има доверие, макар да мъмори, че не му казваш всичко, но все пак те признава за водеща фигура. Ами Морозов? Той само ще се радва, ако го оставиш на мира. Стажантът? За него не е нужно и да се сещаш. Той ще прави каквото му наредят. Е, какво решаваш, Каменская? Ще отстъпиш ли или ще опиташ още да подрациш с ноктенца? Страшно е...

Настя се надигна от дивана и свали краката си на студения под.

— Кирюша! — прошепна тихо.

Тутакси откъм антрето се чу леко шумолене, почти нечуто по паркета затропкаха нокти. Овчарката бавно се приближи и седна до дивана, въпросително загледана в Настя.

— Кирюша, страх ме е — все така тихо прошепна Настя, сякаш кучето можеше да я разбере и да отговори нещо.

Всъщност не беше далеч от истината — Кирил наистина беше изключително куче. Андрей предварително бе избрал бъдещите родители на кученцето и търпеливо бе чакал две овчарки с уникални данни по отношение на слуха, обонянието и съобразителността да му дарят желания наследник. Беше треперил над Кирил, беше обучавал това куче, което бе записано в родословната книга с дълго и абсолютно неизползваемо име, и в резултат то, дори да не разбираше човешките думи (освен естествено командите), безпогрешно усещаше интонацията. Впрочем броят на командите, които изпълняваше, беше толкова голям, че напълно заменяше общуването с говор.

— Страх ме е, Кирюша — повтори Настя малко по-високо.

Кучето стана неспокойно, пастьта му леко се отвори в беззвучно ръмжене, очите му засвяткаха с лоши жълти пламъчета. Настя беше чела някъде, че при страх, както и при други отрицателни емоции, бъбреците интензивно изработват адреналин и животните усещат неговата специфична миризма, за да реагират моментално на уплашен човек. „Той разбира, че ме е страх“ — помисли си тя.

— Какво ще правим сега? — продължи Настя, като се стараяше да говори по-уверено, за да притъпи страха. — Дали да не зарежем всичко и да си живеем спокойно? Как мислиш, Кирюша? Вярно, татко

Льоня още си го бива, на петдесет и седем е, от нищо не боледува, спортува, двайсет и пет години е работил в следствените органи, не е толкова лесно да се справят с него. Но той не ми е чужд човек, обичам го, много съм привързана към него, той напълно замести истинския ми баща. Имам ли право да рискувам?

Запали лампата и бавно се заразхожда напред-назад, отпуснала рамене и тътрейки нозе в меките чехли. Седналият неподвижно — като статуя — Кирил напрегнато наблюдаваше движенията ѝ.

— Имам си и Льошка, един разсеян заплес, талантлив математик, но ужасно наивен и доверчив. Ще го измамят и ще го вкарат в капан като две и две четири. И Льошка ми е много скъп, познавам го още от училище, той ми беше първият мъж, за малко да му родя дете. Той ми е единственият близък приятел, защото аз, Кирюша, си нямам нито една приятелка. Странно, нали? Може и да не обичам Льошка със страстната любов, за която пише в книгите, но сигурно аз просто не съм способна на такава любов. Обичам го колкото умея. Вярно, понякога прави едни забезжки по посока на ярките гърдести брюнетки, но това трае от два часа до два дена, а после той се връща при мен, защото ни е добре двамата и ни е зле с всички останали. Е, няма да си кривя душата, имала съм и други мъже, в един от тях дори бях влюбена до нещо като безумие. Но въпреки това Льошка винаги е бил и си остава най-близкото ми същество. Между другото никой никога не би се грижил за мен така, както го прави Чистяков, когато съм болна. А аз, Кирюшенка, понякога боледувам доста тежко, имай го предвид. Навремето получих една травма на гърба и сега, вдигна ли нещо тежко, той надава ужасен писък. Тогава лягам на пода, защото не мога да лежа на мек диван, и тихо умирам. А Льоша ми бие инжекции, готви, помага ми да ставам и изобщо изпълнява функциите на медицинска сестра. В такива дни се преселва при мен, макар че живее и работи в Подмосковието и трябва да пътува от тук до работата си два часа и половина. Но нито веднъж не се е оплакал и нито веднъж не е отказал да ми помогне. Та какво мислиш, Кирюшенка, имам ли право да рискувам Льоша Чистяков?

Ритмичното ходене и укрепващият звук на собствения ѝ глас успокоиха Настя. Треската, която я бе затресла ѝ мина, тя дори се постопли, ръцете ѝ вече почти не трепереха. Погледна внимателно кучето и се убеди, че и то е много по-спокойно. „Добре — помисли си

удовлетворено. — Значи наистина успявам да се овладя. Кирил усеща това.“

Настя рискува да разшири сферата на активността си и отиде до кухнята. Кучето незабавно я последва, седна до вратата и отново замря като изваяно.

В три часа през нощта Настя най-сетне успя да хапне и да пийне прясно кафе, към четири дотолкова нахрабря, че стоя двацет минути под горещия душ. Към шест сутринта събра от бюрото изписаните и надраскани с неразбираеми заврънкулки листове хартия, накъса ги на ситни парченца и ги изхвърли в кофата за боклук. Кирил кротко лежеше в краката ѝ, отпуснал нос върху мекия пантоф, и с целия си вид сякаш казваше: „Ето, сега си напълно спокойна, не миришеш на страх и аз вече не се нервирам. Тъй че дори мога да лежа до тебе.“

Тя погледна часовника. До идването на Андрей Чернишов оставаха малко повече от четирийсет минути. Настя отиде до огледалото и намигна на отражението си. Вече знаеше какво да прави.

ГЛАВА 8.

Василий Колобов нетърпеливо отвори плика и извади от него писмото, написано на машина:

„Позволяваш си много да приказваш. Имаш къса памет, Колобов. Ако не искаш да повтаряме изучения материал, ела утре, двацет и трети декември, на известния ти адрес в единайсет и половина вечерта. Съобщиш ли на милицията — няма да стигнеш до мястото.“

Колобов бавно прибра писмото в джоба си и се качи с асансьора до своя апартамент. Пак се хванаха за него! Защо пък ще ходи? Не, по-добре да иде, не му се ще „да повтаря изучения материал“. Тия гадове бият лошо.

* * *

Полковник Гордеев извика в кабинета си Селуянов.

— Николай, трябва ми едно тихо тъмно място в района на Савьоловската гара.

Навремето Коля Селуянов бе дошъл на работа в милицията, подчинявайки се на внезапен и абсолютно необясним порив. Преди това още от дете бе мечтал да стане градостроител, в главата му се раждаха идея след идея за усъвършенстване на строителния план на Москва, така че на всички да бъде удобно: и на пешеходците, и на шофьорите, и на дечицата, и на пенсионерите, и на домакините. Познаваше родния си град като собственото си жилище — всяка уличка, всеки двор, всяко кръстовище, на което в натоварените часове ставаха автомобилни задръствания. Тези знания му бяха много полезни

в работата и ги използваше не само Селуянов, но и всичките му колеги.

Коля се замисли, после придърпа лист хартия, взе химикалка и започна бързо да чертае схема.

— Ето тук има хубаво място — сложи кръстче на чертежа, — на около седем минути пеша от гарата. Там има арка и задънен двор, сградата е в капитален ремонт, няма обитатели. Има едно и тук — на схемата се появи второ кръстче, — и то е тихо и безлюдно, особено нощем. Ориентирът е вестникарската будка, след пет метра завиваш наляво и веднага зад ъгъла има три сергии. Разположени са много удобно, откъм фасадата изглежда, сякаш са долепени една до друга, а отзад се вижда, че между тях има пространство. Нощем не работят естествено. Достатъчно ли ви е това или да потърся и други места?

— Дай още две за всеки случай — помоли го Гордеев.

След като освободи Селуянов, полковник Гордеев повъртя в ръцете си чертежа с четирите кръстчета и недоверчиво поклати глава. Да, беше одобрил плана, който му предложи Каменская, но не защото той му се видя връх на съвършенството, а защото не можеше да ѝ помогне с нищо друго. В плана имаше очевидни недоглеждания и слаби места, самата Анастасия ги виждаше, но нямаше с какво да запуши дупките: твърде малко сътрудници можеше да привлече. Постоянно изтичаше информация по делото на Ерьомина, това можеше да се предотврати само по един начин: с ограничаване на хората с достъп до нея.

Виктор Алексеевич наблюдаваше с болка как се руши всичко, което настойчиво и с любов бе създавал дълги години: колективът, в който нямаше универсални специалисти, но пък имаше стабилни професионалисти, всеки със свой талант, и тези таланти служеха на общото дело и в полза на всички. Ако можеше например да включи в делото Володя Ларцев, той щеше да намери начин да развърже езика на Василий Колобов и да изтръгне от него истината за побоя, за който той упорито мълчеше. Ако можеше, както преди, да остави Анастасия да върши аналитичната работа и да ѝ даде възможност хубаво да помисли, тя непременно щеше да изобрети нещо остроумно и изящно, а обаятелният, контактен и пъргав Коротков и строгият, красив интелектуалец Лесников щяха да разиграят по неин сценарий блестящ и убедителен спектакъл, след който вместо аплодисменти и цветя,

върху тях щеше да се изсипе дъжд от информация. Ако... Да можеше... Не може. Засега не може.

Гордеев вече знаеше кой от неговите сътрудници е във връзка с престъпниците, но нещо му пречеше да сложи край на мъчителната ситуация. И въпросът не беше само в състраданието, емоциите и сърдечната болка. Виктор Алексеевич не можеше да се отърве от чувството, че в тази работа всичко не е толкова просто, че зад единичното предателство се крие нещо по-голямо. Нещо по-сложно и по-опасно.

Имаше още едно нещо, което го смущаваше в плана, предложен от Каменская. Гордеев изискваше от своите сътрудници безпрекословно спазване на изискванията на закона. Той не би могъл да каже с ръка на сърцето, че правовото му съзнание протестира срещу не съвсем законните действия, към които често прибягват оперативните работници при разкриването на престъпления. Това беше повсеместна и повседневна практика, доколкото Житената питка знаеше от работата си в милицията, а той работеше тук вече трийсет години. Въпросът беше в друго. Виктор Алексеевич нагледно виждаше как безнаказаното използване на незаконни методи довежда до намаляване на професионализма, до загуба на изобретателност при разработването на оперативни комбинации. Така де, защо да се мъчат да изучават системите на заключване и принципите за подбор на ключове, след като всяка врата може да се отвори с лост или чук? А в недалечното бъдеще ги очакваха адвокати, допускани до заподозрения от момента на задържането, както и далеч не послушни прокурори и съдии, които постепенно се освобождаваха от гнета на статистическите показатели и от страха пред партийните репресии. Гордеев бе предвидил тази перспектива преди много години, още в самото начало на демократизацията, и бе започнал да събира, без бързане и внимателно, екип, който ще може да се научи да работи в новите условия. Екип, който, усвоил веднъж завинаги, че изискванията на закона са свети и ненарушими, ще съумее да изгради професионален потенциал, достатъчен за успешна работа, ще съумее да измисли и реализира нови похвати и методи за разкриване на престъпления. Екип, който ще може да използва и психологията, и топографията, и физическите си данни, и интелекта, и какво ли още не... Само не и нарушаването на закона.

В плана на Каменская нямаше никакви очевидни нарушения. Но Виктор Алексеевич подозираше, че Настя не му е казала всичко. Тя безспорно не би излъгала началника си пряко, но... Хитра е тая гяволица!

Анастасия.

Настася.

Стасенка...

* * *

Настя с наслада лапаше сготвената от Льоша вечеря. Дали пък да не се омъжи за него в края на краищата? Защото той отдавна го иска. Колко е хубаво, че го има на този свят!

— Вкусно ли е? — попита Чистяков, усмихнато наблюдавайки приятелката си, която демонстрираше завиден апетит.

— Невероятно! — искрено отговори тя. — Льошенка, нали не ми се сърдиш, че те измъкнах от къщи посред седмицата?

— Доколкото разбрах, имаш неприятности — предпазливо отвърна той. — Май си сменила бравата.

— Аха. Настъпила съм някого по мазола и се опитват да ме сплашат. Не ми се искаше да оставам нощем сама, поне през близките няколко дена. Исках да те помоля. — Тя се запъна.

— Помоли ме, не се стеснявай — окуражи я Льоша. — Ти си ми девойка скромна и неособено нахална, няма да поискаш купища злато.

— Не би ли могъл да се освободиш от работата си за няколко дена и да постоиш тук? Много ми е нужно, честна дума.

— Мога, разбира се. Аз само за тебе съм Льошка, а в работата си между другото съм професор Чистяков. Полагат ми се библиотечни дни, сто пъти съм ти казвал.

— А с колко такива дни разполагаш? С един? С два?

— Моите дни, слънчице, всичките са библиотечни и само един е присъствен. Така че инструктирай ме как и какво трябва да правя и аз ще изпълня всичко с математическа точност.

— Инструкцията е само една — да вдигаш телефона. В никакъв случай не ме викай, ако съм вкъщи. Казвай, че съм в банята, в

тоалетната, у съседката, на покрива, ако щеш — само не ме викай да говоря. Питай кой се обажда и на кой номер да се обадя, нищо повече.

— А не е ли по-просто да казвам, че те няма?

— Не, това не може. Ако някой сериозно се интересува, той със сигурност ще знае, че вече съм се прибрала. Той изобщо не бива да подозира, че се крия или се измъквам. Още веднъж ти повтарям, Льошенка, не питай какво да ми предадеш. Само номера на телефона.

— Разбрах. Телефонът ти се подслушва, така ли?

— Много е вероятно.

— Да-а, драга моя — проточи Льоша, — лоша ти е работата. Как се докара дотам, а?

— Ами на, така. И се страхувам, че и по-лошо ме чака.

* * *

Василий Колобов свали рамата, заключи и прикрепил към стъклото обява, написана на ръка: „Почивка от 23:00 до 24:00“. До мястото, където му бе наредено да се яви в единайсет и половина, можеше да стигне с автобус за десетина минути, но вечер градският транспорт се движеше на големи интервали, а Колобов не искаше да закъснява, за да не разгневи хората, които веднъж го бяха били жестоко. По-добре в такава ситуация да отиде по-рано и да почака.

Заключил павилиона и тръгнал към автобусната спирка, но преди да стигне до нея, чу зад гърба си тих глас:

— Браво, Вася, дисциплиниран си. Не се обръщай. Върви направо, към подлеза.

Заболя го тила, подмишниците му се изпотиха. Опряха в гърба му нещо кораво, точно между ключиците. Той покорно тръгна към подлеза, слезе по стълбите и по подземния тунел се насочи към отсрещната страна на шосето. Както винаги, в подлеза нямаше осветление. Колобов не чуваше стъпки зад гърба си, слухът му долавяше само равномерно дишане, а и гърбът му постоянно усещаше натиска на нещо, което му приличаше на пистолетно дуло.

Когато излезе на улицата, чу следващата команда:

— Наляво, завий зад ъгъла. Бавно. И не се обръщай. Сега в безистена.

Срещу него идваха две масивни фигури. В непрогледния мрак не можеше да види лицата им, в нито един от прозорците гледащи към двора, не светеше. Фигурите приближиха плътно до него.

— Е, какво, Васенка, ще си поговорим ли?

— Нищо не съм направил — отчаяно проговори Колобов. — На никого нищо не съм казал. Какво още искате от мен? Защо не ми вярвате?

— А защо трябва да ти вярваме? Веднъж вече ни излъга — спокойно каза по-ниският.

— Истината ви казах. Не съм виждал Вика на гарата в онзи ден, кълна ви се! Не знам какво ви е наприказвала, не знам защо го е направила, но не съм я виждал!

— Внимавай, Колобов, днес ще ти повярваме, а виж, за утре ще си помислим. При ченгетата имаме наши хора и ако си се изтървал за Вика и за нас, нали знаеш какво те чака? По-добре си признай веднага, тогава просто ще те натупаме. Но научим ли, че ни лъжеш, ще те убием. Е, ще кажеш ли нещо, Васенка?

— Кълна ви се, кълна ви се! — Колобов почти се разплака от безсилие. — Можете да ми вярвате, нищо не съм казал на ченгетата.

— Ами за Вика?

— Абе не съм я виждал, не съм, не съм! Излъгала ви е, за да се подсигури, не разбирате ли?

— Добре де, Васенка, върви си по живо, по здраво. Обаче да внимаваш, ей...

С подкосяващи се крака Колобов излезе от безистена и пое към гарата.

* * *

На сутрешната оперативка полковник Гордеев за пръв път от месец и половина повдигна въпроса за работата по делото за убийството на Виктория Ерьомина. Всички негови подчинени виждаха, че, от една страна, това дело ни най-малко не вълнува началника, но, от друга, той беше крайно недоволен от липсата на резултати.

— След десет дни изтича двумесечният срок на предварителното следствие — изрече хладно. — Каменская, докладвай какво е направено.

Настя с безцветен тон описа общата картина, като се стараеше да не заостря вниманието върху очевидните пропуски.

— Току-що получихме информация, че Ерьомина е оставила в жилището на Карташов бележка, обясняваща за къде и защо заминава. Казала е това на своя приятелка, която до вчера лежеше в родилен дом за задържане и не е знаела нищо за смъртта на Ерьомина. Щом научила, веднага ни съобщи за бележката. На нея самата Ерьомина не обяснила нищо, само й казала, че е написала на Карташов бележка и я е оставила на място, където той непременно ще я намери, ако нещо се случи с нея. Карташов, изглежда, нищо не знае за бележката, или поне не ни е казал за нея. За съжаление сега Карташов не е в Москва, заминал е за няколко дена. Щом се върне, ще направим обиск в жилището му, въпросът е съгласуван със следователя.

— Кога Карташов ще се върне в Москва? — попита Гордеев.

— Вдругиден.

— Внимавай, Анастасия, не протакай нещата. Много бавно работиш, сроковете изтичат, а делото не помръдва, никакви резултати, само приказки. Ето, и сега пак два дена протакане... Лошо. Много лошо.

— Ще се старая, Виктор Алексеевич.

— За къде е заминал този художник?

— За Вятка.

— Защо не помолим местната милиция да го намери и разпита? Току-виж, спечелили сме време — невинно предложи полковникът.

— Следователят е категорично против. Настоява да изчакаме Карташов да се върне — твърдо отговори Настя.

— Е, той си има своите основания — въздъхна Гордеев. — Между другото, Каменская, годината свършва, а ти още не си си направила диспансерните прегледи. Още утре отиваш в поликлиниката.

— Ще ги направя, Виктор Алексеевич, само че не утре. За утре съм планирала... — подзе Настя, но Гордеев рязко я прекъсна:

— Твоите планове не ме интересуват. Лично в моите планове не влизат ежедневните разправии с поликлиниката. Правилата са еднакви

за всички. Ако обичаш, утре обиколи всички лекари и без служебната бележка, че си направила прегледите, не ми се появявай тук. До вечерта бележката трябва да бъде на бюрото ми. Ясно?

— Добре — обречено въздъхна Настя.

След съвещанието тя се заключи в кабинета си и зачака началникът да я извика. Гордеев ѝ звънна по телефона след няколко минути.

— Е, как беше, Стасенка? Много ли те заболя?

— Много, Виктор Алексеевич — усмихна се Настя. — Просто ми изкарахте въздуха. Но бяхте много убедителен. Цял Смоктуновски дреме във вас.

— Добре, върви да се пооплачеш колко съм жесток. Не забравяй пред очите на изумената публика да се обадиш в регистратурата на поликлиниката и да попиташ за графика на отделните лекари. Мисля, че за всичко останало се разбрахме с теб. Успех, детко!

— Благодаря. Ще се старая.

— Това вече ми го каза днес — тъжно се позасмя Гордеев и затвори телефона.

* * *

Телефонът се съдираше да звъни, но Борис Карташов нямаше никакво намерение да вдигне слушалката. Вече четвърти път поред определителят на номера беше празен. Това означаваше, че му звънят от автомат. Борис се стегна вътрешно. Той беше физически силен мъж, спортен тип, дълги години се бе занимавал с бойни изкуства. Колкото слаб и нерешителен в личния си живот, толкова смел и самоуверен беше той във всичко, което засягаше физическите двубои. И все пак се чувстваше малко странно.

С приглушено щракване се затвори вратата на асансьора. И почти веднага се звънна на вратата. С меки стъпки Борис приближи до нея и се притисна до стената край закачалката, където влизащият нямаше да го види. Новото позвъняване оглушително гърмеше точно над главата на художника. Още веднъж. И още веднъж. И най-сетне изскърца вкараният в ключалката ключ.

Вратата бавно се откряна, човекът влезе в апартамента и протегна ръка към електрическия ключ. Той изщрака, но лампата в антрето не светна. Неканеният гост натисна копчето още няколко пъти, но наоколо си остана тъмно като в рог. Той предпазливо, опипом тръгна към стаята и в този момент Борис, чиито очи отдавна се бяха адаптирали към мрака, стремително се хвърли върху него и го повали на пода. От изненада човекът дори не извика. Той просто рухна на килима и инстинктивно прикри главата си с ръце. Двуметровият Карташов го притисна със стоте си килограма, опрял коляно в гръбначния му стълб и болезнено притиснал ръцете му към гърба.

— Кой си ти бе? Откъде имаш ключ за дома ми? — заканително попита той.

Гостът опита да се изтръгне и домакинът се принуди да го удари няколко пъти. Борис беше опитен боец, добре знаеше къде трябва да удря, за да причини максимална болка, при което да не повреди жизненоважни органи. Много скоро способността на непознатия да се съпротивлява бе напълно блокирана. Борис го вдигна като торба с парцали, сложи го да седне във фотьойла, смъкна от безжизнено увисналите ръце филцовите ръкавици и му подаде чаша с прозрачна течност, след което най-сетне запали лампата в стаята.

Гостът се оказа младеж на двацет и две — двацет и три години с къса, подстригана на „канадска ливада“ коса, симпатична физиономия, загрозявана донякъде от прекалено дълбоко хлътналите очи, и отлично развита мускулатура. „Бияч“ — определи за себе си Карташов, оглеждайки фигурата на момчето по местата, където разкопчаното яке откриваше торса, стегнат от тънко трикотажно поло.

Бияча отпи от чашата и се закашля.

— Ама това е водка — изхриптя той, облизвайки кръвта от разбитата си устна.

— А стига бе! — злобно се усмихна Борис. — Хайде пий, за здраве е.

Момчето се опита да стане от фотьойла, но с мълниеносен юмрук по челюстта домакинът го върна на мястото му.

— Е, какво? Как ще се оправдаеш?

— Извинявай, мой човек — измънка момчето, — станала е грешка. Казаха ми, че няма да си вкъщи. И аз звъних — и по телефона, и на вратата. Мислех, че наистина те няма. А ти си бил тук.

— Ха, представете си каква неприятност! Той най-добросъвестно ми звънил, звънил, а аз, подлецът неден, съм си бил вкъщи. От жена се крия, недей да ми се сърдиш. Та какво ще те правим сега, шампионе на звъненето? Милиция ли ще викаме или ще си поприказваме?

— Слушай, приятел, айде без милиция, а? Нищо не съм ти взел. А ти ми размаза физиономията, така че сме квит.

— Откъде имаш ключове?

— Купих ги.

— От кого?

— Знам ли? Един ми каза, че къщата ти била пълна с хубави неща, апаратура, „зелено“, нови дрешки, а ти си бил в командировка.

— И защо този твой благодетел не е дошъл лично, щом като тука има какво да се вземе? Защо е дал ключовете на тебе?

— Спешно му трябвали пари, за да замине. А и не беше крадец, то си личеше от пръв поглед.

— А ти значи си крадец?

— Аха — потвърди момчето, вперило в Борис честни очи. — Слушай, пусни ме, а? Хайде да се разделим по живо по здраво.

— Аха, веднага съм те пуснал, как не! — И Карташов отново го удари. — Къде са ключовете?

— В джоба ми.

Борис бързо претърси джобовете на якето, с което бе облечен Бияча, и измъкна ключовете, окачени на ключодържател.

— Ах ти, псе такава! — просъска той. — Та това са ключовете на Вика. Ти ли я уби? Казвай, ти ли уби Вика?

— Абе не познавам никаква Вика! — изврещя момчето и безуспешно се помъчи да избегне поредния удар. — Ти да не откачи? Нали ти казвам, купих ги тия ключове...

Нов удар не го остави да се доизкаже. Разбитата устна кървеше все по-силно, лицето му съвсем пребледня.

— Защо убихте Вика? Какво ви е сторила? Казвай! Казвай, животно такава! — повтаряше Борис и методично нанасяше удари по болезнените точки, докато момчето рухна по лице върху холовата масичка, вкопчен в полираната ѝ повърхност.

Художникът замислено постоя над него, после отиде в банята, затвори вратата и започна грижливо да си мие ръцете със сапун. От

стаята дочу стон, после звук от тежки, неуверени стъпки. Най-сетне бравата изщрака. Той се избърса с пешкира, бавно излезе от банята и след като се убеди, че гостът се е изпарил, угаси лампата в стаята. Това беше уговореният сигнал.

Не минаха и няколко минути, когато в апартамента пристигнаха следователят Олшански, експертът криминалист Зубов, Настя и две поемни лица.

— Къде? — попита само Константин Михайлович.

— В стаята — също тъй кратко му отговори Борис. — Фотьойлът, чашата, масата, както ме помолихте. Дори ръкавиците си е забравил.

— Много добре — потри ръце Олшански. — Вървете с Каменская в кухнята и не ни пречете.

* * *

— Простихте ли ми вече? — попита Борис и сложи пред Настя чашка горещо кафе.

— Не съм ви се сърдила.

— Не се изразих правилно. Вие ме подозирахте. Не отричайте, беше очебийно. Не ме ли подозирате вече?

— Не — усмихна се Настя. — Сега знам, че нямате отношение към смъртта на Вика.

— Ами тоя хлапак има ли отношение към убийството?

— Не знам. Може би. Ключовете на Вика бяха у него, а аз не вярвам в баснята, която ни разправи, как се бил сдобил с тях.

— Радвам се, че станахме съюзници.

— Защо?

— Вие още тогава, първия път, много ми харесахте. Спомняте ли си, когато влязохте и избухнахте в смях, защото се оказа, че двамата сме облечени абсолютно еднакво? Тогава си помислих: „Ето един човек, който предпочита простотата и удобството.“ И аз съм такъв. Това понякога направо вбесяваше Вика, особено я отвращаваха вечните ми маратонки. Сто пъти ѝ обяснявах, че по нашите кални улици няма смисъл да се ходи с обувки от естествена кожа, инак само след седмица трябва да ги изхвърлиш на боклука. А пък неща като

удобство в ущърб на елегантността изобщо бяха недостъпни за разбиранията ѝ. Затова когато видях, че сте облечена също като мен — топло и удобно, веднага усетих сродната душа у вас и ми станяхте симпатична. А вие не ми повярвахте и започнахте да ме подозирате...

— Стига, Борис, забравете за това. Такава ми е работата. Защото аз никак не исках да ви подозирам, и вие ми харесяхте. Но в нашата работа личните чувства зле се съчетават със служебните съображения.

— Винаги ли е така? — попита Карташов и внимателно погледна Настя, сякаш разбрал, че зад думите, отнасящи се лично за него, се крият някакви други мисли.

— Невинаги — въздъхна тя, — но често. За съжаление. Нашата работа много прилича на театър, ще знаете.

— На театър ли? — учуди се художникът. — Защо?

— Налага се да се преструваме. Дори не да се преструваме, а... По-скоро да възпираме истинските си чувства. Трудно е за обясняване. Ето например вие можете да обичате едни възложители и да не обичате други, с едните да разговаряте любезно и да изпълнявате всички техни желания, а с другите да разговаряте остро и да бъдете неотстъпчив. Те могат да ви се сърдят, да ви смятат за невъзпитан и труден човек, но нали светът не рухва за никого, ничия съдба не се прекъръшва. Така че вие можете да си оставате какъвто сте и да живеете в съгласие със собствените си вкусове. А ние, поддадем ли се на своите вкусове и емоции, можем да направим грешки, които ще се превърнат за някого в катастрофа, в житейски крах. Единствено в учебниците престъпникът е лош, а на потърпевшия може само да се съчувства. В действителност има такива престъпници, че от жал към тях ти се къса сърцето, а понякога срещаш такива потърпевши... неприятни е меко казано: нито будят съчувствие, нито ти се иска да им вярваш, а пък някои са си направо за затвора. Та представете си какво ще стане, ако започнем да вярваме само на хора, които са ни симпатични, и да не вярваме на всички, които не ни харесват. Тогава ще търсим заподозрените само сред хората, които са ни неприятни, предварително изключвайки от кръга на възможните престъпници онези, към които изпитваме симпатия. Представяте ли си колко престъпници ще останат на свобода? И колко невинни могат да пострадат?

— Не предполагам, че това ви причинява психологически дискомфорт — внимателно забеляза Карташов. — Това, за което говорите, е достатъчно очевидно, но на мен никога не ми е хрумвало, че служителите на милицията може да страдат заради такива неща.

— Това не хрумва на никого — отчаяно махна с ръка Настя. — Може би именно защото е прекалено очевидно. Аз понякога ходя в един театър да гледам репетициите на мой познат. Той постоянно се бори с обстоятелството, че някои актьори не могат да скрият личното си отношение към персонажите. Когато го посъветвах да покани в трупата психолог, той ме погледна, като че съм душевноболна. И през ум не му минава, че човекът не е автомат, който може според нуждите да се включва и изключва. Някои го правят с лекота, а някои изобщо не съумяват да забравят какви са всъщност. Никога ли не сте се замисляли, че всяка добре изиграна роля е не само чудо на превъплъщението, но и пречупване на собствената индивидуалност?

— Някак не съм се замислял за това.

— Но е така. А всяко пречупване, макар и доброволно и щедро възнаградено от успеха и признанието, в действителност е една травма, след която човек трябва да се възстановява. Нима някой помага на актьора за това? Не. И на нас никой не ни помага. И никой не ни подготвя за това. Обаче колко се приказва какви жестоки, бездушни или в краен случай равнодушни хора били служителите на милицията! Ами как да не се получи такава деформация? За физическото оцеляване се разработват цели томове инструкции по техника на безопасността. А за душата, както винаги, забравят.

В кухнята дойде експертът Зубов, вечно намръщен и недоволен от нещо, но прецизен и педантичен. Събрани с Олшански, двамата представляваха взривоопасна смес. Следователят ценеше експерта и много обичаше да работи с него. Зубов обаче не можеше да понася Константин Михайлович заради постоянните му подсказвания и указания, без които той работеше не по-зле. Разбира се, дълбоко в душата си Зубов признаваше, че Олшански наистина е прекрасен криминалист. Ах, да не бяха неговата натрапчивост и началническият му тон...

Настя погледна Зубов и си помисли, че той скърца не само със зъби, но и с всичките си кокали и стави.

— Олшански нареди да ти предам, че можеш да се чувстваш свободна — обърна се той към Настя, презрително изкривил устни при думата „нареди“. — Така че не ни чакай, ако не ти се стои.

— Много ли работа имате още?

— Разполагаме с пълен джентълменски комплект: пръсти, обувки, кръв, слюнка, миризма, микрочастици. Сигурно ще се мотаем още цял час, ако не и два. — Зубов извади запалка и запали цигарата си, после се обърна към Борис: — Благодаря ви, че сте постъпили, както ви помолих. Много сполучлива работа. Масата и чашата са просто стерилни, цяло удоволствие е да се работи, никаква излишна мръсотия.

Настя неохотно се надигна от стола. След няколкото часа чакане навън едва сега се беше постоплила.

— Аз май ще си тръгвам. Късно е вече.

В антрето Карташов бързо завинти крушката, грижливо развинтена в очакване на посетителя. Вече до вратата, Настя изведнъж се спря.

— Борис, не бихте ли могли да ми помогнете?

* * *

Настя окончателно изгуби съня си. Както лежеше в леглото до Льоша, тя бавно правеше равносметката си и се готвеше за утрешния ден. Жалко, че спектакълът, разигран в жилището на Карташов, не донесе резултатите, на които се бе надявала. Наистина там бяха останали повече от достатъчно следи, за да може при необходимост да се докаже присъствието в апартамента на човека, чиято самоличност те установиха буквално след един час. Сега ще го следват по петите и още утре ще станат ясни поне някои от връзките му. Но на провокацията на Борис, който го бе обвинил в убийство, гостът не се поддаде. Владее се прекрасно, подготвен е много добре, защото веднага се е представил за крадец, въпреки внезапното нападение от страна на стопанина на жилището, и нито веднъж не е отвърнал на удара с удар, макар че мускулатурата му според Борис била твърде впечатляваща. А и тренингът си е казал думата: пребитият „крадец“ нещо подозрително бързо се е оборавил, толкова бързо, че е успял да

се измъкне от жилището, без да вдигне никакъв шум. Какво пък, и липсата на резултат е някакъв резултат. Нищо, че този Бияч е успял да скрие истинското си лице и не е издал хората, които са го изпратили — само от този факт можем да извлечем достатъчно информация. Не може всичко да се получава леко и просто като блъфа с Василий Колобов, който от уплаха вярва на всичко. Пък и късметът си изигра ролята, нали с писмото, изпратено до Колобов, стреляха напосоки. Впрочем не, не е точно така. Както и да бе реагирал на писмото, това пак щеше да е един вид информация. Той би могъл например изобщо да не се уплаши, да изхвърли писмото в кошчето за боклук и никъде да не отиде в определеното време, това щеше да означава, че хипотезата на Настя не е вярна. Или би могъл да се уплаши толкова много, че да дотърчи в милицията и сам да си каже кой го е бил след убийството на Вика Ерьомина и защо. Но Колобов направи това, което направи, и сега тя, Настя, знае, че Вика е казала на убийците си, че Василий Колобов я е видял заедно с тях на Савьоловската гара. А трупът ѝ беше намерен в района на „75-и километър“ по Савьоловския път...

Когато Настя се прибра от Карташов, Льоша ѝ предаде списъка на хората, които я бяха търсили по телефона. Беше много късно, но тя все пак реши да не отлага едно от обажданията за утре. Слезе у съседката Маргарита Йосифовна, която обичаше да гледа телевизия до късно, защото около полунощ по Московския канал започваха да дават стари филми, и набра номера на Геннадий Гриневич. Уви, режисьорът не можел да ѝ съобщи нищо ново. Познатите му журналисти не знаели почти нищо повече от написаното в рекламната анотация на книжните обложки. Да, казали те, известно име, книгите му много се търсят, но никой не го смята за истински литератор. Стабилен занаятчия, макар и не без искра Божия. Умело си вдигал цената, като се правел на загадъчен. Не, те, журналистите, били убедени, че зад това не се крие нищо престъпно, всичко било обикновен рекламен трик за подгриване интереса на читателите. „Господи — тъжно си помисли Настя, — пак ли извадих празно билетче? Пак ли сбърках?“

... От телефонния звън Льоша веднага се събуди и я погледна въпросително. Настя завъртя глава: „Не!“ — и седна в леглото.

— Ало! — сънено каза Льоша.

— Извинете ме за късното обаждане — чу приятен баритон, — но трябва спешно да говоря с Анастасия Павловна.

— Тя спи.

— Събудете я, моля ви. Наистина е важно и много спешно.

— Не мога. Взе приспивателно и ме помоли да не я безпокоя.

— Уверявам ви, много е важно за нея. Тя очаква обаждането ми и ще бъде много недоволна, когато научи, че съм я търсил, а вие не сте ни дали възможност да поговорим. Във връзка с работата е.

Но Чистяков беше твърд като кремък. Може и да беше, както смяташе Настя, наивен и доверчив, но беше невъзможно да го объркат.

Настя запали нощната лампа, грабна чантата си, извади от нея пропуска за поликлиниката и го пъкна под носа на Льоша. Льоша разбиращо кимна.

— Слушайте — примоли се той колкото може по-жално, — сега тя изживява тежки моменти, неприятности и тем подобни. Не е спала вече няколко нощи, боли я сърцето и изобщо се чувства зле. Утре й предстоят прегледи в поликлиниката и не иска да се показва пред лекарите в такова състояние. Та тя е офицер, би трябвало да разбирате това. Ето защо взе три хапчета приспивателно и си легна по-рано, та утре всичко да мине благополучно. Ще й мерят кръвното, ще я преглежда невропатолог, ще й правят кардиограма. В края на краищата, дори да успея да я събудя сега, няма да бъде адекватна.

— Много жалко! — искрено се огорчи събеседникът му. — Добре, ще й се обадя утре. Всичко хубаво.

— Дочуване — промърмори Льоша.

Настя стоеше насред стаята, плътно загърната в топлия си пухкав пеньоар. Бледото й лице в полумрака приличаше на мъртвешко.

— Те ли бяха? — попита Чистяков.

Тя мълчаливо кимна.

— Защо не си поприказваш с тях? В тази ситуация подслушването на телефона ти не играе роля, нали пак те го подслушват.

— Не обичам да ме плашат. Вече достатъчно съм напласена и не искам да слушам поредните ужаси, с които искат да ме разтреперят.

— Нещо не те разбирам, Настюша. Какво си решила? Да си криеш главата в пясъка като щраус ли?

— Нищо не съм решила. Те искат да изгубя почвата под краката си. Добре, нека си мислят, че са успели, че примирам от страх, че съм получила нервно разстройство. Какво ново ще ми кажат? Предпочитам

да не го чувам. Ще взривят колата само ако не изпълня исканията им, инак това си губи смисъла. Ето защо не им давам възможност да кажат какво искат от мен.

— Не ми се вижда много умно — каза със съмнение Льоша. — Нали могат да те спрат на улицата! Какво ще правиш тогава? Ще кажеш, че не си ти и изобщо си у съседката? Глупаво е някак.

— Знам ли, Льошенка. Няма да ме спрат на улицата, опасно е. След такава среща можем да ги проследим, те прекрасно разбират това. Единственото, което не оставя следи, е обаждането по телефона. И то непременно нощем, та да е по-страшно. И от телефон автомат, та на определителя да не излиза номер, ако имам такъв определител. И не повече от три минути, за да не ги засекаат, ако все пак съм се оплакала на началника и телефонът ми е включен на „проследяване“.

— Слушай, наистина ли никак не се страхуваш от тях?

— Страхувам се, и още как, мили — горчиво се усмихна Настя. — Не се страхуват само умствено непълноценните хора, защото не могат реално да оценяват опасността и не разбират какво е животът и колко страшно е да го загубиш. Нормалният човек трябва да се страхува, ако има инстинкт за самосъхранение. А пък аз съм си ужасна страхливка, нали знаеш? Угаси лампата, ако обичаш.

— Защо?

— Може да наблюдават прозорците. Нали спя, съгласно гореизложената легенда.

— Е, ти спиш, но нали мен ме събудиха! — възмути се Льоша.

— Недей да спориш, слънчице — уморено каза Настя. — Угаси лампата, можем да си приказваме и на тъмно.

Тя легна, сви се на кълбо и се притисна до рамото на Льоша. Той я галеше по главата и гърба, успокояваше я, приспиваше я, разказваше ѝ нещо шепнешком. Най-сетне призори тя успя да задреме.

* * *

Стегнатият като спортист чичо Коля гледаше късо подстригания на „канадска ливада“ младеж снизходително усмихнат и святкайки с железните си зъби.

— Не се тръшкай, Саньок, ти нямаш никаква вина. Случва се.

Той си наля чаша минерална вода и я изпи на един дъх. Саньок наистина не е виновен. Виновен е оня дърт пръч Арсен, дето сляпо се доверява на „своите хора“ и не си е направил труда да се подсигури, да провери получената информация. Изпълнението на задачата се провали, ще трябва да търсят други начини, например да пробутат на художника привлекателна мацка, та тя да потършува в дома му. Защото на художника очевидно му е слаб ангелът, погребал-непогребал едната красавица, вече така се е залюбил с друга, че е принуден да се крие от нея. Виж го ти Борис Григориевич, виж го ти неутешимия вдовец!

— Ако знаеш колко ми се искаше да го цапардосам, както си знам! — въздъхна Саньок толкова жално, че чичо Коля не можа да сдържи смеха си.

— Браво на тебе, Саньок — одобрително каза той, — крадецът си е крадец. Трябваше да го убедиш, че си безобиден, неопитен обирджия. Не биваше да се биеш.

— Да-а, не биваше бе — продължи да хленчи Саньок. — Знаеш ли той как ме пердашеше! Трениран е, гадината, знае всички точки. За малко да изгубя съзнание.

— Точно затова я. Щом е трениран, за нула време щеше да схване, че не си никакъв крадец, а професионален бияч. Стига си се вайкал! Чудя ви се на всички: яки момчета, а по характер сте направо бестужевски госпожици.

— Какви, какви? Какви госпожици?

— Необразован човек си, Саньок — въздъхна чичо Коля. — Поне буквите спомняш ли си още?

— Какви букви?

— Азбуката. Кога за последен път си държал книга в ръцете си?

— Стига де, чичо Коля, не се подигравай. И без това ми е криво.

— Криво ли? — Чичо Коля повиши тон и удари с длани по масата. — Ах, боже мой, каква нежност при нашата бедност! Размазали му физиономията и не му позволили да си го върне! Ще търпиш! Вършиш си работата, за която ти се плаща. Ако не ти харесва, моля — друм! Само че имай предвид: вече никой няма да те покрива. Колко покойника лежат на съвестта ти, а? Докато сме около господаря, можеш да спиш спокойно. Тръгнеш ли си — край с тебе. Така че избирай.

— Ами аз съм избрал вече...

— Тогава няма да се оплакваш и да хленчиш.

— Ами яд ме е... Всеки ден ходя във фитнеса, напомпвам се, мятam гири... и за какво? Някакъв си цапач да ме пердаши, като че съм парцалена кукла?

— Ох, Саньок, зле си с мозъка. Самолюбието ти обаче е до небето. Виж Славик: опитен автомобилен състезател, шампион, ама на, като му забраниха временно да кара кола — ходи си пеша като поп. И не хленчи. Защото разбира, че работата си е работа. И ти се постарай да разбереш.

— Добре, не ми се карай. Разбрах.

— Ха така те искам — с облекчение се усмихна чичо Коля.

Той пусна момчето да си върви и дълго седя неподвижно в стайчето зад физкултурния салон. Погледна часовника си — десет и двайсет и пет. След две минути може да се обади. Чичо Коля придърпа телефона по-близо, вдигна слушалката и бавно започна да набира номера. След като завъртя шайбата за последен път, натисна с пръст вилката и не я пусна, докато на циферблата на електронния часовник не се появиха цифрите 22:27. Оттатък не вдигаха. Чичо Коля наброи седем дълги сигнала и затвори. Отново набра номера, този път изчака пет сигнала и пак набра. Три дълги сигнала. Това е. Вече може да не върти. Комбинацията от седем, пет и три сигнала означаваше, че задачата не е изпълнена и са се появили усложнения, които обаче не налагат спешна намеса.

Той грижливо угаси лампите във всички помещения, заключи вратите и си тръгна за вкъщи.

* * *

Когато чу телефонното позвъняване, един човек в инвалидна количка взе химикалка и започна внимателно да нанася в бележника си данните: номера на телефона, от който се звънеше, точния час, броя на сигналите. След известно време ще му се обадят, отначало с шест сигнала, после с три, после с единайсет и чак на четвъртия път той може да вдигне слушалката. Категорично му бе забранено да отговаря на други телефонни обаждания. Човекът в количката изпълняваше

безупречно всички инструкции, защото разбираше колко важна и отговорна е задачата му.

Беше на трийсет и четири години, от които почти десет беше прикован в количката. Цял живот бе обичал техниката, радиоапаратурата, с удоволствие се занимаваше с микросхеми. Завърши институт по електронна радиотехника и автоматика и за да осъществи старата си мечта, се записа в техническия факултет на Висшата школа при КГБ, но не успя да започне обучението си. Заедно с родителите и баба си претърпя автомобилна катастрофа, в която загинаха всички освен него. От този ден негова съдба станаха самотата, инвалидната количка и патериците, с които той, макар и с огромни усилия, можеше да се движи из къщи.

Когато се съвзе след шока, причинен от рязката промяна в живота му, той се постара да се стегне и да се върне към любимите си микросхеми. От дете обичаше шпионските романи и започна да изобретява разни хитри машинки. Много му се искаше да бъде полезен, да служи за укрепване сигурността на отечеството и един прекрасен ден, надвил плахостта си, написа писмо до КГБ, в което предлагаше да запознае специалистите с изобретенията си. Ето защо никак не се учуди, когато при него дойде човек от Комитета и му предложи да работи за благо на родината.

— Очевидно сте акуратен и точен човек — поласка го кагебистът — и именно тези качества са ни много необходими, за да подсигурияваме дейността на контраразузнаването. Нали разбирате колко врагове изпращат чуждите разузнавания в нашата страна и колко неустойчиви граждани вербуват. За да защитим сигурността на нашата родина, ние заобикаляме всички тези хора с наши контраразузнавачи. И именно за да могат контраразузнавачите да работят в пълна безопасност и враговете да не ги разкрият, ние трябва да създаваме система за сигурна безконтактна връзка. Разбирате ли ме?

Той разбираше естествено. За делниците на контраразузнавачите и за вражеските попълзновения бе прочел цял тон книги. И естествено с радост се съгласи да помага на кагебиста.

Функциите му бяха прости, но изискваха внимание и точност. Да записва часа на обажданията, броя на сигналите и номера на телефона, който се появяваше на определителя. Това беше. В строго определен час и със строго определена последователност на сигналите му се

обаждаше същият онзи кагебист и инвалидът му докладваше какви позвънявания е получавал и кога.

Условието за добре платената работа за благо на родината бе пълната изолация на инвалида. Всеки ден хора на кагебиста му носеха продукти, лекарства и всичко необходимо. Ако се чувстваше зле, същият кагебист му изпращаше лекар. Ако трябваше да купи нещо, всичко най-висококачествено му се доставяше въщи веднага след първото поискване. Носеха му книги — както художествена литература, така и специални, по радиотехника, детайли, инструменти, прибори, всичко необходимо, за да може да се занимава с любимата си работа и да не се чувства лишен от каквото и да било. Единственото, което му забраняваха, бе да общува с други хора освен кагебистите. Инвалидът дори не знаеше номера на телефона си, за да не се съблазни да го даде на някого.

Не знаеше и не можеше да знае, че в КГБ се бяха посмели на писмото му и го бяха изхвърлили в коша. И само един служител грижливо оглади смачканите листове и реши да използва болния човек за своите цели, които нямаха нищо общо със сигурността на страната. Не знаеше също, че няколко пъти годишно номерът на телефона му се променяше.

Вършеше работа, която му харесваше, вярваше, че е полезен, и беше щастлив.

ГЛАВА 9.

Точно в осем сутринта Настя Каменская отиде в поликлиниката на Градското управление на вътрешните работи. За разлика от друг път, днес тя беше облечена в яркочервено дълго, подплатено с пух яке, а главата ѝ красеше огромна пухкава шапка от сребърна лисица.

Отиде при гишето на регистратурата, взе медицинския си картон, остави якето и шапката на гардероба и се качи на третия етаж в диспансерния отдел. След като получи всички талони и направления, Настя отиде при стълбището, което водеше към резервния изход. Там я чакаше Чернишов с голяма чанта от тънка синтетична тъкан. Тя млясна Андрей по бузата, без да продума, взе чантата и влезе в дамската тоалетна, а след десет минути излезе със силно гримирани очи и разкопчано тъмно палто, изпод което ослепително просветваше снежнобяла лекарска престилка. На врата ѝ висеше фонендоскоп, а в ръката си държеше купчинка медицински картони. Забележителната чанта от тънък плат сега беше в джоба на палтото, сгъната на миниатюрно пакетче.

Настя слезе по стълбите до служебния вход, който водеше към двора, и се качи в кола със синя ивица и надпис с червени букви „Медицинска служба“. В двора бяха паркирани поне още три такива коли и скоро във всяка от тях щяха да се качат същите като нея жени с бели престилки, с люшкащи се на вратовете им фонендоскопи и медицински картони в ръцете — лекарки, тръгнали на домашни посещения.

Чернишов, който седеше зад волана, погледна Настя и се разсмя.

— Какво бе? — учуди се тя. — Да не би нещо да не е в ред?

— Като те видях сега с боядисаните клепащи, си спомних как бягаше от Кирюша, когато залавяхме Гал. Оттогава не бях те виждал гримирана. Знаеш ли, много си хубавка, като се гримираш.

— Сериозно? — скептично реагира тя.

— Честна дума. Дори си красива. Защо не ходиш така всеки ден? За радост на нас, мъжете, и за да галиш собственото си самолюбие.

Мързи ли те?

— Аха — промърмори Настя, докато подреждаше на коленете си купчината бутафорни медицински картони. — Мързи ме, вашите мъжки радости не ме вълнуват, а самолюбие просто нямам. Проучи ли как да стигнем дотам?

Андрей не отговори, защото внимаваше как излиза от портала на оживеното шосе.

— Защо не ми се обади снощи? — попита после. — Нали оставих на твоя Льоша номера си и помолих непременно да се обадиш?

— Прибрах се много късно, а нали имаш малко синче, страхувах се да не го събудя. Случило ли се е нещо?

— Случи се. Бившият следовател Григорий Фьодорович Смеляков живее сега край Дмитров и ние с тебе ще отидем там по шосето покрай Савьоловската железопътна линия.

Внимателно подредената купчинка картони се изсипа от коленете на Настя на пода.

— Уцелихме значи — едва чуто промълви тя със скованите си устни. — Още не в десетката, но някъде много близо. Най-сетне! Чак не ми се вярва.

— Би ли ми обяснила как успяхме да го направим?

— И аз не знам. Вероятно беше по интуиция. Спомняш ли си, че те питах как си е изкарвала прехраната майката на Ерьомина?

— Отговорих ти, че е била шивачка.

— Да, именно. Дълго време се опитвах да разбера защо на рисунката на Карташов има светлозелен нотен ключ „сол“. С какво в едно домакинство може да се нарисува светлозелен нотен ключ?

— Е, с какво?

— С креда. С обикновена цветна креда от обикновен комплект, какъвто се продава във всички книжарници за канцеларски материали. Такъв комплект има всяка шивачка, те използват кредитите за разкрояване на плата. Тогава отидох в архива и със собствените си очи прочетох делото по обвинението на Ерьомина-старша. Странно дело, Андрюша. Аз наричам такива дела учебни.

— Защо?

— Ами то е гладко като методическо пособие за следователи. Всички документи са изработени идеално, всичко е прошнуровано в

хронологичен ред, протоколите са напечатани на машина, за да се чете удобно, окото да не улови нищо особено. Не криминално дело, а играчка, коледен подарък в празнична опаковка. Истинските дела не са такива.

— Май преувеличаваш малко. Нали и аз четох делото, нищо такова не ми направи впечатление.

— Ами ти не си чел делото, ти си търсил в него полезната за нас информация. Затова не си обърнал внимание на качеството на самите документи.

Известно време пътуваха мълчаливо.

— Уговори ли се с Карташов?

— Да, ще ни чака във Водники, до яхтклуба.

— Моля те, Андрюша, бъди ми под ръка през целия ден. Най-добре да постоиш в службата, на „Петровка“.

— Не съм дете, и сам се сецам.

— Опитвам се да те ръководя ли? — смути се Настя. — Извинявай.

При яхтклуба тя се прехвърли в колата на Борис Карташов. Андрей откара жигулата с надпис „Медицинска служба“ до местния милиционерски участък и се върна в Москва с мотрисата.

* * *

От една кола, паркирана близо до поликлиниката на Градското управление на МВР слезе млад мъж с приятна външност. Показа пропуска си на пазача, уверено изтича нагоре по стълбището и стигна до регистратурата.

— Добър ден, Галочка — обърна се към момичето на гишето.

Тя разцъфна в усмивка, щом видя симпатичния си познат.

— Добър ден! Какво се е случило? Да не сте болен? — попита съчувствено.

— Няма такива работи. Търся една колежка, Каменская, Анастасия Павловна. Трябва ми много спешно, а в работата ми казаха, че си правела диспансерните прегледи. Е, признавам си, помислих, че всъщност може да е отишла на среща с някое гадже, но за всеки случай реших да прескоча до вас. Може пък да имам късмет!

— Как се казваше?

— Каменская, А. П.

— Сега ще погледна.

Момичето се скри между дългите високи рафтове.

— Картона ѝ го няма — съобщи то, щом се върна при гишето. —
Значи вашата Каменская е някъде тук.

— А къде по-точно да я търся, ще ми подскажете ли?

— Попитайте в диспансерния, 302-и кабинет. Те ще ви кажат по-точно.

— Галочка, длъжник съм ви!

Мъжът се отдръпна от гишето, постоя няколко секунди пред гардероба, откри с поглед яркочервеното яке и се запъти по стълбите към третия етаж.

Вратата на 302-и кабинет беше широко отворена. В коридора пред включения телевизор седяха хора с медицински картони в ръцете. Мъжът надникна в кабинета.

— Добър ден, аз съм от Градското управление, от отдела на Гордеев.

— За профилактични прегледи ли сте? — попита симпатичната пълничка сестра, която търсеше нещо в картотеката.

— Не съвсем. Началникът ми нареди да проверя идвала ли е днес при вас Анастасия Павловна Каменская. Често отсъства от работа, казва, че идва в поликлиниката. Та началникът реши, нали разбирате...

— Каменская ли? — Дебеланката съсредоточено сбърчи чело. — Не си спомням.

— Беше, беше тук — чу се от другия край на стаята звънливо гласче — беше гласчето на младичка червенокоса медицинска сестра. — Не си ли спомняш, точно за нея се зачудихме, че е майор, а пък изглежда на два̀йсет и пет.

— А, тази ли — усмихна се дебеланката, — разбира се, спомням си. Една стройна блондинка, нали?

— Да, да, тя е. Е, благодаря ви, красавици. Сега мога с чиста съвест да докладвам на началника, че Каменская не бяга от работа. Между другото колко време ще ѝ трябва, за да мине през всички лекари? Около два часа?

— Ами — ще трябва да си изгуби целия ден! Пред всеки кабинет има огромни опашки.

Мъжът побъбри още малко с момичетата от диспансерното отделение и се сбогува. Към изхода вървеше, без да се оглежда, затова не забеляза, че отзад го следят нечии внимателни очи.

* * *

— Каза, че работел във вашия отдел. Среден на ръст, тъмна гъста коса, тесни рамене. Лицето му е с правилни черти, красиво, на дясното ухо има дефект на меката част. Гласът му е звънлив, висок.

— Не е мой човек — уверено отговори Гордеев. — Имам само двама красиви, вярно, единият е брюнет, но е много висок, изобщо не става за „среден ръст“. Другият е блондин. Никой няма дефект на ухото. Какво стана после?

— Качи се в една кола, тръгна към Садовое колцо. Държеше се някак странно. В единайсет и дващсет спря до една телефонна кабина, но не слезе веднага от колата, два пъти си погледна часовника. После без бързане влезе в кабината, вдигна слушалката, но веднага я окачи обратно и се втурна към колата. Явно автоматът не работеше, а времето го е притискало. Кара като луд до друг автомат, много беше нервен. Втория път му провървя, телефонът беше изправен. Набра номер и почти веднага затвори. Не разговаря с никого. Пак набра номер, почака малко повече, отсреща пак не отговориха. Набра за трети път, чака още по-дълго и пак с никого не говори. Излезе от кабината, качи се в колата и потегли по посока на Измайлово.

— Човекът се е обаждал на три телефона и никого не е намерил. Какво странно виждаш в това?

— Гледаше си часовника и явно чакаше да настъпи уговорен час. Значи някой трябва да е очаквал обаждането му. Защо тогава никой не му отговори? И после, в ръцете му нямаше нищо — нито монета, нито жетон. Как е смятал да говори?

— Прав си. Ще помисля за това. Не го изпускате от очи.

— Виктор Алексеевич, щом го пуснаха в поликлиниката, значи е наш служител. Нямаме право.

— Ти видя ли служебното му удостоверение? — рязко прекъсна събеседника си Гордеев.

— Не, но...

— И аз не съм го виждал. Остави разсъжденията за себе си. И докато не видиш удостоверението му с очите си — дали не е подправено или просрочено, за тебе той не е служител, а обект на наблюдение.

— Добре, както кажете.

* * *

Борис Карташов още веднъж погледна картата.

— Мисля, че изпуснахме отбивката към Озерки. Трябва да се върна.

Той обърна колата и след минута видяха въпросната отбивка, а оттам беше съвсем близо до къщата на Смеляков.

Бившият следовател Григорий Фьодорович Смеляков живееше в голяма двуетажна тухлена къща, заобиколена от ябълкова градина. Навсякъде личеше умелата и грижовна ръка на стопанина: и в спретнато подрязаните храсти, и в прясно боядисаната ограда, и в преметената алея, която водеше от портичката към къщата.

— Домакинът очаква ли ви? — попита Борис, докато заключваше колата. — Ами ако не го намерим, какво ще правим?

— Ако не го намерим, тогава ще решаваме какво да правим — отговори Настя, като се стараше да изглежда безгрижна.

Всъщност тя ясно разбираше, че днес спечелиха време и ако не успеят да го използват, ако Смеляков е заминал някъде, тогава... Не ѝ се искаше да довършва мисълта си. Очевидно втори път примитивен фокус като днешния с поликлиниката няма да мине. ТЕ очакват от нея сложни ходове и само затова успя с помощта на евтиния и познат от памтивека трик да спечели поне малко време. Утре ТЕ ще знаят за измамата и тогава тя няма да може да иде незабелязана дори до тоалетната. Така че днес ѝ е важният ден, решаващият за цялата операция и нейният изход зависи от това какво Настя ще успее да свърши през него.

Тя решително бутна портичката и в същата секунда на стълбището се появи възрастен мъж с красива голяма брада и посивяла коса.

— Кого търсите? — попита той със звучен бас.

— Григорий Фьодорович?

— Аз съм.

Настя отиде до външното стълбище и вече се канеше да бръкне в чантата си за удостоверение, но внезапно реши да играе напосоки.

— Може ли да вляза?

— Влизайте.

Смеляков направи път на гостите. Вътре жилището приличаше на градски апартамент, добре обзаведен, дори разкошен. По стените имаше дървена ламперия, на прозорците — тежки завеси от скъпа материя. В голямата централна стая гореше камина, не електрическа, а от истинска по-истинска. Пред камината — люлеещ се стол с небрежно метнато одеяло, до него на пода — два огромни нюфаундленда, които при влизането на външните хора веднага скочиха и напрегнато застинаха на място.

— Колко е хубаво у вас! — неволно проговори Настя.

Домакинът доволно се усмихна. Личеше си, че обича своя дом и се гордее с него.

— Какво ви води при мен? — попита той и пое палтото на Настя.

— Григорий Фьодорович, може ли да поговорим с вас за едни събития от хиляда деветстотин и седемдесета година?

Реакцията на Смеляков беше съвсем неочаквана. Той радостно се усмихна.

— Значи все пак са го публикували? А аз вече бях престанал да се надявам. След като предадох ръкописа миналата година, не чух нито гък от онова списание. Мислех, че са го хвърлили в кошчето. А вие значи сте го прочели и сте се заинтересували? Само че имайте предвид — не всичко там е истина, има и авторска измислица. Ама седнете, седнете, моля, сега ще направя чай, а после ще отговоря на всичките ви въпроси.

Настя се вкопчи в лакътя на Карташов, за да не падне. Както винаги в минути на внезапни озарения, спазмите на съдовете ѝ причиняваха световъртеж, а краката ѝ омекваха.

— Лошо ли ви е? — прошепна Борис и внимателно я настани на мекия диван.

— От това по-лошо няма накъде — промърмори тя, допря до челото ледената си длан и се постара да успокои дишането си. — Нищо, нищо, сега ще ми мине. Борис...

— Да?

— Май разбрах. Натресли сме се в чудовищна история. Това може да се окаже изключително опасно. Затова си тръгвайте отгук, тръгвайте си, и то веднага. Аз ще се прибера някак сама.

— Не говорете глупости, Анастасия. Никъде няма да тръгна.

— Разберете, нямам право да ви вълличам в това. На мен ми плащат заплатата за риска, а вие сте страничен човек и може да пострадате. Моля ви, тръгнете си, моля ви. Ако се случи нещо с вас, никога няма да си го простя.

— Не. Не ме уговаряйте. Ако не искате да присъствам при разговора, мога да почакам в колата. Но няма да ви оставя тук сама.

Настя се опита да възрази, но в стаята се върна домакинът, тикайки пред себе си масичка за сервиране на колела.

— Ето го и чая! Боже, колко сте бледа! — ахна той, когато погледна Настя. — Да не се разболявате?

Тя вече почти се бе съвзела, дори се усмихна.

— Винаги съм такава, не обръщайте внимание.

Докато пиеха чая с мента, кантарион и ягодови листа, Григорий Фьодорович Смеляков им разказваше за делото за убийството, извършено от Тамара Ерьомина. Бившият следовател не криеше нищо: твърде много години бяха минали, за да се оправдава. Пък и през последните години беше станало модерно да се пише и говори за произвола на комунистическата партия в страната. Всеки ругаеше партията, хората жалеха онези, които бяха попаднали под безпощадната ѝ преса, и при това положение Смеляков не виждаше нищо неприлично или опасно в разказа си за тази история.

... В деня след убийството, когато Тамара била вече арестувана, един от секретарите на градския комитет на партията го извикал в кабинета си. Оттам следователят Смеляков излязъл като началник на градски отдел на вътрешните работи в Подмосковието и собственик на огромен четиристаен апартамент. Направо от градския комитет Григорий Фьодорович отишъл в службата си, внимателно извадил от папката част от документите, заменил ги с нови, като подправил подписите на поемните лица и свидетелите, и се обадил по телефона на експерта Батиров, с когото били направили огледа на местопроизшествието. Батиров не дошъл веднага. По физиономията му Смеляков разбрал, че и той е бил викан в градския комитет.

— Какво ще правим, Гриша? — потиснато попитал Батиров. — Предлагат ми длъжност в Киров, с повишение.

— А на мен — в Подмосковието, също с повишение. Ти съгласи ли се?

— Къде ще се дявам? Откажа ли, ще ме унищожат. Ще ми припомнят, че родителите ми са преселени кримски татари.

— И аз се съгласих. Имам шест деца, а живеем в две стаи в комунално жилище, настъпваме се по главите.

— Да, но това ли е най-важното? — тъжно казал експертът.

— А кое е най-важното?

— Най-важното е, че изобщо не ни предлагат. Заповядват ни. Апартаментите и длъжностите са просто така, като благороден и щедър жест. На нас ни заповядват да фалшифицираме делото и ни изритват по-надалече. А ние с тебе вършим престъпление.

— Е, стига де, Рашид — развълнувал се Смеляков, — чак пък престъпление? Никой няма да пострада. Ерьомина е убийца, това е очевидно, а и тя не го отрича. От нас се иска само свидетелите, които са присъствали в жилището ѝ в момента на убийството, да не фигурират в делото. Ами добре, нека ги няма. Кой ще пострада от това? Добри момчета, студенти, озовали са се случайно у Ерьомина, младежка им работа, с кого не се случва! Знаеш ли в какъв институт учат! Само да се чуе там, че са пиянствали с проститутка алкохоличка, веднага ще ги изключат, ще ги изхвърлят от комсомола — и сбогом, кариера! Защо да съсипваме живота на момчетата заради една глупост?

— Може и да си прав — сухо отвърнал Батиров. — Какво се иска от мен?

— Протокол от огледа на местопроизшествието — бързо отговорил следователят. — Да няма никакви следи от присъствието на външни лица в жилището. Само Ерьомина и потърпевшият.

— Ами детето, дъщерята на Ерьомина?

— Детето го остави. Всички знаят, че е било там.

Делото отишло в прокуратурата, а Смеляков и Батиров благополучно се разделили, единият заминал за Подмосковието, другият — в Киров. Григорий Фьодорович се пенсионира преди четири години. Шестте му деца отдавна пораснали, заживели в Москва, създали семейства. Именно тогава решили да продадат четиристайния апартамент и да построят на баща си разкошна къща,

където на наскоро овдовелия човек щяло да му бъде уютно и удобно и където и те щели да могат да идват със семействата и приятелите си да плуват в езерото, да карат ски, да се напарват в руската баня и изобщо добре да си отпочиват.

Григорий Фьодорович не възразил срещу това решение, напротив, зарадвал се, че на стари години ще може да осъществи отдавнашната си мечта за къща с камина, библиотека, люлеещ се стол и големи кучета, защото, слава богу, синовете му били бизнесмени и имали много пари. След като обзавел къщата по свой вкус и се насладил на удобствата и спокойствието, Смеляков решил да се пробва в литературата. Това била другата му заветна мечта. Отначало написал няколко документални очерка, както се казва, изпробвал си перото, а после се осмелил да напише повест, в която разказал именно за делото на Тамара Ерьомина. Написал всичко, както си било.

— А всъщност на стената в кухнята е било нарисувано това, нали?

Настя му подаде рисунката, направена от Карташов по разказа на Вика. Смеляков кимна.

— Къде все пак са публикували повестта ми?

— Страхувам се, че никъде, Григорий Фьодорович.

— Значи вие сте прочели ръкописа в редакцията, така ли?

— Не, не съм чела ръкописа ви.

Смеляков впи в нея тревожен поглед, изпълнен с подозрение.

— Как тогава сте разбрали?

— Преди да ви отговоря, позволете ми да ви прочета нещо.

Тя извади от чантата си „Соната на смъртта“, предвидливо обвита в хартия, за да се скрие рисунката на обложката, отвори я на едно от многобройните отбелязани с листчета места и започна да превежда. След като прочете два абзаца, вдигна поглед към Смеляков:

— Харесва ли ви?

— Какво е това? — ужасен, попита той. — Откъде сте го взели? Та това е мое, от моята повест. Изгледът от прозореца на служебния ми кабинет. На олющената стена отсреща — огромният транспарант „Слава на КПСС“. А под него някакви хулиганчета са нарисували свастика. И под цялата тази мила картинка всяка събота се търкаляше един и същ пияница, когото после прибираха в отрезвителното. Това не може да се измисли случайно, нали?

— Чуйте още нещо.

Тя отвори книгата на друго място и прочете още един откъс.

— Нищо не разбирам. Просто мистика. Имената са други, като цяло всичко е друго, но подробностите, сравненията, дори отделни фрази са мои, мога да се закълна в това.

— Къде дадохте ръкописа си?

— В списание „Космос“.

— На кого по-конкретно?

— Сега ще видя, имам някъде записани координатите му.

Григорий Фьодорович отвори чекмеджето на писалището, порови в него и извади една визитна картичка.

— Ето. — Той подаде картичката на Настя. — На обратната ѝ страна е написано на ръка. Казва се Бондаренко. Когато занесох ръкописа, той си записа адреса ми, а на мен — своя телефон. Търсеше на какво да го запише, взе от бюрото си някаква визитна картичка и на обратната ѝ страна... Боже, какво ви е? Сега, сега — той затърси нещо в джобовете на плетената си домашна жилетка, — имах някъде нитроглицерин...

— Недейте, не се тревожете — едва продума Настя, прибирайки визитната картичка в чантата си. Пръстите не я слушаха, закопчалката не искаше да се отвори. — Вече ми мина. Малко е задушно тук.

Домакинът изпрати гостите до колата. След като подиша влажния студен въздух, Настя се почувства по-добре.

— Григорий Фьодорович, не ви ли е страх да живеете сам?

— Ами не, имам кучетата, пушка. И съседите не са далече.

— И все пак...

— Какво „все пак“? Май не ми казвате всичко?

— Вие сте професионалист и би трябвало да разбирате не по-зле от мен, че сте много по-опасен от дъщерята на Тамара Ерьомина. Знаете много повече от нея. И щом някой се е уплашил от Вика, и то дотолкова, че я е убил, и над вас може да надвисне сериозна заплаха. Разбирам, моят опит не може да се сравнява с вашия, вие сам прекрасно знаете какво да правите и какво да не правите. Не мога да ви съветвам, мога само да ви помогна, ако е необходимо.

— Интересно — засмя се Смеляков. — И аз се канех да ви кажа същото. Вие сте умна, имате похват, достатъчно сте смела, но още повече сте предпазлива, това е чисто женско, но твърде полезно

качество за работата на детектива. И не бих се осмелил да ви давам съвети. Но ако е необходимо, мога да ви помогна.

На връщане Настя и Борис пътуваха мълчаливо. На езика на Борис се въртяха десетки въпроси, но той не смееше да започне разговор.

— Към яхтклуба ли отиваме?

— Не, право в Москва. — Настя извади визитната картичка, получена от Смеляков. — Ще опитаме да намерим редакцията на списание „Космос“.

Тя обърна картичката и замислено се загледа в гланцираната ѝ повърхност, на която със златни букви беше изписано:

„ВАЛЕНТИН ПЕТРОВИЧ КОСАР“

* * *

За да „запази легендата“, Настя трябваше непременно да отиде до поликлиниката, преди лекарите да приключат с прегледите, и демонстративно да си тръгне оттам с предизвикателното си ярко яке. Излезе оттам към седем часа вечерта, облечена, както и сутринта, с яркочервеното яке и пухкавата кожена шапка. Вече знаеше, че са я проверявали, и беше готова да я „изпратят“ до вкъщи. Затова на връщане към къщи не спря изобщо да се обади по някой телефон, за да не нервира наблюдателите си и да не ги провокира за поредни среднощни заплахи. Отби се в няколко магазина, купи продукти, предвкусвайки с удоволствие каква прекрасна вечеря ще сготви от тях Льоша Чистяков.

Посещението в редакцията на списание „Космос“ бе само частично успешно. Сергей Бондаренко наистина работел там, но в момента бил болен и си бил вкъщи. Настя го потърси по телефона, но никой не се обади. Дожаля ѝ, че ще изгуби спечеления дотук ден, но какво да се прави! С Карташов бяха спрели с колата близо до блока на Бондаренко и на всеки петнайсет минути му звъняха от автомата. Найсетне към пет и половина някаква жена се обади и каза, че Сергей щял да се прибере към десет. Така че разговора с Бондаренко трябваше да

поеме Чернишов. Андрей щеше да се опита да намери редактора, преди той да се прибере вкъщи. Днес, докато онези си мислеха, че Настя обикаля лекарските кабинети, всяка минута беше важна, а нещата не помръдваха. Утре пак щеше да бъде пред очите на всички и отново щеше да започне изтичането на информация, освен ако тя не измислеше нещо, за да ги заблуди.

* * *

Телефонът, регулиран на минимален звук, се обади шепнешком, едва чуто, но въпреки това Арсен се събуди. Погледна определителя на номера и побърза напълно да премахне звука. Сега само червената сигнална лампичка говореше, че някой го търси по телефона. Арсен не вдигна слушалката. До него спеше жена му.

След няколко секунди лампичката отново замига. Когато го потърсиха за трети път, часовникът показваше 2:05. Като се стараяше да не вдига шум, Арсен стана от леглото и на пръсти отиде до другата стая. Три обаждания между 2:00 и 2:05 — това означаваше молба за спешна среща на уговореното място. По-точно, това беше сигнал от инвалида, че е постъпила такава молба.

Арсен бързо се облече, сложи си тъмно дебело яке, тихо отключи вратата и излезе от апартамента. Винаги го бяха дразнили калта и мракът по улиците, но в подобни минути той мислено благодареше на градските власти, докарали Москва до такова състояние: нощем рядко можеше да срещне човек по улиците.

Вървеше с бърза, пружинираща походка. След петнайсет минути видя на ъгъла снажна фигура.

— Какво има?

— Стигнаха до „Космос“.

— Кога?

— Днес.

— Как разбрахте?

— Обади ми се заместник-главният редактор.

— Намерили ли са Бондаренко?

— Май още не. Но утре ще го намерят, по-точно — още днес.

— По дяволите тая хлапачка! — процеди през зъби Арсен. — Как е успяла да се добере до редакцията? Кой може да я е насочил натам, как мислите?

— Умът ми не го побира. Единствената връзка между Вика с нейните кошмари и „Космос“ беше Косар. Но той вече два месеца не е между живите.

— Ами авторът? Имам предвид онзи, дето е писал за тази история? Възможно ли е да се е докопала до него?

— Не би трябвало...

— Не ви питам би ли трябвало или не. Искам да знам възможно ли е това по принцип.

— Вероятно е възможно, щом той е на този свят, а не на онзи.

— Вероятно, вероятно — ядосано го имитира Арсен. — Знаете ли какво ви е лошото на вас, Сергей Александрович? Вие не умеете да бъдете честен дори в обстоятелства, при които това е жизненонеобходимо на самия вас. Защо го усуквахте от самото начало? Защо не ми казахте веднага за вашата парижка кантора? Ако Каменская, не дай си боже, е говорила със Смеляков, не ви завиждам. Дори да й спрем кислорода, това вече няма да ни помогне. Ако е била при него и му е показала книгата на Бризак, дето я е донесла от Рим, и самият Смеляков може да започне да рови и да търси кой му е откраднал ръкописа. И преди всичко ще се втурне към вашия любим „Космос“ да търси господин Бондаренко. И какво ще правим тогава?

— А не може ли да го... И Бондаренко между другото... Аз ще платя.

— Вие изобщо имате ли ум в главата? След като ги е намерила, по никакъв начин не бива да го правим. Каменская веднага ще разбере, че е на прав път и ще започне да рови още по-надълбоко и надалеко. Ами че те всички там ще наскачат! Впрочем, може би не всичко е загубено. Я ми повторете колкото може по-точно какво ви каза вашият приятел от редакцията. Кой точно е ходил в „Космос“?

— Не е видял. Чул е от кабинета си как в общата стая мъжки глас е питал за Сергей Бондаренко. Казали му, че е в болнични.

— Поискал ли е телефона или адреса?

— Не. Казал, че ще наmine след седмица. Заместник-главният после попитал редакторите как е изглеждал човекът, който е търсил

Бондаренко. Казали му, че бил над трийсетгодишен, много висок, с гъста тъмнокестенява коса, с мустаци.

— Сам ли е бил?

— Сам.

— Добре, Сергей Александрович, вървете да спите. Аз ще помисля какво да правим.

— Много се надявам на вас, Арсен.

— А, недейте чак толкова да се надявате. Аз не съм всемогъщ и нищо не ви обещавам. Сам сте си виновен за всичко.

— Но кой можеше да предположи, че Смеляков ще опише този случай, че ще занесе ръкописа именно в „Космос“ и именно той ще замине по канала? Такова стечение на обстоятелствата е невъзможно да се предвиди!

— Не биваше да ме лъжете. Лека нощ.

Арсен дори за миг не се усъмни, че в редакцията е ходил Борис Карташов. Разбира се, пред Сергей Александрович той правеше съответните физиономии, преструваше се на угрижен и напрегнато мислещ. Всъщност въздъхна с облекчение, когато разбра, че в редакцията е ходил художникът. Какво означаваше това ли? Ами че все пак е намерил прословутата бележка, която му е оставила Вика. Арсен беше достатъчно опитен, за да вярва в случайни неща. Художникът си е живял в апартамента и бележката не му е попадала пред очите. А после изведнъж... По-точно, не изведнъж, а веднага след като в жилището му се вмъкна крадецът, бележката изникна по вълшебен начин. За това можеше да има само две обяснения. Или детективите от „Петровка“ са се свързали с Карташов и са го помолили да потърси бележката, или хлапакът, изпратен от чичо Коля, не е издържал на боя и му е казал нещо.

Първото обяснение май не е много вероятно: на „Петровка“ си мислят, че Борис още не се е върнал в Москва. И после, ако Каменская беше научила съдържанието на бележката, в „Космос“ щеше да отиде не Борис, а самата тя или някой от нейната група. А тя през целия ден се размотава из поликлиниката, не отиде на работа и не влезе във връзка с никого от групата си. По всичко личи, че дори Карташов да е научил нещо, информацията още не е излязла от него. И това ще бъде отправната точка.

Арсен реши, че ситуацията все още не е сериозно изострена. Щом Карташов не е попитал в редакцията за адреса и телефона на Бондаренко, значи не смята разговора с него за твърде важен и спешен, тоест не вижда връзката между редактора от „Космос“ и смъртта на Вика. А щом е така, не е нужно да се вдига паника. От всичко на света Арсен най мразеше да действа припряно. Беше убеден, че при цайтнот се вземат неправилни и дори глупави решения. На младини беше запален по шаха и много добре играеше на нивото на майстор на спорта.

Дотук добре, но чичо Коля с неговия хлапак... Как е могъл да се издъни така? Не стига, че е взел в екипа си някакъв мухльо, който не е издържал на побоя на дилетанта художник, ами е позволил на сополанкото да го измами, не е почувствал лъжата, фалша, взел е всичко за чиста монета. Интересно, какво ли се е случило в действителност? Дали хлапакът сам си е признал, че е отишъл да търси бележка? Или пък художникът е бил скрит в някой тъмен ъгъл и е наблюдавал гостенина, а когато гостенинът е намерил каквото е търсил, е излязъл от скривалището си и е започнал да го пердаши? Арсен не можеше да си обясни по друг начин факта, че Карташов внезапно е довтасал в редакцията да търси Бондаренко. Само чрез бележката. А бележката е получил само чрез хлапака. Трябва незабавно да каже на този идиот чичо Коля да вземе мерки.

Колкото до художника, той трябва да се наглежда — да не би да реши да влезе във връзка с милицията. Арсен смяташе, че добре познава хората. Обстоятелството, че Борис сам е отишъл в редакцията, може да бъде изтъкувано по два начина. Или той знае само телефона на Каменская, цял ден не е могъл да я намери и затова е отишъл в редакцията сам, или изобщо не смята да съобщава за „Космос“ нито на Каменская, нито на когото и да било от милицията. Значи трябва да видим дали утре ще опита да се свърже с „Петровка“, по-точно — с Каменская. Един ден ще е достатъчен, за да станат ясни намеренията на художника.

И още една успокоителна мисъл споходи Арсен. Ако Каменская още нищо не знае, може да успеят да поработят и със Смеляков, и с Бондаренко. Вярно, по-добре би било да се избегнат трупове. Прекалено много убийства.

* * *

Андрей Чернишов си помисли, че всичките му сили и способности за тази нощ са изцедени до капка. Отначало дълго се подмазва на жената на Бондаренко да му каже къде си прекарва времето болният ѝ съпруг. След като я придума и откри съпруга в топла, дори гореща банска компания, Андрей дълго се прави на „наше момче“ и печели доверието на Бондаренко и приятелите му, в резултат на което успя да изведе, по-точно — да отнесе безпомощния редактор от банята и дори да заседне с него в празния апартамент, ключовете от който бяха постоянно у него. После отново по телефона да се подмазва на жената на абсолютно пияния Бондаренко и да се кълне в цялото героично минало и светло бъдеще на родната милиция, че Сергей ще прекара нощта не при жена, а под неговия, на Андрей, строг надзор, и че на сутринта, трезвен като кристална чаша, съпругът ѝ ще бъде доставен с автомобил в родната му кухня. Оставаше, както казва одеският виц, да бъде уговорен Рокфелер: да направи така, че Бондаренко да изтрезнее и да се съгласи да отговори на въпросите му, без да обърка нещо.

Отначало Чернишов се надяваше да мине с „леки“ мерки: налива Сергей със силен чай и кафе, облива главата му със студена вода. Резултатът от усилията му обаче беше някак едностранчив: редакторът стоеше все по-стабилно и уверено на краката си, но погледът му ставаше все по-мътен, а приказките — все по-несвързани. Времето течеше, утрото приближаваше, а надеждите да получи показания все повече намаляваха. Андрей се ядосва, нервира се, после изпадна в отчаяние. В момента, когато отчаянието му стигна върха си, у него сякаш щракна някакво копче и огря ситуацията със съвсем различна светлина. „Представи си, че имаш пред себе си болно куче — каза си Чернишов. — Нали няма да му се гневиш, че е болно? Пиян човек е все едно болно добиче. И на него му е зле, не може да си помогне сам. Не може и да обясни свързано какво го боли. Ако Кирил се разболееше посред нощ, ти какво щеше да направиш?“

Отговорът дойде от само себе си. Надвил отвращението си, Андрей закрепил редактора стабилно пред тоалетната чиния и пъкна в гърлото му двата си пръста. Предвидливо поставил наблизо петлитров

буркан със слаб разтвор на калиев перманганат, за да редува принудителното повръщане с насилствено отпиване от перманганата. След като приключи с неприятната процедура, настани Сергей на дивана и отвори бележника си, в който бе събрал грижливо изрязани от вестници обяви от типа на: „Отрезвявам спешно. Денонощно. Обслужване по домовете.“ Андрей потърси сред изрезките такива, които според номерата на посочените телефони бяха дадени от „отрезвители“, живеещи наблизо. Обади се на двама, с единия се уговори за спешно посещение и в очакване на помощта започна да пресмята ще му стигнат ли наличните пари да плати услугата.

До сутринта редакторът от списание „Космос“ Сергей Бондаренко можа достатъчно свързано да изложи събитията отпреди два месеца. Когато Валка Косар с пламнали очи започнал да разказва за странната болест, сполетяла приятелката на един негов познат, той, Сергей, веднага си спомнил, че е чел нещо подобно. Поровил се в паметта си и се сетил за детективската повест, донесена в редакцията от възрастен мъж, май бивш следовател. Кой знае защо, Косар изведнъж заговорил много сериозно и казал, че истината трябва да се разкрие, защото психиатричната диагноза не е шега работа, може да съсипе целия живот на човека, а той всъщност да е абсолютно здрав.

— Нека направим така — казал на Сергей. — Ти потърси в твоите редакционни залежи тази повест, а аз ще се свържа с моя познат, ще му дам твоите координати, за да се срещнете. Става ли?

— Добре — равнодушно свил рамене Бондаренко.

Не го тревожела болестта на приятелката на не знам си кого и изобщо не му се искало да рови в мазето сред редакционните боклуци, старите книжа и неизползваните ръкописи. Сега са се навъдили едни графомани — страшна работа. По-рано, при застоя, нямаше такова нещо. А сега всеки месец — нова модерна тема: ту някоя партия, ту произвол в трудовоизправителните колонии, ту хомосексуалисти, ту опит за преврат, ту корупция, ту отвличания на хора с цел продажба на вътрешните им органи... И всяка нова тема отприщва нова вълна от графомани, които смятат, че имат какво да кажат по въпроса. Ръкописите се стичат към редакциите на списанията като непрестанен поток, но почти за нищо не стават и след едно бегло прочитане небрежно се захвърлят по килери, мазета или тавани.

Но Сергей не можел да откаже нищо на стария си верен приятел Валка Косар, който толкова пъти му бил помагал. Същия ден слязъл в мазето и добросъвестно се опитал да намери ръкописа, но претърпял неуспех. Въпреки привидния хаос, книгата се складирали по определена система, която никога не нарушавал. Всеки отдел на списанието имал „свой“ кът край стената, покрай която се трупали материалите, и „свои“ места по рафтовете. Бондаренко изследвал сантиметър по сантиметър „своята“ територия, но не намерил повестта на бившия следовател Смеляков. Опитал се да си спомни: дали наистина я бил свалил в мазето? Може повестчицата да не е била много лоша и да я е дал на заместник-главния редактор да я прочете? Тогава ще трябва да го попита къде е пхнал ръкописа.

Заместник-главният не си спомнял нищо за някакъв си Смеляков и неговата детективска повест. Но Сергей не се притеснил много. Е, нямало го ръкописа — голяма работа! Имал записан адреса на Смеляков, можел просто да изпрати приятелите на Валка при него и всичко щяло да се оправи...

— Да знаете дали Косар се е обадил на приятелите си? — попита Андрей, запари нов силен чай и отвори нов пакет захар.

— Да, разбира се. Искаше да се обади направо от нашата редакция, но се сети, че е забравил вкъщи листчето с техния телефонен номер. А същата вечер ми се обади и ми каза, че неговият познат бил в командировка и че той, Валентин, му оставил съобщение на телефонния секретар. Тоест щом се приберял, Борис веднага щял да дойде при мен.

— Добре ли си спомняте, че го е нарекъл Борис? — попита Андрей.

— Ами да... добре си го спомням...

— А кой ден точно беше това, спомняте ли си?

— Датата не си спомням. Но беше петък. Защото на другия ден ми се обади някаква млада жена и каза, че Косар ѝ дал моя телефон и тя искала да ме види по повод на ръкописа. А пък беше събота и трябваше да се чудя как да обяснявам на жената, че трябва спешно да отида в службата. Защото не можех да поканя вкъщи непознатата млада жена, нали разбирате?

— И къде се срещнахте с нея?

— Тоест как къде? В службата ми, разбира се, в редакцията. Представяте ли си какво щеше да стане, ако жена ми се беше обадила на служебния ми телефон и мене ме нямаше там? Развод в същия миг.

— И какво стана после?

— Тя дойде в редакцията. Ама ще знаете... Вие виждали ли сте я? Да паднеш и да не станеш. Естествено на мене лигите ми потекоха, изникнаха ми крилца, за нея бях готов още веднъж да прероя цялото мазе. С една дума — дадох ѝ адреса на автора Смеляков, тя го повъртя в ръцете си и каза, че я било страх да тръгне сама. Че, нали, било далече, на непознато място, ами ако се загуби? То се знае, аз веднага схванах намека. Казах, че ще помоля един приятел да ми даде колата си и в понеделник ще я закарам при Смеляков. Разбрахме се в понеделник тя да дойде в редакцията към десет сутринта и тогава тръгваме. И така се разделихме.

— И после?

— После — нищо. Тя не дойде. И изобщо повече не е идвала и не се е обаждала.

— А вие не се ли опитахте да я намерите?

— Защо? Тя можеше да ми бъде интересна само като красива жена, но щом не се появи повече, значи не съм бил привлекателен за нея. За какво да я търся?

— Онази събота имаше ли други хора в редакцията?

— Пет-шест души.

— Някой видя ли Вика във вашата стая?

— Всъщност всички. Това е обща стая, в нея пием чай, разговаряме, пушим.

— Може би някой е проявил по-специален интерес към вашата гостенка?

— Има си хас! — засмя се редакторът. — Нямаше мъж, който да мине спокойно покрай нея. Всички екземпляри от мъжки пол, щом влезеха в стаята, се наперваха като петли и се опитваха да завържат познанство. Едва ли мога да открия някого, всички реагираха еднакво.

— Сергей, трябва да се съсредоточиш и да направиш две неща. Първо, да си спомниш на коя дата е станало това. Второ, да си припомниш всички, които в онази събота са били в редакцията и са видели момичето. Ще можеш ли?

Бондаренко дълго се мръщи, търка с длани слепоочията си, отпива на малки глътки силния чай. Най-накрая вдигна към Андрей измъчените си очи.

— Не мога. Няма за какво да се заловя. Със сигурност помня, че беше събота, но датата... Или беше края на октомври, или началото на ноември.

— На двайсет и пети октомври е загинал Косар — напомни му Чернишов.

— Така ли? — чак подскочи Сергей. — Наистина ли загина на двайсет и пети октомври? Ами да, разбира се, на четвърти декември бяхме на помен, на четирийсетия ден... Да, съботата беше, преди Валя да... да го... С една дума — непосредствено преди това.

— Значи на двайсет и трети октомври — уточни Андрей, след като погледна календарчето си.

С имената на служителите, присъствали онази събота в редакцията, стана по-трудно. Редакторът си спомняше със сигурност само двама, а за другите се колебаеше. Но и това вършеше работа. С две сигурни имена можеха да се опитат да възстановят останалите, щом имаха точната дата. Нали не всяка събота в редакцията се събират едни и същи служители!

ГЛАВА 10.

Нещо неуловимо се бе променило в лицето на полковник Гордеев. През последните седмици той беше вял, равнодушен към всичко, включително и към работата на своя отдел, често се оплакваше от главоболие и от сърцето си. Днес Настя видя, че угасналите напоследък очи на началника отново припламваха, в тях се беше появил хъс. „Житената питка е подушил дивеч“ — помисли си тя.

През вчерашния ден и днешната сутрин Виктор Алексеевич бе направил невъзможното. Бе успял да научи много интересни неща за партийния бос, по чието указание през хиляда деветстотин и седемдесета година е било фалшифицирано делото на Тамара Ерьомина, от което е изчезнало всяко споменаване на двамата студенти, които са се намирали на местопрестъплението в момента на убийството.

И тъй, Александър Алексеевич Попов, който имаше две напълно заможни деца и дори три почти пораснали внучета, доживявал старините си в дом за стари хора. Говорело се, че отношенията му с жена му не били много топли и навремето Александър Алексеевич за малко не се развел, понеже искал да се ожени за друга жена, която по това време вече му била родила син. Съпругата му обаче прибягнала до едно изпитано за онези времена средство и блудният съпруг бил върнат в семейното огнище от коравата партийна ръка, а скандалът бил грижовно потушен. Въпреки това благородният Попов помагал на своя извънбрачен син според силите и възможностите си и макар да не успял да го отърве от казармата, поне го уредил да учи в престижен институт.

— Интересно — обади се Настя, — дали не е спасявал именно синчето си, когато е чистил свидетелите от делото?

— Правилно разсъждаваш — кимна Гордеев. — Ако твоят приятел Смеляков не е объркал нещо поради старчески недостиг на памет, имената на тези свидетели са Градов и Никифорчук. За съжаление бившият експерт Рашид Батиров отдавна е починал, тъй че

няма откъде да засечем информацията. Засега ще приемем като работна версия, че единият от двамата е бил извънбрачният син на Попов. Слушай сега по-нататък, детко. Става още по-интересно.

Гордеев сложи пред себе си сведения за външното наблюдение над двама души: момчето, нахлуло в жилището на Карташов, и човека, който я бе проверявал в поликлиниката.

Саньок, а по-точно, Александър Дяков, веднага след като си тръгнал от Карташов, отишъл в едно училище, обикновено средно училище, което вечер давало физкултурния си салон под наем на клуб „Варяг“. Наблюдателите не успели да установят какво е правил в училището, но двайсетина минути след излизането му оттам излязъл и още един човек, чиято самоличност, макар и не веднага, била установена. Това бил чичо Коля, или Николай Фистин, ръководител на „Варяг“, навремето два пъти съден за хулиганство и нанасяне на телесни повреди. Тъй като до сутринта никой друг не излязъл от училището, можем със сигурност да смятаме, че Саньок се е срещнал именно с чичо Коля. Нашите хора изпратили и чичо Коля до дома му.

С човека, който проверявал Настя в поликлиниката, нещата не стояли толкова просто. Той явно бил опитен и предпазлив човек, защото с лекота и непринудено се отървал от наблюдението, без да провери предварително дали го следят. Това означавало, че той действа така винаги, независимо дали подозира, или не подозира следене. Така че Гордеев и Настя разполагаха засега само с описанието на доста необичайните взаимоотношения на този човек с телефоните автомати.

През нощта Виктор Алексеевич получил от Централното адресно бюро списъка на всички жители на Москва с имена Никифорчук и Градов.

— Хората на име Никифорчук са по-малко, ще ги поема аз — каза полковникът. — Защото вече съм старичък, пренапрежението е вредно за мен. Поеми името Градов и да започваме отсяването.

Той подаде на Настя купчинка компютърни распечатки.

— Изходната точка е, че синът на Попов е роден не по-късно от петдесета година, щом през седемдесета вече е бил отслужил и е учел в института, но и не по-рано от четирийсет и пета, защото Попов е дошъл в Москва едва след войната, преди нея е живял в Смоленск. Историята с извънбрачния син е московска, проверих. По принцип приятелчето му трябва да е било на същата възраст, плюс-минус три

години. През седемдесета трябва да е бил най-малко на осемнайсет, тоест роден е не по-късно от петдесет и втора.

Настя взе списъците и се прибра в кабинета си. Подреди върху бюрото си купчини статистически отчети и аналитични материали, после издърпа чекмеджето и сложи в него стотиците Градови. Искаше ѝ се, както обикновено, да заключи вратата и да поработи спокойно, но разбираше, че днес не бива да го прави. Нека всички, които се интересуват, да влизат и да виждат, че тя готви за Гордеев поредното ежемесечно аналитично сведение за убийствата, извършени на територията на града, и за тяхната разкриваемост.

Интересуваха се всички. Е, ако не всички, поне много хора. През следващите два часа в кабинета ѝ влязоха най-малко десет души и тя се оплака на всекиго от лекарите, които за малко не я вкарали в болница, от Олшански, който се чудел какво да прави с убийството на Ерьомина и си изкарвал яда на Настя, от Гордеев, който искал аналитичното сведение за утре, от течащите си ботуши, заради които краката ѝ постоянно били мокри, изобщо от живота, който бил толкова тежък, че по-добре да не била жива. Всички кимаха, съчувстваха ѝ, молеха за малко кафе, за цигара и ѝ пречеха да работи. Настя едва успяваше с рязко движение на тялото да затваря чекмеджето, когато вратата се отваряше. Пак добре, че никой не ѝ се обаждаше по градския телефон.

Когато вратата се отвори за пореден път, Настя си помисли, че утре непременно ще има синина на корема. Влезе Гордеев.

— Ти защо не вдигаш телефона? Чернишов не може да се свърже с тебе.

Настя погледна с недоумение апарата.

— Никой не е звънял. — Тя вдигна слушалката на градския телефон, допря я до ухото си и я подаде на Житената питка. — Изключен е. Гробна тишина.

Виктор Алексеевич пъргаво се втурна към вратата и я заключи отвътре.

— Имаш ли отвертка?

— Откъде да имам? — разпери ръце Настя.

— Глупаво момиче — подхвърли добродушно Житената питка. — Дай поне една ножица.

Той бързо огледа розетката, после, ловко боравейки с ножицата, разглоби апарата.

— Изящно — констатира накрая, като разглеждаше едва забележимите с просто око повреди по жиците. — Простичко и с вкус. Искаш ли да се повеселим?

— Защо? И без това знам кой го е направил. И вие знаете.

— Абе ние може да знаем много работи. Ами ако грешим? И изобщо ти му уреди прекалено спокоен живот. Той, разбираш ли, е най-умният, най-хитрият, най-късметлията, всичко му се подрежда, както той иска или както му нарежда господарят, а ние клюваме и му играем по свирката като безмозъчни телета. Време е и ние да го поразиграем малко, че да не би да заподозре нещо. Това е опитен човек, прекрасно знае, че работите вървят гладко само на хартия, а в живота непременно нещо се проваля или върви наопаки. Нека се поразвлече, нека си поблъска главата: къде ли е сбъркал?

— И все пак не разбирам. — Тя сви рамене. — На какво е разчитал? Аз можех отдавна да разбера, че телефонът не работи. Чиста случайност е, че досега не опитах да звъня на някого.

— И какво щеше да направиш, ако бе вдигнала слушалката и не бе чула сигнал?

— Не знам. Сигурно щях да помоля някого да види какво му е на телефона.

— Кого по-точно?

Настя се засмя.

— Стопроцентово сте прав, Виктор Алексеевич, щях да се обърна именно към него. Първо, кабинетът му е непосредствено до моя. Второ, всички знаят, че той много разбира от апаратура и от битова техника. Постоянно му носят кафемелачки, сешоари, електрически самобръсначки и тем подобни машинки и го молят да ги поправи. Той между другото има комплект отвертки и всички използват този комплект. Така или иначе, моят повреден телефон щеше да мине през ръцете му.

— Именно, именно — подзе Гордеев, — щеше да го прегледа и да ти каже, че там има някаква сложна неизправност, която не може да се отстрани веднага, трябва му едно дребно детайлче и утре той ще го донесе специално за тебе и всичко ще оправи. А днес ще трябва да потърпиш без телефон.

— Ясно. Не иска някой от града да ме намери. И то не наш служител, който може да ме търси на десетина различни телефона, включително и на вашия, а някой човек от рода на свидетел, който обикновено има само един номер — от този кабинет. Виж, аз, ако потрябва, мога да се обадя от друг телефон. Как мислите, Виктор Алексеевич, от кого ме крие? От Карташов ли?

— Всичко е възможно. Да имаш бутилка?

— Какво?

От изумление веждите на Настя отхвъркнаха нагоре.

— Бутилка. Алкохол. Е, какъв детектив си ти, Каменская? Чисто недоразумение. Нямах нито отвертка, нито бутилка. Добре де, аз ще ти донеса.

След няколко минути в стаята на Настя заприиждаха служителите от „Петровка“. Много хора ги нямаше в сградата, знайно е, че краката хранят оперативния работник. Но все пак седмина се събраха. Последен влезе Гордеев, тържествено понесъл бутилка шампанско и найлонова торбичка, в която изразително подрънкваха чаши.

— Приятели мои — прочувствено започна той, — днес ние си имаме малък празник, имен ден на всички, кръстени на великомъченица Анастасия. Тъй като нашата Настася не обича да празнува рождения си ден, нека ѝ честитим именния. И да ѝ пожелаем още дълги години да си остане такава млада и умна.

— И мързелива — подсказа Юра Коротков.

Всички дружно се разсмяха. Житената питка отвори шампанското и го наля в чашите.

И тогава звънна телефонът.

— Татко ти е — чу Настя в слушалката гласа на Андрей Чернишов. — Честито, дъще. — Не се сдържа и се изкикоти.

— Благодаря, татенце. — Тя щастливо се усмихна. — Много ми е приятно, че не си забравил... А пък ние с Льоша се хванахме на бас дали ще си спомниш или не... Аха, на бутилка коняк. През половин час ми се обажда тук и ме пита дали си ми честитил... Не, татенце, точно аз мислех, че няма да се сетиш. Така че той спечели...

Към края на разговора Андрей на другия край на жицата вече се задавяше от смях.

— Загубих. — Настя направи жална физиономия. — Ще трябва да купувам коняк.

— Защо, да не те мързи да идеш до магазина? — отново се разнесе гласът на Коротков.

Всички се посмяха, допиха шампанското, поред разцелуваха Настя и се разотидоха. Но колкото и да се вглеждаше тя в едно от лицата, не видя на него нито следа от недоумение, уплаха, объркване. По това лице не беше изписано нищо. То нито внезапно пребледня, нито трескаво поруменя. И усмивката му не беше престорена, и гласът му не трепна. Значи не е той? Кой е тогава? Вниманието ѝ беше приковано само към едно лице, докато другите изобщо не погледна. А трябваше, трябваше...

Когато остана сама, тя се отпусна на стола и обхвана главата си с ръце. Значи са двама. Житената питка беше прав от самото начало, когато каза: може да са неколцина, а може и всичките. Тогава тя не взе думите му на сериозно и когато усети едного, в яда си реши, че той е единственият и други няма. Пак беше сгрешила. Двама са. Двама. „Минимум двама“ — поправи се тя. Сега беше готова да повярва, че са повече. А може би всички? Боже мой, колко чудовищно звучи!

Успя да се овладее и да се върне към списъка на московчаните, носещи гореупоменатото, далеч нередко фамилно име Градов. Методично зачеркваше от списъка хората, които не подхождаха по възраст. Изведнъж нещо сякаш я бодна в очите. Тя замижа. Под стиснатите клепачи в непрогледния мрак сновяха отвратителни жълти мушици. От зрителното напрежение очите ѝ започнаха да сълзят. Настя намокри носната си кърпичка с вода от гарафата, отметна глава и я сложи на лицето си. Поолекна ѝ.

Хвърли мократа кърпа на радиатора и отново се втренчи в поредния Градов — Сергей Александрович, живуц... Този адрес нещо не ѝ харесваше. Но какво ѝ става? Адрес като адрес: улица, номер, апартамент. С нищо не е по-лош от другите.

Тя отново затвори очи и се опита да помисли за нещо друго. За Льоша, за страхотните печени пилета, които приготвя баща ѝ, за коняка, който може да не купува... Проспект „Федеративен“, номер... Пу, пу, къш, странен адрес, не ме разсейвай! За всеки случай трябва да се обади на баща си, не е изключено довечера да го посети. Добре ще е да предупреди и Льоша. Да отговаря на всички, които я търсят вкъщи,

че тя довечера ще ходи при баща си и ще се прибере късно... Проспект „Федеративен“, номер... Проспект „Федеративен“...

Гореща вълна премина по цялото ѝ тяло, бузите ѝ пламнаха, дланите ѝ моментално се изпотиха. Настя вдигна слушалката на вътрешния телефон.

— Виктор Алексеевич, сам ли сте?

— Сам съм. Какво има?

— По-добре да дойда.

Когато се озова в кабинета на началника, тя трескаво преглътна. От вълнение гласът ѝ бе паднал и думите ѝ прозвучаха като дрезгав шепот:

— Споменахте ми адреса, на който живее ръководителят на клуб „Варяг“, нали?

— Споменах го. Прочетох ти цялото сведение за наблюдението.

— Проспект „Федеративен“, номер 16, вход 3 ли беше?

— Дошла си да ми демонстрираш феноменалната си памет ли?

— В същия този блок живее някой си Сергей Александрович Градов, роден през хиляда деветстотин четирийсет и седма година.

Житената питка се отпусна назад на стола си, свали очилата и пъкна рамката им в устата си. После бавно се надигна иззад бюрото и се заразхожда напред-назад из кабинета — отначало бавно, после все по-бързо и по-бързо, обикаляше като скоклива топчица дългата маса за съвещания и разбутваше във всички посоки столовете, изпречили се на пътя му. Колкото по-дълго сновеше Виктор Алексеевич, толкова по-ярко заблестяваха очите му, толкова по-розово ставаше гладкото му плешиво теме и по-здраво се присвиваха устните му. Най-сетне той спря, тръшна се на фотьойла до прозореца и изпружи късите си крачета.

— Аз поемам Градов, ти не се тикай там, не е за твоята уста лъжица. Ще проуча какво представлява и ще се срещна с него лично. Твоята задача е да помислиш от какво той изпитва такъв смъртен страх. Естествено не е от това, че преди четвърт век се е случило да стане свидетел на престъпление. Тук има още нещо... Впрочем не. Реших друго. Няма да се срещам нито с Градов, нито със стария Попов. Ще постъпим другояче. Съвсем другояче.

— Абсолютно ли сте сигурен, че Градов от проспект „Федеративен“ е човекът, който ни трябва?

— Не хитрувай, Настася, и ти си сигурна в това, инак нямаше да се втурнеш тук да ме питаш за адреса на оня чичо Коля. Но до довечера ще знам със сигурност. Това не е трудно да се проучи. Я ми кажи по-добре чувала ли си някога по приключено неразкрито дело да се води активна работа?

— Според закона... — подзе Настя, но Гордеев я прекъсна:

— Знам не по-зле как е според закона. Питам те как е в живота.

— Приключеното дело се прибира в касата или се предава в архива, всички облекчено въздъхват и се стараят да го забравят като страшен сън. Случва се делата да се възобновяват, ако престъпникът е привлечен под отговорност за друго престъпление, а той, не щеш ли, започва да прави признания за минали грехове. Случват се и други варианти, но в болшинството от случаите това е просто късмет.

— Правилно. По приключено дело никой нищо не прави. Затова аз веднага ще се свържа с Олшански и ще го помоля да издаде постановление за приключване на делото за убийството на Ерьомина веднага щом изтекат предписаните от закона два месеца от деня на възбуждането на делото.

— Дотогава има още цяла седмица... — недоволно проточи Настя.

— Нищо. Документът ще почака, но още днес ще се разприказваме за това. Лично аз ще се постарая цялата следствено-издирвателна общественост да бъде поставена в течение. Схващаш ли мисълта ми?

— Схващам я. Само че се страхувам да не би Олшански да попречи на идеята. Принципността няма да му позволи да закрие делото, след като имаме налице реална, и то много перспективна версия.

— Подценяваш Костя. Да, той е грубиян, и костюмът му е вечно измачкан, и обувките му са кални. Има маса недостатъци. Но той е много умен човек. И много умен следовател.

— Но не може да понася някой да решава вместо него. Просто е маниак на тема собствената си процесуална самостоятелност. Той сам ще вземе решението. Не си мисли, че е по-глупав от мене и тебе.

Виктор Алексеевич доволно потри ръце и намигна на Настя.

— Какво се оклюма, красавице? Мислиш, че няма да се справим ли? Не бой се, дори да не се справим, поне ще придобием някакъв

опит, това дори е полезно. Махни тази кисела физиономия, погледни ме по-весело!

— На какво да се радвам, Виктор Алексеевич? Тази история с телефона...

— Знам — бързо и неочаквано хладно каза Гордеев. — И аз забелязах, не съм сляп. И това е повод за размисъл, а не за сълзи. Между другото не забравяй да ми върнеш апарата, едва го измолих от Високовски и му дадох честна дума да го върна след два часа. Нямаше да се занимавам с този стиснат тип, но апаратът му е същият като твоя. Ама я се стегни, Настася! Горе главата! Я бързичко се усмихни!

— Не мога, Виктор Алексеевич. Докато си мислех, че е един, ми беше тъжно и болно. Когато разбрах, че са най-малко двама, ме хвана страх. Та това е съвсем друга ситуация, разбирате ли? И не виждам в това нищо весело или вдъхващо оптимизъм, затова, за разлика от вас, не мога да се шегувам и усмихвам.

— Аз вече изплаках всичките си сълзи, Стасенка — тихо каза полковникът. — Сега не ми остава нищо друго, освен да се усмихвам. Когато разбрах, че не е един, всичко в миг се промени. Докато по-рано си казвах: „Разбери кой е лицемерът, изхвърли го от отдела си и изобщо от милицията и всичко ще се оправи“, днес си помислих съвсем друго. Ако са двама или повече, значи ситуацията вече не е под моя контрол, значи колкото и да се мъча, не мога да я овладя. От мен нищо не зависи. Ако се окаже, че тези двама души са случайно съвпадение, работата все още може да се оправи. Ако ли не обаче, ако си имаме работа с внедрена организация, тогава всичките ни опити да се борим с това са безсмислени. Остава ми само да се пенсионирам.

— И да зарежете всичко, което сте създавали с такава любов и такива усилия?

— Аз бях идеалист, смятах, че честната и добра работа зависи само от нас самите, от нашето умение и желание. Създавах и култивирах у вас това желание и умение и никой не би посмял да каже, че изобщо не съм успял. Спомни си колко дела предадохме в съда през последните две години, дела, които по-рано се разпадаха от едно леко подухване. Никой адвокат не може да гъкне срещу нашите дела, защото точно такъв адвокат, дори още по-строг и придирчив, живее у всеки от нас и ние умеем да оглеждаме всяко доказателство, всеки факт преди всичко с неговите очи. Да, аз постигнах каквото исках. Но

моето дете, моята любима рожба, се оказа нежизнеспособно, защото нормални и здрави деца изобщо не могат да съществуват в нашата околна среда. Не че децата са лоши, просто условията са неподходящи за тях. Такива дечица още не могат да се съпротивляват на натиска на материалния стимул, затова са обречени на смърт. Колкото и печално да е да го осъзнаваме.

— Но ако все пак това е случайност, а не система? Или ако е такава система, която може да се разруши, да се унищожи? — плахо предположи Настя, на която перспективата да остане без началник като Житената питка никак не се нравеше.

Именно той някога я бе взел от един районен отдел на вътрешните работи на „Петровка“, и то я бе взел именно за да се занимава с онова, което умееше и най-много обичаше — с аналитичната работа. Никой друг началник не би й позволил да си седи в кабинета и да се рови в цифри, факти, доказателства, откъслечни сведения, да заплита от късчета конци сложни дантели. Да не говорим, че Настя беше по човешки привързана към смешната дебеличка и плешива Житена питка и изпитваше най-дълбоко уважение към полковника от милицията Гордеев.

— Не бива да се самозалъгваме, детко. Разбира се, ние с тебе ще се опитаме да направим всичко възможно, инак не струваме и пукната пара, но не бива твърде много да разчитаме на успех. Ще работим не за резултат, защото той е очевиден и не е в наша полза, а за процеса. Тъй като резултатът е предварително известен и ние не ще можем да го променим, нека се чувстваме по-свободни, нека правим грешки, и то колкото повече — толкова по-добре, за да се учим от тях. От всяка ситуация трябва да се извлича максимална полза.

* * *

След безсънната нощ Андрей Чернишов се чувстваше зле. За разлика от Настя, за която безсънието беше нещо съвсем обичайно, Андрей, който редовно преди лягане разхождаше кучето, нямаше проблеми със заспиването, спеше дълбоко, а не успееше ли да се наспи, измъчваше го главоболие и обща слабост. Въпреки това, след като предаде рано сутринта Сергей Бондаренко в ръцете на жена му,

Чернишов надви желанието си да се прибере и да поспи и тръгна да изпълнява поредната задача, поставена му от Каменская: да намери семейството на потърпевшия, убит от пианата Тамара Ерьомина преди двайсет и три години. Оказа се, че малко преди гибелта си потърпевшият — Виталий Лучников — се оженил, но след погребението младата вдовица заминала от Москва за Брянска област при роднините на покойния си съпруг, защото именно те изразили готовност да ѝ помогнат да отгледа детето, което всеки момент щяло да се роди. В Москва не живееха никакви роднини нито на самия Лучников, нито на жена му, защото и двамата не били кореняци московчани и навремето били дошли да работят тук, привлечени от обещанието един ден да получат жителство.

Андрей проучи разписанието на влаковете и прецени, че ще е по-удобно да пътува с кола. Едно беше лошото — нямаше достатъчно пари за бензин, защото лъвският пай от сумата, с която бе разполагал, бе „изяден“ от пиания Бондаренко, когото трябваше непременно да отрезви и разпита, докато неизвестните доброжелатели не му бяха разяснили като на Василий Колобов как стоят нещата. Най-сетне, след като разреши финансовите проблеми, Чернишов отпраши с колата си по Киевското шосе към Брянска област.

До дома на Елена Лучникова се добра към десет часа вечерта. Отвори му много хубавичко младо момиче с гримаса на праведно негодувание на свежото лице. Очевидно бе очаквало друго, защото щом видя на входа Андрей, моментално смени израза на лицето си от гневен на приветлив.

— Нас ли търсите? — попита тя.

— Ако сте от семейство Лучникови — вас. Търся Елена Петровна.

— Мамо! — извика момичето. — Тебе търсят.

— Аз пък си помислих, че Денис е дошъл да те вземе — чу се отвътре нисък гръден глас. — Не дръж гостите на вратата, Нина, доведи ги тук.

Нина отвори широко вратата към огромната светла кухня, в която миришеше на тесто и ароматни билки. До масата седеше едра ясноока жена с красиво добродушно лице и дебела плитка, увита около главата, и плетеше.

Когато разбра кой е и откъде идва, домакинята не изрази нито учудване, нито недоволство. На Андрей, кой знае защо, му се стори, че тя отдавна е очаквала кога най-сетне някой ще се заинтересува да чуе лично от нея обстоятелствата около смъртта на мъжа ѝ. Това впечатление беше странно и Андрей реши непременно да го провери преди края на разговора.

Когато Нина излезе на разходка с годеника си (което доста учуди Чернишов — беше студено, тъмно, валеше мокър сняг. Всъщност те сигурно тръгнаха не на разходка, а на гости у някой приятел. Ако тези приятели бяха достатъчно деликатни, вероятно на разходка биха излезли именно те, а не годениците), Елена Петровна не чака повторна молба и започна да разказва за събитията от седемдесета година. Говореше тихо, равно и спокойно, сякаш четеше на глас добре позната, но абсолютно безинтересна, омръзнала ѝ книга.

... С Виталий Лучников Лена се запознала през шейсет и девета година, когато той дошъл да види свой земляк в нейното общежитие. Работели в различни заводи и живеели в противоположни краища на Москва, било им трудно и неудобно да се срещат: в неговата стая живеели шестима, в нейната — тя с още четири момичета. Не че била кой знае колко влюбена във Виталик и не можела да живее без него, но все пак се радвала на срещите им. Презимували някак, изтърпели ветровитата и кишава пролет, а през лятото всичко станало лесно и просто. Дватамата се постарали да направят така, че смените им да съвпадат, и всеки път, когато имали свободен ден, излизали извън града, в гората. В един от тези дни, уморена от слънцето, Лена задрямала под сянката на едно дърво, а Виталий решил, докато приятелката му подремне, да набере гъби.

Лена се събудила от допира на някаква длан върху лицето ѝ. Отворила очи и понечила да седне, но нечий ръце здраво я притискали към земята.

— Тихо, тихо, глупачко, не се дърпай. Няма да боли. Ще ти хареса — чула непознат присмехулен глас.

Тя напрегнала гласните си струни и понечила да извика Виталий, но от гърлото ѝ излязло само неясно мучене: чуждата длан притискала устата ѝ. После я ударили в слънчевия сплит и още веднъж, по корема, и тя загубила съзнание от болка. Когато се съзела, един от младежите я изнасилвал, а друг стоял до нея и стискал ръцете ѝ. Когато забелязал,

че е отворила очи, той я сграбчил за раменете, повдигнал я и силно ударил тила ѝ в земята. Съзнанието ѝ отново помръкнало. Когато се съвзела, не видяла никого наоколо. Слънцето вече залязвало и Лена разбрала, че е минало много време. „Но къде е Виталик? — ужасена, си помислила тя. Страхът за него се оказал по-силен от ужаса на случилото се с нея самата. — Сигурно се е върнал, нахвърлил се е върху тях, а те са го убили. Той е толкова кротък, толкова беззащитен, къде ти ще се бие с тези яки бикове...“

Лена крещяла, викала Виталик, но него го нямало и нямало. Отначало я било страх да напусне мястото, където той я оставил да спи под дървото, все се надявала, че ще се върне да я потърси. Когато започнало да се мръква, излязла на шосето и се потътрила към гарата. Лена мислено се била простила със своя възлюблен герой, тъй че не повярвала на очите си, когато го видяла на перона.

— Проследих ги — възбудено прошепнал той, бършейки сълзите, бликнали от ясните очи на момичето.

— Кого проследи? — не разбрала Лена.

— Ами онези, дето те...

— Господи — изхлипала тя, — а аз се уплаших, че са те убили. Слава богу, че не си се опитал да се биеш с тях. Да вървим по-бързо в милицията.

— В милицията ли? Защо?

— Ами нали си ги проследил! Да вървим, ще разкажем всичко, нека ги арестуват и да ги вкарат в затвора. Гадове!

— Ти наред ли си?! — възмутено прошепнал Лучников. — Късметът сам ни дойде в ръцете, а ти за милиция ми говориш.

Докато чакали мотрисата, Виталий разяснил на Лена грандиозния си замисъл. Той проследил двамата младежи, които изнасилили приятелката му, и решил да ги шантажира. Това било много по-хубаво и по-ефективно от ходенето в милицията. Ако действали умно, можело да измъкнат от двамата достатъчно, за да дадат подкуп на когото трябва и да се включат в кооперация за строеж на жилище. Тогава щели да могат да се оженят. А докато живеели в различни общежития, където няма квартири за семейни, щели да видят своето щастие колкото ушите си.

— Дори да имах пари за строеж на жилище, не бих могъл да се включа, защото живея в Москва по-малко от пет години — търпеливо

обяснявал Виталий на хлипащата Лена. — Трябва да се даде подкуп, толкова голям, че би стигнал за второ жилище.

Лена го слушала с половин ухо и си мислела, че Виталия, за когото тя толкова се уплашила, че забравила за собственото си нещастие, е стоял в храстите, наблюдавал е как двамата изверги бият и изнасилват момичето му и си е правел сметки каква изгода може да извлече от това. Мислела си как я е изоставил в гората, просната в безсъзнание, и се е повлякъл подире им към града, за да ги проследи къде живеят. Наистина, върнал се за нея, макар и по мръкнало, когато е толкова страшно, но все пак се върнал...

Отначало всичко вървяло по план. Първите суми идвали редовно, макар и малки, получавали ги през седмица.

— Най-важното е да не уплашиш клиента — с важен вид разсъждавал Виталик, броял парите и ги слагал в плик, преди да ги занесе в спестовната каса. — Ако им бях поискал наведнъж пет хиляди, те щяха да припаднат и да хукнат да се оплакват на родителите си. Щяха да им наприказват купища глупости и ние с тебе щяхме да излезем виновни. Кой ще ни чуе нас! Ние сме пришълци в Москва, на такива никой не вярва. Разбра ли? А така през седмица ми носят по малко и не разбират в какво тресавище са нагазили. Ту ще дадат от джобните си пари — татковците им са богати, добре им пълнят гушите, ту ще вземат назаем от приятели, ту ще продадат нещо, ту ще изкрънкат нещо, уж за подарък на гаджето. От една страна, не им се лежи в затвора, а от друга — на пръв поглед аз не им искам много.

Успешното начало на съмнителното начинание им вдъхнало надежда и след два месеца, в началото на октомври седемдесета година, Лена и Виталий се оженили, макар да останали в своите общежития.

В края на ноември, един ден, когато Виталик трябвало да получи поредната сума, Лена не дочакала мъжа си. Рано сутринта при нея дошли от милицията и ѝ съобщили, че Виталий е бил убит от някаква пияна проститутка в собственото ѝ легло. На другия ден дошъл един следовател и я попитал как така се е случило, че Виталий се е озовал при алкохоличката Ерьомина, познавал ли я е от по-рано и изобщо къде е трябвало да ходи мъжът ѝ през този ден. Разбира се, Лена не му казала нищо за насилниците, а за Тамара наистина чувала за пръв път.

Когато следствието приключило, Лена Лучникова била бременна вече в осмия месец. Родителите на Виталик, които дошли за съдебния процес, я взели със себе си в Брянска област. Лена не била във възторг от това, но не посмяла да възрази. Смятала, че е виновна за смъртта на мъжа си. Ако не го била послушала и била се оплакала в милицията, той нямало да иска пари от насилниците, следователно нямало да отиде онзи ден за поредната им вноска, нямало да се запознае с тази страшна жена, нямало да се озове в дома ѝ и нямало да бъде убит. Подобно разсъждение се виждало на Лена стройно и логично, ето защо тя се съгласила да замине с родителите на Лучников — смятала, че е длъжна след гибелта на сина им да облекчи тяхната самотна старост, да им помага в домакинството и да ги радва с присъствието на внука или внучката им (каквото там излезе).

Когато Ниночка навършила дванайсет години, Елена Петровна се омъжила повторно — за директора на местното училище. Бракът бил много щастлив, но продължил кратко време. Живели заедно само шест години, а после пиян шофьор на камаз съборил оградата и нахлул с камиона в дворното им място точно пред къщи. Не успели да спасят съпруга ѝ...

— Знаете ли, моят живот напомня верига от случайности, в които постоянно съзирам собствената си вина — тъжно се усмихна Лучникова, докато му доливаше чай и му досипваше сладко в чинийката. — И за това, че вторият ми съпруг загина, пак аз съм виновна. Тогава той поправяше стълбището пред входа, цял месец му бях повтаряла, че долното стъпало е прогнило и трябва да се смени, а онази сутрин едва ли не насила го накарах да започне ремонта. Той разглобяваше долното стъпало, а аз стоях на горното и гледах. За какво ли ми беше потрябвало това стъпало. Човек се чуди понякога заради какви дреболии хората си осакатяват живота.

— Елена Петровна, а вие наистина ли не знаехте къде мъжът ви се е запознал с Тамара Ерьомина?

— Наистина. За пръв път чух името ѝ от следователя.

— Ами Градов и Никифорчук?

— Какво „Градов и Никифорчук“?

— Случайно да знаете тези имена? Може би са били приятели на мъжа ви?

— Какви ти приятели! — уморено въздъхна Елена Петровна Лучникова. — По-скоро бяха врагове. Точно от тях Виталий измъкваше парите. Ами вие как разбрахте за тях? Мисля, че не съм споменавала имената им.

— А защо между другото? Разкажете ми всичко толкова подробно, а имената не казахте. Молил ли ви е някой за това? Може би са ви заплашвали, Елена Петровна?

— Какво приказвате, на кого съм потрябвала аз, та да ме молят или заплашват? — махна с ръка Лучникова. — Просто ми беше трудно да реша веднага дали да им кажа имената. Вече близо половин година чакам някой да се сети, да почне да разравя миналото, публично да вади кирливите ризи. Защото нашите журналисти са луди за такива неща, дай им само да кепазят хората. Та ето, половин година се готвя за този разговор, а така и не бях решила окончателно да кажа ли за него или не. Страх ме е — макар и нищо и никакъв, все пак е политик, а на мен не ми е в характера да отмъщавам. Дори не знам защо ви казах за него. Сигурно защото не ме попитахте по начина, който си бях представяла.

— За кого по-точно говорите? Нали са били двама?

— Ами за Градов, за Сергей Александрович. Щом го видях преди половин година по телевизията, и зачаках някой да дойде да ме разпитва за черната му душица. От половин година той се готви за борбата за депутатско място, а аз — за нашия днешен разговор. Ето че дочакахме, всеки — своето.

Докато крачеше към местния милиционерски участък, Андрей си мислеше за нелепата връзка на Лена и Виталий Лучникови, връзка, в която не е имало нито нежност, нито страст, нито приятелство, а само потискаща самота на провинциалисти, дошли да покоряват Москва и трескаво вкопчващи се в хоругвите, символизиращи в онези времена жизнения успех: московско жителство, жилище, семейство. Какво удържа хората един до друг? Какво ги кара да бъдат заедно?

* * *

Арсен беше бесен. Тая хлапачка, тая малка мръсница го надхитри. Преструваше се на невинно агънце, болно до последната си

костица, до най-тънката веничка, а всъщност кротушката една докопала все пак Бондаренко. Разбира се, оня, дете е допуснал това, дете не е усетил липсата ѝ в поликлиниката, ще има да отговаря за това. Няма да се отърве. Но това е второстепенен въпрос — кого ще наказваме и кого ще помилваме, — може да го решим и по-късно. Сега най-важното е да спрем на тая плъхкия кислорода, хем така, че задълго да ѝ избием желанието да вдишва дълбоко.

Той отвори бележника си и се обади по телефона на две места. За обработката на Бондаренко му трябваха хора от Източното московско окръжие. Самият Арсен държеше в ръцете си всички нишки, водещи към Главното управление на вътрешните работи на града, „Петровка“ 38. Когато Арсен бе измислял и създавал своята организация или, както я наричаше той, кантора, намеренията му бяха да се разгърне много повече. Замисълът му беше прост и бе узрял в главата му, след като, чакайки за пореден път на опашка за сметана и извара в млекарницата, чу онази толкова позната, банална и затова станала вече незабележима фраза от устата на наглата, муцунеста продавачка:

— Вие сте много, а аз съм сама!

По онова време вече беше станало ясно, че престъпните групировки, действащи на територията на града, са огромен брой. Не им отстъпваха и криминалните структури, които действаха из околностите, но си разчистваха сметките именно в Москва. Естествено всички бяха крайно заинтересовани плачевните резултати от бойните им действия да не дадат на милицията и съда възможност да привлекат някого от тях под наказателна отговорност. Подкупи, шантажи и тем подобни атрибути от познатия арсенал, позволяващ да се оказва въздействие върху следователите, оперативните работници и криминалистите, бяха вкарани в действие, но Арсен още тогава предвиди какво ще стане по-късно. А именно, сметна той, всяка щогоде солидна престъпна групировка ще поиска да има в Московското главно управление „свой“ оперативен работник, а в следственото управление — „свой“ следовател. Ще започнат неорганизиранни, хаотични опити за вербуване на собствени защитници в правоохранителните органи, но количественото съотношение между хората, желаещи да получат известни услуги, и лицата, които могат да оказват съответните услуги, не ще позволи една мирна делба.

Простите пресмятания, които направи Арсен, показаха, че детективите и следователите няма да стигнат за всички.

Следователно между двете неравни по численост страни трябва да застане посредник. Още на другия ден, щом отиде на работа, Арсен се зае да въплъти в дела теорията си за масово обслужване на престъпния свят. Извади от големия шкаф първите двайсет папки с личните дела на служителите в Комитета за държавна сигурност. Дори беглото преглеждане на папките му позволи да отдели от първите двайсет души седем, които по всяка вероятност се чувстваха онеправдани. В служебните им досиета фигурираха безпричинни понижения в длъжност и явно изфабрикувани набързо заповеди за мъмрене. Арсен обръщаше внимание и на други дреболии: ненавременно поредно повишаване в чин, периодичност на минаване през атестационна комисия, бележки за използвана отпуската през късната есен или ранната пролет и на хиляди други признаци, по които той като кадровик можеше безпогрешно да определи дали на конкретния човек му „дават зелена светлина“, или го мачкат.

След два месеца и половина първата група „посредници“ беше готова за работа. Техни клиенти станаха крупни мафиоти, членове на организирани престъпни групи, с които по принцип се занимаваше Комитетът. Престъпниците, сключили договор с групата посредници, вече можеха да не се безпокоят, да търсят връзки с оперативни работници и техните началници. Всички тези, както и много други функции, бяха поети от хората, трепетно и внимателно подбрани от Арсен. Те прекрасно познаваха личния състав на съответните подразделения на Комитета, знаеха кой с какво може да бъде „купен“, как да развържат нечий език, за да получат нужната информация за хода на работата по едно или друго дело. Те посочваха свидетелите, които даваха „неправилни“ показания, и подсказваха как най-добре да бъдат притиснати такива свидетели, та показанията им по вълшебен начин да престанат да изобличават виновните. Посредниците — и това беше най-важното — внимателно следяха групите с противоположни интереси да не се втурнат да вербуват едни и същи хора, работещи в Комитета, защото сблъсъци от подобен характер не биха донесли нищо добро нито за самите посредници, нито за криминалните елементи, използващи техните услуги.

Работата се задвижи успешно и Арсен постепенно реализираше идеята си във все по-широки мащаби, като я разпростря и върху органите на вътрешните работи, в които по онова време задължително работеха под формата на кадровици или политработници негови приятели от КГБ. Той вече виждаше сияйните перспективи за създаване на огромна, разпростряла се из цялата страна система от посредници, играещи ролята на свързващо звено между престъпниците и всички правоохранителни органи, включително съда и прокуратурата. Не се съмняваше, че сметките му са верни: броят на сериозните престъпници нарастваше стремително, докато засега не се предвиждаше увеличаване на щата на оперативно-следствените апарати и в краен случай всичко щеше да се размине с незначителни кадрови „вливания“, каквито се правеха и преди, но които почти не оказваха влияние върху състоянието на борбата срещу престъпността. Търсенето винаги щеше да надвишава предлагането, естествено — ако беше стихийно търсене. А той, Арсен, със своята кантора бе призван да регулира търсенето и предлагането.

На теория всичко изглеждаше необикновено гладко, но на практика той бе принуден да се прости с ярката синева на мечтата си и съзнателно да се съгласи на по-убит, но по-сигурен цвят. Много скоро Арсен схвана, че не бива да създава единна организация: рискът да се провали, ако само едно звено се окаже слабо, бе голям. За подобряване на конспиративността най-добре беше да организира малки групички, свързани с отделните правоохранителни органи, а на горното ниво да остави само неколцина координатори. На Арсен му беше жал да се разделя с мечтата си за октопода, обхванал с пипалата си цялата система за разкриване и разследване на престъпленията от горе до долу, но здравомислието го принуди да си признае, че системата от независими малки агенции ще бъде по-устойчива към неочаквани неприятности и непредвидени катаклизми. Между едноличната власт и сигурността той избра втората. Все пак обичаше идеята си не заради нейната мащабност, а заради същината ѝ, заради нейния маркетингов подход, който бе особено модерен по онова време. И той предпочете идеята да живее — макар и скромно, макар и разединено, макар и в много ръце, но да живее. Арсен не беше честолюбив, не славата и парите бяха неговата цел, той не искаше власт. Цял живот му беше интересно само едно — да манипулира хората, да дърпа тайните

нишки към тях, които държеше в ръцете си и за които другите дори не подозираха, и с удоволствие да наблюдава как се променят съдби и кариери.

Кой военен не знае колко много власт е съсредоточена в ръцете на кадровиците? Та нали един кадровик, който преглежда личното ти досие, може да „не забележи“ някое гадно документче, а може и да раздуха от него цяла история и тогава ще видиш заповед за назначаването ти на нова длъжност, колкото и ушите си. Кадровикът може да „забрави“, че личното ти досие е било поискано от висшестояща организация, която е решила да те вземе на работа, по-интересна и с по-висока длъжност и заплата, или пък да „изгуби“ това искане, или просто да го постави пред очите си — и да го гледа замислено, понякога усмихнато, понякога намръщено, мислейки същевременно за някакви свои проблеми, но в никакъв случай да не го изпълни, тоест да не извади папката от огнеупорната каса, да не я запечата в плик и да не я изпрати по куриер до въпросната висшестояща организация. Човекът, който иска да си смени работата, се нервира, новото началство, което едва вчера толкова въодушевено го е канило и толкова пламенно е искало да го види в редовете на своите служители, постепенно охлажда, забравя за кандидата, а през това време, току-виж, му довели нов човек, хем с нищо не по-лош от предишния, а и личното му досие пристига само два часа след милостивата фраза: „Ами добре, ще проучим досието ви, характеристиките...“ Мигар не е ясно за кого от двамата ще подпишат заповед и кой ще си остане на старото място? И мигар знае някой какъв живот очаква онзи, който е останал? Канил се е да напуска, вече е трябвало да му вземат личното досие, а в последния момент не са го взели... Защо ли? Каква ли е била причината прехвърлянето му на нова длъжност да се провали? Направили са проверка и са изровили нещо, да, да, несъмнено. И така нататък, все в тоя дух. А може да стане и другояче, понякога кандидатът за повишение захапва искането лично и търчи при кадровика си, ниско му се покланя, носи бутилка или друго нещо, моли и прималя кадровика да благоволи да извади тази папчица с документи и да си намести задника в автомобилчето му.

Защото автомобилчето чака пред входа, тоест досието ще бъде доставено не по куриерската служба, която не се знае кога ще благоволи да се задейства, а тутакси, на минутата. И заповедта на

новото място ще се подпише без размотаване, и никакъв друг кандидат не ще успее да се намърда в играта... С много хитрости и възможности разполагат хората от отделите „Личен състав“ и Арсен бе използвал всички тези хитрости дълги години, с наслада бе наблюдавал спектакли, които се разиграваха по написани от него сценарии. През целия си живот не бе търсил и не бе искал по-голямо удоволствие. Именно затова и в новия си облик той не се устреми нито към слава, нито към големи пари. Кротко сподели всичко, което бе създал, с най-близките си помощници. Дълго размишлява преди подялбата коя част да вземе за себе си и избра Главното управление на вътрешните работи в Москва. Защо — той самият не би могъл да си отговори точно. Примамваше го самата дума „Петровка“, в нея имаше нещо от юношеската романтика. Като си помислиш само, всичко на всичко четири са адресите по цялата огромна страна, по-точно всичко на всичко четири са организациите, които всеки жител на многомилионния СССР знае не само по име, но и по адрес. Кремъл, Старият площад, „Лубянка“ и „Петровка“.

Четири заветни адреса, четири символа на властта, могъществото и всенародната мъдрост. Кремъл и Старият площад не са по неговата част, а на „Лубянка“ и без това работи всеки ден. Та така стана, че Арсен ръководеше престъпните връзки със служителите на „Петровка“, когато вече и СССР се бе разпаднал, и Старият площад бе някак позабравен, и Кремъл бе изгубил магическото си звучене, и „Лубянка“ бе окончателно опозорена — отначало намалиха пълномощията ѝ, после я заклеймиха, после я преобразуваха, а накрая изобщо я изтриха от лицето на земята, като скриха тленните ѝ останки под чужди имена. Докато очарованието на „Петровка“ се запази... Не, не бе направил погрешен ход Арсен, изборът му се оказа правилен...

След среднощната си среща със Сергей Александрович Арсен издаде нареждане за всеки случай да наблюдават Бондаренко. И макар, ако се съдеше по информацията, получена от Градов, нищо да не предвещаваше беда, вътрешно Арсен беше готов за лошото. Ето защо, когато му съобщиха, че Бондаренко се е прибрал рано сутринта с кола, карана от Андрей Чернишов, той веднага разбра, че Каменская го е измамила. В първите минути се опита да разбере къде е била тя през целия вчерашен ден и какво е успяла да научи. И чак след това внезапно се сети за Карташов.

Излизаше, че Карташов е отишъл в редакцията на списание „Космос“ не защото е намерил бележката, а защото там го е пратила тази хитра мадама. Какво следваше от това? Ами следваше, че не съществува никаква бележка, че всичко е било блъф, скалъпен с цел да бъдат провокирани хората, които искат да заличат следите от тази тъмна история.

Съобщението за контакта на Бондаренко с оперативния работник Чернишов Арсен получи едва вечерта на същия ден. При изграждането на системата за връзка вътре в организацията си Арсен навремето трябваше да реши една сложна задача: какво да предпочете — конспирацията или оперативността при получаването на информацията. След като размисли сериозно, той предпочете първото. Системата за връзка и предаване на информацията беше проста и стабилна, но изискваше добра памет и голяма точност. Наистина при това сведенията невинаги постъпваха навреме. Какво да се прави, реши той, човек трябва да се лиши от нещо, защото на този свят идеални неща не съществуват.

Арсен вече знаеше, че фокусът с телефона на Каменская по някаква неразбираема причина не бе успял. Впрочем като се имаше предвид новата информация за срещата на Бондаренко с Чернишов, това вече нямаше голямо значение. И все пак Арсен се позамисли. Първо се издъниха с търсенето на бележката в жилището на Карташов. Самият Карташов е дал съвсем резонно обяснение за присъствието си и нямаше никакви основания в това да бъде обвинен човекът от отдела на Гордеев. После, още на другия ден друг човек, също от „Петровка“, даде неверни резултати от проверката за пребиваването на Каменская в поликлиниката. Днес — абсолютно необяснимата история с телефона. Три несполуки на трима различни хора и на практика едновременно. Някой от тях е предател, няма никакво съмнение. Но кой?

Арсен незабавно се свърза с чичо Коля. Започна, както обикновено, отдалече, после плавно премина към главното:

— Нали не забравяш да се проверяваш за наблюдатели?

— Не.

— А контролираш ли твоите момчета?

— Накъде биете? — ядосано се намръщи чичо Коля. — За две години нито веднъж не съм се издънвал.

— И да не си, ще се издъниш — зловещо процеди Арсен. — Следят те вече от две денонощия. И твоя хлапак, дето не намери бележката у Карташов, и него следят.

— Саня?!

— Ти си знаеш кого си пратил. Как можа толкова да се отпуснеш, дядка белобради! Заради твоето безгрижие...

— Не ви разбирам — спокойно го прекъсна чичо Коля. — Ако сте знаели за това, защо веднага не ме предупредихте? А и да не сте знаели, какви претенции можете да имате към мен? Мисля, че си имахме уговорка за разделението на труда. Ние изпълняваме вашите указания, а вие осигурявате нашата безопасност. И престанете да ми съскате! След две присъди, излежани в колония, не можете да ме стреснете с това.

Дълбоко в душата си Арсен беше принуден да признае, че събеседникът му има известно право. Наистина чичо Коля не отговаряше за безопасността, това беше негова грижа, на Арсен. Но нали безгрижието трябва да си има някакви граници! В края на краищата не може да вършиш поръчкови престъпления и да разчиташ единствено на добрия чичка, който ще върви по петите ти и ще заличава мръсните ти следи.

— Не е твоя работа да разсъждаваш какво знам и какво трябва да правя — сухо отвърна Арсен. — А ти не струваш пукната пара, щом не си забелязал, че твоя хлапак са го провербували.

— Как можа да ви хрумне това? — неподправено се смая чичо Коля.

— Ами хрумна ми, драги, защото прекалено лесно си е тръгнал от Карташов. Вмъкнал се е в чуждо жилище, надрънкарал е на стопанина сума ти врели-некипели и благополучно си е излязъл, без да свърши онова, за което сме го изпратили. А на другия ден става ясно, че стопанинът, не щеш ли, започва да се интересува от съдържанието на бележката. Това не те ли кара да се замислиш?

— Всъщност вие какво намекувате? — Чичо Коля едва се сдържа да не повиши тон.

— Намеквам, че твоят хлапак си е развързал езика. И ти или знаеш това и го прикриваш, тоест мамиш и мене, и скъпия си приятел Сергей Александрович, или си пълен идиот и си позволил на някакъв

си сополанко да те измами. И в единия, и в другия случай трябва да бъдеш наказан.

— Интересно разсъждавате обаче. А какво ще кажете за вашия човек, който ви е съобщил, че Карташов е в командировка? И него ли ще накажете? Или искате само аз да опера пешкира?

— Моят човек не е твоя грижа. Ти трябва да отговаряш за себе си и за своите хора. От днес преставаме да се срещаме с тебе. Връзка само по телефона и само с двоен контрол. Утре сутринта ще се постарая да проверя дали телефонът ти не се подслушва, но за всеки случай засега не го използвай.

— Ама вие защо ме плашите, Арсен? От къде на къде телефонът ми ще се подслушва?

— Защото много се опасявам, че твоят хлапак е повлякъл „опашка“ от жилището на Карташов право до твоето. А ти дори не смяташ за необходимо да се проверяваш за наблюдатели, сякаш че си ангел безгрешен. Добре, ще сметнем, че съм ти натрирл достатъчно сол на главата, сега да поговорим по същество.

Чичо Коля слушаше внимателно, не искаше да му повтарят и не задаваше излишни въпроси. От една страна, това харесваше на Арсен, който не можеше да понася да дава обяснения и да отговаря на въпроси. Но, от друга страна, малко го притесняваше сговорчивостта на чичо Коля, който беше готов да прави всичко, без много да се старее да вниква в смисъла на нарежданията. Когато не разбираш смисъла, смяташе Арсен, тогава в случай на внезапни усложнения не можеш да вземеш правилно решение. Е, вярно, когато разбираш смисъла, тогава пък знаеш твърде много и можеш да станеш опасен...

* * *

Когато телефонът иззвъня, Льоша Чистяков вдигна слушалката, без дори да погледне потрепералата Настя. Вече беше изгубил надежда един ден да види как тя лично говори по телефона.

— Предполагам, че както обикновено, Анастасия Павловна не е вкъщи — чу Льоша познатия глас, с който бе разговарял предната нощ. — Тогава бъдете така любезен да й предадете, че пак съм се обаждал и

съм помолил тя да се обърне към творчеството на Джек Лондон, особено към разказите в пети том.

— И какво точно трябва да й предам? Да препрочете пети том ли?

— Предайте й, че всяка нейна крачка ще бъде съпътствана от неприятности.

— Какви неприятности?

— Джек Лондон е написал всичко, нека го прочете.

След като чу късите бибикивания, Льоша автоматично погледна часовника си. Не, не бе успял да удържи връзката повече от три минути, както го бе помолила Настя. Неотдавна включеният определител на номера не даде никаква информация, защото пак се бяха обадили от автомат.

— Извинявай. — Той виновно се усмихна на Настя. — Пак не успях, но се постарах. Той каза да ти предам да препрочетеш петия том на Джек Лондон. Всяка твоя крачка отсега нататък ще бъде съпътствана от неприятности.

Настя седеше неподвижно до кухненската маса и стискаше сребърната чаена лъжичка, която се бе запътила да сложи на мястото ѝ и я бе забравила, когато бе разбрала кой се обажда. Имаше чувството, че краката и ръцете не я слушат и че изобщо не ги усеща. Трябва да намери у себе си сили да стане, да стигне до входната врата, после до стълбището, после до апартамента на Маргарита Йосифовна, трябва веднага да се обади и да попита... Господи, колко дълъг път, колко е трудно да го извърви, няма да ѝ стигнат силите, ще падне още на прага и никога вече няма да стане. Абе по дяволите този телефон, да слушат, щом искат! Дори обратното, поправи се веднага тя, ще бъде глупаво да не се обади от своя телефон. Този човек току-що ѝ предаде информация и ще бъде съвършено естествено тя да я провери незабавно. А ако не дочакат такова обаждане за проверка, те със сигурност ще се досетят, че тя честичко използва съседския телефон.

Настя бързо набра номера на Чернишов. После тъпо погледна застаналия до печката Льоша, който вече за четвърти път ѝ задаваше един и същи въпрос:

— Да ти донеса ли петия том на Джек Лондон?

— А? Какво? Не, благодаря, не е нужно.

— Не ти ли е интересно?

— Страх ме е.

— Защо?

— Защото сигурно става дума за разказа „Любимците на Мидас“. И това означава, че всеки свидетел, с когото ще си имам работа, ще трябва да загине.

— Ама сериозно ли ще трябва? — недоверчиво попита Льоша, седна на кухненската табуретка и внимателно заизмъква сребърната лъжичка от здраво стиснатите пръсти на Настя.

— Скоро ще разбере.

— Да не грешиш? Може в този том да има и други подходящи разкази?

Настя отчаяно поклати глава.

— Не, добре си спомням. Като малка препрочетох този том десетина пъти, ако не и повече.

— Ами ако става дума за друго издание? И там в пети том има съвсем други произведения?

— Льошенка, мили, не ме успокоявай. Става дума именно за това издание, защото именно това издание е сложено на най-видно място в библиотеката ми. И онзи, който е влизал у дома, го е видял. Ето сега ще се обади Андрей и ще разберем кой от нас е прав.

В очакване на обаждането на Чернишов те мълчаливо седяха в кухнята. Льоша редеше пасианс, а Настя белеше картофи. Толкова беше потънала в мислите си, че дори не забеляза как е препълнила с обелени картофи огромната тенджерка. Сепна се и смутено се обърна към Льоша:

— Виж какво направих. Какво да ги правя сега?

— Ще ги сварим — хладнокръвно отговори докторът на науките Чистяков, тайно зарадван, че Настя поне за малко е избягала от мрачните си мисли.

— Но ние не можем да изядем толкова.

— Няма и да ги изядем. Сега ще вечеряме, останалото ще пържим по малко после, може с яйца, може с варено от консерва.

— Ами да... — Настя се усмихна смутено. — Не се сетих. Никога не готвя предварително.

— Абе ти изобщо никога не готвиш, така че не се оправдавай. Дай малката тенджерка.

— За какво ти е?

— За да не чакаме да се свари целият този котел. В малката тенджерка ще си сварим отделно картофи за вечеря, а останалото да си стои на котлона. Схвана ли най-сетне?

— Колко е просто. Какво ми става, Льошик? Сякаш мозъкът ми се е разместил. Не мога да схващам най-прости неща.

— Уморена си, Настюша.

— Да, уморена съм. Ама защо още не се обажда?

— Ще се обади, не се притеснявай.

Когато Андрей се обади, тя вече беше на ръба на истерията.

— Е, какво? — едва си пое дъх Настя.

— Нищо. Осем трупа, но никой не е наш. Пет палежа, но нямат отношение към нашето дело.

— Андрюша, много съм уплашена. Какво да правя? Имаш ли някаква идея?

— Засега не, утре ще имам. Ще мина да те взема в осем часа.

— Добре.

ГЛАВА 11.

Константин Михайлович Олшански беше слаб човек. И си го знаеше. За много хора мълчанието не е проблем, те може да са недоволни от нещо, да са обидени на някого, да са затаили яда си, може да не разбират нещо и спокойно да си живеят така месеци и дори години, без да правят опити да си изясняват отношенията и да не оставят нещата недоизказани. Виж, Константин Михайлович изобщо не можеше да понася това. Психолозите биха казали, че има слаба устойчивост към конфликтни ситуации.

Отдавна беше забелязал, че нещо става с Володя Ларцев. Отначало пропъждаше неприятните мисли, оправдаваше явните недоглеждания в работата на своя приятел с преживяната неотдавна трагедия и искрено се надяваше никой освен него да не забелязва тези грешки. Но след разговора с Каменская, когато тя изрази мнението си гласно и без притеснение, когато нарече нещата с истинските им имена, Олшански се почувства съвсем зле, макар Анастасия да изрази намерението си да „кротува“. Константин Михайлович ѝ беше благодарен за това. Но от ден на ден му ставаше все по-трудно да мълчи и да се преструва, че нищо не се е случило.

Последната капка, препълнила чашата на търпението му, бе обаждането на полковник Гордеев, който помоли следователя да не иска от прокурора удължаване на срока на предварителното следствие, а напротив, въпреки наличието на перспективни версии и ясно очертаваща се фигура на основен заподозрян, да спре производството по делото за убийството на Виктория Ерьомина. Олшански познаваше Гордеев от много години и разбираше, че зад молбата на Виктор Алексеевич се крият много сериозни аргументи, които не бива да се обсъждат по телефона. В друга ситуация той може би щеше да поиска обяснения и солидни аргументи... Но не и сега. Защото се страхуваше, че този разговор ще се „задълбочи“ и непременно ще засегне първите дни от работата по делото, с други думи — небрежността на Володка. Не, Константин Михайлович нямаше морална готовност за това —

нали за полковника и неговите подчинени не беше тайна приятелството им с Ларцев! Значи щеше да се наложи или да се преструва, че нищо не е забелязал и така да признае професионалната си несъстоятелност, или някак да обясни защо толерира недобросъвестната работа на майор Ларцев. Ето защо Олшански само въздъхна и сдържано отговори на Гордеев:

— Ще ви повярвам, вие никога не сте ме подвеждали. Ще напиша постановлението още първия ден след новогодишните празници, точно на трети януари ще изтекат двата месеца. Доволен ли сте?

— Благодаря, Константин Михайлович, ще направя всичко по силите си, за да не ви подведа.

След като затвори телефона, следователят ядно захвърли очилата си на бюрото и закри с длани очите си. Интересно, дали Каменская е споделила наблюденията си с началството? Би било добре да не е. Ами ако го е направила? Тогава Гордеев, старият хитър лисугер, го е метнал, дето се вика. Полковникът разбира, че заради Ларцев следователят едва ли ще рита срещу ръжена и ще рискува да задава въпроси, тъй че във връзка с делото на Ерьомина сега може да иска всичко, без да се страхува от отказ. Какво ли все пак е намислил Житената питка? Дали няма да излезе, че използвайки слабия характер на следователя, той му е отправил молба, която няма нищо общо с интересите на правосъдието? Твърде различни бяха двамата — полковник Гордеев и старшият юридически съветник Олшански. Гордеев твърдо вярваше в професионализма и честността на следователя. Константин Михайлович, напротив, не вярваше и не разчиташе на никого, защото никога не забравяше, че дори най-почтеният човек и грамотен специалист все пак е просто човек, а не мислеща машина, неподвластна на емоции и заболявания.

След кратко колебание Олшански вдигна телефонната слушалка, намери Ларцев и го покани с дъщеря му на гости, както той се изрази, „на предновогодишни вкуснотии“.

* * *

„Господи, та той съвсем е побелял, откак почина Наташа“ — мислеше си Олшански, като гледаше Володя Ларцев, който весело бърбеше с Нина и дъщерите му. Нина Олшанская доста се грижеше за Ларцев, откак той овдовя — стараше се при възможност да взема Надюшка през ваканциите, ако отиваше някъде на курорт с момичетата, редовно ги канеше на вечери и неделни обеда, помагаше им при купуването на разни дефицитни стоки. Понякога дори се шегуваше: „Имам си съпруг и половина и три дъщери.“

— Защо съпруг и половина, а не двама? — попита Константин Михайлович, когато чу за пръв път тези думи.

— Е, Володя не става за цял съпруг: аз се грижа за него, а той за мене — не — пошегува се жена му.

Сега, като гледаше жена си и приятеля си, които нищо не подозираха, той мъчително събираше сили за произнасянето на първата фраза веднага щом Нина излезе от кухнята. Най-сетне тя отиде да се обади по телефона и като си пое дъх, Константин Михайлович попита:

— Всичко с тебе наред ли е, Ларцев?

Само Господ знае колко се надяваше Олшански да види весело недоумение по лицето на приятеля си, да чуе познатото кратко хихикане и някой шеговит отговор. Но само по мигновеното присвиване на очите му и просветването на нещо ледено в тях той веднага разбра, че на надеждите му не е било писано да се сбъднат.

— Защо ми задаваш такъв въпрос, Костя? Повече от година вече нещата при мен не са наред, но това не е нещо ново за теб.

— Нямах предвид това.

— А какво? Какво имаше предвид?

— Работата ти се влоши. Извинявай, Володка, аз всичко разбирам, но не може така.

— Как „така“?

През дългия си живот на следовател Олшански бе провел толкова много разпити, че не му бе нужно да продължава този разговор. И без това всичко беше ясно. Ларцев не се оправдава, не се опитва да обясни нещо, той отговаря на въпросите с въпроси, явно избягва отговорите и се мъчи да разбере какво точно знае приятелят му Костя. Следователят горчиво въздъхна. Значи работата не е в обикновената небрежност, а в

нещо много по-сериозно. Явно някой здраво бе закачил Володя „на въдицата“.

— Слушай, ако не искаш нищо да ми кажеш — твоя работа. Разбира се, чувствам се засегнат, че криеш нещо от мен, но...

— Какво „но“? — хладно го парира Ларцев.

— Така всеки момент може да избухне скандал.

— Защо?

— Защото на твоите лъжи краката им са къси, стоят си във всеки написан от тебе протокол, във всеки документ. Ти какво, май изобщо не ме уважаваш, щом си мислиш, че няма да забележа това?

— Забелязал си значи — позасмя се Ларцев и посегна за цигара.

— Представи си, забелязах. Макар че дълго време се правех, че не забелязвам. Но така повече не може да продължава.

— Защо? — попита Ларцев и си взе пепелник от рафта.

„По дяволите — помисли си Константин Михайлович, — не аз го разпитвам, а той мене. И е спокоен като каменно изваяние, а аз буквално се изпотих от вълнение.“

— Защото вече не само аз го забелязвам.

— Кой друг?

— Каменская. Тя разпита повторно всички свидетели, с които си работил ти. Знаеш ли това? Похабил си за тази безобразна работа десет дена, а тя — още десет, за да свърши подир теб твоята работа. И почти всичко е било нахалост, защото след двацет дена свидетелските показания вече не са същите, както по горещите следи. Кой, ако не ти, най-добре знае това? Двацет от шейсетте дена, отпуснати за предварително следствие, отидоха на вятъра. Нищо ли няма да ми кажеш по този повод?

В кухнята се възцари мълчание. Олшански стоеше, извърнат към прозореца, и само слушаше как Володя рязко издухва дима от цигарата. Когато се обърна, изумено се втренчи в разцъфналия в усмивка Ларцев.

— Много ли ти е весело? — мрачно го попита Константин Михайлович.

— Аха — кимна Володя. — Благодаря ти, Костя. Благодаря ти, че ми каза. Жалко само, че не ми каза веднага. Защо си протакал толкова?

— Събирах кураж. И за какво толкова ми благодариш?

— Някой ден ще разбереш. Нинуля! — развика се Ларцев. — Стига си висяла на телефона, дай да ударим по чашка за мъжа ти. Добър човек е!

„Добрият човек“ Костя изпитваше едновременно разочарование и облекчение. Разбира се, беше добре, че Ларцев не се обиди, не захвана да отрича, да се заяжда, да грубиянства (макар Олшански да знаеше, че самият той няма равен в грубиянстването, тъй че нарушаването на конвенционалните норми на общуване не го плашеше). Лошото беше обаче, че без да каже „не“, той не каза нито „да“, нито „може би“. Предпочете да отвърне с шега и при това се развесели, без изобщо да се преструва. Това поне Олшански умееше да различи — дали една усмивка е изкуствена или искрена. Но какво, какво ставаше с Володя Ларцев?

* * *

Единайсетгодишната Надя Ларцева беше послушно и много самостоятелно момиче. За пръв път тя стана „домакиня“, когато майка ѝ лежа няколко месеца в болницата. Тогава осемгодишната Надюша, която преди това не беше се пускала от майчината ръка, за пръв път чу бащините си заповеди за правилата на личната безопасност. Сега, когато майка ѝ почина, тя бързо свикна да остава вкъщи сама и да решава проблемите си без странична помощ. Дълбоко в душата си тя смяташе, че е вече съвсем голяма, и ужасно се ядосваше на баща си, който не спираше да повтаря едно и също за чуждите чичковци и лелички, с които не бива да разговаря на улицата, камо ли да взема подаръци или да тръгва нанякъде с тях, колкото и примамливи неща да ѝ предлагат. „Та това е съвсем естествено — възмутено си мислеше Надя всеки път, когато слушаше баща си, — да не би да ме мисли за глупачка?“

Оставена сама по цели дни, Надя не беше много старателна ученичка, но пък беше прочела много „възрастни“ книги, предимно детективски романи — Ларцев навремето ги бе купувал с цели купчини за жена си, която лежеше болна вкъщи. От тези книги бе научила какви неприятности може да сполетят прекалено доверчивите деца, постоянно беше нащрек и не спираше да си преповтаря

правилата, втълпявани от баща ѝ: да не влиза във входа сама, непременно да изчака някой съсед, когото познава по физиономия; да не върви в края на тротоара; да не отговаря на опитите да я заприказват; ако нещо се е случило на улицата, например непознат човек да ѝ се е натрапвал, в никакъв случай да не се прибира къщи, а да влезе в най-близката до блока им бакалница и да чака, докато не види някой от съседите, и чак тогава да се прибере с него и така нататък. Правилата бяха много и Надя намираще почти всичките напълно разумни или поне ги приемаше като такива непосредствено след бащините обяснения, освен някои от тях. Например тя така и не разбра защо не бива да взема подаръци от чужди хора. Колкото и да се мъчи Ларцев да обясни на дъщеря си, че, от една страна, приеме ли подарък, ще се чувства задължена и вече няма да може да отговори твърдо „не“, ако човекът, който ѝ е направил подарък, я помоли за нещо, а от друга страна, лоши хора може да пъхнат нещо в този подарък, като например пари или пръстен с диамант, и тогава баща ѝ ще си има големи неприятности — всичко беше напразно.

— Не разбирам — честно му отговаряше дъщеря му. — Ще правя каквото ми казваш, но не го разбирам.

* * *

Днес, в навечерието на новогодишните празници, Надя се прибираше от дома на една съученичка и приятелка, с която се бяха разхождали, бяха ходили на кино, а после бяха пили чай с много вкусни курабийки, изпечени от бабата на приятелката ѝ. През декември се мръква рано и когато към пет и нещо момичето излезе навън, беше вече съвсем тъмно. Пред блока на приятелката ѝ стоеше тъмнозелената кола. Всъщност в тъмното не се виждаше какъв цвят е, но Надя я беше видяла още следобед, по светло, когато с Рита се връщаха от киното.

Тогава колата беше паркирана между киното и магазина за обувки и Надя я забеляза, защото до задното ѝ стъкло беше поставена разкошна огромна руса Барби, мечтата на всичките нейни познати момичета. Надя и Рита се спряха. Към къщи Надя трябваше да продължи направо, а ако се отбиеше у Рита, щяха да завият надясно.

— Е, аз ще се прибирам — нерешително каза Надя, като загръщаше зиморничаво виолетовото си пухено яке и оправяше шала на главата си. Всъщност не ѝ се прибираше в празния апартамент, но вежливо изчакваше дали приятелката ѝ няма да я покани на гости.

— Стига де — безгрижно отвърна Рита, високо непохватно момиче, което едвам си изкарваше тройките и не признаваше думата „трябва“. — Хайде у нас. Бабчето днес пече курабийки. Хайде, хайде, поне ще хапнеш като хората.

— Обещах на татко веднага след киното да се прибера. Ще ми се сърди — вяло се съпротивляваше Надя на самата себе си.

Вкусната, истински вкусната домашна храна сега беше рядкост у тях: баща ѝ не умееше да готви, а и тя също. А курабийките на Ритината баба се славеха в целия клас. Бяха наистина произведения на изкуството.

— Хайде стига де! — повтори Рита любимата си фраза. — Ще му се обадиш по телефона и ще му кажеш, че си у нас. Бабчето ще потвърди, ако се наложи. Часът е още три. Хайде да вървим, тръгвай. — И прекалено високата за възрастта си Рита покровителствено прегърна приятелката си през раменете.

Момичетата завиха зад ъгъла и в този момент Надя улови с периферното си зрение русата Барби. Колата бавно мина покрай тях и също зави надясно, после спря, преди да стигне кръстовището, зад което имаше първо един пететажен блок, а след него — шестнайсететажният, в който живееше Рита. За миг сърцето на Надя се сви от някакво лошо предчувствие, но нали в края на краищата не беше сама, с приятелка беше и ѝ отиваше на гости, където ги чакаше баба ѝ. А когато Надя си тръгне за вкъщи, колата вече няма да е тук. Кой знае защо, момичето беше напълно сигурно в това...

Но колата не си беше тръгнала. Купето ѝ беше осветено и предизвикателно нагиздената кукла Барби с яркоалената рокля, обсипана с брокат, се виждаше много добре. Надя се уплаши, но веднага се постара да се овладее. От къде на къде реши, че колата чака именно нея? Щом си стои — да си стои.

Момичето решително тръгна към кръстовището и продължи към магазина за обувки. След като при магазина зави надясно, по посока на техния блок, тя се поуспокои. Тук беше по-светло, горяха лампи, разхождаха се хора. Но скоро тя видя как колата я подмина, мигна с

червените си мигачи и спря близо до техния вход. Паника обзе Надя. Тя забави крачка и се напрегна да си спомни какво трябваше да се прави в такива случаи. Ами разбира се, трябваше да потърси човек с куче. Татко ѝ беше обяснявал, че човек, който се разхожда с куче, положително живее наблизо и значи е малко вероятно да е приятел на онзи, който би я уплашил. Хората, които се натрапват на малките момиченца, обикновено гледат да го правят далече от мястото, където живеят самите те. Най-добре е да намери жена, която разхожда куче. А още по-добре е кучето да е голямо.

Надя се огледа наоколо. Имаше само блокове, никакви градинки, където можеше да срещне „кучкари“. Но тя знаеше, че със сигурност ще ги намери край блока. Там винаги има много, защото наблизо е големият озеленен двор. Лошото е само, че ще трябва да мине покрай тази кола.

Но може и да ѝ провърви да срещне някой подходящ човек още преди да се изравни с колата.

Да, провървя ѝ. Петнайсетина метра преди да стигне до колата тя видя симпатична жена с дънки, яке и спортна шапчица, а до нея на каишка — огромен страховит доберман. Надя събра повечко въздух в гърдите си и произнесе предварително подготвената фраза:

— Извинете, моля, не бихте ли могли да ме изпратите до входа? Живея в този блок, но ме е страх да влизам сама, във входа е тъмно, няма лампа, а момчетата вечно ни плашат.

Кой знае защо, не посмя да каже на жената за зелената кола с куклата — май да не ѝ се стори смешна. Тъмният вход е друго нещо, просто и разбираемо за всички. Виж, колата. Може би това са безсмислени страхове?

— Разбира се, малката, хайде, ще те изпратим. Нали? — обърна се жената към добермана.

Надя леко се подразни от обръщението „малката“, но въпреки това беше ужасно благодарна на непознатата жена за нейната отзивчивост. На минаване покрай колата тя направи усилие да не погледне куклата още веднъж — в купето пак беше светло. Барби беше толкова красива, че направи впечатление дори на жената.

— Я виж каква красавица! — възхитено възкликна тя и забави крачка покрай колата.

Но Надя с наведена глава, без да поглежда нататък, бързо мина напред.

Вървяха бавно, защото кучето постоянно се спираше и душеше всички дървета и храсти по пътя си, както и стените на сградата. Найсетне стигнаха до входа. Жената влезе първа и като придържаше вратата за Надя, каза с укор:

— Защо ме излъга, а? Входът ви е светъл и всички крушки са си на мястото. Не те ли е срам?

Надя мъчително търсеше с какво да се оправдае и вече бе зинала да смотоледи нещо, в смисъл че цял месец тук е било тъмно, че сигурно точно днес са сложили крушките. Вратата зад гърба ѝ меко изтропа. Тя искаше да се обърне, за да види кой е влязъл, но кой знае защо, не можа. Краката ѝ омекнаха, пред очите ѝ притъмня.

* * *

Арсен беше доволен. Момчето бе порботило добре, ненапразно го бяха обучавали и тренирали от малко, ненапразно бяха влагали в него пари, отначало за частни учители, после за треньори. И не защото беше слаб ученик, нищо подобно, още от първи клас беше отличник. Но какво значи „отличник“ при тази жалка система? Не дете, което наистина знае за „отличен“, а такова, което знае повече от другите в същата паралелка или в същия курс. А Арсен искаше момчето да получи истински, а не „сравнителни“ знания, истинска подготовка.

Арсен, който цял живот бе работил в учреждение, непосредствено свързано с разузнаването, добре разбираше, че завербуваният агент далеч не е като внедрения. Никога не биваше да се вярва на предатели. Разбира се, в почти всички случаи той трябваше да действа с обещания и закани, спекулирайки с материалните затруднения, алчността, страха и слабостите на хората. Но имаше и други хора, с чиято помощ Арсен решаваше задачите, поставени пред кантората му от различни престъпни групировки. Естествено срещаха се и единични клиенти, като Градов например, но това се случваше рядко: услугите на Арсен струваха прекалено скъпо, такива суми можеха да плащат само организации с високи доходи. Пък и Градов всъщност не беше чак толкова сам. Цялата каша се беше забъркала

именно когато под заплаха се бяха оказали източниците за финансиране на неговата партия.

Да, Арсен разполагаше и с други хора, засега не бяха много. Системата и тактиката на внедряването им в службите при Министерството на вътрешните работи още не бяха изпитани и шлифовани до блясък, но първите резултати вече бяха налице.

Вербуваха тези „други“ хора още от хлапета, преди да отидат в казармата, та годините на военната служба да не отидат напразно, „кандидатът“ да учи всичко възможно — в милиционерската работа военното обучение винаги е полезно. Вербуваха предимно момчета, които с влизането си в казармата оставяха в цивилния живот престарели бедни родители, бременни приятелки или млади съпруги с малки деца. Обещаваха им, че през тези две години ще подкрепят и наглеждат семействата им, ще им помагат материално. В замяна на това кандидатът трябваше да се отнася добросъвестно към службата, да усвоява с всички сили военните премъдрости, да печели значки и грамоти, да развива мускулатурата си, а след казармата да влезе във Висшата милиционерска школа, след което за всичко да слуша Арсен и неговите хора. При тази вербовка Арсен строго се придържаше към принципа на доброволността, защото с основание смяташе, че сигурни са само убедените съмишленици и съюзници. Ето защо, когато след завръщането си от казармата не всички, чиито семейства бяха живели доста добре с парите на кантората, влизаха във връзка с неговите хора — „вербовчиците“, той категорично забраняваше тези момчета да бъдат издирвани и да им се търси сметка. Щом не е дошъл сам, значи се е отказал. Щом се е отказал, значи не е убеден. Щом не е убеден, значи може да ги предаде, да ги „изпее“, да ги „измени“. А парите, похарчени през двете години — е, майната им на парите, не бяха толкова много за мащабите на работата на Арсен, не в тях е щастието, а и нали няма работа без дефекти! Виж, онези, които след завръщането си веднага потърсваха „вербовчика“, бяха стабилни като скала. Те влизаха в Милиционерската школа, някои вече бяха я завършили и сега работеха в московските органи на вътрешните работи. Грамотни, добре подготвени специалисти, с блестящи характеристики от казармата и школата, със солидни знания и железни мускули, те успешно се справяха както със служебната си работа, така и с работата за кантората.

Но сред тях имаше и избрани. Такива, които бяха вербувани не преди влизането им в казармата, а много по-рано. Забелязани и заобиколени с грижи още от юношеската им възраст, когато тъкмо започваха да се приобщават към алкохола и тъмните входове. Тях ги привличаха с романтиката. С романтиката на борбата срещу несправедливия строй, срещу жестоката и неграмотно организирана система, с романтиката на възторга пред собственото им превъзходство и пред възможностите да манипулират чужди съдби, като управляват хората, техните мисли и постъпки иззад кулисите. Тези избраници бяха винаги сираци от детски домове, осиновяваха ги, като при това плащаха, ако трябваше, огромни подкупи. Подготвяха ги внимателно, защото им предстоеше блестяща кариера.

Един от избраниците беше Олег Мешчеринов, който сега стажуваше на „Петровка“ 38, в отдела, ръководен от полковник Гордеев. И именно той предложи простия и ефективен план за отвличането на Надя Ларцева. Много пъти беше чувал как баща ѝ говори с нея по телефона и добре си представяше и характера на самото момиче, и същината на наставленията, които ѝ бе втъпил Володя. Най-важното условие за цялата операция беше да не се привлича ничие внимание, на никого и през ум да не му мине, че пред очите на всички в момента отвличат дете. Трябваше да успеят да наплашат Надя и да я тласнат в ръцете на човек, от когото тя ще очаква помощ. А да намерят такъв човек и да го поставят в нужния момент на нужното място беше въпрос на техника и режисура. Олег измисли и куклата Барби. Момичето може да не запомни лицето на човека, който ще го преследва, тоест може просто да не го забележи и да не се изплаши. Едва ли разбира от автомобили, тъй че няма да обърне внимание, че цял ден я преследва една и съща кола, па била тя и най-рядката и скъпа марка. Но Барби ще забележи непременно. И ако е достатъчно съобразителна, непременно ще се изплаши. Ако пък е глупава и не се съобразява със съветите на баща си, ще се заяпа в куклата и лесно ще влезе в контакт, ако се опитат да я заговорят. Барби беше сполучлива находка във всяко едно отношение. Арсен беше доволен. Много му се искаше да чуе какво ще запее сега тази хладнокръвна непробиваема Каменская.

* * *

На вратата се позвъни и Настя се стресна. Погледна Льоша, който се беше втренчил в телевизора.

— Ще отвориш ли?

— А трябва ли? — отвърна той с въпрос на въпроса ѝ и не помръдна от мястото си.

Настя сви рамене. Позвъни се втори път.

— Сигурно трябва. Знае ли човек...

Льоша излезе в антрето и притвори вратата след себе си.

Бравата щракна и Настя чу познатия глас на Володя Ларцев:

— Ася вкъщи ли е?

Тя облекчено въздъхна. Слава богу, не бяха те! Ларцев беше почти неузнаваем. Мургавото му лице беше посивяло, устните му бяха синкави като на хората със сърдечна недостатъчност, очите му бяха направо безумни. Той влезе от антрето в стаята, без да се съблича, тресна вратата току под носа на Чистяков и се облегна на нея, като едва си поемаше дъх. „Тичал ли е... какво става?“ — помисли си Настя.

— Те взеха Надя — издиша Ларцев.

— Как така я „взеха“? — с внезапно паднал глас попита тя.

— Ами така, взеха я. Прибирам се вкъщи — няма я. И веднага след това телефонът звъни: Момичето ви е при нас, жива и здрава е, но само засега.

— И какво искат?

— Спри се, Анастасия. Умолявам те, спри се, не закачай повече делото на Ерьомина. Ще ми върнат Надя само когато се спреш.

— Чакай, чакай малко. — Тя седна на дивана и стисна с ръце слепоочията си. — Започни отначало, нищо не разбирам.

— Не се преструвай, прекрасно разбираш всичко. Имала си достатъчно самообладание да не се уплашиш и да избягваш контактите с тях. И те са решили да действат чрез мен. Кълна ти се, Анастасия, кълна ти се във всичко свято на този свят — ако нещо се случи с Надя, ще те застрелям. Ще вървя по петите ти, докато...

— Така, тази част я разбрах — прекъсна го Настя. — И какво трябва да направя, за да ти върнат дъщерята?

— Трябва да кажеш на Костя Олшански, че по делото на Ерьомина не е възможно да се направи нищо друго. Костя ще ти повярва и ще приключи делото.

— Той и без това ще го приключи веднага след празниците. Порано не е възможно, законът не разрешава. Питам те от мене какво искаш?

— Искам да престанеш да работиш по убийството на Ерьомина и производството по делото да бъде спряно. В действителност, а не привидно — бавно произнесе Ларцев, без да откъсва от Настя немигащите си очи.

— Не те разбирам.

— Абе аз да не би да не познавам Житената питка?! — избухна Ларцев. — Такова дело! Мръсотията си му личеше, откъдето и да го погледнеш! Аз хвърлих десет дена, за да го „посреша“, да го попригладя, да му поприкрива мръсотията някак и пак не съм успял, щом ти после я съзря. Житената питка не изоставя такива дела, той ще ги гризе, докато е жив. И с тези фокуси с фалшивото приключване не можеш да ме заблудиш.

— Откъде знаеш, че приключването ще е „фалшиво“?

— Сам се сетих. Щом си разбрала как работех през първите дни, сигурно си разбрала и защо съм го правил. А щом е така — ти няма да се откажеш. Житената питка — също. Прекалено добре ви познавам.

— А какво казва Костя?

— Казва, че си ми разбрала номерата и всеки момент ме чака скандал. Но, Ася, какво общо има тук Олшански? Постановлението за приключване на делото е една хартишка за следователя, а не за нас, оперативните работници. Следователят прибира делото в касата и го забравя, докато не му занесем в човчиците си информация, която позволява разследването да се продължи. Той спира да работи, а не ние. Затова искам да се спреш. Сега е единайсет и половина. В два през нощта те ще ми се обадят по телефона и аз трябва да им дам гаранции, че ще оставиш трупа на Ерьомина на мира. Ася, умолявам те, Надя трябва колкото може по-скоро да се върне вкъщи. Може и да не й сторят нищо лошо, но тя е уплашена, може да получи нервна криза. И без това толкова се изтормози, когато Наташа... — Ларцев се запъна, помълча малко. — Изобщо имай предвид, Анастасия, ако с

Надя се случи нещо, виновната ще бъдеш само ти. И аз няма да ти го простя. Никога.

— Ами ти, Володя? Ти за нищо ли не си виновен? Нямах ли за какво да упрекнеш себе си?

— За какво трябва да се упреквам? За това, че осигурявам безопасността на дъщеря си ли? Те ме докопаха почти веднага след смъртта на Наташа. Разговарях с тъста — той е категорично против да се местят в Москва. В Самара имат деца и внуци, че и къде ли бихме живели заедно? Нямам пари да си купя голям апартамент, няма никакви шансове те да заменят жилището си с московско — държат две стаи в огромна комуналка. Баща ми е безпомощен болен старец, над седемдесет е, самият той се нуждае от грижи и не мога да разчитам на него за Надя. Повярвай ми, премислил съм безброй варианти. Дори исках да наема жена, нещо като бавачка, да наглежда момичето ми, но се оказа, че това не ми е по джоба. Исках да си сменя работата, но и с това не сполучих.

— Защо?

— Ами защото там, където знанията ми са необходими, се навърта мафията и аз пак ще трябва да избирам: или да стана престъпник, или денонощно да треперя за дъщеря си. Оставаше ми да отида на съвсем неквалифицирана и нископлатена работа, но аз не мога да си го позволя. Знаеш ли колко струват детските дрехи? Ами училището, където учи Надя? Впрочем откъде ще знаеш, ти си над всичко това, нямаш грижа за деца...

— Е, Володя, защо...

— Извинявай, Настя, без да искам го изтърсих. Трябва да ме разбереш, нямах изход.

— Можеше веднага да кажеш за това на Житената питка. Той непременно щеше да измисли нещо. Защо не му се довери?

— Ти не разбираш, Ася. Аз не съм единственият. Такива като мене има много, страшно много. Ти дори не можеш да си представиш колко широко са разпрострели мрежите си. Техен човек може да се окаже всеки, дори всеки от нас, ако щеш.

— И Житената питка ли?

— И Житената питка.

— Не вярвам. Това не може да бъде.

— Не го и твърдя. Само искам да разбереш: на практика те са способни да намерят подход към всекиго, защото са прекрасно информирани и знаят за всеки от нас повече от родната му майка. Да речем, че Житената питка е честен, но в старанието си да ми помогне той рано или късно ще се натъкне на техен човек, информацията веднага ще изтече и онези ще ме стиснат за гърлото. Ако можех да бъда сигурен, че в цялото Градско управление само аз съм такова изчадие, нито секунда не бих се колебал да се втурна за помощ при Гордеев. Или при тебе например. Но там е лошото, че сме много и не се познаваме помежду си.

— Излиза, че те изцяло ни управляват и ние сме абсолютно безпомощни пред тях?

— Така излиза.

— Известно ли ти е нещо за тях? Абе седни най-сетне, не подпирай вратата, този разговор не е за пет минути. И се съблечи между другото.

Ларцев бавно, сякаш неохотно се дръпна от вратата, свали якето си и небрежно го хвърли на пода. Настя разбра, че краката му не го слушат, затова движенията му са вяли и колебливи. Той погледна часовника си.

— Трябва да стигна навреме за метрото, докато не са го затворили. В два часа те ще се обадят.

— Няма страшно — позасмя се изкриво Настя, — ще се обадят тук. Те много добре знаят къде си отишъл, нали? Хем ще им бъде много по-приятно най-сетне да си поприказват с мене, за да се убедят, че не си ги измамил и че наистина си успял да ме стреснеш. Та кажи сега — какво знаеш за тях? — повтори въпроса си тя, когато Володя седна във фотьойла срещу нея.

— Много малко. Искали са услуги от мен само два пъти, във връзка с различни дела. Първия път беше преди повече от година. Спомняш ли си убийството на Озер Юсупов?

Настя кимна.

— Но то е вече разкрито. Или не е?

— Разкрито е — потвърди Ларцев. — Но в него имаше един тънък момент... С една дума от делото трябваше да изчезнат показанията на един от очевидците. Това изобщо не влияеше върху доказателствата за вината на обвиняемия, както и върху обективната

страна на състава на престъплението. От всяко положение това си беше убийство по особено жесток начин, с тези показания или без тях. Но мотивът за убийството се променяше коренно. Сигурно си спомняш, че в съда то отиде като извършено от хулигански подбуди. А този очевидец беше чул как убиецът е разговарял с Юсупов и от този разговор е ставало ясно, че Юсупов е бил свързан с една от банките за пране на пари, получени от незаконен износ на оръжие и стратегически суровини от Ижевск. Юсупов се направил на хитър, прибрал в своя джоб голяма сума и директорът на неговата банка бил наказан за назидание на потомците. Именно тези показания трябваше да изчезнат, сякаш не ги е имало.

— И ти как го направи? Открадна протокола от делото, така ли?

— Е, защо толкова грубо! Протоколът може да се открадне от делото, не е сложна работа, но какво би направила ти например с паметта на човека, който е водил разпита? А в случая в делото се появи друг протокол, според който очевидецът си признава, че в момента на първия разпит е бил дрогиран, а в самия момент на престъплението всъщност нищо не е виждал и чувал, защото точно преди това се бил „боднал“ и чакал да го „хване“. И толкоз.

— Първокласна работа! — възхити се Настя. — И колко ти платиха за това?

— Николко. Държат ме чрез Надя, а не с пари. Страхът, Настя, е много по-силен стимулатор от алчността. Просто ти се чудя как си успяла да се удържиш досега, без да се уплашиш.

— Да съм казвала, че не съм уплашена? Дори бравата на вратата си смених, да не говорим, че заселих тука Чистяков.

— Разправят, че не си вдигала телефона?

— Старая се.

— Безполезно е, Ася, нали виждаш? Да речем, не се страхуваш за втория си баща — той може сам да се погрижи за себе си. Майка ти е далече. Но е толкова лесно да те захаят. Но нали няма да изоставиш на произвола на съдбата едно единайсетгодишно момиченце, нали?

— Няма. Е, какво ще правим сега, Ларцев? Имаме два часа на разположение, за да измислим как да отървем дъщеря ти. Хайде обясни ми как е станало.

— Вчера бяхме с нея на гости у Олшански. Костя дълго се чуди как да започне и най-сетне ми тръсна, че си ме подозирала и че си

свършила наново цялата работа по убийството на Ерьомина. Аз естествено се зарадвах. Казах си: щом някой е открил моите трикове, вече няма да могат да ме използват и ще ме оставят на мира. Същата вечер им го съобщих. А днес те отвлякоха Надя и ми казаха, че трябва да направя всичко възможно, за да ти въздействам. Щом и без това ме подозираш, значи мога да действам открито, защото ти винаги по някакъв начин успяваш да се измъкваш от скрития натиск.

— Какви са исканията им?

— Нито ти, нито Чернишов, нито Морозов да не закачате издателство „Космос“. Щом се убедят в твоята добросъвестност, ще върнат Надя вкъщи.

— Ами ако обещава, но ги измамя?

— Чакай, това не е всичко. Утре сутринта викаш лекар вкъщи и излизаш в болнични. Няколко дена си седиш у дома и никакви излишни контакти нито с Гордеев, нито с Чернишов, нито с Морозов. Ще контактуваш само по телефона.

— От това следва, че телефонът ми се подслушва, така ли?

— Да. По-нататък. Още утре сутринта се обаждаш на Гордеев и му казваш, че версията ти се е оказала абсолютно невярна, че нищо повече не можеш да измислиш и делото може да се закрие истински, а не привидно. Обаждаш се оттук, за да могат да се уверят лично. После се обаждаш на Олшански и му казваш същото. После на Чернишов и на Морозов. Припари ли някой до „Космос“, те ще го научат веднага и това ще се отрази на Надя. Тя е в ръцете им и при най-малката тревога... И не се опитвай да излезеш от къщи. Веднага ще разберат. Ясно ли ти е всичко?

— Не, не всичко. Първо, не разбирам как си успял снощи да им съобщиш за разговора си с Олшански. Имаш специален телефон за връзка ли? Или те ти се обаждат всеки ден?

— Нямам никакъв телефон. Имаме уговорен знак, с който им съобщавам, че трябва да вляза във връзка с тях.

— Какъв знак?

— Ася, не ме прави на идиот. Искам само едно: дъщеря ми да бъде в безопасност. За тази цел аз трябва да осигуря изпълнението на техните искания. Трябва да те спра. Ако ти кажа как се контактува с тях, ти пак ще започнеш някоя глупост. Аз трябва да мисля преди

всичко за Надя, а не за интересите на борбата срещу престъпността. А ти искаш да ме надхитриш.

— Значи няма да ми кажеш?

— Не.

— Добре. Още един въпрос: защо искат гаранции само по отношение на мен? Не се ли опасяват, че Чернишов и Морозов може сами да продължат работата?

— Не, не се опасяват. В това дело главната си ти — ако кажеш, че работата е приключена, значи е така. Другите си имат работа до гуша.

— Ами ако кажа нещо друго?

— Телефонът ти се подслушва, не забравяй. Една неправилна дума — и Надя...

— Добре, разбрах — ядосано го прекъсна Настя. — Не си ли мислил за някаква възможност да я скриеш? Да я изпратиш някъде... или не знам какво. Или да ѝ организираш охрана, например чрез Житената питка.

— Господи, как не разбираш такива прости неща! — отчаяно възкликна Ларцев. — Надя е заложница. Мене веднага ме предупредиха, че само да опитам да предприема нещо, просто ще ме премахнат, дъщеря ми ще остане сирак и ще отиде в сиропиталище. Може да съм глупак и мизерник, може да съм слаб човек и боклук, но искам дъщеря ми да порасне здрава и по възможност щастлива. Престъпление ли е това според тебе? Нямам ли право да искам и да се стремя към това? Ненормално ли е, порицава ли се от обществения морал?

— Успокой се, за бога — уморено въздъхна Настя. — Ще им кажа всичко, което трябва.

— И ще постъпиш както трябва?

— И ще постъпя. Но ти трябва да си даваш сметка, че Житената питка знае всичко. Той може да схване ситуацията. В такъв случай няма да ми повярва и ще направи каквото сметне за нужно.

— От къде знае? Ти ли си му казала?

— Не, той знае отдавна. Затова те отстрани от делото на Ерьомина. Чакай, не ме прекъсвай. Искан и друго да те попитам. — Настя замижа и притисна пръсти до бузите си. — Сетих се. Ти каза, че

в това дело аз съм главната, тъй че Чернишов и Морозов ще ме послушат безпрекословно. Нали така?

— Да.

— Това твое лично мнение ли е или някой ти го каза?

— И едното, и другото. Познавам те отдавна, познавам и Морозов, а с Андрей сме работили заедно неведнъж. Мога точно да определя как сте си разпределили ролите.

— А кой ти каза?

— Те ми казаха, кой друг.

— Явно добре са те подготвили за разговора с мен, дори предварително са те въоръжили с аргументи. Само че откъде са знаели, че аз съм главната в групата? От тебе ли, Ларцев?

— Не, честна дума, не от мене. И аз се чудих откъде ли знаят.

— Е, добре тогава. — Тя с усилие се надигна от дивана. — Ще ида да сваря кафе, че в главата ми е пълна каша.

Ларцев веднага скочи и отиде до вратата.

— Ще дойда с тебе.

— Защо? Аз не намесвам Чистяков в моите работи, можеш да не се безпокоиш.

— Ще дойда с тебе — упорито повтори Ларцев. — Или ти ще останеш тук.

— Абе ти наред ли си? — възмути се Настя. — Да не би да не ми вярваш?

— Не ти вярвам — твърдо заяви Ларцев, но не посмя да я погледне в очите.

— Интересна работа. Дотърчал си при мене посред нощ да ме молиш за помощ, а сега става ясно, че не ми се доверяваш.

— Ти все още не разбираш. — Той успяваше да говори с все по-голямо усилие. Настя имаше чувството, че всяка дума му причинява непоносима болка. — Не съм дошъл да те моля за помощ. Дойдох, за да те накарам да направиш това, което искат те, за да ми върнат детето. Разбра ли? Да те накарам, а не да те моля. За какво доверие ми говориш, след като в главата ти са само твоите задачи, които толкова обичаш да решаваш, а в моята е само моето безпомощно уплашено дете, единствената ми дъщеря, останала без майка! Ние не сме съюзници, Анастасия, ние сме противници, макар че, господ ми е свидетел, боли ме от това. Ако посмееш да направиш каквото и да

било, което може да навреди на Надя, ще намеря начин да те спра. Завинаги.

С тези думи Ларцев извади пистолет и показа на Настя готовия пълнител. Настя разбра, че той е на ръба на истерията, щом я заплашва с оръжие — нея, своята колежка, при това жена. „Не бива да го ядосвам — помисли си тя. — Каква съм идиотка, разговарям с него като с равен, като с колега, като с човек, способен да разсъждава разумно и логично. А той е просто побъркан, убит от мъка нещастен баща.“

— Ама какво приказваш, Володенка, помисли само — меко каза тя. — Ако ме убиеш, ще те затворят и тогава Надя със сигурност ще отиде в пансион. Добре ли ще бъде да расте не само без майка, но и с баща убиец?

Ларцев впи поглед в лицето ѝ и Настя се почувства неловко.

— Няма да ме затворят. Ще убия и тебе, и твоя Чистяков така, че никой никога няма да ме разобличи. Можеш да не се съмняваш, знам как да го направя.

Вратата внимателно се открехна, в стаята надникна Льоша.

— Не искате ли кафе.

Погледът му разсеяно се плъзна по фигурата на Ларцев и се закова върху стиснатия в отпуснатата му ръка пистолет.

— Какво е това? — недоумяващо, но далеч не уплашено попита той. Никога не беше виждал оръжие в жилището на Настя.

— Това, Льошенка, е пистолет „Макаров“, личното оръжие на майор Ларцев — с усилие криейки раздражението си от цялата нелепост на ситуацията, отвърна Настя, като се стараеше да говори колкото може по-спокойно.

Не искаше да плаши Льоша и същевременно се опитваше да даде на Ларцев шанс да подхване по-лек тон, да обърне всичко на шега и така да излезе от състоянието на полубезумно вцепенение на мислите, в което се намираше.

— И... защо е тук?

Настя погледна към Ларцев с надеждата сега той да каже нещо смешно и да облекчи ситуацията. „Хайде — мислено го молеше тя, — кажи на Льоша, че си ме учил как да държа правилно оръжието или че си ми описвал по-картинно подробностите от някакво задържане, усмихни се, махни пистолета, та ти самият се чувстваш отвратително,

гади ти се от тази ужасна ситуация, ето ти отворената врата, излез през нея с чест.“

Но Ларцев стоеше с каменна физиономия, загледан някъде към стената, над главата на Настя. Тя разбра, че е в шок. „Ах, по дяволите, та той може наистина да стреля! — отчаяно си помисли Настя. — А никак не ми се умира...“

— Ами просто майор Ларцев ни заплашва — спокойно каза тя. — Ако не го слушаме, ще ни застреля. Правилно ли изразих намеренията ви, майоре?

Ларцев бавно кимна. На Настя ѝ се стори, че някъде дълбоко в очите му нещо трепна. Дали само ѝ се стори?

— И какво трябва да направим, за да не ни застреля? — делово се осведоми Льоша, сякаш ставаше дума не за шантаж и смърт, а как трябва да хване крана на чешмата, за да не го счупи.

— Трябва да си стоим вкъщи и с никого да не се виждаме. Можем да се обаждаме по телефона, но трябва да говорим само на неутрални теми.

— Ха, какво по-сладко от затворническата килия, ако я делиш с любимата жена! — засмя се Льоша. — И колко време ще трае това внезапно споходило ни щастие?

— Четири-пет дена. Стигат ли пет дена, майоре? — обърна се тя към Ларцев. — Ще успеят ли твоите приятели за пет дена да заличат всички следи?

И отново в дълбините на зелените очи на Володя на Настя ѝ се привидя някакво движение, този път тя го улови по-определено и разбра, че е намерила верния тон, че още малко — и Ларцев ще се пробуди, ще дойде на себе си и ще възприеме ситуацията с трезви очи. Докато това не стане, той може да стреля всеки момент, реагирайки на най-незначително движение и дори на страничен звук, на внезапен телефонен звън. Най-важното беше да не изтърве намерения тон. Само дано Льошка не изтърси нещо!

— А за хляб може ли да ходим? — продължи да разпитва Чистяков, сякаш не го дебнеше смъртна опасност, а просто трябваше малко да промени дневния си режим.

— Не може, Льошенка. Не бива да се излиза от апартамента — търпеливо му обясни Настя, без да сваля очи от Ларцев.

— Ами боклукът може ли да се изнася? — Понякога професор Чистяков беше педантичен и досаден до немай-къде. А старият приятел на Настя — Льошка, този рижав, чорлав и разсеян чешит, нейният първи мъж и най-близък човек, понякога беше изненадващо прозорлив и досетлив.

— Боклукът може да се изнася — великодушно разреши Настя, като продължаваше да следи Володя. „Поддава се — зарадвано си мислеше тя, — поддава се.“

— Не, все пак аз не разбирам как ще живеем без хляб? — взе да се гневи Льоша. — Днес аз ходих до магазина, купих за Нова година какви ли не продукти, така че пет дена ще изкараме нормално, но не съм се запасил с хляб за толкова време. Между другото — и с мляко. Аз не мога без хляб и без мляко, нали знаеш, Настася? Помоли този твой майор, може пък да отстъпи малко?

„Прекали — бързо си помисли Настя. — До този момент Льоша действаше съвсем правилно. Ситуацията трябва да стигне до абсурд, тогава ще престане да изглежда сериозна. А виж, за отстъпките — това е вече изхвърляне. Дано Ларцев да не подскочи.“

Ларцев упорито се взираше в стената. Настя гледаше Ларцев, Льоша Чистяков гледаше Настя. И забеляза как устните ѝ неволно трепнаха, готови да се изкривят от недоволство.

— Добре де — миролюбиво произнесе Льоша, сякаш нищо особено не се е случило. — Няма да ви се бъркам в работите. Щом трябва, значи трябва, какво да го обсъждаме... Работата ви е специфична, и да се мъча, не мога да я разбера. Само ми обяснете какво общо има тук личното оръжие на майор Ларцев.

— Ами общото е — тихо отвърна Настя, — че майор Ларцев ме смята за безмозъчна и бездушна твар. Отвлекли са дъщеря му и връщането на момичето зависи от моето, тоест от нашето поведение. Та той си мисли, че аз мога да направя нещо, което би навредило на детето. Мисли си, че за мен чуждото дете е пълна нула, защото нямам свои деца и не съм способна да разбера бащинските му чувства. Смята, че не ме е грижа за едно единнайсетгодишно момиченце.

Льоша премести напрегнатия си поглед към Ларцев.

— Ама ти сериозно ли мислиш така?

Ларцев не помръдна. Той стоеше странишком към Льоша и Чистяков можеше да разбере какво става с него само по лицето на

Настя, на което като в огледало се отразяваха и най-незначителните мимики на техния среднощен гост. По затрепкалите крила на носа ѝ и по внезапно хлътналите страни и откроилите се скули той разбра, че е настъпил моментът на най-високото напрежение. Нужен беше един последен тласък, след който Ларцев щеше или да стреля, или да се опомни. Тласъкът трябваше да бъде лек, незабележим, но безупречно точен. И този тласък трябваше да дойде от него, от Чистяков. Сега той беше на арената. Него гледаше цялата зала и той трябваше да произнесе репликата, след която публиката или щеше да избухне в аплодисменти заради ефектно завършената реприза, или да го засипе с гнили домати заради скучния и безлично изпълнен номер.

— Ама че си бил глупак, майоре! — гневно каза Льоша, като вложи в думите си колкото можеше повече искреност.

Лицето на Настя веднага се смекчи и той разбра, че е улучил точно целта. Ларцев излезе от вцепенението, гърбът му се отпусна, главата клюмна. Той се прегърби и само за миг сякаш остаря с десет години.

— Обещай ми, че ще постъпиш както трябва. Обещавах ли?

— Ама разбира се. Разбира се, че обещавам — меко отговори Настя. — Не се тревожи. Да идем в кухнята, там е по-топло.

Във възцарилото се мълчание тримата пиеха кафе с бисквити и си мислеха за едно и също. Когато часовникът показа точно два, очите на Настя срещнаха очите на Ларцев. Двамата бавно станаха и отидоха в стаята, където се намираше телефонът. След една минута той оглушително извъня.

ГЛАВА 12.

Четирийсет и шест годишният Евгений Морозов смяташе себе си за неудачник. Повечето негови връстници бяха станали вече подполковници, че и полковници, а той още си стоеше капитан, не беше получил дори майорска звезда. Занимаваше се предимно с издирване на безследно изчезнали хора, както и на укриващи се от следствие и съд заподозрени и обвиняеми. Възприемаше работата си като скучна и безрадостна, отдавна се бе сбoguвал с надеждата да се издигне по служба и безлично и безинициативно си доизкарваше стажа за пенсия. През последните години започна да пие, по малко, но редовно.

Настя Каменская не му хареса веднага, още от първия ден на съвместната им работа. Първо, и най-важното, просто го вбесяваше мисълта, че трябва да работи рамо до рамо с тая хлапачка, която беше с над десет години по-млада от него, а вече имаше майорски чин. И то не просто да работи, а да ѝ се подчинява! По-жесток удар по самолюбието му от този — здраве му кажи! Второ, той не разбираше и не признаваше методите на работата ѝ. Някакви шантави идеи: архивни дела, книги на чужди езици, безкрайни разпити и повторни разпити, нотен ключ „сол“ и тем подобни глупости. Него, Морозов, навремето го бяха учили да работи по друг начин, не да седи с умна физиономия на дивана, а да разчита на краката си — да търси, да търси, да търси. Не току-така службата, на която бе посветил живота си, се казваше „издирвателна“. Именно издирвателна, а не нещо друго. А един от основните методи на неговата работа беше личното издирване. Нито знаеше нещо за аналитичните методи, нито искаше да знае.

Ядът, натрупан срещу мадамата от „Петровка“ 38, доведе капитан Морозов до плодотворната идея да разкрие убийството на Вика Ерьомина сам. Самостоятелно. Като самотен ловец. Напук на всички. В милиционерския участък, където работеше, неотдавна се отвори едно място, на което, ако го получише, би могъл бързо да стане

майор, а след още четири години — подполковник. Това беше добър шанс и би било глупаво да го изтърве. Трябваше му успех — ярък, шумен, та да натрие носовете на детективите от Градското управление. Тогава и началникът на участъка щеше да бъде доволен — и той не обичаше онзи елит. Но Морозов не възнамеряваше засега да посвещава началника в плановете си.

Когато постъпи заявлението за изчезването на Ерьомина, той, както обикновено, не си даде много зор. Млада, красива, пиеща, неомъжена — защо трябва да я издирват? Ще изтрее, ще се насити на поредното гадже и ще се прибере, къде ще ходи! Колко пъти в дългогодишната му практика бе ставало точно така. Но когато откриха Вика, удушена на „75-и километър“ по Савьоловската железопътна линия, Евгений видя делото с други очи. Още през първата седмица след откриването на трупа той най-добросъвестно огледа околността, разговаря с милиционерите, безброй пъти оглежда мотрисите, търсейки постоянни пътници, които може да са били впечатлени от ярката красавица. Морозов знаеше от опит, че хората, които не използват крайградските мотриси редовно, нямат навик да оглеждат съседите си по вагон. Докато постоянните пътници постоянно „шарят с очи“, търсейки земяци, познати, за да прекарат пътуването по-приятно в неангажиращи разговори.

Упоритата педантична работа му донесе известни резултати. Морозов успя да намери двама мъже, които бяха видели в мотрисата Ерьомина, придружена от две „борчета“. Двамата пътници обърнаха внимание на момичето, защото то и спътниците му били заели купето, в което обикновено пътували те. Тези пътници били от Дмитров, къщите им били една до друга, работели в Москва в едно и също предприятие и в една и съща смяна и вече дълги години пътували до столицата и обратно с една и съща мотриса, кой знае защо — непременно във втория вагон, второто купе вдясно по посока на движението. Дългогодишните навици понякога са по-силни от всякаква логика. Сигнало се дотам, че те специално идвали на гарата по-рано, за да заемат местата си. Но този път ги изпреварили и това било толкова необичайно, че без да го искат, събитието останало в паметта им.

По пътя те крадешком разглеждали странната компания и полугласно обсъждали какво ли общо може да има между такава

красиво, скъпо облечено момиче с надменна физиономия и някак нездрав, вгълбен в себе си поглед, с тези „борчета“, по чиито гладко избръснати лица нямало никакви признаци на интелект. „Борчетата“ неведнъж се опитали да я заговорят, но красавицата отговаряла едносрично или изобщо не отговаряла. От време на време момичето излизало с цигара на платформата и едното от момчетата задължително го придружавало. След час и половина, когато слизали в Дмитров, приятелите били стигнали до извода, че момичето пътува за някъде, а „борчетата“ са ѝ лична охрана. Макар да си оставал неразбираем фактът, че пътувала с влак. Щом имала пари за охрана, би трябвало да има и за кола.

И тъй, беше установено, че Вика Ерьомина, придружена от трима млади мъже, е пътувала с електрическия влак Москва — Дубна в неделя, 24 октомври. Влакът потеглил от гара Москва — Савьоловская в 13:51, а на перона на „75-и километър“ пристигнал в 15:34. Трупът на Вика е бил намерен седмица по-късно, датата на настъпването на смъртта е била определена като 31 октомври или 1 ноември. Трябваше да установи къде е била тя цяла седмица.

Точно в този момент съобщиха на Морозов, че е включен в оперативна група с ръководител Каменская. Той далеч не беше новак в изграждането на удобни за него отношения с хората. Отношенията с Настя не се превърнаха в изключение. Евгений се постара да направи всичко, за да унищожи у нея всяко желание да общува с него, и успя напълно. Настя не го товареше прекалено с поръчения и той можеше спокойно да се разпорежда с времето си, за да работи по убийството на Ерьомина. Стриктно изпълняваше възложените му задачи, само че твърде своеобразно докладваше на Настя резултатите. Не, не че изопачаваше получената информация, пази боже. Той просто не казваше всичко, а понякога скриваше всичко, като „даваше“ на разположение на Настя само сведенията, които не му бяха необходими за разработването на собствената му версия. Тя например така и не научи, че Морозов бе намерил очевидци на пътуването на Вика с мотрисата, че бе установил точното време на това пътуване и дори бе съставил твърде подробни словесни портрети на спътниците ѝ. Официално се смяташе, че проверката по маршрута не е дала резултати.

Докато Настя заедно с Андрей Чернишов разпитваше приятелите и познатите на Вика Еръомина, докато се ориентираше в сложните взаимоотношения между нея, Борис Карташов и съпрузите Колобови, докато проучваше кой е бил Василий Колобов и защо, докато вършеше маса други необходими неща — през цялото това време капитан Морозов изучаваше селищата около „75-и километър“, показваше снимката на Вика, описваше външността на „борчетата“ и се опитваше да намери мястото, където би могла да е живяла Еръомина през онази прословута седмица. И когато Настя успя да открие, че Вика по някакъв начин е попаднала на Савьоловската гара и това се е случило най-вероятно в неделя, на 24 октомври, от момента на пътуването беше минало толкова време, че беше безсмислено маршрутът да се разследва повторно. През това време Морозов вече беше намерил къщата, където според жители на едно от селищата момичето живяло заедно с младежите. Те видели момичето само веднъж — когато пристигнало. Местните жители не го видели повече. Затова пък Евгений се запозна с продавачката от селския магазин, която, доколкото може, си припомни какво и в какви количества са купували временните наематели на „чичо Пашината“ къща. От всичко това излизаше, че те са били най-малко трима, сред които една жена.

Морозов намери и чичо Паша, Павел Иванович Костюков, който бе дал къщата под наем за един месец. Самият той живееше в съседното село Яхрома, при дъщеря си, гледаше си внуците, а къщата давал с удоволствие под наем по всяко време на годината и за колкото време му я поискат. От разговора със собственика излизаше, че нито едно от „борчетата“, пътували с Вика във влака и живели после с нея в Озерки, не е било човекът, който е наел къщата. Онзи човек, разказа Павел Иванович, бил солиден мъж, на петдесетина години (може би малко по-млад, но определено „над четирийсет“), и будел доверие. Платил наема предварително и не се пазарил, макар че хитрият дядо поискал прекалено висок, та после, като се попазарят и той направи солидна отстъпка, наемателят да има чувството, че е наел къщата на сметка.

Морозов не знаеше как да се добере до загадъчния наемател. Костюков не настоявал да види документите на наемателите си, когато те плащали наема предварително. Разбира се, това беше нарушение, но в местната милиция добре познавали Павел Иванович и не се

формализирали за нерегистрираните му наематели, още повече че лете старецът строго спазвал закона. Виж, есенно време никак не му се ходело по калните пътища от Яхрома до „75-и километър“, за да регистрира наемателите според правилата. В замяна на това Костюков редовно записвал всичко в дебела тетрадка и именно от нея Морозов научи, че договорът за даване на къщата в Озерки под наем за 1 месец — от 24 октомври, неделя, до 23 ноември, вторник — е бил сключен вечерта в събота, 23 октомври.

По-нататък Евгений реши да се облегне на късмета и се втурна презглава да изследва шосето, свързващо Москва с Яхрома. Надяваше се човекът, наел къщата на Костюков, да е дошъл с кола. В този случай щеше да има надежда, макар и слаба. Ако пък бе дошъл в Яхрома с моторисата — край. През цялата седмица, докато Каменская беше в чужбина, той, проклинайки мокрия сняг, вятъра, жвакащата под краката му кал и упоритата си хрема, измина пеша цялото Дмитровско шосе, като спираше при всеки катаджийски пост с един-единствен въпрос: за водачи, задържани за нарушение или спрени за проверка в събота, 23 октомври.

Даваха му дебелите папки с протоколите от октомври и Евгений внимателно си записваше всички данни за водачите, спрени на съответния пост в този ден. Не търсеше конкретен човек, защото разбираше, че на волана може да е бил и самият „наемател“, и всеки друг. Нещо повече — Морозов беше абсолютно сигурен, че ако този човек е пристигнал в Яхрома с кола, с него непременно трябва да е било едно от онези „борчета“, които на следващия ден са се настанили в къщата в Озерки заедно с Ерьомина. Че как иначе? Жителите на селото бяха видели новите наематели, но нито един от свидетелите не си спомняше те да са питали къде се намира къщата на Костюков.

Това означаваше, че те вече са знаели пътя. Тоест предния ден, след като е платил наема и е взел ключовете, „наемателят“ е отишъл в Озерки, намерил е къщата и я е показал на спътника си, та после цялата странна компания да не се набива в очите на хората от селото с разпитване за пътя и посоката.

Морозов имаше и още един въпрос: как така в събота, 23 октомври, „наемателят“ е успял да намери къщата на Костюков очевидно без да зададе нито един въпрос на жителите на Озерки? Няколко души бяха видели и запомнили компанията, пристигнала в

неделя, а никой не бе забелязал двамата мъже (Или все пак единия? Не, не, двама са били) с кола, пристигнали в събота и потърсили къщата на чичо Паша. Това беше странно и Евгений не можа да намери обяснение как е станало. Но въпреки това беше убеден, че в колата, която търсеше, трябва да е имало поне двама души. Разбира се, ако изобщо е имало кола. Но Морозов пропъждаше мисълта, че те може да са използвали мотрисата, защото тази мисъл го лишаваше от всякакви перспективи за успех.

В един от катаджийските участъци го попитаха:

— Кого точно търсиш, капитане? Може да го познаваме.

— Абе аз ако знаех... — тежко въздъхна Морозов. — Така, проверявам за всеки случай, белким ми провърви.

— А името да знаеш случайно?

— Не.

— Ами марката на колата?

— И нея не знам. Може да са минали оттук, но никой да не ги е спрял.

— Да-а, младежо — поклати глава възрастният сержант, — не си за завиждане. Знаеш ли какво да направиш? Поразпитай около Икша. В края на октомври там стана някакъв инцидент, двама малолетни бяха избягали от колонията, та затова тамошните колеги цяла седмица проверяваха всички коли до една, докато не хванаха хлапациите. Твоят човек за къде е пътувал?

— За Яхрома.

— Е, значи не може да не е минал през Икша. Ако се е случило точно през онази седмица, задължително са го спрели и са регистрирали всичките му данни.

Морозов сякаш с крила полетя към Икша. Да, тук го очакваше късметът му. От колонията за непълнолетни престъпници, разположена в Икша, точно предната вечер, на 22 октомври, в петък, бяха избягали две момчета. Впрочем те можели да се нарекат момчета само условно: и двамата вече били навършили 18 години и само очаквали конвоя, за да заминат да си доизлежават присъдите в колонии за възрастни. Двамата бегълци били осъдени по едно и също дело — въоръжен грабеж и убийство, изкарали в колонията за малолетни малко по-малко от година и сега им предстояло да прекарат останалите 9 в много по-сурови условия. Бягството очевидно било организирано

от някой „отвън“. Момчетата били опасни, склонни към насилие, затова веднага след като бягството било открито, Икша била обградена с плътен пръстен, през който било невъзможно да се мине незабелязано. Било известно със сигурност, че бегълците се крият някъде в радиус от 10 километра и когато за пети или шести път те се опитали да се измъкнат от градчето, ги хванали без проблеми...

Още вечерта на същия ден пред Морозов лежеше невероятно дълъг списък на водачите и техните коли, минали през Икша по посока на Яхрома на 23 октомври. Трябваше да започне пресяването.

Костюков бе казал, че човекът, който искал да наеме къщата, дошъл при него следобед. Така от списъка веднага бяха изключени хората, минали по направлението Москва — Яхрома преди 12 часа по обяд и след 6 вечерта. После бяха зачеркнати камионите, минали транзит, после колите, в които бяха пътували семейства с деца (разбира се, при условие че сред тях е имало само един мъж), после дойде редът на колите, в които бе пътувал само водачът, който не подходеше за възрастта на „наемателя“ или пък беше жена.

Евгений работи върху списъка до късна нощ, докато в него най-сетне останаха 46 коли, в които бяха пътували общо 119 души. 85 от тях бяха московчани и именно с тях реши Морозов да се заеме най-напред. В деня, когато Каменская се върна от Италия, капитанът имаше реален заподозрян: някой си Николай Фистин, ръководител на младежкия спортен клуб „Варяг“. С него в колата бе пътувал Александър Дяков, от Москва. Като имаше предвид словесното описание на спътниците на Ерьомина от мотрисата и в селото като младежи с вид на мускулести спортисти, Морозов разбра, че тук май е „горещо“. Във всеки случай струваше си да опита. Ако следата се окаже лъжлива — какво пък, в списъка оставаха още 29 коли, ще продължим да работим, реши той. За 19 декември, понеделник, си беше уговорил важна среща с един човек, който можеше да му разкаже едно-друго за клуб „Варяг“ и за неговия ръководител. Ето защо, когато в неделя вечер Каменская, току-що пристигнала от Шереметиево, събра цялата група и се опита да впрегне Евгений в поредното откачено мероприятие, той направи всичко възможно да се измъкне от участие в него поне за понеделник. Впрочем тази хлапачка от „Петровка“ се оказа изненадващо отстъпчива, не го притискаше и не

го командваше. „Щом не можеш, значи не можеш — каза тя и сви рамене. — Ще се включиш във вторник.“

Във вторник увереността на капитан Морозов, че Фистин и Дяков са хората, които търси, вече доста бе укрепнала, макар все пак да оставаха известни съмнения. Реши да наблюдава клуба и много скоро откри, че не само той се интересува от Фистин и Дяков. С набитото си професионално око веднага разбра, че тук работят колеги. Излизаше, че тази Каменская с жълтото около устата все пак се е докопала до клуба, само че е тръгнала откъм друга посока. Ядът и разочарованието на капитана нямаха край. Но след като поразмисли известно време, той изведнъж схвана, че може да се гордее със себе си: самичък бе успял да получи същия резултат като Каменская, която имаше на разположение цяла група. Разбира се, при това Евгений доста си кривеше душата — нали бе крил информация, докато всички останали щедро бяха споделяли с него своята, тъй че той бе имал доста съществено преимущество. Но това не му попречи да се ободри и да изпита буквално хлапашки спортен хъс. Щом силите са равни, помисли си той, може още да се посъстезаваме. Макар и в един момент да се озовахме в една точка, ние стигнахме до тази точка по различни пътища, тоест пътищата ни ще се разделят и от тук нататък. Ха да видим кой ще измине маршрута си по-бързо!

Но Евгений Морозов не можа да се състезава дълго с Каменская. Дяков се изгуби някъде, а буквално на следващия ден рано сутринта Каменская му се обади и каза, че работата по убийството на Вика Ерьомина се прекратява и той, Евгений, може да смята, че е свободен. Всички възможни версии са проверени, нито една от тях не е довела до успех, веднага след празниците ще излезе съответното постановление на следователя.

— Благодаря ви за помощта, Женя. Весело прекарване на Новата година — сбогува се Каменская, но думите ѝ прозвучаха някак потиснато.

„Какво, хлапе, не си свикнала да губиш, а? — злорадо си помисли Морозов. — Разстроила си се? Охо, почакай, колко има да се разстроиш тепърва, когато аз намеря убийците. Ще се изядеш от яд, че си се отказала. Как можа, драга, да не обърнеш внимание на Фистин и Дяков? Хем вече ги следеше, значи си открила нещо срещу тях. Защо заряза делото наред пътя? Не си сигурна, а нямаш с какво да

подкрепиш подозренията си. Аз обаче имам. Защото знам неща, които ти не знаеш. Знам, че Фистин е наел къщата, където неговите помагачи, сред които е бил и Дяков, цяла седмица са държали Вика Ерьомина. Знам къде е тази къща. Познавам хазаина, който може да идентифицира Фистин, и магазинерката, която ще идентифицира трите «борчета». Имам също и двама души, които ще могат да идентифицират младежите, пътували с Вика в мотрисата. Ако се окажат момчета от клуб «Варяг», Фистин няма къде да мърда, връзката му с убийството на Ерьомина е безспорна.“

Евгений някак си не се замисляше за какво всъщност му е било на Николай Фистин, ръководителя на младежкия спортен клуб, да организира цялата тази история с Вика: да я извежда от града, да я държи цяла седмица заключена и под охрана, а после да я удуши. Мотивите и разните там субективно-психологически истории малко интересуваха капитана. Фистин беше два пъти осъждан и на капитан Морозов това му беше напълно достатъчно, за да е наясно. Има ли значение защо? Важното е да се установи кой го е направил, а пък отговорите на въпросите „защо“ и „заради какво“ да си ги търси съдът. Такъв си беше капитан Морозов и може би именно тази черта на характера му го отличаваше от Настя Каменская, която се мъчеше да разбере какво опасно е знаела или е направила за убиеца Ерьомина и защо е трябвало да я убият.

* * *

След сутрешното обаждане на Настя по телефона Виктор Алексеевич Гордеев реши да не ходи на работа.

— През нощта ме изтормози зъб — кратко съобщи той на заместника си Павел Жерехов. — Ще отида на зъболекар. Ако ме търси някой — ще дойда следобед.

След като изпрати жена си на работа, Гордеев започна да кръстосва апартамента в усилие да подреди мислите си. Телефонът на Настя се подслушва, това вече е установено. Но какво ѝ се е случило? Кой я е притиснал толкова здраво? И с какво? Трябва да намери възможност за какъв да е контакт с нея... Май беше споменала, че е

болна и ще вика лекар. Можем да опитаме, за опит пари не се дават. Житената питка се втурна към телефона.

— Регистратура — чу той равнодушен момински глас.

— Полковник Гордеев, началник на отдел в Градското управление на вътрешните работи — бодро се представи Виктор Алексеевич. — Бихте ли ми казали, моля, дали моята служителка майор Каменская е викала днес лекар вкъщи?

— Справки не даваме — все така равнодушно отвърна гласът.

— А кой дава справки?

Но в слушалката вече пищяха късите сигнали. „Ах, гадинка такава!“ — ядосано изпухтя Житената питка и занабира друг номер.

— Тук диспансерно отделение.

Този глас се стори на Виктор Алексеевич по-обнадеждаващ.

— Добър ден, безпокои ви полковник Гордеев от Градското управление на вътрешните работи — изгука вече с придобития опит Житената питка и направи пауза в очакване на отговора.

— Добър ден, Виктор Алексеевич — чу отговор полковникът и облекчено въздъхна: беше попаднал на човек, който го познаваше. Понататък работите ще тръгнат по-гладко.

За всеки случай употреби още няколко секунди и двайсетина думи, за да изрази радостта си, че в диспансерното отделение на поликлиниката го познават, и чак после премина към главното. Докато стигна до лекарката, която ходеше на домашни посещения, трябваше да проведе още шест телефонни разговора, но желаната цел най-сетне бе постигната.

— Имате късмет, че ме сварихте — каза му доктор Рачкова, — вече бях на вратата.

Тя мълчаливо, без да прекъсва Гордеев, изслуша неговите заплетени и мъгляви обяснения.

— Сега ще повторя. Искате да кажа на Каменская за вашето обаждане и да я попитам не иска ли да ви съобщи нещо. Независимо какво е реалното ѝ здравословно състояние, да ѝ напиша болничен лист за максимално допустимия срок. Нещо повече — трябва да проверя основанията за спешно хоспитализиране и да обсъдя този въпрос с болната. В случай на положителен отговор трябва да се обадя от жилището на Каменская в болницата. И последното. Искате,

доколкото е възможно, да се убедя дали тя действа под нечий контрол или не. Добре ли съм ви разбрала?

— Прекрасно — облекчено въздъхна Гордеев. — И много ви моля, Тамара Сергеевна, идете при нея веднага и после ми се обадете. Трябва да разбере колкото може по-скоро какво става с нея.

— Разбира се, ще трябва да ви се обадя не от нейния телефон? — позасмя се Рачкова.

— Разбира се — потвърди полковникът. — Предварително ви благодаря.

След като затвори телефона, Виктор Алексеевич легна на дивана, сложи пред очите си будилника и зачака.

* * *

Тамара Сергеевна Рачкова каза на шофьора адреса и започна да прелиства амбулаторния картон на А. П. Каменская, преценявайки каква диагноза ще ѝ бъде най-лесно да „постави“, без да губи твърде много време. Доста бе живяла на този свят и на своите шейсет и две години имаше зад гърба си четирийсетгодишен опит от работата си в медицинските учреждения, обслужващи „компетентните органи“. Ето защо молбата, която ѝ отправи полковник Гордеев, не я шокира много. В практиката си бе изпълнявала къде-къде по-странни молби. Веднъж дори ѝ се наложи да отстранява несъществуващ тумор на млад оперативен работник, който доброволно бе легнал под ножа, защото истинският болен трябваше спешно и тайно да бъде откаран на друго място, а заради конспирацията някой трябваше да бъде опериран...

Картонът на Каменская я разочарова. За осем години — само един болничен лист, и то издаден, след като екип на „Бърза помощ“ я е вдигнал буквално от улицата. Диагноза — съдова криза. Наистина бележките от ежегодните диспансерни прегледи въодушевяха лекарката. Оплаквания от болки в гърба след травма. Вегетативно-съдова дистония. Аритмия. Безсъние. Хроничен бронхит. Лоши кръвни анализи — вследствие прекарани „на крак“ остри вирусни инфекции (че как иначе, какво друго може да се очаква, след като тя не взема болнични?). Вече приближавайки блока на „Шчолковское шосе“, Тамара Сергеевна беше съставила наум бележката, която щеше да впише в

картона, и бе избрала диагнозата, която най-вероятно щеше да постави на А. П. Каменская, родена през 1960 година.

Дребничка, но с повечко килограми, тромаво поклащаща се на късите си пълни крачета, с късо подстригана побеляла коса, с късогледни очи зад дебелия стъкла на очилата, Рачкова приличаше не на лекарка, а по-скоро на характерна комедийна актриса, която обикновено играе роли на нелегални производителки на водка, лихварки, стари сводници и тем подобни не твърде симпатични персонажи. Само хора, дълго общували с нея, можеха да оценят живота ѝ чувство за хумор и острия ѝ ум и да повярват, че на младини е била неотразимо обаятелна и дори посвоему пикантна. Впрочем съпругът на Тамара Сергеевна все още добре си спомняше това и се отнасяше към нея с нежност и уважение.

Докато преглеждаше Настя, докато ѝ мереше кръвното и пулса и слушаше с фонендоскопа сърдечните ѝ тонове, Рачкова си мислеше, че наистина би било добре тази млада жена да полежи известно време в болница. Състоянието ѝ далеч не беше блестящо.

— Би трябвало да влезете в болница — каза тя, без да вдига глава от картоната, в който записваше резултатите от прегледа. — Имате много лоши съдове. Една криза вече сте преживели, нищо чудно скоро да получите друга.

— Не — рязко и бързо отговори Настя. — Не искам в болница.

— Защо? — Лекарката вдигна поглед от картоната и бръкна в чантата си за болничните листове.

— Не — повтори Настя, — не мога.

— Не можете или не искате? Между другото вашият началник Гордеев е много разтревожен за здравето ви. Помоли ме да ви кажа, че няма да има нищо против, ако легнете в болница. Трябвате му здрава.

Настя не отговори, само зиморничаво се загърна в пеньоара и уви краката си с одеялото.

— Не мога да влизам в болница. Наистина не мога. Може би понататък, след месец-два. Но сега — не. А вие значи сте разговаряли с Гордеев?

— Да, днес ми се обади и ме помоли да ви прегледам по-внимателно, защото вие сте му съобщили, че сте болна. — Рачкова попълни болничния лист, грижливо прибра тонометъра в калъфа и

внимателно погледна Настя. — Гордеев се тревожи за вас. Искате ли да му предадете нещо?

— Кажете му, че е бил прав. Кажете му също, че бих искала да направя много неща. Но не мога. Ръцете ми са вързани. Дала съм дума и съм длъжна да я удържа. Благодаря му за грижите. И на вас благодаря.

— Моля — с въздишка отговори лекарката и тежко се надигна от бюрото. — Между другото прелестният младеж на перваза един етаж под вас да не е ваш ухажор?

— Май е мой — сдържано се усмихна Настя.

— Съпругът ви в течение ли е?

— Да, разбира се, само че не ми е съпруг.

— Няма значение. Да кажа ли на Гордеев?

— Кажете му.

— Добре, ще му кажа. Лекувайте се, Анастасия Павловна, говоря ви съвсем сериозно. Отношението ви към собственото ви здраве е направо безобразно, не може така. Възползвайте се от почивката, след като и без това си стоите вкъщи, пийте си редовно лекарствата, отспете си. И се хранете по-добре, прекалено сте слаба.

След като Рачкова си тръгна, Льоша мълчаливо започна да се облича.

— Къде тръгна? — учуди се Настя, като го видя с какво настървение смъква анцуга и си облича дънките и пуловера.

— Нали ти предписаха лекарства. Къде са рецептите?

— Не може, Льошенка, и без това той няма да те пусне. Чу ли какво каза лекарката? Седял на стълбищната площадка на долния етаж.

— Хич не ми пука! — избухна Чистяков. — Ще умреш тук, в ръцете ми, докато ония псета се бият за кокала си.

С демонстративен трясък отключи вратата и излезе на стълбите.

— Ало, бултериерът! — високо извика той.

Чуха се съвсем тихи стъпки откъм долния етаж и при тях, леко прескачайки през стъпало, се качи хубавичко русоляво момче.

— Отиваш до аптеката! — с тон, нетърпящ възражения, му нареди Льоша. — Ето ти рецептите, ето ти парите, ще ми върнеш рестото.

Момчето мълчаливо взе рецептите и парите, обърна се и леко и нечуто се затича надолу.

— Купи и хляб, черен! — извика подире му Льоша.

— Е, защо го дразниш? — укори го Настя, когато той се върна.
— Ами че ние изцяло сме зависими от тях. По-добре хладен мир, отколкото откритата война.

Льоша не отговори. Бързо отиде до прозореца и погледна навън.

— Затърча се — коментира видяното, загледан към фигурата, която се отдалечаваше в спортен тръс по посока на аптеката. — Само че не е той. Следователно пазят ни най-малко двама. Сериозна организация.

— Дума да няма, сериозна е — тъжно потвърди тя. — Я поне да сготвя, а? Господи, как можах да се натреса в такава каша! И за момиченцето ми е жал, и за Ларцев.

— А за себе си не ти ли е жал?

— И за себе си ми е жал. Такова интересно дело беше, такава задача! Ще се пръсна от яд. И за Вика Ерьомина ми е жал. Защото знам защо са я убили. Впрочем, ако си говорим честно, и без това бях подготвена, че няма да ми позволят да разнищя тази история. Само дето не знаех в кой точно момент ще ме спрат и как точно ще го направят. В предишните години щеше да ме извика самият началник на Управлението и учтиво щеше да ми нареди да оставя това дело и да се заема с друго престъпление, което е много по-опасно и сложно за разкриване, та затова за него се хвърлят най-добрите сили и аз трябва да приема като висока чест факта, че негово сиятелство ме е извикал лично и понеже твърде много цени моите знания и умения, ме моли като за услуга да участвам в този всенароден празник, а именно — залавянето на страшен кървав убиец. Или нещо подобно. А Житената питка щеше да въздиша тежко и да ме съветва да не си го слагам на сърце, а вътрешно щеше да кипи от ярост и тайничко щеше да прави каквото си знае, но вече без мен, за да не ми навлича гнева на ръководството. По-рано всичко се знаеше предварително: и техните методи, и нашата реакция. А сега сме като пилета в кълчица — никога не знаеш кой и къде, в кой момент и по какъв начин ще те стисне за гърлото. И не сме в състояние да се защитим от тях. Прекалено много станаха богатшите на глава от бедното милиционерство и с парите си могат да купят бандити, които ще ни притискат дори ако всички поголовно станем честни, безкористни и доброволно пожелаем да живеем в миниатюрни гарсонирки с все децата и парализираните си

родители, без да имаме възможност да им наемем квалифицирана болногледачка. Абе какво да говорим! Прав си, Льошик: псетата се бият за кокала си. А една млада жена загина...

* * *

Като разгледа списъка на повикванията и размисли как най-рационално да подреди маршрута си, Тамара Сергеевна Рачкова откри, че единият от адресите е близо до нейния блок. Много удобно. Тамара Сергеевна реши да посети болния, а после да прескочи до вкъщи да пийне чай и между другото да се обади на полковник Гордеев. Тамара Сергеевна живееше много далече от поликлиниката, когато трябваше да е на работа от 8 сутринта, ставаше по тъмно и към 11 часа вече беше непоносимо гладна.

Когато влезе в апартамента си, тя веднага чу гласове, долитащи откъм хола. „Пак тези филателисти!“ — разбра Рачкова. Съпругът ѝ неотдавна се беше пенсионира и вече изцяло се бе отдал на хобито си — занимаваше се с безкрайни размени, покупки, продажби, изложби, конференции, специална литература и дори с лекции. Вкъщи постоянно имаше посетители, а телефонът звънеше толкова често, че дори децата на Рачкови, както и приятелите и колегите на самата Тамара Сергеевна, понякога с дни не успяваха да се свържат с тях. Най-накрая, с връзки и безброй подаръци тук-там, в апартамента се появи нов телефон с друг номер — специално за филателисти, и животът се върна в обичайните си релси.

Тамара Сергеевна тихичко, доколкото това въобще беше възможно с нейната фигура, отиде в кухнята, запали газта под чайника и приседна до телефона.

— Лоша ѝ е работата на вашата Каменская — полугласно съобщи тя на Гордеев.

— Какво ѝ е? — уплаши се Житената питка.

— Първо, наистина е болна. Съвсем сериозно ѝ препоръчах да влезе в болница, налице са всички основания за това.

— И тя какво отговори?

— Категорично отказа.

— Мотивите ѝ?

— Пазят я, и то съвсем открито, без никакви притеснения. Това второ. А трето, тя ме помоли да ви кажа, че сте имали право. Би искала да направи много неща, но не може, защото е дала дума и трябва да я удържи.

— На кого е дала дума?

— Виктор Алексеевич, предадох ви всичко дословно. Тя не ми каза нищо повече.

— Тамара Сергеевна, създадохте ли си някакво лично впечатление за ситуацията?

— Ами... горе-долу. Каменская е потисната, в много мрачно настроение, прекрасно знае, че я пазят. Очевидно отказва хоспитализиране, защото са ѝ забранили да излиза от къщи под заплахата, че някой от близките ѝ ще си има неприятности.

— Сама ли е в жилището?

— С нея е някакъв червенокос чорлав мъж.

— Знам кой е, това е съпругът ѝ.

— Не ѝ бил съпруг — възрази Рачкова, която бе свикнала да нарича нещата със собствените им имена.

— Добре, това няма значение — избегна уточненията Гордеев. — Да го наречем приятел. А какво представлява пазачът?

— Младо момче с ангелско лице. Седи на перваза, на площадката между етажите.

— Не забелязахте ли наоколо други хора?

— Да ви призная честно, не обърнах специално внимание. Аз и този нямаше да го забележа, ако не беше се качил по стълбите и не бе надникнал кой звъни на вратата на Каменская.

— Доста нахално се държи значи — каза Виктор Алексеевич.

— Нали ви казах — не се крие. Мисля, че по този начин искат да ѝ оказат натиск.

— Напълно е възможно — замислено се съгласи полковникът. — Благодаря ви, Тамара Сергеевна. Дори не можете да си представите каква услуга ми направихте.

— Моля ви се, представям си — усмихна се в слушалката Рачкова.

Когато свърши с разговора, тя се обърна, за да изключи заврелия чайник, и видя мъжа си, който тъкмо влизаше в кухнята.

— Аз пък дори не съм те чул да влизаш, миличка — каза той, отиде при нея и я целуна по бялата коса.

— Че как ще ме чуеш, пак имате маркаджийско сборище. Като нищо може да ни оберат, толкова сте шумни, че няма и да усетите.

— Нищо подобно, миличка — обиди се мъжът й, — не сме вдигали кой знае какъв шум. Ще излизаш ли пак?

— Да, само ще пийна чай и ще тичам. Днес имам много повиквания, пак започва грипна епидемия.

— Хайде де, може ли пък всички да са болни от грип! — усъмни се мъжът й, който признаваше само две диагнози — инфаркт и инсулт, и смяташе всички останали заболявания за бягство от служебните задължения. — Сигурно половината ти болни са симуланти. В такова отворително време не им се ходи на работа, затова те разкарват, възрастна жена, за едното нищо.

Тамара Сергеевна мълчаливо сви рамене, бързо преглътна парещия гърлото чай и отхапа голям залък от кифлата, обилно намазана с масло и дебел пласт портокалов конфитюр. Открай време обичаше всичко тестено и сладко.

— Как ти е кръстът? — попита мъжа си.

— Наболява ме, но вече е много по-добре.

— Пак ли ще хукнеш днес на филателисткото си сборище?

— Миличка, моля те, уважавай невинното ми хоби — с усмивка каза съпругът на Тамара Сергеевна. — Това е достойно и интелигентно занимание. Нали не би искала да изоставя интелектуалното си развитие, да почна да пия и по цели дни да пляскам карти на двора?

— Разбира се, че не бих искала — миролюбиво се съгласи тя, гаврътна останалия чай и припряно досдъвка кифлата си. — Хайде, миличък, аз тръгвам, налей чай на гостите си. Целувам те! — извика вече от антрето, докато обличаше палтото си и отваряше външната врата.

* * *

„Негодници!“ — гневно си повтаряше Виктор Алексеевич Гордеев, докато вървеше с отпусната бавна крачка от метрото към сградата на „Петровка“. Въпреки приближаването на Нова година, в

Москва беше студено, влажно и кишаво, снегът, който преваляваше от време на време, веднага се смесваше с водата и калта. Небето беше тежко и сиво, такава беше и настроението на полковник Гордеев. Той крачеше оклюман, с ръце, пъхнати дълбоко в джобовете на палтото, и гледаше в краката си.

„Но с какво ли са притиснали Стасенка? Трябва да е нещо много просто, но ефективно. Неслучайно казват: «Срещу ръжен не се рита.» Докато действаха предпазливо и я издебваха в гръб, тя им бягаше, колкото можеше. Сега са я нападнали пряко, открито и безсрамно. Вярно, народната мъдрост има и продължение: срещу ръжен не се рита — освен ако имаш друг ръжен. Откъде да го вземем този друг ръжен? Ех, да знаех с какво притискат Стасенка!“

И още едно нещо не даваше мира на Виктор Алексеевич. Защо Настя не се възползва от помощта на доктор Рачкова? Можеше да предаде чрез нея на Гордеев цялата необходима информация с думи или в бележка, а той щеше да измисли нещо. Защо не го е направила? Житената питка твърде добре познаваше своята подчинена и не допускаше мисълта, че тя просто не се е сетила да го направи. Това не можеше да бъде вярно. А какво можеше да е? Гордеев имаше чувството, че в самия този факт е скрита най-важната информация. Именно като не бе предала чрез лекарката за Гордеев нищо ново, ценно и интересно, тя бе искала да му каже нещо. Но какво ли? Какво?

Житената питка внезапно рязко ускори крачка, префуча като вихър по сумрачните коридори на „Петровка“ 38, втурна се в кабинета си, запокити влажното си палто на стола в ъгъла и повика заместника си Жерехов.

— Какво става тука? — попита го с пресекващ глас.

— Нищо прекалено спешно — спокойно отговори Жерехов. — Обичайните неща. Проведох вместо тебе сутрешната оперативка. Лесников е приключил с работата по изнасилването в Битцевския парк, следователят е много доволен от него. Селуянов е в поредния си запой, до довечера ще се появи. Завчера се изхитрил да отиде при децата си, след това, както винаги, е в дълбока депресия. Тръснаха ни да се занимаваме с убийството на един член на управителния съвет на банка „Юник“, възложих го на Коротков и Ларцев. Каменская е болна. Всички останали са живи и здрави, работят по старите си дела. Как ти е зъбът?

— Зъбът ли? — недоумяващо повдигна вежди Гордеев. — А, да, благодаря. Сложиха му арсен, нервът се бил оголил.

— Защо го усукваш, Виктор? — тихо го попита Жерехов. — Никакъв зъб не те боли и не си ходил при никакъв зъболекар. Откога започна да ме лъжеш?

„Ха сега де, трябва и с Паша да се обяснявам. Господи, защо ме наказваш, защо вечно трябва да крия нещо, да лъжа някого, да не говоря свободно? Защо инженерът и шлосерът могат да си позволят да бъдат честни, открити и искрени, да не лъжат за щяло и нещяло и спокойно да спят нощем, а аз не мога? Да му се не види и професията, прокълнатата от Бога професия, презряна от хората, онеправдана от съдбата! Ах, Паша, Пашенка, почти двайсет години си ми пред очите, ти си ми дясната ръка, първият ми помощник, моята надежда и опора. Ей в този същия кабинет плака, когато лекарите ти бяха казали, че любимата ти жена има рак, защото си женен човек, а не можете да бъдете по-често заедно през последните месеци от нейния кратък и не твърде щастлив живот. А после пак плака, но вече от радост, защото лекарите бяха сгрешили и твоята любима, макар и тежко болна, е още жива и много е възможно да ни надживее и двамата. Винаги съм ти вярвал, Паша, и нито веднъж, чуваш ли, нито веднъж през тези двайсет години ти не си ме подвеждал. С тебе винаги се въртим в различни орбити, защото ти вечно ми се опълчваш и обикновено не се съгласяваш с мен — нито веднага, нито по-късно, след като съм ти изложил всичките си аргументи. Но в процеса на нашите спорове се шлифват комбинации и ходове, макар че, честно да ти кажа, понякога ми иде да те убия. Не притежаваш фантазия, у тебе няма полет, творчество, широта, размах, но за сметка на това у мен тези неща ги има, дори в излишък, който може да е опасен за околните. Ти си педант и буквавоец, ти си досадник, вечно се презастраховаш, ти си мърморко и кавгаджия, по-млад си с осем години от мен по паспорт и по-стар със седемдесет — като личност. Вечно сме в различни орбити с тебе, но през всичките тези години съм те обичал и съм ти вярвал. И какво да правя сега? Защо ти не ми кажеш?“

Полковник Гордеев мислено се прекръсти и взе решението.

— Виж какво, Паша — започна той с равен, безличен глас, като се мъчеше да укроти вътрешната си треска и да заглуши отвратителния

лепкав гласец, който ехидно му нашепваше: „Ами ако и той... Откъде си сигурен, че и той не е с тях?“

Жерехов слушаше началника, без да го прекъсва. Малките му тъмни очички внимателно проблясваха, обикновено леко прегърбените рамене сега така се бяха превили, че той сякаш изобщо нямаше врат, както впрочем и гърди, а ниско сведената брадичка сякаш навеки се бе сраснала с дланта му, на която се беше подпрял.

Докато Виктор Алексеевич разказваше, устните на Жерехов все повече изтъняваха и накрая четчицата на спретнатите му мустачки просто се сля с брадичката. Сега той беше крещящо, натрапчиво грозен и напомняше наежен и готов за атака пор.

Когато Гордеев млъкна, заместникът му помълча известно време, после дълбоко въздъхна, разкърши рамене, откопчи усуканите си на ключ пръсти на ръцете и като се намръщи болезнено, започна да масажира кръста си, който го бе заболял от напрегнатата поза.

— Какво ще кажеш, Паша? — прекъсна мълчанието Гордеев.

— Много неща. Първо. Това няма нищо общо с въпроса, но все пак ще го кажа, защото с тебе отдавна работим заедно и дай боже да поработим още. Ти подозираш всички, включително и мене. Трудно ти е било да се решиш на този разговор днес, защото се опасяваш, че Ларцев може да не е единствената фигура в цялата тази история. И сега не си напълно сигурен дали не правиш грешка, като обсъждаш с мене делото на Ерьомина. И искам да знаеш, Виктор — не ти се сърдя. Разбирам колко ти е тежко да подозираш всички, които обичаш и уважаваш. Но трябва да признаеш, че това са тъмните, ако щеш, мръсните страни на нашата работа. Не можем да ги избегнем, не можем да кривнем встрани от тях, затова не бива да се чувстваш неловко. Не си го измислил ти и нямаш никаква вина.

— Благодаря ти, Паша — тихо каза Гордеев.

— Няма за какво — позасмя се Жерехов. — Сега второ. Отговори ми, Виктор: какво искаш?

— В какъв смисъл?

— Пред теб стоят два проблема: убийството на Ерьомина и твоите подчинени. Трябва да си даваш сметка, че двата не могат да се решат едновременно. Силиците ни са малко. Затова те питам: кой от двата проблема искаш да решиш и кой — да пожертваш.

— Променил си се, Паша — промълви Гордеев. — Спомням си, че само преди година едва не се скарахме с тебе, когато аз те убеждавах, че можем да пожертваме залавянето на онзи наемен убиец, ако получим в замяна възможността да разберем как действа организацията, която го е наела. Тогава ти категорично не беше съгласен с мен и ме заплашваше с всички небесни възмездия за предателство спрямо интересите на правосъдието. Помниш ли?

— Помня. Между другото това беше не преди година, а преди година и половина. Ти винаги си схващал нещата по-бързо от мен, винаги си улавял промените в движение, точно затова началник си ти, а не аз. Аз мисля бавно, Витя, нали знаеш. Онова, което за тебе беше очевидно още миналата година, аз започвам да го проумявам едва сега. Е, кажи ми тогава, надяваш ли се да разкриеш убийството на Ерьомина?

— Честно ли да ти кажа?

— Честно.

— Щом искаш честно — не. Мога да го направя, но не искам.

— Защо?

— Жал ми е за хората. Човек, който е задействал такива сили, за да скрие едно изнасилване, за което има изтекла давност, и дори е извършил заради това ново престъпление — такъв човек няма да се спре пред нищо. Не са го заплашвали съд и затвор, потърпевщата не се е оплаквала в милицията, така че той по никакъв начин не може да бъде подведен под отговорност. Изпращането на ръкописи в чужбина и тяхното използване, дори то да носи огромни доходи, не са предмет на наказателно преследване, това е сфера на авторското право. И щом той толкова се е уплашил, че е организирал убийството на момичето още щом е подушил опасност, това означава, че под заплахата се е оказала неговата репутация, която явно в случая струва много повече от свободата. А ти знаеш, Паша, че по-скъпо от свободата няма. Само животът.

— Е, и? Искаш да кажеш, че зад тази репутация стои цяла група хора, които не биха го пощадили, ако ги изложи, така ли?

— Именно. Или пък той има и други грехове, които непременно ще излязат на бял свят, ако работата по убийството на Ерьомина продължи. Затова той ще се бие до последно. За живота си се бие. Днес за него работи Ларцев, не знам за какви купища злато. А утре ще

пипне друг човек. Защото методите са само два: подкуп и шантаж. Всеки от нас живее само от заплатата си и всеки от нас има близки. Ето ти цялата конфигурация, Пашенка. Вече са притиснали Анастасия. Не мога да рискувам повече.

— Съгласен съм с тебе — кимна Жерехов. — И аз не бих рискувал. Бих постъпил другояче. Ти имаш ли някакви съображения?

— Никакви — въздъхна Житената питка.

Внезапно той скочи от фотьойла и се защура из кабинета, превърнал се за миг в предишната Житена питка Гордеев.

— Не мога нищо да измисля, преди да разбера какво се е случило с Каменская — нервно подвикна той, докато преточваше зад гърба на Жерехов и заобикаляше дългата маса за заседания. — Ръцете ми са вързани, страх ме е да не направя нещо, което може да й навреди. Разбери, Паша, фактът, че тя не ми предаде нищо чрез лекарката, говори само за едно: научила е отнякъде, че в играта не е само Ларцев, че има и други и не се знае кои са те, затова за всеки случай не бива да се вярва на никого. Откъде го е разбрала? Какво е станало там, при нея? Има хиляди варианти и комбинации, които бихме могли да задействаме веднага, но това може да се направи само когато разбираш какво всъщност става. А на сляпо може да станат такива идиотщини, че...

— Ами недей да се суетиш, Витя — изведнъж спокойно го прекъсна Жерехов. — Прави каквото ти казват.

— Какво?! — Гордеев просто се вкамени и с недоверие втренчи поглед в заместника си. — Какво каза?

— Казах: прави каквото ти казват. Те искат следствието по убийството на Ерьомина да бъде прекратено и престъплението да остане неразкрито, нали така? Дето се вика — молим, ще ви направим удоволствието. Уреди им една италианска стачка. А после ще седнеш на хълма и ще наблюдаваш битката на тигрите в долината.

ГЛАВА 13.

Льоша Чистяков замислено премести дамата каро върху валето каро, протегна ръка и увеличи звука на поставения върху кухненската маса радиоприемник, защото тъкмо започваха новините. В кухнята надникна Настя и раздражено каза:

— Намали го малко, ако обичаш.

— Но искам да чуя новините.

— Намали го.

— Когато е по-тихо, не го чувам, тиганите вдигат шум. Между другото, ако ти направи впечатление, аз готвя за обяд.

Той методично прехвърляше картите от едната купчинка в другата според правилата на популярния пасианс „Гробът на Наполеон“.

— Но нали знаеш, че страничните звуци ми пречат, не мога да мисля, когато наблизко някой гъгне.

В раздражението си Настя дори не бе забелязала как се променяше лицето на приятеля ѝ, не бе почувствала, че атмосферата в жилището постепенно се бе нажежавала и сега бе стигнала до онази критична точка, в която нейните изисквания и капризи бяха не просто смешни и нелепи, а направо опасни.

— Ах, вие не можете да мислите? — язвително попита Льоша, постепенно повишавайки тон и събирайки разпръснатата върху масата колода карти. — Вие, госпожо, сте се уредили много удобно. Изписахте си от село бавачка, изпълняваща функциите и на готвачка, камериерка и куче пазач, а по съвместителство — и на процедурна медицинска сестра. Това не ви струва пари, разплащате се в натура. Аз работя при вас за едната храна и легло. Ето защо с мен, като с прислуга, вие можете да не разговаряте по цели денонощия, можете да не ме забелязвате, да ме подритвате, дори можете да ме изложите под дулото на пистолет в ръцете на луд човек, нахлул в жилището посред нощ. Можете да плюете на моята работа, на задълженията ми пред приятели и колеги, да ме заключите тук, без нищо да ми обяснявате,

след което да ми наредите да не пускам радиото. Моят аспирант има след една седмица защита на дисертация, а аз седя тук и пазя жилището, вместо да си отработвам професорската заплата и да му помагам да се подготви. Не отидох на сватба, на която бях поканен още преди два месеца, не отидох на юбилея на научния си ръководител и смъртно обидих стареца, не се срещнах с друг мой аспирант, който живее в другия край на Русия и беше пристигнал специално при мене, защото се бяхме уговорили предварително, а сега живее в институтския хотел, пилее за московските цени сиромашката си инженерска заплата и търпеливо чака негово величество професор Чистяков да благоволи да се откъсне от любовницата си и най-сетне да се яви на работа. Причинявам на много хора неудобства, обиждам много хора, после ще трябва да си изяснявам и възстановявам отношенията с тях. Тъй че все пак бих искал да зная в името на какво правя всички тези жертви.

На Настя ѝ се струваше, че вижда как вълните на гнева, зародили се в главата, под тъмноржавата вълниста коса, се стичат по раменете и ръцете и през дългите, гъвкави пръсти потъват като в пясък в нервно разбъркваната колода карти. За секунда тя си представи, че ако картите не бяха на масата, този дълго трупан гняв щеше да се излее от ръцете право върху нея. Получи се толкова ярка и правдоподобна картинка, че тя потрепера.

— Льошенка, нали ти обяснявах... — подзе Настя, но той сърдито я прекъсна:

— Само ти се струва, че си ми обяснявала. Всъщност твоите обяснения приличат на команди, които се дават на служебните кучета. И това, госпожо, никак не ми харесва. Или ме уважавааш достатъчно, за да ми разкажеш всичко от самото начало, за да разбирам какво, по дяволите, става тук, или си купи куче, а мен ме пусни да си вървя.

— Обиди ли се? — Настя приклепна до Льоша, опря брадичка в колената му, обхвана с ръце мускулестите му прасци. — Обидил си се, нали? — повтори тя. — Прости ми, Льошик. Много съм виновна, не съм права, но ще се поправа, и то веднага. Само не ми се сърди, умолявам те, на този свят нямам по-близък и по-скъп човек от тебе и ако се скараме, особено сега, когато всичко е толкова сложно, ще ми бъде много тежко. Хайде, кажи, че ми прощаваш.

Настя подбираше и изричаше автоматично нужните думи, избухването на Льошка изобщо не беше я стреснало. Тя знаеше, че рано или късно това ще се случи, че Льоша няма да търпи дълго да го държат „мор“ като при игра на карти и се надяваше, че ситуацията ще се оправи, преди търпението му да се изчерпи. Беше сбъркала, а на всичко отгоре Ларцев уплаши Льошка с безумните си изпълнения. Разбира се, уплашил се е, не може да не се е уплашил и след това напълно естествено се е породило желанието му поне да разбира за какво можеше да бъде застрелян. „Боклук — ругаеше се тя, — ти си глупав самоуверен боклук. Опитваш се да воюваш с призрак, при което забравяш за обикновените човешки чувства, най-силни от които са любовта и страхът. Затвори Льошка в жилището си, без изобщо да помислиш, че сигурно го е страх точно толкова, колкото бе уплашена ти в първата нощ, след като намери вратата си отключена. Със сменянето на бравата опасността изобщо не намаля: щом са могли да намерят стария ключ, ще намерят и новия. И Льошка е седял тук по цели дни насаме със страха си и се е преструвал на спокоен, както подобава на мъж. Нещо повече — самата ситуация съвършено недвусмислено показва, че си се набъркала в нещо сериозно, и той е живял в постоянна тревога за тебе, успокоявал се е едва когато ти се прибираще вечер, а ти, мерзавка самовлюбена такава, дори забравяше денем да вдигнеш слушалката и да му се обадиш, ей така, колкото да му кажеш, че си жива и здрава. Любов и страх. Ларцев и неговата дъщеря. Любов и страх. Леночка Лучникова и нейният отвратителен съпруг. Партийният функционер Александър Алексеевич Попов и неговият извънбрачен син Серьожа Градов. И пак партийният функционер Сергей Александрович Градов и безпътната красавица, алкохоличка и проститутка Вика Ерьомина. Градов и призракт...“

Аналитичната машина в главата на Настя работеше неспирно и дори когато мислеше за взаимоотношенията си с Льоша, тя пак се отплесваше по мисли за убийството на Ерьомина. Дори щеше да е по-добре сега да разкаже всичко поред — Льошка е внимателен и придиричлив слушател, той ще съзре в разказа ѝ всички явно нелогични моменти.

— Имало едно време в град Москва двама провинциалисти — Лена и Виталий — подзе Настя, удобно приседнала до кухненската маса и обхванала с премръзналите си пръсти чашката с горещо кафе.

Подробният разказ за събитията от седемдесета година отне почти половин час. Преди да премине към убийството на Вика, Настя разказа за издателство „Космос“.

— Там си имат правило, според което ръкописите не се връщат на авторите. Тоест авторът може да прибере нетленния си труд всеки момент, но ако не отиде лично да си го вземе, никой няма да се погрижи да върне ръкописа. Икономисват от пощенски разноски. Тези непотърсени ръкописи изчезват някъде, а после отделни епизоди или идеи от тях се появяват в творбите на известния западен белетрист Жан-Пол Бризак, чиито трилъри се издават в огромни тиражи и имат доста широка читателска аудитория. Следователят Смеляков решил на стари години да хване перото и описал в своя повест епопеята с убийството на Виталий Лучников и с прикриването на свидетелите на престъплението. Отнесъл ръкописа в „Космос“, а оттам той поел право към тайнствения Бризак и се материализирал в книгата „Соната на смъртта“. Наистина повестта на Смеляков била грапава — като всяка първа работа на дилетант, а изпод ръцете на майстора Бризак излязло същинско бонбонче в красива обвивка, но фактът на плагиатството е абсолютно неоспорим. По-нататък. По радиото четат на руски откъси от новия бестселър. И не щеш ли, Вика Ерьомина чува точно това предаване. Онова, което преди двайсет и три години се случило в нейния дом, онова, което видял с очите си и описал следователят Смеляков, се било настанило в безсмъртната творба на загадъчния Бризак като един от най-ефектните и зловещи епизоди от „Соната на смъртта“ и именно него прочели с рекламна цел в предаването на радиостанция, предназначена за рускоезична аудитория. Но Вика го възприема по съвсем друг начин. Тази сцена се е запечатала в детския ѝ мозък и макар че няма представа откъде се е взело всичко това, тя цял живот сънува кървавите ивици и начертания с цветна кройческа креда нотен ключ „сол“. Затова когато случайно чува описанието на съня си по радиото, ѝ става чоглаво. След това всичко е щяло да се развие по типичен сценарий, тя най-вероятно е щяла да си спечели психиатрична диагноза, ако не се бил намесил Валентин Косар. Човек открит, общителен и най-важното — неравнодушен и доброжелателен, той разказвал за странното заболяване на Вика на всеки срещнат, включително и на приятеля си Бондаренко, който работи в „Космос“. А Бондаренко, не щеш ли, си спомня, че вече е чел нещо за този

злополучен зелен нотен ключ „сол“. Друг не би обърнал внимание на това, но не и Косар. Той решава да се обади на Борис Карташов и да му разкаже за разговора си с Бондаренко.

Настя замълча и си наля още кафе.

— Решава значи? И после? — нетърпеливо попита Льоша.

— И после — само догадки. Мога да предполагам, че все пак той се е обадил. През това време Борис не е бил в Москва, обаждането се е записало на телефонния секретар. Вика, която е имала ключове от жилището на Борис, е отишла там, прослужала е записите, чула е съобщението на Косар и се е свързала с Бондаренко. Бондаренко се е опитал да намери ръкописа, но безуспешно. Той обаче е искал да помогне на красивото момиче, затова му предложил да отидат заедно при автора на изчезналия ръкопис Смеляков. Уговорили се да заминат след два дена, в понеделник, но в понеделник Вика не се обадила и Бондаренко благополучно забравил за нея. А седмица по-късно намират Вика удушена и със следи от изтезания. И то я намират близо до селото, където живее Смеляков. Можем да предполагаме, че все пак е заминала да го търси, макар и, кой знае защо, без Бондаренко.

— Чакай малко — намръщи се Льоша, — не разбрах кое точно е факти и кое — догадки.

— Косар е решил да се обади на Карташов, това е факт, казва го самият Бондаренко. Вика е имала ключове от жилището на Карташов, това е установено. Вика се е видяла с Бондаренко, той е търсил по нейна молба ръкописа, не го е намерил и се е разбрал с нея да отидат при бившия следовател, това следва пак от показанията на Бондаренко. А виж, че Косар се е обадил на Борис, че е оставил координатите на Бондаренко, а Вика е отишла в жилището на Борис и е прослужала записите — това са догадки.

— Е, в сравнение с количеството на фактите догадките ти не са прекалено много. И те определено произтичат от фактите. Давай нататък.

— Нататък не знам нищо. Само че някой, който е много заинтересован седемдесета година да не изплува от небитието, научава, че Вика е ходила в издателството и в понеделник смята да замине при Смеляков. Вика не крие интереса си към изчезналия ръкопис, както не крие и откъде е научила телефона на Бондаренко. Следващият факт, който е точно установен, говори, че записът на

телефонното обаждане на Косар е бил изтрит от телефонния секретар. Друга моя догадка е, че хората, които цяла седмица са държали Вика заключена, преди да я убият, са ѝ взели ключовете от жилището на Борис, отишли са там и са изтрили записа. А после са убили Косар.

— Как така са го убили?!

— Прегазване. Шофьорът е избягал от местопроизшествието и до ден-дневен не е открит. Косар е починал на място. Вика и Косар са мъртви, записът е унищожен и по този начин всички нишки, водещи към „Космос“, са прекъснати.

— И в името на какво са били направени такива грандиозни усилия?

— Да можех да знам! Но това все още не е всичко. След като е възбудено дело за убийство, се полагат още по-грандиозни усилия престъплението да не бъде разкрито. Отначало на следствието се натрапва версията, че полудялата Вика е излязла от къщи, тръгнала е в неизвестна посока и е попаднала в ръцете на някой негодник. После, когато изплува фигурата на Бризак и съмненията дали момичето е било психически здраво отпадат, започва пряк натиск — отначало върху мен, а после върху Ларцев. Снощи ти видях с очите си резултата от това.

— Но какво общо има тук Ларцев?

— Те са накарали Володя да изопачава свидетелските показания, така че изгодната за тях версия да се обрисова по-ярко. Когато този номер не мина, се заеха с мен, но ти ми помогна да устоя известно време. Разбираш ли, Льошик, те са много предпазливи. С Ларцев вече са си имали работа и знаят, че от страх за детето си той губи и ума, и дума. С тях той общува не като професионалист, а като баща, който би направил всичко, което му кажат, в името на безопасността на детето си. Намерили са му слабото място, добре са го проучили. Все още не им е твърде ясно какво да правят с мен, аз се държа глупаво и нестандартно и те не могат да разберат дали съм глупачка, или съм много хитра. Затова са решили за всеки случай да вадят кестените от огъня с чужди ръце. Отвлекли са детето на Ларцев и са го накарали да ме принуди да правя каквото те искат. Защото щом Володя им се е подчинявал досега, ще им се подчинява и занапред. А с мен нямат никакви гаранции.

— Не знам — сви рамене Льоша. — Аз на негово място...

— Именно — каза Настя. — Ти щеше... Но ти си Льоша Чистяков, със собствения си мозък и жизнен опит. А той е Володя Ларцев, със своя изживян живот, със своите загуби и своите ценности, със своя характер и своя жизнен опит. Всички хора са различни, затова постъпват по различен начин. Много наши беди са причинени от това — опитваме се да мерим другите хора със собствените си мерки.

— Кога ще върнат дъщерята на Ларцев? Можем ли ние с тебе да направим нещо, та това да стане по-скоро?

Настя не отговори. Тя мълчаливо разглеждаше остатъците от кафе в чашката, сякаш се опитваше да види там отговора на въпроса на Льоша.

— Чуваш ли ме? — настойчиво повтори той. — Какво можем да направим, за да помогнем на момичето?

— Страхувам се, че нищо — едва чуто промълви тя.

— Тоест как?

— Похитителите не връщат заложниците, както сочи опитът.

— И го казваш толкова спокойно?! Не е възможно нищо да не може да се направи. Не ти вярвам. Просто си се отчаяла и не можеш да измислиш нищо. Я се стегни, Настя, трябва да направим нещо!

— Помълчи малко — рязко го прекъсна тя. — Явно зле ме познаваш, щом си мислиш, че мога да се отчая. Момичето е твърде голямо, за да могат да го върнат вкъщи. Ако беше на две-три години, щеше да има шанс, защото нямаше да става за свидетел. А единайсетгодишно момиче ще ги запомни и ще ги опише най-подробно. Ще разкаже и с какво са го хранили, и какво са си говорили помежду си, и с какви любими изрази са си служили, и какво се е виждало от прозореца, и какви звуци са се чували откъм улицата, и какво ли не още! Да ги намерим след това е само въпрос на търпение и техника. Именно затова похитителите никога не връщат заложниците. Но съществува още един закон и ние можем да се надяваме само той да изиграе ролята си.

— Какъв закон?

— След една седмица, прекарана заедно, на престъпника му става трудно да убие заложника. Те свикват един с друг, между тях се установяват някакви отношения, те са принудени да общуват. И колкото по-дълго похитителите държат един заложник, толкова по-трудно им става да го убият. Тогава пред нас просветва един шанс,

макар и микроскопичен, но шанс. Разбира се, те няма да пуснат момичето току-така, но и няма да го убият, или поне не веднага. Ларцев не желае да разбира това, той е отчаян и е принуден да им вярва. Ако това са опитни престъпници, момичето най-вероятно вече не е между живите.

— Ти си чудовище — прошепна Льоша. — Как ти се обръща езикът да разсъждаваш спокойно за тези неща!

— Кажи също, че съм морален изрод. Просто съм похладнокръвна от Ларцев и разсъждавам повече от него. Може би защото нямам деца, тук той има право. И ако започна да си скубя косите, да ридая и се вайкам, ситуацията, за съжаление, няма да се промени. Ако момичето е мъртво, ние можем да правим всичко, което смятаме за нужно, но с риск Ларцев да дойде да ни убие. Ако ли пък е живо, трябва да кротуваме, да не шукваме, за да не би да провокираме, не дай си боже, престъпниците, и да се молим играта да се проточи колкото може по-дълго. Всеки ден, всеки час в повече, които Надя прекарва с тях, разбира се, са травма за нея — това са дни и часове на страх, но са и надежда тя да остане жива. Та това именно се мъча да измисля сега — как да протакам, без да будя подозрения у тях. А ти с твоите новини по радиото ми вдигаш скандали.

— Е, прощавай, миличка. Да речем, че и двамата не бяхме прави. Но съгласи се...

Льоша не можа да довърши, защото го прекъсна извънмяният телефон.

— Как се чувстваш, Стасенка? — загрижено попита Житената питка.

— Лошо, Виктор Алексеевич. Дойде лекарка, даде ми десет дена болнични, нареди ми да лежа, да спя, да не мърдам много-много.

— Много си добре дори — завистливо въздъхна Гордеев. — А мене тука ме заливат с помя.

— Кой?

— Първо Олшански. Извикал го, разбираш ли, началникът на следствената част и му вдигнал скандал за делото на Ерьомина. Крещял му, че щом не сме знаели как да разкрием престъплението, поне честно да сме си признаели, че за нищо не ни бива, и да сме закриели делото, вместо да създаваме илюзия за активност. Поискал му делото, лично го прочел, тикнал му под носа факта, че след шести

декември към делото не е бил добавен нито един нов документ, нарекъл Кости безделник и му наредил веднага да изготви постановлението. Кости, то се знае, се оправдал с мене, а аз, както си му е редът — с него. Че, нали, детективите ми са потънали до гуша в работа, не могат дъх да си поемат, а следователи като него протакат нещата, нищо не вършат и само чакат оперативните работници да им разкрият делото. И с това си казахме довиждане. После Гончаров, който ръководи външното наблюдение, дотърча разярен да си изясняваме отношенията. Крещя ми, че нямал достатъчно хора и ако не съм получил заповед, подписана лично от генерала, щял да си прибере момчетата от нашите обекти. Така че всички, с които разполагахме по делото на Ерьомина, остават без прикритие.

— Ами идете при генерала да подпише заповед, какъв ви е проблемът?

— Ходих.

— И?

— Както влязох, така си и излязох. На туй отгоре изслушах какво ли не и за себе си, и за тебе, и за Богородица, ако щеш. Може и да не си чула още, но са убили председателя на управителния съвет на банка „Юник“, така че това ще ни е сега дело номер едно, хвърляме всички сили по него, а вземем ли да разследваме всяко убийство на проститутка — къде ще му излезе краят, че и с ругатни те заливат до немай-къде. Такива ми ти работи.

— Лошо — изрази съчувствието си Настя. — Изпатели сте си.

— Много даже. Само че имам чувството, детко, че някой някъде натиска някакви клавиши, та да закрием делото на Ерьомина.

„Край на всичко — внезапно изстинала, си помисли Настя. — Как можа да заговори за това! Нищо не е разбрал. Или лекарката нищо не му е предала. Край, край...“

— И... какво сега? — предпазливо попита тя.

— Ами нищо. Нали и без това бяхме решили да закрием делото, нали ти самата ми каза тази сутрин, че всички възможности са изчерпани, а и Костя Олшански е съгласен по принцип. Просто и двамата не обичаме да се опитват да ни притискат. На стари години, ще знаеш, съм станал много опърничав. Едно е сам да си вземеш решението и съвсем друго — да ти го натрапват отвън. Други са времената, не можем с предишния апетит да лапаме такива

нечистотии. Когато началството ме притиска, на мене пък ми се дощява да му направя напук.

— Хайде недейте, Виктор Алексеевич, днешните началници са си същите като преди, откъде да придобият нови навици? Тъй че си работят, както открай време. Не обръщайте внимание, здравето е по-важно — посъветва го Настя.

— И ти си права. Е, поплаках ти се, май ми поолекна. Имаш ли нужда от нещо? Като продукти, лекарства...

— Благодаря, Льоша е при мене, така че си имам всичко.

— Слушай, ако искаш, мога да те заведа на консултация при моя тъст в клиниката. Все пак сърце е, знае ли човек!

Тъстът на Гордеев, професор Воронцов, беше ръководител на голям кардиологичен център и като лекар беше световноизвестен.

— Няма нужда, не съм заумирала още — пошегува се Настя. — Ще полежа няколко дена и всичко ще ми мине.

— Е, ти си знаеш. Ако нещо ти потрябва — обаждай се.

След като затвори телефона, Настя приседна на дивана, за да успокои бясно разтупканото си сърце. Житената питка бе влязъл в играта. Време беше и тя, Настя, да направи своя ход.

* * *

След като се сбогува с Настя, Евгений Морозов с удоволствие се зае с работата самостоятелно. Преди всичко реши все пак да издири изчезналия Александър Дяков и за целта се запъти към Северното окръжие, където той бе регистриран и където живееше и един сигурен негов информатор. Информаторът имаше много засукано име — Нафанаил Анфилохиевич, но околните се обръщаха към него по-простичко — Нафаня. С напредването на възрастта му към смешното съкратено име се бе прилепила и думата „дядо“.

Дядо Нафаня имаше безброй излежани присъди, но не беше от обирджийския елит, беше лежал най-вече за пиянство и хулигански издънки, в кратките паузи между затворите примерно работеше, вярно и пиенето му беше за пример. Природата бе дарила Нафаня със завидно здраве и въпреки системното напиване, той не бе станал алкохолик. На стари години бе решил да се закрати по-близо до децата

и внуците си и макар да разбираше, че роднините му не изгарят от обич към него, все пак се надяваше, че като грохне, няма да го изоставят да пукне като бездомник.

С приключенията си по затвори и лагери дядо Нафания не беше успял да направи стаж за пенсия, ето защо, въпреки възрастта си, продължаваше да работи според силите си като пазач на три различни места по формулата „през две денонощия на третото“. Е, вършеше и разни други дребни работи. Нали трябваше да се заплаща за московското жителство след тая грамада присъди.

Морозов се запозна с Нафания още когато беше старши лейтенант, та затова дядото винаги го наричаше „старши“. Отношенията им бяха спокойни, по-скоро топли, отколкото хладни. Нафания не дължеше нищо на Морозов, но от всички ченгета, които ползваха услугите на дядото, „старшият“ беше единственият, който плащаше — първо винаги, второ кеш и най-важното — веднага, не отлагаше и не протакаше.

— Здравсти, старши! — поздрави капитана дядо Нафания, щом видя познатата фигура във вестибюла на учреждението, където дежуреше този ден.

— Здравсти, дядка! — приветливо му кимна Морозов. — Как е, как я караш?

— Абе карам я някак си — традиционно отвърна Нафания. — Какво те води насам?

— Да си побъбрим, да пийнем едно чайче. Щеш ли, дядка?

— Що пък не, то е хубаво нещо. Днес денят е кратък, в един следобед всички ще се разбягат, тъй че и чаец ще пийнем на спокойствие, и ще си побъбрим. Или много бързаш?

Морозов погледна часовника си. Дванайсет без четвърт. От една страна, час и половина не бяха от голямо значение, още повече че надбягването с хлапачката беше приключило, но, от друга. Знае ли човек!

— Абе не че много, ама не ми е за чакане — призна капитанът.

— Тъй значи — доволно изхъмка дядото. — Кога не ви е за чакане, всички тичате при Нафания, за къде сте без мене? Ха сядай туканка, във фотьойлчето, ама се помести, помести се към мене, та хем да си приказваме спокойно, хем да мога да се пресегам до телефона. Ей, какво доживях! — Старецът се усмихна тържествуващо. —

Милицията ми идва на крака, а аз ѝ предлагам да поседне във фотьойлчето. Същи председател на районен изпълком от онези, хубавите времена. Е, казвай, старши, да видим сега какво не ти е за чакане.

Старческото бърборене не можеше да измами Морозов. Твърде отдавна познаваше Нафаня, за да придава значение на демонстративната му радост по повод настаняваната „във фотьойлчето“ милиция. Капитанът знаеше, че зад дружелюбното бърборене се крие напрегната работа на мисълта: защо ли е дошъл старшият и какво може да му каже, а какво не бива, та да не разгневи и другата страна.

— Търся едно младо момче, Саша Дяков. Изгуби се някъде, не можем да го открием.

— Ами защо го търсиш, а? Провинил ли се е нещо този Дяков или така, от любопитство?

— Ей че го каза, дядка! Нали знаеш, че се занимавам с издирване на изчезнали хора. Изчезне ли някой, аз го издирвам и не питам с какво и пред кого се е провинил. Моята работа е да го намеря.

— Ами защо го търсиш точно тука?

— Тук е регистриран, в Северното окръжие. Това си е милиционерска азбука: започва се от местоживеенето, от родителите и приятелите.

— Ха, че ти мене ли родител ще ме пишеш? Или приятел?

— Добре, дядка, пошегувахме се, стига толкова. Можеш ли да ми помогнеш с нещо?

Дядо Нафаня тутакси смъкна от лицето си глупашката усмивка. Името Саша Дяков не му беше познато, затова той се успокои и съвсем сериозно се замисли как да помогне на старшия.

— Кажу адреса.

Щом чу адреса, на който беше регистриран Дяков, дядото веднага изреди няколко „пункта“, където се мотаели живеещите в микрорайона младежи, даде му и името на човека, който „държал“ тази част от територията и знаел всичко за всички. Този човек, според дядо Нафаня, работил дълги години за КГБ, после станал ненужен и го „забравили“, а той от обида отишъл и се продал едновременно на милицията и на местната търговска мафия, която контролирала черния пазар за автомобилни резервни части.

— Ако той не знае, значи никой не знае — увери капитана дядото. — Ама да не вземеш да му кажеш, че си от милицията или че аз те пращам. Първо иди при Саид, той е главният на пазара, можеш да му кажеш, че аз те пращам, а пък той, ако иска, ще те заведе при онзи човек. Но със Саид човек трудно може да се разбере, недоверчив е, направо не знам какво да измисля, за да те приеме.

— Не бой се, дядка, ще придумам твоя Саид. Не съм вчерашен я. Забрави ли колко пъти си ме насочвал по този начин? И нито веднъж не съм се излагал. И тебе не съм те излагал. Не съм новак, не ходя при тях с празни ръце.

— Не ще и дума — кимна дядо Нафаня, насипа в малкото чайниче за запарката индийски чай и го заля с вряла вода. — С тебе, старши, винаги работя спокойно, думата ти на две не става. Ти си ченге от старата школа, сега почти не останаха такива, изгубиха се. А пък тия, младите, мигар знаят как се върши работа? Не ги бива и да си приказват с нас, старите хора. По-силен ли го искаш?

Дядото наля в чашите от запарката, доля вряла вода, отвори кутия със захар, извади някъде изпод рафта найлонов плик с гевречета.

— Не ме обиждай, дядка — укори го Морозов и извади от спортния си сак голяма кръгла кутия, на която бяха нарисувани весели кънкьори на пързалка. — Никога не съм бил храненик. Почерпи се, холандски бисквити са това.

— А, това бива — оживи се Нафаня. — Ей сега, като се разотиде народът, ще ударим по пет капки с чая по случай приближаващата Нова година. Вкусни са! — похвали той бисквитите, след като отвори кутията и лапна две наведнъж.

— Хапни си, да ти е сладко — усмихна се Морозов. — А пък за младите — тука, дядка, си прав на сто процента. Няма я вече старата школа, за нищо не ги бива. Един дявол знае не ги ли учат вече на тези работи, те ли не щат. По-рано, когато разкриваемостта трябваше да се държи на ниво, изтрепвахме се, ама разкривахме престъплението. Не дадеш ли процента — получавах мъррене, че може и в чин да те понижат. Имаш ли мъррене — нямаш премия. Натрупаш ли пет мърнения — изритват те от опашката за жилище и така нататък. Здраво ни държах, затова се стараехме. А сега на никой не му пука за разкриваемостта, безплатните жилища свършиха, партията отмениха,

от кого да ги е страх? И ей го, работят през пръсти и на нищо не искат да се научат. А нас, дето сме по-стари, ни гледат отвисоко.

— Тъй, тъй — подзе старецът, — вярно казваш, за нищо не ги бива, но най-важното е, че не щат да се научат. Идва един при мене и ми разправя: едно момче щяло да дойде в местния участък, само за месец, май на практика, та демек, помогни му, Нафанаил Анфилохиевич, да си изпълни показателите, че да се върне от практиката с блестяща характеристика.

Представи си само, старши, колко трябва да се е променил светът, щом при мене, дето съм съден сума ти пъти, идва милицията да помогна на някого си заради черните му очи да си направи висока разкриваемост, та после този „разкривател“ начаса да получи хубаво място заради блестящите си успехи в работата. Да бяха ме помолили да го науча на едно-друго, да му покажа територията, да му разправя как стоят нещата при нас, да му подсказа на кого каква му е тарифата, ако трябва. С една дума, ако това момче беше дошло да работи при нас и трябваше да го въведа в работата — това щях да го разбера. Обаче да му помогна да отчита пълна измама? Хептен съвест нямат.

— И какво стана с момчето? — полюбопитства Морозов. — Ти помогна ли му?

— Не стана нужда, слава богу.

— Защо така?

— Ами не дойде. Предупредиха ме, че ще дойде към първи декември, обаче и досега го няма. Може да са се отказали или да са го пратили да практикува на друго място. И още един пример ще ти дам — развълнува се старецът. — Станали са едни нелюбезни... Дойде оня, уговори се с мене и изчезна. Добре де, не им трябвавам, онова момче няма да дойде на практика, ами вдигни си задника, ела, па ме предупреди като човек: ще прощавате, ама работите се промениха, услугите ви няма да ни потрябват. То мене не че нещо ме бърка, като не е дошъл — добре, ама нали трябва да има ред. Ти как мислиш, старши?

Думите на дядо Нафаня стигаха до капитана като през памук. Той си спомни как стажантът Мешчеринов беше казал: „Попаднах на «Петровка» в последния момент. Инак трябваше да ходя на стаж в Северното окръжие, участък «Тимирязевский».“

Какъв ли ще да е този обикновен студент от милиционерската школа, че толкова се грижат за него? Най-малко син на министъра на вътрешните работи. Или... А той, глупчото, се чудеше как тая хлапачка се отказа от делото, как така се отчая. Ами ако тоя стажант я е объркал? Ами ако и той като самия Морозов е криел информация от нея, само че с друга цел? Каква ли ще е била тази цел? Отговорът на този въпрос не беше просто неприятен. Той беше плашещ.

Но още по-страшен изглеждаше на капитана утрешният ден. Щом такива сили са заинтересовани убийството на Ерьомина да не бъде разкрито, той, Евгений, може и да не види утрешния ден. Беше вървял с рогата напред, беше хвалил себе си за професионалния похват, за настойчивостта си, за детективския си опит, задето бе успял да задмине на завоя хлапачката Каменская. А излиза, че е стъпвал по ръба на пропаст и е просто чудо, че е още жив.

Ако не днес, утре дядо Нафаня ще каже на когото трябва, че са се интересували от Саша Дяков, след което Морозов ще остане на този свят най-много един ден. Да помоли стареца да не казва? Тогава той с още по-голям мерак ще информира покровителя си от местната милиция, а може би и не само него.

— Какво има, старши? — сепна го гласът на стареца. — За какво се замисли?

— Абе нищо особено — вяло отговори капитанът, — за живота. Време ми е за пенсия вече, уморен съм. Направил съм си стажа, защо ли още да тегля ярема, и тъй, и тъй не мога да се разбера с новите, с младите. Ще ме изтормозят тия хора. Ей го, дойдох уж да търся някакво момче, а пък си мисля за ранчото, трябва да правя парник, че аз не умея, а нямам пари да наема работници. И изобщо...

След като излезе на улицата и вдиша студения въздух, Евгений се поободри. Помъчи се да си припомни всичко, което знаеше за Олег Мешчеринов: как ходеше това момче, как говореше, как работеше.

Но колкото и да напрягаше паметта си, капитанът не можа да види нито един признак, че стажантът по един или друг начин е противодействал на работата им. Затова пък ясно, като на кино, видя, че хлапачката на никого не се доверяваше, включително и на стажанта.

Излиза, че тя още тогава е знаела, че той е от „другата страна“? Мислите на капитана много бързо изгубиха посоката и се объркаха, той не умееше да осмисля сложни комбинации, не му достигаха яснота

и умение да анализира. Наруга се за глупостта и се опита да започне всичко отначало, но разбра, че е безполезно. Престъпниците днес не са каквито бяха. И не може да се работи срещу тях със старите методи. Тоест, разбира се, може, но сега това не е достатъчно. Сега са нужни хора като Каменская, която по цели денонощия чете чуждестранни книги и по три пъти препрочита едно и също архивно дело отпреди двайсет и три години. А той, старият дръвник, искаше с голи ръце, сам да разкрие убийството и да се изправи срещу такава могъща организация, която си има дори свои студенти стажанти. Не, наистина е цяло чудо, че е още жив.

Капитан Евгений Морозов се качи в един влак на метрото, слезе на станция „Чеховская“ и се запъти към „Петровка“ 38.

Но още преди той да успее да стъпи на ескалатора, информацията, че капитан Морозов търси Саша Дяков, стигна до съответните уши и от тази информация бяха направени съответните изводи. Дядо Нафяня добросъвестно заплащаше спокойните си старини. И за разлика от Морозов, отдавна вече се беше приспособил към новото криминално поколение.

* * *

Пронизващите светли очички на Арсен мятаха мълнии. От самото начало беше усещал, че тая работа ще свърши зле. Всичко, всичко не му се нравеше, всичко тръгна не според разработената схема и ето го резултата. Не биваше да се захваща с това, ох, не биваше!

Първата грешка беше, че се включи в работата твърде късно. Хората, които ползваха услугите на кантората не за първи път, знаеха, че е най-добре да се отиде при Арсен не след извършването на престъплението, а преди това. Опитните консултанти ще подскажат какво и как трябва да се направи, та после всичко да мине с минимален натиск върху минимален брой хора. Колкото по-малко е работата, толкова по-малък е и доходът, но и рискът е по-малък, Арсен вече твърдо се бе уверил в това. Ето защо за такива консултации вземаше огромни хонорари. Идеалните клиенти му искаха съвет не само „как“ да се направи, но и „кога“ и „къде“, и Арсен определяше времето и мястото според графика на дежурствата на „своите“ хора, които щяха

да оглеждат местопроизшествието. Девизът на Арсен — „работи предотвратяващо“ — оправдаваше себе си винаги и във всичко. А с този Градов се включи няколко дена след двете убийства, а на всичко отгоре после се разбра, че преди убийството момичето е държано цяла седмица в някаква селска къща. С една дума хората на Градов бяха работили непрофесионално и бяха оставили много следи, които само сляп човек не би забелязал. Наложиха се да насочи главните си усилия към измиването и заличаването на тези следи.

Арсен допусна втората грешка, когато се съгласи да използва хората на Градов. Не биваше да го прави, трябваше да настоява цялата работа да бъде извършена от собствената му бригада, а не от хлапациите на оня чичко. Градов е стиснат, какво ти стиснат, направо си е алчен, парите, които плаща на чичо Коля, изобщо не могат да се сравняват с колосалните тарифи, въведени от Арсен. Реши да направи икономия, направи уговорката, че ще работят неговите момчета, а Арсен се съгласи. И после видя, че не е бил прав.

Арсен допусна третата грешка, когато не обърна внимание на вайкането на Градов, че не е бивало да се свързва с неговата кантора. Защото неведнъж, а два пъти, цели два пъти Сергей Александрович се бе изпуснал, че има връзки с групата, наблюдаваща следствената част на прокуратурата, и май е трябвало да се обърне към тях, а не към Арсен. Още първия път, когато Градов спомена за това, трябваше незабавно и жестоко да го постави на мястото му, а още по-добре — да му даде един нагледен урок. Колко сили бе хвърлил Арсен, за да създаде малки, независими агенции с абсолютно непресичащи се области на въздействие. Само ако някой заподозреше, че мрежата е обхванала цялата система на правоохранителните органи, а не единствено подразделението, в което работи той — под заплахата щеше да бъде поставено всичко.

Току-що на Арсен му бяха съобщили, че на Каменская се е обадил началникът ѝ и по съдържанието на разговора бе проличало, че Градов е задействал някакви допълнителни лостове, поставяйки под съмнение неговите, Арсеновите способности да довърши работата. Какъв нахалник, представете си! Бяха засегнати не само интересите на безопасността, но и самолюбието на Арсен. Той знаеше, че в този случай трябва незабавно да развали договора с клиента, може дори да му плати неустойка, а може и да не му плати, а например да го накаже

за нарушаване правилата за безопасност, за назидание на другите. С Градов трябваше да приключи веднага, но за съжаление Арсен беше принуден да признае, че това не е толкова проста работа. Постъпката на Сергей Александрович бе довела до определени последствия, вълната на тези последствия бе стигнала до Каменская и сега той трябваше да се постарее да излезе от ситуацията с възможно най-малки загуби.

Тя смята, че я притиска човекът, който е убил Ерьомина. Ако внезапно този натиск престане, без да е довел до желанния резултат, тя може да се сети, че онзи, който е организирал всичко това, не е воден от собствен интерес. А оттам е близо и до мисълта за посредници. Каменская е умно девойче, макар и неопитно, след едно хубаво обучение от нея може да излезе страхотен професионалист. Вярно, нищо не умее, няколко дена по петите я следваха хора на Арсен и на чичо Коля, а тя не засече нито един. Но главницата ѝ е умна и правилно устроена, затова трябва да имаме това момиче за приятел... В главата на Арсен вече се въртяха планове, които водеха твърде надалече. Господ беше надарил момичето с ясна мисъл и похват.

Арсен изобщо определяше хората по това колко и какви качества им е дал Господ: на един — с големия черпак, друг е закъснял и е грабнал само шепичка, а трети го е домързяло да застане на опашката и е останал с празни ръце...

Арсен не се страхуваше да се среща с Градов. Ако на „Петровка“ се бяха докопали до Сергей Александрович, с него отдавна щяха да са разговаряли или най-малкото щяха да са пуснали подире му „външно“. Но при Градов никой не беше ходил, а хората на Арсен не откриха наблюдатели. Каменская, разбира се, беше надушила нещо за седемдесета година, но явно то не е било достатъчно, за да стигне до Градов. Друго нещо беше чичо Коля — неговият хлапак, тоя Дяков, почти сто на сто беше пропял, но засега това не беше особено опасно, той нищо не знаеше за Градов.

Арсен закъсня за срещата с осем минути. Всъщност бе дошъл навреме, но предварително внимателно огледа наоколо, провери дали не го следят, а след като дойде и Градов, пак огледа и чак тогава, след като се убеди, че няма подозрителни личности, влезе в бара.

— Държите се неправилно, Сергей Александрович — спокойно подзе той, преливайки ликьора от малката чашчица в кафето си.

— Какво имате предвид? — вдигна красивите си вежди Градов.

— Прекрасно знаете какво имам предвид. Нямам намерение да се карам с вас, хайде да се разделим с добро.

— Но защо? Какво е станало?

— Драги мой, вече сте достатъчно възрастен, за да забравите детинските си номера. Само малките деца, като си знаят каква беля са направили, упорито отричат, понеже се надяват възрастните нищо да не знаят. Изобщо не блъфирам или, както се казва на апашки език, не ви „моткам“.

— Убийте ме, но не ви разбирам.

— А, това не е лоша идея! — засмя се Арсен. — Това би решило отведнъж много проблеми. Може би убийството е единственият начин да ви накарам да престанете с идиотската си самодейност. Нещо повече — вие упорито продължавате да ме лъжете. Защо скрихте от мен историята с Никифорчук? Не ми се доверявате, така ли? Прекрасно, оправяйте се сам, както си знаете, с вашия тъп дядка и с бандата му от недоносчета. Аз не възнамерявам да си подлагам задника.

— Нищо не разбирам — объркано измънка Градов. — Кълна ви се... Не съм направил нищо, което би могло да ви навреди...

— Сергей Александрович, край на дискусията! Сега с вас ще си вземем сбогом и ще се разделим, надявам се — завинаги. Вие от самото начало ми пречехте да работя, криехте от мен важна информация, поради което аз и моите хора бяхме принудени да променяме в движение предварително подготвените комбинации. Пробутахте ми вашите мускулести боклуци, като ме уверихте, че са опитни и квалифицирани изпълнители, а те се оказаха безмозъчни идиотчета, които провалиха всичко. Дори подозирам, че и сега не ми казвате всичко, а това е опасно за мен, защото заради вашата, ще прощавате, стиснатост може да попадна в сложна ситуация. Вие не ми се доверявате, аз не ви се доверявам, ето защо е най-добре да се разделим, и то незабавно. Смятайте, че договорът ни вече не е в сила.

— Ама как... Какво ще стане с моята работа?

— Тя вече не ме интересува.

— Но аз ви платих! Арсен, не можете да ме изоставите на произвола на съдбата! — примоли се Градов. — Нали вие ми казахте, че остава да издържим още няколко дена, до трети януари, защо сега

ме изоставяте? Ако за нещо не съм бил прав — простете ми, ако съм направил нещо, което не е бивало — аз не от лошо, Арсен, умолявам ви, вие не можете така...

— Аз? — хладно се изненада Арсен. — Аз мога всичко. И така, и не така, и както си искам. Вие не сте ми интересен, не сте ми нужен, разберете го най-сетне. Имам си свои интереси, своя работа, върша я с удоволствие и смея да се надявам — неложно. После се появявате вие и се опитвате да ме накарате да работя не както съм свикнал и не с обичайните си хора. При тези условия моята работа куца, вие ми пречите, е, защо да се трепя и да се тормозя? Заради черните ви очи? Вие, господин Градов, сте силен в Думата, но за мен сте никой, нищо и пълна нула. Заради хонорара ли? С вашата провинциална алчност вие постигнахте само едно: готов съм да ви върна всичко, което сте ми платили, защото личната ми безопасност ми е по-скъпа. Може би си мислите, че като разваля договора си с вас, ще навредя на репутацията си в кръговете, които ползват услугите ми? Уверявам ви, тази история ще ми бъде само от полза. Още утре всички заинтересовани лица ще знаят, че първо, аз поставям интересите на безопасността над паричните си интереси, и второ, че трябва да ме слушат и не бива да ми пречат, инак изоставям клиента си на произвола на съдбата, без ни най-малко да ми е жал. Запомнете, Сергей Александрович, не се е родил на този свят клиент, заради когото бих се съгласил на отстъпки... Искате нещо да кажете ли?

— Искам... Какво трябва да направя, за да продължите да работите? Кажете условията си, на всичко съм съгласен.

Арсен разглеждаше с интерес породистото красиво лице на Градов. Дори объркано и уплашено, то не бе изгубило своята привлекателност, само бе придобило някакъв трагичен израз. Дали да се попари с него? Разбира се, за никаква по-нататъшна работа и дума не може да става, с такива типове трябва да се къса отведнъж и безвъзвратно, но просто е любопитно докъде ли би стигнал този, за да спаси собствената си кожа. Ако освободи хората си от делото на Ерьомина, то може да бъде разкрито за едно денонощие, най-много за две. Интересно дали Градов разбира това или не?

Мълчанието се проточи и стана непоносимо за Градов. Той избухна, вече неспособен да се контролира:

— Защо не отговаряте? Харесва ви моето унижение, така ли? Харесва ви да наблюдавате страха ми? Вие ме мразите, мразите всички нас, защото разрушихме вашата стара система, при която имахте своята филия, дебело намазана с масло и черен хайвер, имахте власт, а сега на никого не сте потрябвали, никой не се страхува от вас — затова мразите целия свят и си изкарвате яда на такива като мен! Мислите си, че сте много могъщ, а? Ами че вие сте просто малък злобен плъх, да, да, именно малък смрадлив злобен плъх, който лапа отпадъците на буницето на обществото и пръв бяга от кораба, щом подуши опасност. Плъх! Плъх! О, господи...

Градов закри лицето си с ръце. Арсен мълчаливо стана, отиде при бармана, плати кафето и ликьора, после помисли малко и извади от портфейла си още няколко банкноти.

— Този човек е много разстроен — каза той и кимна към седналия в ъгъла Градов. — За съжаление бях принуден да му съобщя неприятна новина и той я преживява много тежко. Ако след пет минути не си тръгне, занеси му двеста грама коняк. Но да е хубав.

— Готово — кимна барманът. — Ами ако не е нужен коняк?

— Тогава парите са за вас.

Арсен бавно излезе на улицата и с изненада откри, че разговорът с Градов е оставил в душата му неприятна утайка. През дългия си живот Арсен беше водил много неприятни разговори и се беше научил да ги оставя зад гърба си без емоционални сътресения. Но Градов го засегна с нещо — дали с подозренията си, че той мрази всичко на този свят, дали като го нарече смрадлив плъх... Но сега Арсен беше абсолютно сигурен: постъпи правилно, като престана да работи за Градов. Един човек, който толкова лесно избухва и губи контрол над себе си, е опасен. Не бива да си има работа с него. А колкото до малкия смрадлив злобен плъх — добре де, ще му припомни той този плъх.

* * *

В кабинета на следователя Олшански полковник Гордеев внимателно сложи слушалката на вилката, пое си дъх и избърса лъсналото си плешиво теме с огромна небесносиня носна кърпа.

— Е, как беше? — попита той, стана и започна похода си по периметъра на задръстения с какво ли не мрачен кабинет.

— Никога не бях ви чувал да изприказвате толкова лъжи накуп — каза Константин Михайлович. — Дори ги броих на пръсти, за да не сбъркам.

— И колко наброихте?

— Че съм ви крещял — едно. Че сте насъскали кучетата срещу мен — две. Ако не ме лъже паметта, познаваме се от повече от десет години и сме прекарали това време без явни конфликти. Във всеки случай никога не сме си повишавали тон. Или греша?

— Не, не грешите.

— Добре, да продължим. Гончаров не е идвал при вас, а вие не сте ходили на свой ред при генерала — това са три и четири. Че последният документ от делото за убийството на Ерьомина бил с дата шести декември — пет. Стига ли?

— Напълно. Не ви ли се струва странно, че се налага да върша всичко това в интерес на правосъдието? Ще ви попитам по друг начин: не ви ли се струва странно, че професията, която изисква от хората най-много лъжи, има за своя цел защитата на интересите на правосъдието? Какъв парадокс, а!

— Няма как, Виктор Алексеевич, на война като на война. Не сме деца и не си играем с играчки.

— Обаче това не е война, там е цялата работа! — избухна Житената питка, вкопчил силните си пълнички пръсти в облегалката на стола, който в този момент се случи на пътя му. Под тежестта на полковника столът застрашително изскърца. — Войната си има свои правила, които са задължителни за всички воюващи страни. Всички участници са в еднакви правови условия. И после, поне си разменят пленниците. А ние? По нас стрелят когато и както сметнат за нужно, а ние се отчитаме за всеки изстрел, хабим тонове хартия за рапорти. Те имат пари, хора, оръжие, автомобили с мощни двигатели, най-нова техника, а ние — следствен куфар следвоенен модел, самоуки експерти, нямаме пари дори за бензин. Ама какво ли ви разправам, сякаш вие не го знаете! В една война винаги можеш да се надяваш на силите на ООН, които ще помогнат, ако съвсем капнеш. А на нас кой ще помогне? Миротворческият батальон на най-авторитетните бандити? Не, Константин Михайлович, ние с вас за съжаление не

воюваме. Ние се отбраняваме със сетни сили, като се опитваме да запазим жалките остатъци от онова, което някога се наричаше професионална гордост и чест.

Олшански замислено гледаше Гордеев и дълбоко в душата си се съгласяваше с него, но не искаше да развива опасната тема. Още малко и може би ще трябва да заговорят за Ларцев. Дали полковникът знае истината или не? По-добре да не рискува.

— Как мислите, вашият спектакъл ще свърши ли работа? — постара се той да се отдалечи от опасната тема.

— Иска ми се да се надявам.

Гордеев тежко се отпусна на стола, щракна закопчалките на дипломатическото си куфарче, извади опаковка валидол и пъкна една таблетка под езика си.

— Нещо съм се разкиснал напоследък — уморено се оплака той. — Ден не минава, без да ме присвие сърцето. Колкото до Анастасия, разчитам единствено и тя да е броила на пръсти като вас. Нищо повече не можем да направим — нито да ѝ помогнем, нито да ѝ подскажем нещо. Ако се сети — чест и хвала за нея, ако ли не — какво да се прави!

— Да речем, че се сети. Какви действия очаквате от нея?

Житената питка впери недоумяващ поглед в следователя, като продължаваше машинално да масажира лявата страна на гърдите си.

— Константин Михайлович, може би не сте схванали какво представлява моята Анастасия? Тя се различава от всички останали точно по това — постъпките ѝ са непредсказуеми. Да очакваш от нея нещо друго, освен краен резултат е безнадеждна работа. Ако по принцип е възможно, тя ще стигне до резултат, но как ще го направи — само Господ знае. Моят Коротков казва, че главата ѝ е подредена много странно.

— Ама вие сте същински робовладелец! — разсмя се Олшански и свали очилата си. — Моята Анастасия, моят Коротков. Ами останалите служители — и те ли са ваши, или само тези двамата?

— Не се смейте — много сериозно възрази Гордеев. — Всичките са мои, те са мои деца, които съм длъжен да възпитавам и защитавам, каквото и да се случи. Нито един от тях, чувате ли, нито един нито веднъж не е бил мъмрен от началството, защото аз съм поемал отговорността за всички техни недоглеждания и грешки. Винаги аз

съм ходил там, вдигал съм скандали, уговарял съм, доказвал съм, молил съм. За моите хора аз съм като каменна стена, зад която те могат спокойно да работят, без да си губят времето и психическата енергия за началнически приказки. Обичам всички и вярвам на всички. Защото те са мои.

„И Ларцев ли?“ — мислено попита Константин Михайлович. Разбира се, Гордеев не чу въпроса му. Но го видя в големите красиви очи на следователя, сега неприкрити и незагрозени от дебелиите стъкла на очилата.

„Защо питаш? Досетил ли си се? Да, и Володя Ларцев е мой, и фактът, че той е направил огромна, непоправима грешка, е отчасти и моя вина. Не съм съумял да го накарам да повярва, че може да ми довери такова нещо, и той е предпочел да се оправя с нещастieto си сам, без да погледне в бъдещето и без да помисли за последствията. И двамата сме виновни за това, и двамата ще плащаме. Неговата грешка не го изхвърля от кръга на моите деца и аз съм длъжен да го защитя според силите и възможностите си“ — отговори му наум полковникът, а на глас продължи:

— Та така, Анастасия седи в жилището си и не може да направи кой знае какво. Заплашват я с нещо, и то е нещо твърде сериозно, защото тя се страхува да шавне. Телефонът ѝ се подслушва, на стълбището седи някакъв младеж и следи тя никъде да не излиза и при нея никой да не идва. Доколкото разбрах, направи ли дори една подозрителна стъпка, заканата незабавно ще бъде приведена в изпълнение. Ето защо ние с вас не можем да се намесваме.

— Нали казахте, че сутринта при нея е ходила лекарка. Как така са пуснали лекарката?

— Вероятно това е било едно от условията: тя трябва да извика лекар и да си вземе болнични, за да има законно основание да си седи вкъщи и да не ходи на работа.

— А те как са разбрали, че жената, която е влязла при Анастасия, наистина е лекарка, а не ваша сътрудничка? Документите ли са ѝ проверили?

— Оттам. Не вярвам да им работи безплатно. Константин Михайлович, вие отдавна познавате Володя, кажете ми, променило ли се е нещо в живота му през последните месеци? По-значителни покупки, извънредни разходи, ами нещо такова...

— Не знам. Искам да се надявам, че бих научил, ако е имало такова нещо. Преди вчерашния ден щях да ви кажа със сигурност, но днес вече за нищо не мога да гарантирам — глухо произнесе Олшански.

— Извинете, знам, че сте много близки с Ларцев — виновно каза Гордеев. — Не биваше да започвам този разговор, всичко това е тягостно и за вас, и за мен. Но нали имаме и Анастасия, заплашват я с нещо, а не искам да ѝ причиня нищо лошо, затова трябва да знам колкото може повече, за да разбера какво мога да направя, и какво не мога. Извинете — повтори той и с усилие се надигна от стола.

„Колко съм се скапал обаче — помисли си полковникът, докато закопчаваше със сковани пръсти копчетата на тежкото си, още неизсъхнало от мокрия сняг палто. — Някак си съм отпуснат, ръката ми изтръпва, само станах от стола и ми се зави свят. Та аз съм само на петдесет и четири, а за два месеца се превърнах в развалина. Ах, Ларцев, Ларцев, защо го направи? Защо не дойде при мен веднага? С какво толкова те притиснаха?“

Като се бореше със световъртежа, той слизаше по стълбите, здраво стиснал перилата и внимателно взрян в краката си. И в този момент разбра с какво „те“ държат Володя Ларцев. И разбра, че със същото са вързали и ръцете на Настя. Бързо, доколкото му позволи здравето, той стигна до сержанта, който беше дежурен на входа на градската прокуратура, и без да иска разрешение, придърпа телефона.

— Паша? Къде е Ларцев?

— В затвора, днес провежда два разпита.

— Намери го. Паша, намери го незабавно, по най-светкавичния начин.

— А ти къде ходиш между другото? — язвително го попита Жерехов. — Обеща да си дойдеш след половин час. Нали не си забравил, че Морозов те чака?

— Забравих. Вече излизам, на входа съм. Той в твоя кабинет ли е?

— Излезе да си купи цигари.

— Извини ме пред него, Пашенка, нека ме почака още малко. Честна дума, вече съм на път.

От прокуратурата до „Петровка“ не беше далече, а полковник Гордеев много се постара да върви по-бързо. Но въпреки това закъсня.

ГЛАВА 14.

Настя свали пеньоара си и си сложи дънките и строг черен пуловер.

— Ти какво така? — учуди се Льоша. — Да не очакваш някого?

— Събирам си мислите — кратко отвърна тя и отиде в банята.

В банята дълго и внимателно разресва косата си, после я събра в стегнат възел на тила и я закрепил с фуркети. Като се вглеждаше внимателно в отражението си, извади от окаченото на стената огледално шкафче няколко кутийки с грим.

„Аз съм зловна, коравосърдечна, жестока, нагла, самоуверена, студена, пресметлива кучка“ — повтаряше си тя, докато с едва забележими движения докосваше до лицето си широки и тънки четчици. Работата беше туткава и сложна и докато лицето ѝ бе „направено“, и произнасяните заклинания бяха изиграли ролята си. Сега от огледалото я гледаше една строга, студена жена, чиито очи не знаеха що е сълзи, сърцето — що е милост, а умът — що е съмнения.

Постоя още малко в банята, после тихичко се върна в стаята, като се стараеше Льоша да не види лицето ѝ, и застана пред голямото огледало, в което се видя в цял ръст. Повдигни раменете, изправи гърба, вирни брадичката, цялото тяло да е като изопнатата струна. Тя затвори очи, постара се да пропъди зрителния образ и да навлезе в съответното душевно състояние. „Хората са боклуци и в името на собственото си благополучие можеш да ги пренебрегнеш. Аз не искам обезумелият от мъка Ларцев да застреля мен и Чистяков, затова съм готова да предам всичко и всички, само и само да остана жива. Не ми пука за дъщеря му, но разбирам, че ако с нея се случи нещо, и аз няма да съм жива. Спасявам себе си. И си имам работа само с най-плавния, а всичките тези ларцеви, гордееви, олшански и тъй нататък са същите буболечки като хлапаците, които ме дебнат на стълбището и във входа. Шушумиги, които мога да прегазя в името на спасението на собствения ми живот...“

— Какво ти става? — смаяно попита Льоша, когато видя приятелката си.

— Защо, какво ми има?

— От теб лъха студ като от фризер. И лицето ти е едно...

— Какво е? — Тя не можеше да си позволи да се усмихне, за да не изтърве постигнатото с такива усилия настроение.

— Чуждо. Уж е твоето и същевременно сякаш не си ти. Снежната кралица.

— Така трябва. Добре, аз тръгвам. Ти кротувай, не се намесвай.

Тя уверено отвори вратата и застана на прага, без да пристъпи напред към стълбищната площадка. Мигновено се чу тих шум от стъпки, от долната площадка през перилата надникна главата на симпатичен блондин с ясни очи и пълнички устни. Ангелското лице не измами Настя, тя веднага забеляза и оцени меката и гъвкава походка, налятата мускулатура, напрегнатия врат. „Десантчик“ — определи тя и каза тихо:

— Ела тука.

— Защо? — също тъй тихо попита блондинът, но не помръдна от мястото си.

— Ела, казах.

В гласа ѝ имаше достатъчно метал, за да я послушат. Младежът изкачи няколко стъпала, след което извади пистолет и направи още няколко крачки.

— Кажй там да ми се обадят — все така студено произнесе Настя.

— На кого да кажа? — слиса се блондинът.

— Не е моя грижа. Трябва ми Дяков. Да ми го пратят тук.

— Защо?

— Не е твоя работа. Ти си евтина бурмичка, възложено ти е само да ме охраняваш. Нека ми се обадят, ще обясня защо ми трябва Дяков. Чакам десет минути.

Тя отстъпи назад към антрето и затвори вратата. Не прекалено рязко, за да не изглеждат движенията ѝ нервни. Но и не твърде бавно.

— Ася, какво става? — настоятелно попита Чистяков, като ѝ прегради пътя.

— Помълчи малко — процеди тя през зъби, избута Льоша, влезе в стаята и застана до прозореца.

— Ася!

— Моля те, не ми пречи. Страшно ми е трудно да се съсредоточа, а ти само ме прекъсваш — студено произнесе тя.

Льоша отиде в кухнята и тръшна вратата. „Кучка — помисли си Настя, — каква кучка си само! Но може и да е за добро. Примадона от провинциален театър. Дръж се, приятелко, после ще се извиняваш. Две минути минаха, остават осем. Хлапакът, дето беше изтичал до аптеката, зави зад ъгъла. Сигурно да се обади по телефона. А може там да ги чака радиофицирана кола. Я да проверим дали съм отгатнала. Колегите от външното наблюдение, които бяха следили онзи човек, дето ме проверяваше в поликлиниката, казаха, че е звънил в строго определен час, но с никого не е разговарял. Това е някаква хитро замислена система за предаване на информация без личен контакт. Интересно как ли ще се задейства тази система сега? Ако не съм права, до десет минути ще ми се обадят. А какво ще стане, ако съм права? Забрави за момичето, забрави за Ларцев, забрави за всичко, ти решаващ задачка, просто математическа задачка, стегни се, не се вълнувай, ти спасяваш живота си, хората са боклук, не заслужават твоите тревоги, мисли само за себе си. Думи като «справедливост», «правосъдие», «възмездие», «престъпление» не съществуват, забравила си ги, никога не си ги знаела. Съществуващ ти, съществува Чистяков. Има само живот. Просто живот. Форма на съществуване на белтъчините. Четири минути. Ти ще правиш всичко, за да им угодиш, каквото и да ти струва това. Ти си трезвомислеща жена и ясно разбираш, че не можеш да се справиш с тези хора, ето защо не бива да воюваш с тях. Те са много, а ти си една. Никой няма да те съди, никой не ще посмее да те съди. Пет минути...“

Тя не откъсваше поглед от прозореца. Мокра, жвакаща кал по тротоарите, подгизнали тъмни дрехи върху минувачите, кални пръски изпод колелата на минаващите коли. Нима само преди десет дена имаше ярко средиземноморско слънце, белокаменни дворци, вечнозелени дървета, синя вода на фонтани, една весела майка и един влюбен в нея професор Кюн, нима само десет дена са минали от момента, когато Настя за пръв път от толкова години се почувства свободна и щастлива?

Това сякаш никога не се беше случвало. Никога. Животът ѝ открай време протичаше в студ, кал, страх и болка. Дори да беше лято.

Дори да не я болеше гърбът. И тогава животът ѝ беше само студ, кал, страх и болка. Седем минути. Хлапакът се връща тичешком. Бързо тича малкото псе...

На вратата се позвъни, когато до изтичането на определения от Настя срок оставаше една минута. Тя отключи и царствено застана на прага. Блондинът десантчик стоеше напълно грамотно на няколко крачки от вратата: ако обитателите на жилището имаха неприятното намерение да нападнат охранителя и бързо да го вкарат вътре, не биха успели.

Настя стоеше мълчаливо и излъчваше вълни надменност и хладно презрение. В очите ѝ не бива да има въпрос, тя е сигурна в себе си и прекрасно владее ситуацията.

— Помолиха ме да ви се извиня — с равен, тих глас каза блондинът. — Молбата ви ще бъде изпълнена след дващсет минути.

— Нецо бъркаш, хлапе — отговори тя с ледено високомерие. — Не беше молба, а искане. — Тя демонстративно погледна часовника си. — Но ти служиш добре, справи се за десет минути. Иди си вземи курабийката от полицата, заслужил си я.

Крачка назад, бравата изщраква меко.

Тя подпря чело на касата, безсилна да помръдне. Гадове, ще я държат в напрежение още дващсет минути. Няма да издържи. Дващсет минути очакване, а после ще трябва да проведе разговора. Той ще бъде кратък, те не рискуват да разговарят дълго и тя трябва да успее да каже през тези минути всичко, за да я разберат: съгласна е на всичко, иска да направи това, което е добре за тях. Трябва да ѝ повярват. Друг шанс няма да има. А те няма да ѝ повярват, ако си остане мило интелигентно момиче, защото милото интелигентно момиче с хуманитарно образование никога не би се съгласило на сделка с престъпници. Може да го направи само една хладнокръвна, пресметлива и абсолютно безсъвестна кучка и тя, Настя, трябва да стане такава.

Тя бавно, сякаш носеше кристална ваза със скъпоценно съдържание, прекоси антрето и настани образа си във фотойла пред телевизора, като се стараше да не разплиска създаденото с толкова усилия състояние на духа. Взе цигара, замислено я повъртя в пръстите си, запали я. Защо ли молбата ѝ ще бъде изпълнена след дващсет минути? Излиза, че хлапакът спринтьор не е тичал, за да се обади по телефона. Явно часът за връзката още не е дошъл. Ами къде изтича

тогава? Някой го е чакал зад ъгъла и именно този някой ще позвъни на когото трябва, когато настъпи часът. Я ги виж ти, каква дисциплина само! Значи все пак е била права, това е някаква сложна система за безконтактна връзка. Добре, нека натоварим мозъка с това, защо да губим време. Ако на нея, на Настя Каменская, бяха възложили да организира такава система, как щеше да го направи тя?

Беше ѝ трудно да мисли, седнала във фотьойла, без бюро и лист пред себе си. Настя беше свикнала да обмисля сложните въпроси седнала, с чаша кафе наблизо и чертаейки на лист сложни схеми. Но за кафе трябва да отиде до кухнята, а там седи незаслужено оскърбеният Льоша и ѝ се сърди. Сега не е моментът да си изяснява отношенията с него, трябва да успее да запази в себе си надменната студенина. И тъй, какво е нужно, за да получаваш информация, при което никой никога да не може да те намери, разбира се, ако ти не го поискаш?

Отговорът се оказа изненадващо прост. Наистина да се организира такава система беше много трудно, но самата идея беше невероятно проста. Като две и две — четири. И ако всичко е така, както го измисли тя, тогава става ясно защо изпратените от Житената питка Гордеев хора така и не са могли да открият колата, от която се подслушваше домашният ѝ телефон. Такава кола просто не е имало. Днес всички са полудели по най-модерната изтънчена техника и напълно са забравили, че винаги и във всичко най-важната брънка си остават хората. Парите и хората. Парите и хората могат да правят онова, което не би могла да направи дори най-съвършената техника.

Ако се вярва на часовника, изминали са двайсет и три минути. Не е хубаво да карат една дама да чака...

Когато телефонът иззвъня, Настя със задоволство забеляза, че дори не трепна. Владееше се напълно.

— Слушам ви внимателно, Анастасия Павловна.

Гласът беше същият онзи, кадифеният, но звучеше явно по-напрегнато. Има си хас, какво така тая опърничава и неотстъпчива Каменская сама реши да им се обади!

— Ще бъда пределно кратка — сухо отвърна тя. — Достатъчно съм млада, за да не ме е страх от смъртта. Вашият приятел Ларцев е в тежко състояние и представлява твърде осезателна заплаха за живота ми. Ето защо аз съм заинтересована с дъщеря му да не се случи нищо лошо. Искам да ми изпратите Дяков.

— За какво ви е Дяков?

— Той много глупаво се издъни в жилището на Карташов. Следователят може да се опита през оставащите дни да предприеме някакви стъпки, включително да се опита да накара Дяков да пропее. Тъй като знам със сигурност какви следи е оставил в жилището на Карташов, ще го инструктирам как и какво трябва да говори, ако го хванат. Поставете ме в положение да съм заинтересована да няма никакви засечки. Разбрахте ли ме?

— Разбрах ви, Анастасия Павловна. Дяков ще ви бъде доставен до един час. Радвам се, че станахме съюзници с вас.

— Всичко хубаво — сдържано отговори Настя.

Каква насмешка на съдбата! Съвсем неотдавна същите думи й бе казал Борис Карташов. И той се радваше, че са станали съюзници.

Е, и колко време ще търсят Саша Дяков? За един час няма да го намерят, по никакъв начин. След един час приятният баритон с огорчение ще й съобщи, че ще трябва да почака търсеното момче още известно време. Този разговор ще бъде още по-кратък и Настя ще трябва да положи минимални усилия. Само леко недоволство. Е, може би и недоумение, че в такава сериозна организация не могат бързичко да намерят нужния човек, когато трябва. Може да се поотпусне.

В кухнята Льоша демонстративно дрънчеше със съдовете. Сигурно е гладен, но въпреки обидата си, няма да седне сам да обядва. Ще чака тя да благоволи да се присъедини. Не бива да го обижда...

Настя няколко пъти вдиша дълбоко, охлаби напрегнатите мускули на гърба и шията си, по навик се прегърби и отвори вратата на кухнята. Льоша седеше до сервираната за обяд маса и четеше книга, наместена между кутията за хляб и шишето кетчуп.

— Ако смяташ, че съм те оскърбила и трябва да ме накажеш — съгласна съм. Но моля те, нека отложим за по-късно възпитателните мероприятия. Сега ми трябва мозъкът ти.

Льоша вдигна очи от книгата и ядосано ги насочи към нея.

— Продължаваш ли да ме държиш на слугинската длъжност?

— Льоша, трябва ми помощта ти. Хайде да не си изясняваме отношенията точно сега. Имаме пред себе си цял живот за това.

— Сигурна ли си? Ако съдя по обясненията ти, твърде е възможно да разполагаме със съвсем малко време. Твоето откачено приятелче Ларцев може всеки момент да довтаса тук и да ни застреля.

Но дори в тази ситуация ти продължаваш да се държиш с мен като с кухненски прибор. Какви преговори води с онзи бултериер? Кой ти се обади по телефона?

— Всичко ще ти обясня, но първо ми помогни да реша задачката.

— Добре де, давай... — тежко въздъхна Чистяков.

* * *

Първото, което се наби в очите на Житената питка Гордеев, когато той се качи по стълбите и свърна по дългия сив коридор, беше тебеширенобялото лице на Павел Василиевич Жерехов. После той видя и стълпилите се около него служители, зад чиито глави святкаха фотоапарати. Без да продума, Гордеев си проправи път през тълпата и видя проснатия на пода в кабинета на своя заместник, човек с огнестрелна рана в главата. Куршумът бе влязъл точно по средата на челото му и капитан Морозов беше мъртъв.

— Как се случи това? — попита през зъби Гордеев.

— Той седеше в кабинета ми и те чакаше. Някой ми се обади и каза да отида при момичетата в секретариата за някакъв спешен документ. Нали не можех да изгоня човека в коридора заради пет минути? Заключих всички документи в касата и излязох. В секретариата не бяха чували за някакъв документ и не ми се бяха обаждали. Разбрах, че тая работа не е чиста, и на връщане тичах. И ето на... Никой не е чул изстрел, изглежда, убиецът е използвал заглушител.

— Ясно. Морозов каза ли ти нещо? За какво ме чакаше?

— Нищо не ми каза, но беше много неспокоен. Направо не приличаше на себе си.

— Какво носеше?

— Сак. Спортен сак — уточни Жерехов.

— Скрый сака, докато никой не го е докопал. Когато нещата поутихнат, ще го погледнем, може да са останали някакви бележки. Намери ли Ларцев?

— Тръгнал е насам.

— Тичай при портала, пресрещни го и по резервното стълбище го доведи право при мене. Не минавайте покрай твоя кабинет и не му

казвай нито дума за Морозов.

* * *

Николай Фистин, иначе казано — чичо Коля, или според Арсен „оня гаден дядка“, беше много объркан. Арсен му беше наредил да намери спешно Саня Дяков и да го заведе в жилището на Каменская. Това искане изглеждаше на чичо Коля глупашко и нелепо. Нещо повече — по всичко личеше, че е неизпълнимо.

Коля Фистин лежа в лагер за пръв път, когато беше на 17 години — за особено злостно хулиганство, след три години излезе, но тъй като на нарове не събра много ум и все още смяташе, че единственият начин да изразиш недоволството си е пердахът, веднага отново го прибраха на топло, този път вече за осем години — за причинени тежки телесни повреди, довели до смъртта на потърпевшия.

Резултатът от тази борбена младост беше лишаване от московско жителство и интерниране извън 101-я километър. Николай живееше в общежитие, работеше в тухларската фабрика, много пиеше, псуваше като каруцар и животът му май беше предопределен за много години напред. Но той извади късмет и успя да го използва на цели двеста процента.

Веднъж в Загорск се запозна с една жена, дошла на екскурзия. Тоня работеше в районна служба за поддръжка на държавните жилища и в нейния район се намираха престижни блокове с подобрена планировка. Слава богу, във времената на застоя се беше установила практика на такива служители да се дават апартаменти на вторите етажи в тези блокове, благодарение на което невзрачната, нещастна, самотна стара мома разполагаше с твърде прилично жилище. Бракът с московчанка позволяваше да се възстанови изгубеното жителство, но користните мотиви много скоро бяха изместени от нещо, което Николай смяташе за любов. Макар да се бе събрал с Тоня по принуда, само след месец той разбра, че тя е единственият светъл лъч в живота му. В детството му — пиянските ругатни на родителите му, редуващи се с побои, единайсет години по лагерите, братята му — кой в затвора, кой се алкохолизирал, кой — умрял. А Тоня беше топла и нежна жена, която го обичаше и нищо не искаше в замяна, приемаше го такъв,

каквото си беше. Първият плах възторг пред непознатото преди чувство на близост и нежност премина в страстна любов и Николай беше готов начаса да убие всекиго, който би погледнал жена му накриво.

След като се пренесе в апартамента на Тоня, Фистин започна работа като майстор по ремонтите на жилищата в същата районна служба. Семейната идилия, уви, не го направи законопослушен и от 1987 година той малко по малко започна да навлиза в криминалния бизнес, защото в тази сфера имаше много приятели: нали беше израсъл в Москва, а и като малолетен лежа в лагера с московчани. Животът сега му изглеждаше напълно задоволителен, полека-лека взе да печели добре и изпитваше невероятна наслада, когато носеше на своята Антонина поредния подарък — гривна, костюм или скъпа козметика — и всеки път виждаше нейното смущение и зле прикрита радост. Тя естествено не знаеше откъде са тези пари. Николай я успокояваше с приказки как печелел допълнително в някаква ремонтна работилница.

— Ама защо бе, Колюша, аз от нищо не се нуждая, само ти да си здрав и щастлив. Не ми трябват тези подаръци, толкова труд хвърляш в тази работилница, никак не си почиваш. Имаме си всичко, за какво ти е да печелиш допълнително? — казваше Тоня и сърцето на два пъти осъждания Фистин се разтапяше.

Веднъж късно вечерта Антонина се почувства зле. Дълго се държа, мъчеше се да изглежда бодра и весела, обясняваше състоянието си с естествени причини, предизвикани от бременността. Когато получи кръвотечение, тя сериозно се уплаши, а мъжът ѝ изпадна в паника. След 30 минути „Бърза помощ“ още не идваше и Николай реши да закара сам жена си в болницата. За собствена кола още не беше събрал пари, смяташе да търси частно такси и със страх си мислеше как Тоня ще залее с кръв седалките и как после ще трябва да се разправя със собственика на колата. В този момент най-много се страхуваше да не загубят детето. Втори по степен на интензивност беше страхът, че няма да се въздържи и ще напердаши шофьора, ако оня почне да мърка. Зад това се криеше заплахата да го осъдят за трети път и целият му уреден семеен бит да отиде по дяволите...

Втурна се надолу по стълбите, изтича към кръстовището с вдигната ръка и за малко щеше да го прегази рязко ударилата спирачки

волга, на волана на която седеше Градов, наемател от шестия етаж. Той веднага позна майстора, който неведнъж бе поправял вноската санитарна техника в апартамента му.

— Какво ти става, Николай? — попита Градов.

— Трябва спешно да закарам жената в болница, викнах линейка, ама нещо не идва. Страх ме е, че Антонина ще загуби много кръв, искам да хвана частник.

— Аз ще я закарам — без да се замисля, каза Градов. — Може ли да слезе сама или ще я носим?

— Ама как така, Сергей Александрович! — слисано отвърна Николай. — Тя ще ви изпоцапа калъфите по седалките...

Калъфите в колата на Градов наистина бяха разкошни, от бяла пухкава кожа.

— Глупости, хайде! — изкомандва Градов. — А за калъфите не се тревожи, ако ги повредиш, ще ги отработиш в натура, дорде си жив, ще ми поправяш клозета безплатно.

Сергей Александрович откара Тоня не къде да е, а в добра клиника, представи я като своя роднина. Щом видя цялото това великолепие с отделна стая, немислима апаратура, услужливи и пъргави медицински сестри и с черен хайвер за закуска, Фистин буквално се разтопи. Успяха да запазят бременността и след раждането на сина си Николай се смяташе за вечен длъжник на наемателя от шестия етаж Сергей Александрович Градов.

Веднъж през 1991 година Градов беше с приятели на ресторант и стана свидетел на един доста сериозен сблъсък между групировки — имаше боксове и дори стрелба. Неколцина от участниците му се сториха познати.

Градов се качи в кабинета на управителя, когото познаваше от много години, и го попита защо не са повикали милиция.

— Че защо? — сви рамене управителят. — Това са момчетата, които поддържат реда тук. Те си оправят сметките с разни нахалници. Каква работа има тук милицията?

— Май на няколко пъти съм виждал тези момчета край моя блок, разговаряха с нашия майстор, Коля Фистин — замислено произнесе Градов.

— Мигар не знаете? — искрено се учуди управителят. — Ами той им е тартор. Казват му чичо Коля.

Когато след известно време Градов покани Николай у дома си и внимателно му предложи да смени профила на дейността си, той с радост се съгласи. Фистин чувстваше, че от ден на ден става все по-трудно да контролира територията. Преди време беше успял да си откъсне едно парче и още го удържаше, но постепенно бяха започнали да се появяват по-зъбати млади крокодили, които не признаваха правилата на играта и Николай разбра, че не е по силите му да им излиза насреща. В новите условия се искаше не само мускулна сила, но и мозък, а чичо Коля имаше затруднения в това отношение. Отначало от територията му отхапаха бензиностанцията, после хотелския комплекс, сега настъпваха към станцията на метрото с павилионите наоколо. Опитите му да въведе ред често се проваляха, когато му тикваха под носа някакви засукани документи за общинска собственост, която е безсмислено да се облага с „данък защита“, тъй като всички доходи от нея строго се контролират от градските власти. Предложението на Сергей Александрович му дойде добре, то му позволяваше, без да се изложи пред момчетата, да се оттегли от рекета и да се заеме с друга, добре платена и по-спокойна работа. Пък и самият Градов настояваше Фистин да прекрати криминалния си бизнес: той прави политическа кариера, трябва му хора за охрана, за поддържане на реда по време на провежданите от неговата партия масови прояви, както и за изпълняване на различни конфиденциални поръчения. Хората ще виждат момчетата край него, затова те не бива да участват в криминални схватки. Чичо Коля смътно си представяше характера на бъдещата си работа, но беше готов да служи на Градов честно и почтено, като вярно куче.

Оттогава минаха две години и сега чичо Коля за пръв път подуши опасност. Тази опасност не идваше от милицията, която, трябваше да си признае, би могла да му представи солидна сметка, а от Арсен. Чичо Коля не го хареса още от първата им среща. Защо господарят беше поканил тоя плешив грозник?

Чичо Коля направи всичко, което му нареди Градов: нае къщата, която бе ползвал и по-рано, намери мадамата, момчетата ѝ казаха, че са приятели на Бондаренко, че той не можел да я откара при Смеляков в понеделник, затова ги помолил да отидат с нея в селото в неделя. Откараха я на онова тихо място, измъкнаха от нея всичко, което е знаела, вярно, тя е знаела малко, само дето ги насочи към някой си

Косар. Момчетата убиха и двамата, отидоха в жилището на художника, изтриха записа с телефонното обаждане на тоя Косар с координатите на Бондаренко — и всичко беше скрито-покрито. За какво им беше притрябвал Арсен? Освен това Арсен през цялото време го критикуваше. От самото начало изрази недоверие към хората на Коля и се опита да накара господаря да плати на негови хора. Наистина господарят не го подведе, уверяваше Арсен, че неговите хора са напълно квалифицирани и ще направят всичко каквото трябва, и то по най-добрия начин. От тези думи на Фистин му стана топло на душата и чувството му на благодарност и преданост към Градов укрепна още повече. Но въпреки това Арсен при всеки удобен случай го унижаваше, мачкаше го и постоянно говореше някакви неразбираеми думи.

Чичо Коля много се тормозеше, когато господарят разговаряше с Арсен на някакъв разбираем само за тях език, съгласяваше се с нарежданията и изискванията на този ситен дядка, а той, Николай, колкото и да се напъваше, не можеше да схване нещо много важно. Ами ако господарят разбере, че чичо Коля, дето се вика, не става за работа, и го прогони, а вместо него наеме тая стара гнида Арсен? Разбира се, утешаваше се Фистин, господарят не може да го прогони, твърде много грозни и дори кървави истории ги свързват. Но това беше слаба утеха, чичо Коля не искаше Градов, като види неговата несъстоятелност, да го държи около себе си от страх. Фистин имаше огромно самолюбие и то не можеше да се примирява с такова положение. По време на преговорите им чичо Коля с все сили се мъчеше да схване важното от думите, които си разменяха господарят и Арсен, стараеше се да не показва страха и отчаянието, които го обземаха, и се усмихваше със своята странна усмивка. Това беше озъбването на притиснат до стената чакал, който знае, че противникът е по-силен и всеки миг краят му ще настъпи, но въпреки това се надява да го уплаши...

Този ден, на 30 декември, Николай Фистин разбра, че решителният момент е дошъл. Арсен заяви, че е прекратил договора с господаря и вече няма да работи за него, макар че работата не е приключена. Чичо Коля тъкмо бе въздъхнал с облекчение, когато Арсен го тресна по главата с искането незабавно да намери Санка Дяков. Защо? Защо му трябва Дяков, щом договорът е развален? И

после, нали самият Арсен му беше казал той да се оправя с него. И чичо Коля се справи, каза на Санка да замине за друг град и да се укроти за три-четири месеца, а вкъщи да каже точно това: Заминавам по работа, ще се върна напролет. И веднага даде команда до онзи град да „посрещнат“ Санка. До април никой няма да го търси, а през април, докато се стопи снегът, пък докато го открият, пък докато го идентифицират... Какво иска сега този дърт пръч? Вярно, Арсен вежливо обясни на Фистин:

— Каменская иска Дяков да отиде при нея. Ще го инструктира за всеки случай.

— Тя може всичко да иска! — озъби се чичо Коля. — Утре може да поиска един милион в зелено, какво тогава, пак ли ще хукнете да ѝ ги търсите?

Днес Арсен беше учудващо търпелив и сякаш не забеляза злобната нападка.

— Нейните искания са напълно разумни и трябва да бъдат изпълнени — спокойно отговори той. — Аз никога не се карам с правоохранителната система, имаме си мирно съвместно съществуване. Съ-ще-ству-ва-не — повтори той на срички. — Това ясно ли ти е? Ако се карах с нея, нямаше да мога да правя това, което правя. Каменская трябва да разбира, че с нея можем да вършим работа заедно и че може да ми вярва. Само така мога да постигна желани резултат. След един час Дяков да е при нея.

Тонът на Арсен до такава степен не търпеше възражения, че чичо Коля не посмя нищо да каже. Трескаво се втурна да се обажда в града, закъдето беше заминал Саньок, с надеждата заповедта още да не е изпълнена. Като напук не можа да намери никого от своите хора, явно се бяха пръснали да подготвят посрещането на Новата година. На всеки половин час му се обаждаше Арсен и с все по-тих и зловещо спокоен глас го питаше за Дяков.

Най-сетне Фистин се реши.

— Има едни дребни усложнения, трябва да се видим — помоли той.

Срещата с Арсен мина много по-тягостно, отколкото бе очаквал Николай.

— Животно нещастно такава — съскаше му старецът, — явно когато Господ е раздавал мозъците, ти си отишъл да пикаеш. Какво бе,

ти руски не разбираш ли? Казвал ли съм ти да убиваш Дяков? Казах ти сам да се оправяш с него.

— И аз се оправих.

— Оправил си се... дръжки, пачавро улична! Ти и такива като тебе, новобогаташи престъпни, не знаете що е законност. Да се оправиш — значи именно да се оправиш, да се ориентираш в работата, да изясниш кой е прав, кой е виновен и да вземеш решение. Ти някога общувал ли си с истински апаши? Виж, те знаеха законите и никога никого не са лишавали от живот за едното нищо. Казва ти се „оправяй се“, а ти го разбираш само като команда да извиеш нечий врат или да гръмнеш човека. Умът ти не стига за нещо повече. За да се оправиш, трябва да си напрягаш мозъка, да се замисляш, ама ти нямаш какво да напрягаш. Лайнар си ти, а не бандит като хората. Ами че ти не можеш не само да мислиш, ами и да убиеш не можеш сам, само команди даваш. А като се стигне до работата, ще стоиш, ще стискаш пицова в потната си ръчица и ще се насираш от шубе. Какво ще кажа сега на Каменская? Че нали, Дяков бил убит, а аз не съм знаел? Тя няма да иска да си има работа с такава несериозна организация.

— Много важно — изтърси чичо Коля. — Нали вие и без това вече не работите за господаря. Какво сте се разтревожили толкова? Като не иска да си има работа с вас — чудо голямо!

— Не, все пак ти си пълен кретен. Поне схващаш ли, че трябва да спасяваш собствения си епидермис?

— Какво да си спасявам?

— Кожата, глупако. Ако „Петровка“ се вкопчи в трупа на Дяков, до тебе им остава само една крачка. Какво си мислиш, че само ти си плод на страстна любов, а всички останали са правени с пръст? Ами ако ей сега детективите поискат да разпитат Дяков за взлома в жилището на художника? Щото те няма да чакат до пролетта, не се надявай. Още тая сутрин са го търсили. Ако беше жив, мадамата щеше да го научи как да се държи и какво да приказва и торпедото щеше да те подмине. А сега ще започнат да го издирват и дори да го намерят чак през пролетта, пак ще го свържат със сегашните работи. А свържат ли го — пак ще възложат работата на Каменская. Ето затова искам да сме приятели с нея. А ти, както винаги, си развалил всичко. Мислиш ли, че не виждам колко ме мразиш? Ами че ти не вярваш на нито една моя дума, макар че ти говоря разумни неща и за тебе ще е полезно да

се поучиш от мен. Колко пъти съм ти посочвал грешките? Колко пъти съм ти обяснявал какво да правиш и как да го правиш? Поне веднъж да си ме послушал? Не, само едно си знаеш ти — твоя ненагледен Градов, само неговата дума значи нещо за тебе. Като помяр си, разбираш командата само когато те цапнат с чехъла по муцуната. А твоят Градов е същият малоумник като тебе и няма да ти каже нищо свястно. Така и ще си пукнеш, без да си събрал ум и разум, защото не искаш да се учиш от знаещите хора.

Чичо Коля търпеливо понасяше всичко това, защото си имаше цел. Беше разбрал, че трябва да помогне на господаря. А за целта трябваше да накара Арсен да се върне към изпълнението на договора. Явно Сергей Александрович не беше успял да го придума. Какво пък, той, Фистин, нямаше да го придумва. Той щеше да го принуди. Но преди това трябваше да научи нещичко за него. Затова именно бе помолил Арсен за среща, подготвен да го заливат с помия.

След срещата момчетата ще проследят стареца, за да разберат адреса му, като начало. А после ще видим. Вярно, казанът с помията се оказа по-голям, отколкото бе очаквал чичо Коля, и този път помията беше прекалено мръсна. „Нищо — повтаряше си Фистин на връщане след срещата, — тъкмо ти ще получиш едно шляпване с чехъл по гадната си сбръчкана муцуна.“

С жалкото си мозъче чичо Коля дори не можеше да си представи каква сила са Арсен и неговата кантора.

* * *

Полковник Гордеев гледаше през прозореца. Кой знае защо, в лошото зимно време всички улици стават еднакви, в самия център на Москва гледката беше същата като в покрайнините, на „Шчолковское шосе“, където живееше Настя.

Виктор Алексеевич виждаше същите мокри тротоари, кафявата кал, изплювана от гумите на колите, същите потъмнели от мокрия сняг, примесен с дъжд, палта и якета. Или това не е било винаги, а само този ден? Деня, когато и той, и Настя бяха принудени с невероятно усилие на волята да престанат да бъдат самите себе си и да се превърнат в отвратителни, цинични и злобни същества.

Гордеев гледаше към улицата през отдавна немитото мътно стъкло и си мислеше, че сега ще трябва да притиска до стената един от онези хора, които дълги години бе обичал, уважавал, които бе смятал за „свои“ — човек, към когото се бе отнасял като към собствен син. Сега ще трябва смъртно да уплаши един човек, понесъл тежка драма, чийто живот и без това далеч не е сладък. Ще трябва да му причини болка, жестока болка, ще трябва да изпита неговата честност и устойчивост, неговия ум и самообладание — и всичко това, за да го принуди да направи нещо, към което е невъзможно да го подтикне нито с логични доводи, нито с придумки. Той, Гордеев, отново ще лъже. За кой път вече през този ден? Почувства, че затъва в лъжата като в тресавище, с всяка крачка все по-надълбоко и по-необратимо, и сякаш вече не ще има път назад, сякаш през целия си по-нататъшен живот ще трябва да лъже, да лъже, да лъже — жена си, колегите, началниците, приятелите. Никога вече не ще се върне към самия себе си, ще стане различен, измислен, изкуствен, фалшив.

Гордеев чу как тихо се отвори вратата, но не се извърна.

— Викали сте ме, Виктор Алексеевич?

— Да.

Той бавно се извърна от прозореца, тежко се отпусна на фотьойла и вяло махна с ръка на Ларцев да седне.

— Извинявай, че се наложи да прекъсна разпитите ти.

— Няма нищо, всъщност почти ги бях привършил.

— Така, така — няколко пъти кимна Гордеев. — Искрах, разбираш ли, да се посъветвам с тебе, нали си ни най-добрият психолог в отдела. Имаме проблем, синко.

— Какво е станало? — напрегнато попита Ларцев.

Нито един мускул не трепна по лицето му, то беше спокойно, като вкаменено. И зад това каменно лице полковникът виждаше огромното вътрешно напрежение на човек, изпаднал в толкова тежка житейска ситуация, че вече няма сили да изявява емоциите си.

— Страхувам се, че нашата Анастасия се е предала.

„Господи, прости ми, как ми се обърна езикът да кажа това? Стасенка, детко моя, как можах аз, старият глупак, да допусна нещата да отидат толкова далече? Предполагах, пресмятах, съмнявах се, протаках, надявах се всичко да се размине. Обаче не, не се размине.

Нали тъкмо ти винаги си ми казвала, че в живота ни нищо не се разминава и не се урежда от само себе си.“

Ларцев мълчеше и полковникът ясно виждаше застиналия ужас в очите му.

— Буквално вчера имаше интересни идеи относно делото на Ерьомина, а тази сутрин ми заяви, че не виждала перспективи за разкриване, всичките ѝ версии се провалили и тя не можела да измисли нищо ново. И изобщо се чувствала зле и си е взела болнични. Какво може да означава това?

Ларцев все така мълчеше, само ужасът в очите му постепенно се превръщаше в чувство за безизходица.

— Това може да означава — монотонно продължи Виктор Алексеевич, загледан някъде покрай Ларцев, — че или е взела пари от престъпниците, или са я заплашили и в страха си тя се е предала веднага и без бой. И едното, и другото е отвратително.

— Какво говорите, Виктор Алексеевич, това не може да бъде — най-сетне каза Ларцев с някакъв чужд, прекалено звънлив глас и бръкна в джоба си за цигарите.

„Разбира се, че не може — помисли си полковникът. — Добре го каза. Цялата работа обаче е там, че не мислиш така. Прекрасно знаеш, че са я заплашили. Казваш чистата истина за Анастасия и същевременно лъжеш. Боже, какво ли само не ни поднася животът! Добре, значи не искаш да си признаеш. Дадох ти шанс, но ти го пренебрегна. Страхът ти от тях е по-силен от доверието към мен. Хайде, извади си цигарката, сега половин час ще си търсиш запалката, после тя ще запали след двама и петия опит. Протакай, мисли как да ме убедиш, че Настя е честен, но слаб човек. Давай, синко, убеждавай ме, а аз няма да ти противореча. Ще се опитам, но само формално, и може би ще се съглася. Вече толкова се отвращавам от себе си, че съм готов да се съглася с какво ли не.“

Ларцев най-сетне запали цигарата, дръпна дълбоко и още няколко секунди търси пепелник.

— Струва ми се, че преувеличавате, Виктор Алексеевич. Това ѝ е първото живо дело, човърка го месец и половина, няма резултат, естествено е да се е уморила. Защото с какво се занимаваше тя досега? Седеше в кабинета си и анализираше информация, събираше цифрички, пресмяташе процентчета. Ами че тя на практика никога не

е виждала жив престъпник. А когато започна да работи наравно с всички, веднага разбра, че нейните теоретични финтифлюшки за нищо не стават, с тях не можеш току-така да разкриеш убийство. Затова се е скапала. Че и кой би се хванал да я притиска? Какво толкова особено може да е изровила от това убийство? Делото е примитивно, потърпевшата е пияница, на кого е потрябвала? Каква ще е тази мафия, дето толкова ще е заинтересована? Не, това е абсолютно неправдоподобно. А нашата Настася е момиче нервно, впечатлително, не блести с добро здраве, така че според мен последиците са закономерни. Не бива да си съставяте лошо мнение за нея.

„Лошо, синко, лошо. Забрави ли как тя прекара цяла нощ насаме с наемния убиец Гал, който беше дошъл, за да я убие? А може би не знаеш, че тя преди два месеца разкри изключително опасна група престъпници, с които общуваше ежедневно и които имаха зад гърба си петнайсетина трупа? Нищо не си забравил, кучи сине, но поддържааш своята линия и аз те разбирам. Не можеш другояче. Трябва да ме убедиш, че никой не е заплашвал Настася, че отказът ѝ да работи по делото е абсолютно доброволно нейно решение. Добре, давай, старай се. Все пак ти си гледаш твоя интерес и същевременно се опитваш да измъкнеш информация от мен. Чакаш да започна да ти разказвам какво толкова особено е изровила тя покрай убийството на Ерьомина ли? Чакай, чакай.“

— Това дело си е мъртва работа, Виктор Алексеевич, от самото начало си пролича. Пиеща неуравновесена мадама с изведнъж появила се в главата ѝ фикс идея — тя може да е тръгнала от къщи с кого ли не и за къде ли не... А Настя се беше надценила, беше се вкопчила в странните си версии, хвърли толкова сили, а в резултат получи пълна нула и нервен стрес. Разбирам я, това ѝ е първото самостоятелно дело, естествено искаше ѝ се то да се окаже засукано, гарнирано с мафиотски истории. Но нека не забравяме, че въпреки ръста на организираната престъпност, половината убийства, ако не и повече, все пак си остават битови. Ревност, отмъщение, пари, завист, семейни скандали — с една дума обикновени човешки чувства. И мафията няма абсолютно нищо общо. Настя не искаше да се примири с това, трябваше ѝ шумно убийство, захвана се да измисля версии, коя от коя по-загадъчни, и изразходва за проверката им всичките си сили и време.

— Не, Володя, не вярвам всичко да е толкова просто — поклати глава Гордеев. — Ние с тебе я познаваме не от една година, Настася има мъртва хватка, никога не се отчайва. Да, понякога е слабонервна и може да се разболе, но няма да се предаде. Може да умира, но ще стисне зъби и ще свърши работата. Не, не вярвам. Работата тук не е чиста, синко, чувствам го. Трябва да видим какво ще правим с нея. Щом оздравее и дойде на работа, ще докладвам и ще поискам служебно разследване. Ще настоявам да бъде уволнена от органите. Може да я обичам — като всекиго от вас, но няма да търпя предателство и малодушие.

„Край, Стасенка, окончателно те предадох. Я сега да видим какъв е нашият Ларцев, кръвожаден ли е или е добър. Той, разбира се, няма да позволи да те уволня, служебното разследване няма да е в негов интерес. Сега трябва да се прави на благороден и да ме съветва да те прехвърля от оперативната работа на някое тихо място. Интересно, каква ли длъжност ще ти избере? Май му поолекна, разбра каква линия трябва да държи. Сега съвсем ще го успокоя, нека си поеме дъх преди последния удар, а пък после. Или печелим, или загиваме. Ох, Стасенка, детко, да можеше да знаеш колко ме боли сега, как ми се къса сърцето! Мъчно ми е за Володя, няма си нищо по-скъпо от дъщеря си на този свят. По свято чувство удрям, проклет да бъде!“

— Е, защо така, Виктор Алексеевич, чак пък да я уволнявате! Не бива да съсипвате живота на момичето. Прав сте, не става за оперативна работа, крачетата ѝ са слаби. Но тя не може да бъде нечестна, гарантирам ви, главата си залагам за това. Най-добре ще е да я прехвърлите в Щаба, в информационно-техническото управление, нека там си събира любимите цифри. Там ще има повече полза от нея, пък и работата е спокойна, без нервни натоварвания.

— Не знам, не знам.

Гордеев се надигна от фотьойла и бавно се заразхожда из кабинета. За неговите подчинени това беше сигурен признак, че началникът им в момента взема сложно решение. Ще спре едва когато решението бъде взето.

— Трябва някак да разнищим тази работа. Има още време до изтичането на двумесечния срок, така че е рано да приключваме с този въпрос. Аз лично ще се заема с това. Или ще го възложим на някой друг.

Ето, например на тебе, ти започна работата по това дело, ти най-добре би се справил.

— Разбира се, Виктор Алексеевич. Ако в делото на Ерьомина има нещо, ще го изровя, ако няма — няма. Макар да съм сигурен, че делото е най-банално.

Гордеев погледна часовника си. От момента на идването на Ларцев беше минал половин час. Полковникът беше успял да проведе разговора във времето, уговорено с Жерехов. Вече беше започнал да говори някакви общи приказки, когато вратата рязко се отвори.

— Виктор Алексеевич, имаме извънредно произшествие. В кабинета на Павел Василиевич е бил убит капитан Морозов!

* * *

Когато майор Ларцев се отдели от тълпата, събрала се около кабинета на Жерехов, и тръгна към изхода, двама души, които седяха в една кола във вътрешния двор на зданието на Градското управление на вътрешните работи, получиха сигнала „пригответи се“. Като спазваха необходимата дистанция, те проследиха обекта до станцията на метрото, съкратиха разстоянието на ескалатора, качиха се заедно с него във влака. Ларцев излезе от метрото близо до дома си, купи си от един павилион кутия цигари, повървя малко до градинката, седна на една пейка и запали цигара.

Наблюдаващите бяха получили задача да следят дали Ларцев ще се опита да се свърже с някого. Докато го бяха следили, той на няколко пъти неволно се бе блъскал в минавачи и се бе извинявал кратко, така че беше невъзможно да разберат дали така не бе установил уговорения контакт. Не се беше обаждал по телефона, не бе влизал в никакви сгради и с никого не бе разговарял. Сега просто седеше на пейката и пушеше.

Наблюдаващите си купиха по две топли пирожки и замислено ги задъвкаха, без да откъсват очи от неподвижната фигура в градинката.

* * *

Майор Ларцев си купи в четвъртия поред от метрото павилион кутия цигари „Давидоф“, с което даде уговорения сигнал за необходимостта от спешна връзка, и остана да наблюдава павилиона.

Изобщо нямаше намерение да влиза в контакт с хората, които го шантажираха. Убийството на Морозов го бе зашеметило. Та нали Анастасия беше направила всичко, което бяха искали, защо тогава нарушиха обещанието си? Защо убиха Морозов? Излиза, че не може да им се вярва и всичките им приказки, че Надя ще бъде върната незабавно щом нещата се уталожат и опасността отmine, може да се окажат лъжа. Може би детето му вече не е между живите? Той няма право да чака, трябва да ги намери и сам да спаси детето си. Стига преговори и обещания, както се разбра, на тях не може да се разчита. Трябва да проследи кой ще приеме сигнала и да го стисне за гърлото. Така, по веригата, може да стигне до Главния, а вече от него той ще изтръгне дъщеря си, дори ако се наложи да го убие.

Ларцев внимателно наблюдаваше павилионите, но засега там не ставаше нищо особено. Самият продавач не беше излизал никъде, продавачите от съседните павилиони — също. Той се надяваше сигналът да бъде приет от някой, който се намира постоянно в търговската зона, тоест продавач, който ще трябва да излезе, за да се обади по телефона и да съобщи за подадения сигнал. В случай че този човек беше не продавачът, а някой купувач, на когото продавачът просто би съобщил, че Ларцев е купил кутия „Давидоф“, цялото му начинание губеше смисъл. Той не би могъл да проследи купувачите. Но все пак имаше някаква надежда... Володя Ларцев зъзнеше на мократа студена пейка, наблюдаваше павилионите и си мислеше за Надя. Как ли се чувства там? Дали я хранят? Да не би да е болна?

Мислите му плавно се прехвърлиха към обстоятелството, че хората, които го шантажираха, са притежавали цялата възможна информация за момичето: къде ходи и по кое време, кога и от какво боледува, какви оценки получава в училище, кои са приятелките ѝ. Следили са Надя постоянно, но информацията им беше такава, каквато невинаги може да се получи с обикновено външно наблюдение. Създаваше се впечатлението, че и учителите, и лекарите от поликлиниката, и родителите на нейните приятелки бяха информирали тези хора. Макар Ларцев да разбираше, че това не беше възможно. Как ли са го постигнали?

Внезапно той се напрегна. Онази жена. Над 40, набита, пълничка, с простодушно лице, най-обикновено и леко небрежно облечена, с гладка руса коса, в която се забелязват и бели косми, стегната на тила с обикновен ластик. През последната година и половина беше я виждал на всяка родителска среща.

Когато жена му почина, Ларцев премести дъщеря си в най-близкото до тях училище, за да не трябва тя да пресича много често. По-рано я водеше и довеждаше Наташа, тъй че можеха да си позволят разкоша детето да ходи във френско училище. Сега за Ларцев най-важно бе станало друго — училището да е близо до дома им, тъй че момичето вече година и половина учеше в обикновено училище на десет минути пеша, само с едно кръстовище за пресичане.

Той ходеше редовно на родителски срещи, но с никого не се запознаваше, освен с родителите на Надините приятелки.

Струваше му се безсмислено да запомня физиономии от тези срещи, защото, първо, не всички родители смятат за нужно да посещават училището, второ, идват ту майките, ту бащите, ту бабите. Срещите се провеждаха всеки учебен срок и всеки път Володя виждаше нови лица. Само тази жена... Тя присъстваше на всички срещи. И винаги нещо си записваше. Никой друг не го правеше, другите неприкрито си умираха от скука, защото и без това знаеха всичко за детето си, шепнешком коментираха думите на класната ръководителка, някои жени плетяха, пъхнали кълбетата прежда под чиновете, бащите обикновено четяха скрит върху коленете им вестник или криминален роман. И само тази жена слушаше внимателно. Ларцев най-сетне улови и формулира смътното си впечатление: всички родители са отбивали номера, а тя е работела.

Колкото повече мислеше за нея, толкова повече странни подробности изплуваха в паметта му.

... Веднъж закъсня за срещата и когато влезе в класната стая, не тръгна да си търси място на задните чинове, а седна веднага до вратата, до нея. Тя, както винаги, пишеше нещо, но щом се появи Ларцев, моментално прибра бележника си. Той се позасмя вътрешно, като си помисли, че сигурно ѝ е скучно точно колкото и на другите, но си е намерила занимавка и съчинява нещо, писмо или може би стихове. Затова веднага скри написаното...

... Класната ръководителка съобщаваше на родителите резултатите от градското контролно по руски език.

— Искате ли да видите колко грамотно пишат децата ви? — попита тя и се приготви да раздаде тетрадките на родителите.

Онази жена се закашля, притисна кърпа до устата си и излезе от стаята.

... След срещата всички родители отиват при бюрото на класната да внесат парите за закуски. Всички, освен тази жена, която веднага се запътва към вратата...

... Той излиза от училището след среща и на съседната улица, зад ъгъла, вижда как тази жена се качва в кола, на шофьорското място. ВАЗ-99, цвят „мокър асфалт“, с мощни халогенни фарове против мъгла, гуми „Мишлен“, скъпи калъфи от естествена кожа на седалките. „Я виж ти — каза си изненадано Ларцев още тогава, — толкова невзрачна наглед жена, а кара такава кола.“

Като се позагледа, забеляза на задната седалка голяма раница, рибарски ботуши и ловджийско яке с патрондаш... Ларцев се наруга, задето не ѝ беше обърнал внимание по-рано. Разбира се, цялата информация за Надя е събрана от тези идиотски срещи. Веднъж бяха дали Надя, на която ѝ станало лошо през втория час, като пример, за да напомнят на родителите, че непременно трябва добре да хранят децата си сутрин. Бяха говорили за Надя, когато помолиха родителите да не дават на децата си да носят играчки в училище, защото често тези играчки са много скъпи, достъпни са далеч не за всички и това понякога поражда конфликти. „Ето например неотдавна Надя Ларцева почти се сби в час с Рита Бирюкова, защото Рита беше донесла в училище кукла Барби, дала я на Надя да си поиграе, а когато искала да си я вземе, Надя не могла да се раздели с красивата играчка.“ Споменаваха Надя, когато строго втълпяваха на родителите, че не бива да изпращат на училище болни деца, защото те може да са носители на инфекция. Ах, ако беше обърнал внимание на това по-рано!

Той скочи от пейката и бързо тръгна към метрото. След като пътува две спирки, се прехвърли на друга линия и стигна до станция „Университета“, където се намираше Московското ловно-рибарско дружество.

Когато по негова молба му показаха трийсетина членски картоната на жените ловджийки със снимки и адреси, той веднага видя познатото

лице, моментално запомни адреса и името, после събра картоните на купчинка и ги върна на служителката на дружеството, без нищо да си запише.

— Намерихте ли каквото търсехте? — попита тя и заключи картоните в касата.

— Намерих, благодаря ви.

И тъй, Наталия Евгениевна Дахно, Ленински проспект 19, апартамент 84.

ГЛАВА 15.

— На място, Цезар! — чу Ларцев иззад вратата властен глас. Прощумоляха стъпки, вратата се отвори широко. На прага застана същата онази жена.

— Добър ден, познахте ли ме? Виждали сме се на родителски срещи в шейсет и четвърто училище. Спомняте ли си? Аз съм бащата на Надя Ларцева.

Жената изохка и се подпря на вратата.

— Искате да кажете, вторият баща? — уточни тя.

— Не, не, именно бащата. А всъщност защо смятахте, че съм й втори баща?

— Ама как така... — Тя стъписано замига. — Мислех, че бащата на Надя...

— Какво мислехте? — остро попита Ларцев, влезе в антрето и затвори зад себе си входната врата.

Жената се разрида.

— Простете ми, за бога, простете ми, знаех си, че това няма да свърши добре, чувствах го... толкова пари... чувствах го.

Хлипания постоянно прекъсваха несвързаното й ломотене, после тя си накапа валокордин, трескаво пи вода, но в края на краищата Ларцев успя да състави от накъсаните й отговори някакво подобие на разказ. Миналата година един човек се обърнал към нея с молбата да посещава родителските срещи в шейсет и четвърто училище, в класа, в който учи Надя Ларцева. Той бил баща на Надя, но с жена му се разделили лошо, с голям скандал, тя не искала да чуе за него и не пускала дъщеря му да се виждат. А той толкова искал да знае поне нещичко за момичето, как се учи, как се държи в училище, какви проблеми има, дали не боледува. Изглеждаше й толкова искрен, толкова любящ и страдащ баща, че било невъзможно да му откаже. Още повече че й предложил добро възнаграждение за една толкова дребна услуга.

— Кой е той? — попита Ларцев.

— Не знам. — Наталия Евгениевна пак се разплака.

— Как ви намери?

— Чакахме на една опашка в магазина. Опашката беше дълга, заприказвахме се, той се оплака от семейните си проблеми. Това е. Повече не го видях. Обажда ми се по телефона.

— А как получавате парите от него?

— Слага ги в плик в пощенската ми кутия след всяка родителска среща, на следващия ден. Вечер след срещата ми се обажда, разказвам му всичко, а на другия ден намирам плика в кутията. Трябва да ме разберете — изхлипа Дахно, — аз съм ловджийка, а това хоби гълта много пари. Трябва ми кола за снаряжението, трябва ми оръжие, боеприпаси, лицензи... Не мога без лова, ще умра без него. Защото съм родена в Сибир, в резерват, баща ми беше егер и ме приучи към лова от малка. Отнемат ли ми го — ще се задуша в града.

Дахно се оправдаваше и току се хващаше за сърцето, вземаше лекарства за сърце, хлипаше и се секнеше. Двамата седяха в просторна, но неуютна стая с разностилни мебели, явно купувани по различно време и случайно, без единен замисъл. Всички стени на големия тристаен апартамент бяха отрупани с ловджийски трофеи и оръжие. На прага между стаята и антрето лежеше огромният, рядко чистокръвен доберман на име Цезар.

— Постарайте се да се успокоите, Наталия Евгениевна — меко каза Ларцев. — Нека опитаме от самото начало да възстановим всичко, което си спомняте за този човек. Не бързайте, хубаво си помислете.

— За какво ви е този човек? — изведнъж с подозрение попита Дахно.

— Разбирате ли, Наталия Евгениевна, дъщеря ми беше отвлечена и именно той е организирал отвлечането.

— Как?! — Дахно пак се хвана за сърцето. — Боже мой, какъв ужас, какъв ужас! — вайкаше се тя, после се хвана за главата и се заклатушка на стола. — Аз съм виновна, глупачката доверчива, за парите се полакомих, повярвах на този бандит...

И пак отначало: ридания, капки, вода, думи на разкаяние, удряне по гърдите. На Ларцев ужасно му дожаля за тази вече немлада жена, която светлините на големия град отначало са привлекли като глупава пеперудка, а после са я опарили. Момичето от далечния сибирски резерват е започнало да се задушава в огромния каменен, задимен и

мръсен град и единственият ѝ отдушник през всичките години е бил ловът — като глътка свежест и природна чистота.

* * *

От станция „Университета“ към Дахно Ларцев пътува с метрото, но когато се прехвърли на обиколната линия, наблюдателите го изгубиха. Настъпи часът на най-натовареното движение, тълпи хора се врязваха една в друга, блъскаха се, препречваха пътя, разливаха се на потоци около многобройните книжни и вестникарски сергии, препълнили тунелите и преходите между линиите.

— Давай бързо обратно към Ловно-рибарското дружество! — изкомандва по-ниският и по-възрастен наблюдател. Колегата му, симпатично тъмнокосо момче, ловко лавирайки, се измъкна от навалищата и се вля в насрещния поток, като проправяше път и за по-възрастния.

Работният ден беше свършил и служителката, с която бе разговарял Ларцев, си беше тръгнала. Наблюдателите взеха адреса ѝ от дежурния, съобщиха на Жерехов на „Петровка“ какво е станало и се завтекоха към Кунцево. С доста усилия уговориха жената да се качи в колата и да се върне в службата си. Без да крие раздражението си, тя отвори касата и хвърли на бюрото картоните.

Тя имаше собствени, съвсем определени планове за вечерта и странните милиционери, които се гонеха едни други, не будеха у нея нищо друго, освен раздражение.

— Той заинтересува ли се от някоя конкретно? — учтиво я попита високото момче, разглеждайки картите със снимки на ловджийките.

— Не знам. Нищо не си записа. Само ги погледна и толкоз.

— Спомнете си, моля ви, може би е разглеждал някой от картоните по-дълго от останалите, може би ви е попитал нещо? За нас е важна всяка подробност.

— Нямахте нищо подобно. Просто внимателно прегледа всички картони, благодари и си тръгна.

— Тогава може би не е намерил това, което е търсел? Как ви се стори?

— Попитах го и той ми каза, че е намерил. А вие докога ще ме бавите?

— Сега ще си тръгнем, само ще си препишем адресите. Слушай — обърна се изведнъж момчето към по-възрастния, — знаеш ли, че повечето от тези жени работят тук, в дружеството. Щом Ларцев не е останал тук и нищо не е попитал, значи онази, която го интересува, не е сред тях. Жените, които работят другаде, са съвсем малко.

— Така е вече по-лесно — зарадва се възрастният. — Браво, сече ти пипето. Давай бързо да съставим списък на адресите, да направим план на обиколката и да помолим Жерехов за помощ.

Най-напред в плана сложиха един адрес на „Домодедовская“, после — на „Люблинская“, за да прегледат южната част на Москва и да продължат през центъра, отначало на изток, а после на север. Адресът на Наталия Евгениевна Дахно в началото на Ленински проспект беше трети в обиколката. Беше 19 часът и 40 минути.

* * *

Към седем часа вечерта Сергей Александрович Градов най-сетне разбра, че много лошо му се пише. Когато към два и половина се раздели с Арсен и седнал в бара, се опита поне що-годе да подреди мислите си, изведнъж му просветна. Станало е някакво недоразумение! Арсен спомена Никифорчук и Градов толкова се уплаши, че съвсем изгуби способността си да мисли, камо ли да се съпротивлява на натиска на Арсен. А сега, докато си припомняше подробностите от разговора, се сети, че Арсен го бе упрекнал в самодейност. Какво ли е имал предвид? Той, Градов, не си бе позволявал никаква самодейност. Това беше грешка, досадна грешка, която трябваше да се разясни и Арсен щеше отново да възстанови договора им и да доведе работата докрай. Трябваше спешно да се свърже с него.

Сергей Александрович бързо излезе от бара, качи се в колата и тръгна към къщи. От домашния си телефон той набра няколко пъти уговорения номер и зачака отговор, за да се разберат за мястото и часа на срещата. Но не дочака. Повтори опита си — резултатът беше същият. Градов се притесни и се свърза със свой познат от

Министерството на вътрешните работи и го помоли да провери на чие име се води номерът на интересуващия го телефон. Отговорът дойде бързо и беше отчайващ: този номер не бил регистриран на ничие име и през последните пет години бил свободен.

Имаше още един начин, същия, по който се бе свързал с Арсен за пръв път. Сергей Александрович се обади на човека, който му бе дал първата връзка за кантората.

— Пьотр Николаевич, обажда се Градов — припряно каза той. — Бихте ли ми казали как мога спешно да се свържа с вашия познат?

— Градов ли? — изненадано прогърмя басът в слушалката. — Не си спомням. Кой ви даде моя номер?

— Ама как, Пьотр Николаевич, обадох ви се преди два месеца и вие ми дадохте телефон за връзка с човека, който може да ми помогне във връзка с един деликатен проблем. Този човек ми трябва спешно.

— Не разбирам за какво говорите. Да не сте сбъркали номера?

Градов дори не подозираше, че предвидливият и предпазлив Арсен веднага след разговора с него се бе обадил на Пьотр Николаевич и бе казал:

— Ако вашето протече посмее да ме търси, обяснете му, че не е прав.

Сергей Александрович, изпаднал в ужас, си помисли, че всичко е свършено. Няма да намери Арсен. Никога. Оставаше му последната надежда. Тази последна надежда беше Фистин.

* * *

Серьожа Градов расна като доста разглезено дете, над което всички трепереха. Той искрено страдаше, задето всичките му приятели имаха постоянни бащи, а той — приходящ, пък и по време на редките му посещения майка му обикновено го пращаше да си играе на двора. Баща му идваше с подаръци, играчки, сладкиши, майка му безумно го обичаше и постоянно повтаряше: „Нашият татко е най-добрият, просто има друга съпруга и две деца, които не може да изостави, понеже е честен човек.“ Баща му, на свой ред, повтаряше на Серьожа: „Синко, ако има нещо, винаги ще ти помогна, няма да те изоставя в беда, можеш да разчиташ на мен, вие с майка ти сте ми най-любимите.“

Серьожа много пъти бе вършил обичайните детски и юношески глупости, но никога не го бяха наказвали за тях, напротив, мама и татко, понеже изпитваха вина пред детето, задето го бяха лишили от пълноценно семейство, сами тушираха ситуацията и вместо да се карат на сина си, някак си дори го съжаляваха.

С годините Серьожа разви абсолютно неумение и нежелание да мисли за последствията от своите постъпки, да гледа поне крачка напред. Той правеше всичко, което смяташе за нужно, като предоставяше на родителите си почетното право да се оправят с неговите лекомислени, а понякога и опасни постъпки. Резултатът беше онова, което психолозите наричат афективна дезорганизация на мисленето. В стресова ситуация мозъкът на Серьожа отказваше да работи, той трудно мислеше, започваше да говори и върши глупости. А за него всяка промяна в обстановката, която изискваше внимание, осмисляне, реакция, вземане на решение, се превръщаше в стрес. И най-малкото психологическо напрежение ставаше непоносимо.

След казармата таткото уреди влизането на Сергей в Института за международни отношения. Тук учеха предимно деца на високопоставени родители, които бяха имали достатъчно връзки да „приемат“ рожбите им веднага след гимназията, ето защо миналите през казармата студенти не бяха много. Те привличаха вниманието със своята зрелост, с познаването на казармения бит, с мръсните вицове, с приказките за „женски“ и пиянства, с маниерите си, които доста напомняха онези на „старите“ войници в казармата. Всички търсеха вниманието им, уважаваха ги, вслушваха се в мнението им.

От своето обкръжение Серьожа открояваше най-вече Аркадий Никифорчук, който никак не приличаше на него самия. Аркадий беше израсъл в чужбина в семейство на дипломат, бе прекарал детството си над книгите, пианото и в учене на чужди езици, бе общувал предимно с майка си, бе плувал в собствения сос на ограничения кръг хора от съветската колония. Когато се изтръгна на свобода благодарение на студентстването, Аркадий, който изцяло и напълно бе попаднал под влиянието на Градов, се развихри като невидял. Родителите му отново заминаха в дългосрочна командировка в чужбина, като предоставиха на сина си апартамента и системно го снабдяваха с пари и модни дрешки.

След случката в гората Градов и Никифорчук с лекота решаваха проблема с плащанията на мъжа на пострадалата, като продаваха ту едно, ту друго от нещата, които изпращаха родителите на Аркаша. Но Градов, който нямаше възможност да взема пари от майка си, не искаше вечно да моли за заеми заможния си приятел.

Идеята да се отърват от досадния изнудвач беше негова. Тамара Ерьомина беше негова позната, не му беше трудно да придума Виталий Лучников след предаването на поредната вноска да отидат да пийнат „у една сладка мацка“. Бързо напиха Тамара до състояние на пълна невменяемост и я сложиха да спи, с Лучников беше малко по-трудно, но накрая вкараха и него в леглото на Тамара. Ръгаха го с кухненския нож поред. После седнаха в кухнята и зачакаха Тамара да се съвземе. Никифорчук се въртеше, сякаш седеше на игли, и искаше по-бързо да си тръгнат, но Сергей авторитетно му обясни, че непременно трябва да дочакат Тамара да открие трупа и да разиграят пред нея някаква сцена, за да я убедят, че именно тя, след като се е напила до безсъзнание, е убила момчето. Инак не се знае как може да се извъртят нещата.

— Ситуацията не бива да се изпуска от контрол — важно говореше Градов, докато си сипваше картофи в чинията и си режеше хляб.

Току-що извършеното убийство не бе убило апетита му. Той дори не обръщаше внимание на тригодишната дъщеричка на Тамара — Вика, която тихичко си играеше под масата и пухтеше над някакви свои детски проблеми.

Чакаха дълго. Най-сетне от стаята се чува звуци, отначало неразбираеми, но скоро преминали в неистов вой. На прага на кухнята застана позеленялата от ужас Тамара с оплескани в кръв ръце. Кръвта капеше от пръстите ѝ, тя я погледна с недоумение, като вцепенена, и я избърса в бялата варосана стена. Зрелището беше толкова чудовищно, че Аркадий едва се сдържа да не повърне. Никак не му се искаше да се изложи пред най-добрия си приятел и за да демонстрира самообладание, грабна една зелена шивашка креда и нарисува направо на кървавите ивици върху стената нотен ключ „сол“. В онзи момент той сметна постъпката си за оригинална и нестандартна и доволно се разсмя. Можеше да се гордее със себе си.

По-нататък всичко мина, както го бе замислил Сергей. С вик: „Курво, какво си направила, ти си го заклала!“ те се втурнаха към стълбището, като привличаха вниманието на съседите и създаваха, както се изрази Градов, обществено мнение. Пристигна милицията, младежите дадоха показания и чак тогава Аркадий се сепна:

— Ами те си записаха адресите ни и къде учим. Представи си, че изпратят до института писмо, че си прекарваме времето с алкохоличка убийца? За нула време ще ни изключат.

Градов не беше предвидил това. Но и не се уплаши много. Нали си имаше баща, в края на краищата той винаги беше насреща.

Сергей започна да разказва на баща си същата версия, която бяха представили и на милиционерите. Но Александър Алексеевич Попов прекалено добре познаваше сина си, за да преглътне такива лъжи.

— Вие ли го направихте? — попита той без заобикалки.

— Аха. А ти как се сети? — предизвикателно го погледна право в очите Сергей. Вече беше станал абсолютно безсрамен, а постоянната безнаказаност в миналото го бе лишила от последните остатъци страх пред родителския гняв.

Бащата разясни на сина си със стегнати, образни, но твърде конкретни изрази, че не е прав и е извършил твърде лоша постъпка. Но все пак обеща да помогне. И го направи.

След като завършиха института, пътищата на Сергей Градов и Аркадий Никифорчук се разделиха. Александър Алексеевич, който се бе изкачил още по-високо по партийната стълбичка, успя да издейства разпределение за сина си в Московския градски комитет на КПСС. С работа в чужбина не сполучи, защото Сергей го мързеше да учи редки езици, а с английския, с който едва се справяше още от училище, и слабичкия си френски, усвоен криво-ляво в института, не можеше да разчита на кой знае какво. Сергей беше напълно доволен от разпределението и без много бързане се зае да гради партийна кариера. В началото на перестройката вече се бе сдобил с много връзки и си бе намерил лесен начин да печели валута, като бе организирал в Париж групичка млади гладни литератори и преводачи от емигрантските среди и постоянно им доставяше суровина за литературна обработка и писане на сърцераздирателни трилъри.

След опита за преврат през 1991 година, когато единствената партия умря окончателно и на нейно място започнаха да никнат като

гъби безброй нови партии и партийки, Сергей Александрович с въодушевление, подплатен с добре конвертируемата материална база, започна да пише нова страница от живота си. И тогава, след дългогодишното прекъсване, на пътя му отново се изпречи Никифорчук...

Аркадий бе изживял осемнайсетте години след разпределението им по съвсем друг начин. През последната година от следването им той се ожени за една тяхна състудентка, слабичка дребна брюнетка с малко, съблазнително бюстче и големи претенции, от много добро семейство и с много лош характер. След случая в гората той инстинктивно избягваше жени от ярко изразен руски тип, едри, светлокоси, сивооки и кръглолики, просто не можеше да си представи как би ги докоснал, камо ли да спи с тях. Той пък, изящен, висок, с красиво нежно лице, привличаше вниманието на момичетата, но от всички претендентки си избра онази, която най-малко приличаше на руската красавица Леночка Лучникова. Никифорчук, който от дете бе свикнал да учи чужди езици, с удоволствие усвои в института холандски и именно това му помогна след година-две да получи назначение в Холандия като представител на едно от обединенията на Външнотърговското министерство. Съпругата му беше във възторг. Всичко вървеше точно както си го бе представяла, когато се бе омъжвала за Аркадий. Роди им се момиченце.

Ала бляскаво стартиралата кариера внезапно се препъна. Аркадий периодично се напиваше и изпадаше в меланхолия, слушаше тъжна музика и философстваше за смисъла на живота, за греховността и тем подобни глупости. Жена му взе да се нервира, тя извайваше от него дипломат и смяташе, че Аркадий трябва да работи, да угажда на полезни хора, да ходи по приеми, а вместо това, той се правеше на идиот. А после на един от най-отговорните приеми Никифорчук се напи като казак, изложи се, изприказва сума глупости — с една дума държа се неправилно. Основна тема на пламенните му речи бе, че видите ли, всички ние тука седим, сити и доволни, и се преструваме, че всичко ни е наред, а всъщност всеки от нас е стигнал дотук по пътека от трупове и върху всеки тежи някакъв грях. Само за едно денонощие го отзоваха в Москва. Беше му забранено да пътува в чужбина, тъй че жена му, без изобщо да се колебае, взе детето и всичко спечелено заедно и напусна брачното ложе без капчица съжаление.

Беше 1977 година. До 1980 Аркадий се докара с пиянството си до уволнение от Външнотърговското министерство и оттогава работеше в издателство „Прогрес“ като преводач. Когато през 1981 година родителите му окончателно се върнаха от чужбина, животът му стана съвсем непоносим. Той не беше успял да спечели пари за собствено жилище, тъй че бе принуден всеки ден да слуша родителските си вайкания и упреци. Търпя колкото можа, после се ожени за една келнерка и отиде да живее при нея. През всичките тези години се бе виждал със задушевния си приятел Сергей Градов само веднъж, през 1983 година, на срещата на випуск 1973 година, тогава си размениха по две-три думи и телефоните, после той се повъртя още малко и напусна празника — нямаше с какво да се похвали.

С появяването на съвместните предприятия работите на Аркадий леко потръгнаха, започнаха да го канят за устен превод на различни сериозни и несериозни преговори.

През 1991 година за пореден път го поканиха на преговори с някакъв холандски фирмаджия. Холандецът веднага хвърли око на красивата секретарка Вика, която поднасяше кафе и напитки, и след официалната част я покани на ресторант. Покрай нея покани и Аркадий, защото не можеше да разговаря с момичето без неговата помощ. В ресторанта всички здравата се натряскаха и фирмаджията ги закара в хотела си, в двустайния си апартамент. Докато той се развличаше с Вика, Никифорчук успя да подремне на диванчето в съседната стая. Холандецът излезе от спалнята, уморено усмихнат, и предложи на Аркадий огризките от господарската трапеза. Момичето беше необикновено красиво и Аркадий, като се прокланаше вътрешно за слабостта си и превъзможвайки отвращението към самия себе си, прие предложението. Вика смътно му напомняше за някого и той я попита как се казва, с надеждата да си спомни къде може да я е срещал.

Когато чу името „Ерьомина“, потрепера и се вцепени, но веднага започна да се утешава, че това е разпространено фамилно име и всичко е само едно съвпадение.

Ала не беше толкова лесно да се отърве от болезнения интерес към Вика, затова Аркадий предложи да я закара от хотела до дома ѝ, влезе и остана до сутринта. Посред нощ тя изкрещя нещо и се събуди и цялата в пот, разплакана, скочи от леглото, наля си водна чаша водка,

изпи я до дъно и разказа на Никифорчук за съня, който толкова често я плашел. После рида, мята се в истерия, повръща, Аркадий бършеше сълзите ѝ и с ужас си мислеше колко виновни бяха двамата с Градов за осакатения живот и разклатената психика на това момиче. Измъчваха го ужасно съжаление към Вика и ужасен срам. След двайсетте години на угризения това беше последната капка, преляла чашата.

На сутринта той се обади на Градов и започна да дрънка разни глупости — че те трябвало да помогнат на Вика, че били виновни за съсипания ѝ живот, че върху съвестта им лежал страшен грях. Градов успя за известно време да успокои стария си приятел.

— Че какъв помощник става от тебе сега — гальовно го придумваше Сергей Александрович, — та ти не можеш един ден да изкараш без чаша водка. Нека първо оправим тебе, а после ще помислим как да помогнем на момичето. Ще те заведе при моя лекар, той ще ти имплантира есперал, ще се справиш и тогава ще решаваме.

Тези придумки помогнаха за известно време, но после Аркадий започна все по-често да се обажда нощем на Градов и да споделя с него налудничавите си идеи да се самоубие и да напише писмо с покаяние, или да отиде при свещеник да се изповяда, или да признае всичко на Вика и да измоли прошка от нея. Градов разбра, че Никифорчук става опасен. И както обикновено, взе грубо и радикално решение.

* * *

— Е, как е тя? — тихичко попита Арсен, като потреперваше от студ и топлеше с дъх премръзналите си ръце.

В стаята беше полутъмно, тихо бръмчеше електрокардиографът, самописците чертаеха загадъчни криви, в които се криеше отговорът на зададения въпрос.

— Засега е добре, държи се — отговори лекарят, отлепи от тялото на момичето кабелите и сгъна апарата в куфарчето си. — Пулсът е добър, тоновете са чисти.

— Но това няма да е задълго, нали? — уточни Арсен.

— Как да ви кажа... — неопределено проточи лекарят. — Вие ми кажете какво искате и тогава ще ви отговоря как най-добре да го

направим.

Той впери подлизурски поглед в лицето на Арсен, като при това беше принуден силно да наведе глава, защото старецът беше много понисък.

— Не се нагласяйте по моите желания — рязко отвърна Арсен. — Вие сте лекарят и вие ще ми кажете съвсем определено колко още можем да държим момичето на препаратата без риск за здравето му. Кажете ми крайния срок и аз ще взема решението си в съответствие с него.

— Разбирате ли... — почуди се какво да каже лекарят. Много му се искаше да угоди на Арсен и се мъчеше да разбере какъв отговор иска да чуе той. — Общо взето... Това зависи от състоянието на сърдечната дейност... Изобщо от личното ѝ здравословно състояние, дали напоследък не е боледувала тежко.

— Престанете да ме мотааете — ядоса се Арсен. — С жена ви работя много по-лесно. Тя винаги преценява ясно и ситуацията, и възможностите си, и не се страхува да отстоява преценките си. Вас ви държа като специалист, така че искам да ми давате истинското си мнение. Ако можех да решавам сам медицински проблеми, нямаше да ви плащам луди пари за услугите ви. Така че имайте добрината да си ги отработвате добросъвестно. Ето, сега ѝ бихте инжекция. Колко време ще я държи тя?

— Дванайсет часа.

— Значи утре сутринта ще трябва да се бие следващата?

— Ами... по принцип — да.

— Какво значи „по принцип“?

— Това вече става опасно. Следващата инжекция може да я убие. Може да не се събуди...

— Така, вече има някаква яснота — изхъмка Арсен. — А възможно ли е следващата инжекция да не ѝ навреди?

— Разбира се. Нали споменах, че това зависи от здравето ѝ, от сърцето...

— Значи ситуацията е следната — направи изводите си Арсен. — Утре сутринта вие преглеждате момичето и ми съобщавате може ли да ѝ се бие следваща инжекция. Ако може — правите го. Ако ли не — аз ще взема решение дали да събудим момичето, или все пак да го

държим на препаратата. До сутринта ще разполагам с достатъчно информация, за да взема такова решение.

— Но вие разбирате, че след утрешната инжекция тя може... — Лекарят се запъна и трескаво преглътна.

Арсен леко повдигна глава и впи малките си, много светли очички в лицето на лекаря. Той удължи паузата и мълчанието му беше много по-изразително и заканително от всякакви строги и ядни думи. Най-сетне злюбният блясък в очите му угасна, лицето на стареца отново стана обикновено и най-банално.

— Как е императорът? — почти весело попита той, докато изучаваше разписанието на извънградските мотриси, което бе извадил от джоба си.

— А, Цезар ли? Много е добре. Яде за двама, но пък е злобен за десет псета. — В гласа на лекаря се долавяше нескрито облекчение. Той не само искаше да угоди на Арсен. Той изпитваше смъртен страх от него.

— За сина ти не те питам, и без това знам всичко за него. Съпругата добре ли е?

— Благодаря, всичко е наред.

— Нещо доста студено ми се вижда тук. — Старецът отново потрепера зиморничаво. — Да не простудите момичето?

— Завито е добре. А и по принцип в помещението трябва да бъде прохладно. В гореща стая наркотичният сън се понася зле — авторитетно поясни лекарят. — Виждате ли, тук има само един калорифер, той е напълно достатъчен, а в съседната стая, където са вашите момчета, е много по-топло. Там имат два калорифера, а и котлонът е постоянно включен, те непрекъснато си варят чай.

— Добре, приятелю, време е да тръгвам. — Арсен най-сетне избра удобна мотриси и се заприготвя да излезе. — Утре в осем сутринта преглеждате момичето, в осем и петнайсет очаквам да ми се обадите. Ако взема решение да не биете повече инжекции, ще кажете на охранителите да я закарат в града и да я оставят в градинката, те знаят къде.

— Ами ако... — плахо попита лекарят.

— Тогава ще биете инжекция. И не тъпчете главата си с разни глупости.

Арсен излезе от стаята, слезе по стълбището и стъпи на поскърцващия под краката му сняг. Тук, извън града, зимата беше истинска, снегът не се топеше под краката и гумите, а лежеше на равен бял захарен пласт. Старецът знаеше, че от пустия през зимата пионерски (в миналото, а сега просто детски) лагер до перона на спирката има точно двайсет и три минути със средно бърз ход. Той тръгна двайсет и три минути преди идването на мотрисата, та да не стърчи на перона нито една излишна секунда и да не го виждат много очи.

Разговорът с лекаря остави у него, както винаги, чувство на лека погнуса. Беше старателен, но страхлив и угодлив, тъй че Арсен харесваше жена му много повече. Виж, тя беше истинска находка. Просто съкровище. Но и без лекар не може, трябва да го държи изкъсо, но без да го наплашва много. Ето че и за момичето помогна. Арсен прекрасно разбираше, че е опасно да връща Надя, тя вече всичко разбира и може да помогне да напишат някакви нишки, водещи към него. И въпреки това трябваше да я върне, за да не загуби влиянието си над Ларцев, а после и над Каменская. Вариантът с приспиването на момичето идеално реши проблема: тя нищо не вижда и не чува, ето защо може да я върне без никакъв риск, но опърничавият ѝ баща ще разбере, че ако се държи зле, следващия път ще постъпят с Надя другояче. Практиката показваше, че до следващ път никога не се стигаше, непокорните родители ставаха кротки като агънца, ужасът, преживян, докато детето им е било отвлечено, им стигаше до края на живота. Отвлечането на Надя Ларцева беше вече петото в дейността на Арсен и неговата кантора и лекарят беше абсолютно незаменим в тези работи.

Арсен стъпи на перона в момента, когато точно пред него се отвориха автоматичните врати. Той влезе на топло във вагона, седна в едно ъгълче, подпря глава на страничната облегалка и притвори очи.

* * *

Полковник Гордеев обмисляше сведенията, които Олег Мешчеринов бе донесъл от вдовицата на Аркадий Никифорчук. Вчера, на 29 декември, Виктор Алексеевич бе получил първата информация за

съучастника на Градов при случилото се в жилището на Тамара Ерьомина. Жалко, че следователят Смеляков не си спомняше в кой точно институт учеха тогава младежите, които им поискаха спешно да „изчистят“ от материалите по делото. Докато Настя беше „изчислявала“ Градов, докато го бе издирила благодарение на съвпадението на адресите им с едно от действащите лица в сегашното дело, докато бяха събирали данни за него и бяха изяснявали в кой институт бе учил, докато бяха търсили неговия състудент Никифорчук, беше минало доста време. При обикновеното изчисляване това представляваше само няколко часа, нищо и никакво забавяне, но в живота на оперативните работници тези няколко часа се превръщаха в непреодолима пропаст, през която Гордеев не успя да прекрачи: когато сложиха пред него документите за открития преди две години труп на Аркадий Никифорчук, Настя вече си беше въщи и той не можеше да ѝ се обади по телефона. Сега Виктор Алексеевич искрено съжаляваше за това, защото намери в тези документи една много важна подробност. Тогава, преди две години, смъртта на Никифорчук е била призната за нещастен случай. Малко ли алкохолици умират, понеже не са преодолели влечението си към алкохола въпреки извънредно строгото предупреждение на лекаря нарколог, който им е имплантирал есперал? Служителите на милицията бяха работили добросъвестно, но не бяха успели да намерят никакви врагове на пропилия се преводач, користните мотиви също бяха изключени. Но днес тази подробност, поставена в рамките на случилото се през последните два месеца, хвърляше светлина върху обстоятелствата около смъртта на Аркадий.

Ето защо вчера Гордеев бе наредил на стажанта Мешчеринов да отиде у вдовицата на загиналия.

Виктор Алексеевич не можеше да знае, че веднага след като получи задачата, Олег се обади на Арсен и му разказа всичко.

— Върви, но преди да докладваш на Гордеев, се свържи с мен, да те ориентирам! — изкомандва старецът.

Вечерта Мешчеринов не намери жената, тя беше келнерка и привършваше работа най-рано в един и половина през нощта, а стажантът не посмя да я безпокои в работата ѝ във връзка с толкова деликатен въпрос. Отиде сутринта, разпита я за всичко, което го интересуваше, и преразказа наученото подробно на Арсен. По това време ръководителят на кантората вече знаеше, че Гордеев се е

обаждал на Каменская и се е оплаквал от интензивния натиск „отгоре“. Информацията за Никифорчук само затвърди решението му да скъса с Градов и да го остави сам да се оправя.

„Какъв подлец бил значи нашият Сергей Александрович!“ — с насмешка размишляваше Арсен, докато слушаше ясения и лаконичен разказ на стажанта. Не стига, че беше скрил онази стара история с убийството на Лучников, ами и бе премълчал за съучастника си. Смятал е стария Арсен за пълен глупак. Ръководителят на кантората беше свикнал хората, които се обръщат за услуги към него, да му се доверяват безрезервно, както болен се доверява на лекаря си. Мигар ще хрумне на един нормален човек да крие от лекаря половината симптоми на болестта си и после да се надява, че той ще му помогне да оздравее? А щом Градов не разбира такива прости неща, тогава нека не се надява на кантората и на него, на Арсен.

— Можеш да разкажеш на началника си всичко, както си е — милостиво разреши той на Олег.

Ако знаеше истината, полковник Гордеев сигурно би се засмял на факта, че след като се бе доверил на стажанта, бе получил в резултат достоверна информация. Но в този момент той не знаеше истината, тъй че не се и замисли над сложните перипетии на битката между истината и лъжата.

Вдовицата на Никифорчук бе разказала, че през последния месец преди смъртта си Аркадий пиел повече от обикновено и често посред нощ се обаждал по телефона на някой си Сергей, плачел, споменавал името „Вика“. Жената не знаела кои са тези Сергей и Вика и преди две години било безсмислено да ги търси в многомилionenната Москва. Пък и защо, след като смъртта на Аркадий не изглеждала като резултат от престъпление? Освен това тя разказала, че мъжът ѝ често подхващал с нея разговори за децата.

— Как мислиш — питал я той, — дали тригодишните деца разбират какво става около тях? Ами как мислиш, дали когато пораснат, си спомнят нещо от детството си? Ти например спомняш ли си себе си на три годинки?

Аркадий никога не ѝ обяснявал от какво бил предизвикан интересът му към психологията на децата, но веднъж споменал, че искал да знае дали дъщеря му ще си го спомня, когато порасне.

Първата му съпруга, след като взела детето и създала ново семейство, завинаги била зачеркнала Аркадий от живота на детето.

Обяснението се сторило достатъчно убедително на втората му жена, но никак не задоволи Гордеев, който имаше пред себе си подробния животопис на провалилия се дипломат и веднага видя, че по времето на развода дъщерята на Никифорчук е била на година и половина, а не на три.

Но най-важната подробност беше самоличността на минувача, намерил случайно трупа на Никифорчук в тъмна уличка край зданието на една станция на метрото. Случайно се натъкнал на неподвижно проснат на тротоара човек, искал да изтича за „Бърза помощ“, като си мислел, че човекът може и да бил жив, но като видял минаваща наблизко патрулна кола, размахал ръце и повикал на помощ милиционерите. Името на този минувач било Николай Фистин.

Виктор Алексеевич отиде при Жерехов. Работата в неговия кабинет вече беше приключила, трупът на Морозов беше отнесен, експертите бяха направили всичко необходимо и си бяха тръгнали, оставяйки след себе си лека миризма на химия.

— Какво става с Ларцев? — попита от прага полковникът.

— Ходил е в Ловно-рибарското дружество, после момчетата са го изгубили, сега се опитват да го намерят.

— Паша, той е напипал нещо. Търси конкретен човек, изпрати още хора след него. Трябва да го пазим. Възможно е от отчаяние чувството му за опасност да се е притъпило.

— Добре — кратко кимна Жерехов.

— Сведения за доктор Рачкова?

— Нищо подозрително. Живее със съпруга си, който е пенсионер и се занимава запалено с филателния. Не личи да са по-заможни от нормалното. Децата им живеят отделно. Нищо съмнително.

— Добре, значи аз се презастраховам от уплаха. Съвсем съм си изгубил усета. Сега друго. Усилете наблюдението над Фистин. Може да изникне нещо много интересно.

— Виктор, мисли, като говориш! — с досада поклати глава Павел Василиевич. — Откъде да взема хора? Не ги ринем с лопата я. Ако министърът държеше делото под око, щяха да ни дават толкова сили и средства, колкото поискаме. А това дело дори не е под контрола на началника на Градското управление. Какво искаш, да ти ги родя ли

тези хора? За да проверя днес обстановката около жилището на Анастасия и да изпълня задачата ти за доктор Рачкова, снеш наблюдението от Фистин. Сега пък ти потрябваха хора да тичат подир Ларцев. Това ще го направя. Но откъде да ти взема външни наблюдатели за Фистин — това умът ми не го побира! Днес Гончаров вече три пъти ме ругае, и с всеки път все по-засукано. И между другото е прав, Виктор. Ние нямаме ясен план за операцията, нямаме изобщо никакъв план, мятаме се ту насам, ту натам, без да имаме понятие какво ще стане в следващата минута. Но това са си наши затруднения. Нищо чудно, че Гончаров е вбесен. Не спираме да хвърляме хората му в различни посоки, после отменяме задачи, без да сме успели да ги изпълним както трябва...

— Някой път все пак ще те убия — освирепя Гордеев. — И така ще си умреш като буквоедец и бюрократ. Какво, нямаш ли приятели по участъците? Да не живееш за първа година в Москва, връзки нямаш ли? Върти телефона, моли, умолявай, обещавай цистерна водка и вагон мезета, прави метани, но след половин час Фистин да има „опашка“. Край, Паша, свършихме с обсъждането. Знаем, не можеш да понасяш да вършиш нередни неща, а още по-малко — да молиш някого да нарушава инструкциите. Стига си се водил по това какво обичаш и какво не обичаш! Приеми го като заповед. Ако нещо се обърка, аз ще отговарям.

Павел Василиевич тежко въздъхна и се пресегна към телефона.

* * *

Момчетата, изпратени от чичо Коля да следят Арсен, объркано се вираха подир заминалата мотриса. Те имаха за задача да научат адреса на стареца, но от мястото, където се бяха срещнали с чичо Коля, той тръгна към Ярославската гара и се качи в един крайградски влак. Момчетата го последваха и пътуваха с него. Когато слезе, старецът спокойно закрачи към гората по абсолютно пустия път. Беше рисковано да го следват отблизо, затова те намериха край перона дебела лелка с торби, слязла от същата мотриса.

— Извинете, селото в онази посока ли е? — попитаха я, като показаха с ръка нататък, където се бе изгубил Арсен.

— Не, селото е е-ей нататък — на драго сърце им обясни жената.
— А там, накъдето сочите, няма нищо, само пионерски лагер.

— Този лагер близо ли е?

— Около половин час път. То вие сте млади, може и по-бързо да стигнете.

— Благодарим, лелче — казаха момчетата.

Решението, което взеха, беше простичко. Щом не можеха да следят Арсен отблизо, защото пътят беше пуст и беше безсмислено да го следват от голямо разстояние — нали беше вече тъмно и нищо не се виждаше, — тогава трябваше да го пуснат и да отидат при лагера по-късно. И без това той не можеше да отиде никъде другаде освен в лагера.

Оказа се, че са били прави. Когато стигнаха до лагера и помръзнаха навън трийсетина минути, момчетата видяха как старецът излезе от портала и със спокойна, уверена крачка тръгна към спирката. Пуснаха го да се отдалечи, за да не се чува скърцането на обувката им по снега, и като държаха темпото на Арсен, го последваха. Разбраха грешката си, когато в далечината се чу свирка и тракане на колела. В този момент Арсен беше на трийсетина метра от перона, а момчетата — много по-далече. Те забързаха, после, като се възползваха от шума на мотрисата, затичаха. Но въпреки това закъсняха. В последната секунда мотрисата, която се движеше в противоположната посока, им прегради пътя. Момчетата на чичо Коля обсъдиха положението и се върнаха в лагера, предпазливо обиколиха всички постройки и откриха в административната сграда двама мъже, които седяха на тъмно в кабинета на управителя. Изобщо никъде не светеше, само в две помещения те забелязаха слабите отблясъци на включени калорифери.

— Ама че идиотщина! — недоумяващо сви рамене ниското червенокосо момче на име Славик, някогашен шампион по автомобилизъм. — Не мога да разбера колко са. Трима ли, повече ли?

— Май са двама — неуверено прошепна ниският, възпълен блондин, като се взираше напрегнато през прозореца в мъждиво осветеното помещение. — Един дявол знае, нищо не виждам.

— Яки ми се виждат — прецени ги Славик. — Крият ли се от някого или...

— Или, та или — злобно го имитира блондинът. — Може да не се крият, а да пазят някого. Или пък да причакват някого, като засада.

— Кого да причакват? — разтревожи се Славик. — Нас ли?

— Пфу, че си глупак. Можеш ли да кажеш барем една дума без „ли“?

— Абе я стига! — равнодушно промърмори бившият автомобилист. — Какво ще правим сега?

— Трябва да се обадим на чичо Коля, той да се разпореда — отвърна блондинът и оправи автомата с къса цев под широкото си яке. — Няма да е зле и да похапнем. И без това изтървахме стареца, тъй че няма за къде да бързаме. Има време да си получим ругатните от чичо Коля.

— Така си е — отвърна Славик. — Ще ни навре в кучи задник.

Те отидоха до перона, после до селцето и намериха пощата, откъдето можеха да се обадят в Москва.

Чичо Коля беше крайно недоволен, но не похаби времето си за кавги. Дето са изпуснали дядката — лошо. Но пък са намерили някакви негови хора — това вече е добре. Та какво му разправяше Арсен за мокрите гащи и за потната ръчица? Нека сега разбере, че Коля Фистин не забравя обидите. И не просто не ги забравя, но и плаща за тях. Вярно, Николай искаше да си го върне на гадния и опасен дядка, но не това беше най-важното сега.

Най-важното беше да подплаши Арсен, да му даде да разбере, че чичо Коля държи в ръцете си сериозна сила, че Фистин не е толкова прост и глупав, както изглеждаше отначало. Най-важното беше да подчини плешивото джудже и да го принуди да изпълни договора си с господаря. Да спаси господаря и да укрепи своето положение — ето първостепенната задача.

— Връщайте се в града, вземете колата и още двама души, вървете в лагера и въведете ред там. Не оставяйте мръсотия, разтребете след работата и хвърлете боклука в гората, под преспите! — разпореда се той.

Все пак фантазията на Фистин беше бедничка, да убие човек и да изхвърли трупа му в гората беше максималната височина на полета й.

* * *

Наталия Евгениевна Дахно за пореден път капеше в мензурката валокордин, без да забравя навреме да изхлипва, и хладнокръвно си мислеше, че не бива да пуска гостенина да излезе. Трябва незабавно да се свърже с Арсен, но докато е сама, без съпруга си и сина си, е невъзможно да го направи. Ще трябва да печели време, докато някой от тях се прибере. За съжаление ситуацията може да се проточи за неопределено време. Мъжът ѝ замина извън града, там, където Арсен държи дъщерята на Ларцев, и може да се забави доста. Синът ѝ пък кой знае кога ще се върне — може след минута, а може и посред нощ.

Тя чувстваше, че бе изнесла спектакъла успешно и нещастният човек ѝ беше повярвал. Имаше необикновен усет, поддушваше като животно миризмата на агресивност и недоверие и това ѝ позволяваше безпогрешно да преценява ситуацията и точно да определя границата, отвъд която започваше опасният риск, но до която все още може да се играе. Именно това нейно качество ценеше особено много Арсен и неведнъж беше казвал:

— Когато Бог е раздавал чувството за мярка и способността да поемаш разумен риск, вие сигурно сте били първа на опашката. А благодарение на лова сте развили уменията си да чувствате опасността и самообладанието си. Ето защо имам абсолютно доверие във вашия усет.

Наталия Евгениевна наистина беше родом от Сибир, беше се родила в семейство на егер, дотук не беше излъгала Ларцев. Завърши медицинския институт в Москва с ленинска стипендия, спортуваше стрелба, в отбора на института неизменно печелеше всички съревнования, последваха интернатура, ординатура, дисертация, назначение в поликлиниката на КГБ. Омъжи се за свой състудент, който не направи такава блестяща кариера, работеше като анестезиолог-нарколог в една от градските болници. Като офицер от КГБ Наталия получаваше много по-висока заплата от мъжа си, с което той бе поставен в зависимо положение, задълбочено от неговата слабост и нейната огромна морална сила. Едно бе лошото — нямаха деца. Като използва широките си връзки в медицинския свят, Наталия Евгениевна се подложи на всички мислими и немислими курсове на лечение, но нищо не помагаше. Изгубили всякаква надежда да си имат собствено дете, съпрузите Дахно предприеха опит да осиновят, но и това им бе отказано поради неподходящи жилищни условия: живееха в

гарсьоньера заедно с престарелия баща на съпруга и макар да чакаха за получаване на апартамент, редът им щеше да дойде най-рано след десет години.

Нещастиято връхлетя Наталия Евгениевна внезапно. Предната вечер, след приключването на поредния, мъчителен болезнен курс на лечение, бе произнесена окончателната присъда: никога няма да има деца. Такива форми на безплодие не се лекували никъде по света и всички по-нататъшни опити само щели да вредят на здравето ѝ, но нямало да дадат резултат.

Тя плака цяла нощ, на сутринта се нагълта с успокоителни и се потътри на работа. Главата я цепеше, сърцето я болеше, очите ѝ току се пълнеха със сълзи, имаше чувството, че животът е изгубил целия си смисъл. А в кабинета ѝ — генерал, заместник-началник на едно от управленията, с червена пиянска муцуна, вонящ на бъчва и с командирски бас. Боляло го, видите ли, в хълбока. Нищо, ще го поболи и ще му мине, ядосано си помисли хирургът Дахно, изписа на генерала лекарство срещу бъбречни колики и му насрочи нов преглед след три дена.

След три дена генералът дойде, леко пребледнял, но все така здраво лъхаш на алкохол. И умря. Буквално в кабинета на хирурга Дахно. Оказа се, че генералът имал апандисит, плавно преминал в перитонит, с който той си ходил през всичките четири дена, притъпявайки непоносимата болка със старото изпитано народно средство. Заключението на лекарската комисия гласеше, че симптомите на апандисита са били налице при първия преглед на болния, но доктор Дахно не е направила необходимите изследвания и е назначила неправилно лечение, с което е проявила престъпна небрежност, довела до смъртта на болния. Перспективата за лишаване от свобода се виждаше съвсем отблизо, Наталия Евгениевна вече усещаше по лицето си нейното дишане. И тогава се появи Арсен.

— Аз мога да ви помогна, Наталия Евгениевна — кротко ѝ каза той, — та вие сте добър лекар, просто съдбата ви е подложила крак, в който сте се спънали. В затвора трябва да отиват истинските престъпници, закоравелите мръсници, а не приличните хора, на които се е случило нещастие. Съгласна ли сте с мен?

Дахно мълчаливо кимаше и бършеше сълзите си.

— Днес аз ще ви помогна, а вие ще ми помогнете утре, съгласна ли сте? — продължи Арсен. — Заедно с вас ще спасяваме от нещастия добри, достойни хора. Ако станете моя съратничка, ще имате хубав апартамент и аз ще ви помогна за осиновяването. Ще имате не какво да е дете, с неизвестно какви гени на алкохолизирани родители, а най-доброто, най-здравото, най-способното, най-талантливото, което може да се намери. Наистина ще бъде не бебе, а дете в юношеска възраст, но нали трябва да сме сигурни в неговото здраве, психика и интелект, а с малките деца човек може да сгреша. Освен това ще получите възможност да се занимавате с любимия си лов. Е, съгласна ли сте?

Естествено, че беше съгласна. Не можеше да бъде другояче. Арсен никога не се опитваше да вербува хората, без да ги е огледал добре предварително. Всичко, което бе научил за Наталия Евгениевна Дахно, неоспоримо говореше, че тя бе именно човек, какъвто му трябваше. Тя щеше да стане вярна съратничка. И той не сгреша.

След неприятностите с генерала се наложи да прекъсне медицинската си практика. Арсен я уреди на работа в експлоатационния отдел на един от московските телефонни възли. Заплатата беше мизерна, но поръченията на Арсен се заплащаха толкова щедро, че скоро започнаха да се сбъдват всичките най-заветни мечти на Наталия Евгениевна и съпруга ѝ. Вече имаха чудесен апартамент, кола, скъпи пушки, после дойде и вилата, в която се влагаха всички пари, за да се превърне тя в истински дворец сред природата. Наталия Евгениевна не че не обичаше градския си апартамент, но просто не смяташе за необходимо да демонстрира благосъстоянието си пред московските си познати.

Виж, във вилата тя и мъжът ѝ вложиха душа. И сина си възпитаваха така, както искаше Арсен...

Наталия Евгениевна хвърли поглед към часовника. Почти девет вечерта. Колко още може да протака, за да не предизвика подозренията на оперативника? На два пъти почти бе „изпадала в безсъзнание“, с трети път щеше да прекали, тя никога не преиграваше. Трябваше да се опита да запrikaзва Ларцев.

— Жена ви сигурно е отчаяна — каза тя виновно. — Никога няма да си простя... Няма нищо по-болезнено от майчината мъка.

— Жена ми почина — сухо отвърна Ларцев. — И все пак, Наталия Евгениевна, хайде още веднъж да се опитаме да възстановим

всичко, което знаете за този човек.

Бравата на външната врата щракна, после вратата се затвори.

— Мамо, вкъщи ли си? — чу Ларцев. Гласът му се стори смътно познат.

Той се обърна към вратата и погледът му спря върху окачената на стената препарирана глава на лос. И в този момент разбра, че е направил чудовищна, непоправима грешка. Жената, която разговаряше с него ето вече два часа, не можеше да е ловджийка. Сълзите, вайканията и припадъците, с които го нагостиха до гуша тук, не можеше да принадлежат на жена, свикнала да чака търпеливо по няколко часа, застанала „на поме“ в зимната гора в пълна самота насреща ѝ да изскочи разярен глиган, на жена, гребяща в лодка сред хрусталаци двуметрова тръстика при лов на патици, когато е толкова лесно да загубиш ориентация и да се изгубиш, на жена, приучена да дера дивеча и да изхвърля кръвта му. И кучето в апартамента не беше ловджийско, а полицейско, породист доберман, който изпълнява функциите на телохранител, винаги ще защити стопанина си и няма да пусне в къщата нежелан гост. Ако един истински ловджия може да си позволи куче, той естествено ще си вземе лайка, сетер или някакъв вид териер. А щом един ловджия държи доберман, това означава, че в живота му има много по-важни и по-опасни неща от лова... Той, Ларцев, бе позволил да го измамат. У него, както беше измъчен и сломен, ослепял от страх за единайсетгодишната си дъщеря, прекалено късно се пробуди професионалистът.

Ларцев посегна за пистолета си, но влезият в стаята Олег Мешчеринов успя да грабне една пушка от стената. Изстрелите прогърмяха едновременно.

ГЛАВА 16.

Преди осем години... Обади се Арсен и с доволен тон ѝ съобщи:

— Наташенка, намерих ви очарователен малък негодник. На тринайсет е, умен, абсолютно здрав физически и морално, в детската му главица няма никакви глупости и интелигентски лиготии. Тръгвайте, директорката ви чака.

Наталия Евгениевна веднага скочи и полетя с колата си към детския дом, който се намиреше в друга област. Директорката, която предварително бе получила възнаграждение, за да бъдат допуснати до момчето специално пристигнали от Москва лекари и психолози, посрещна Наталия с отворени обятия и с готовност ѝ показва всички документи на Олег Мешчеринов.

— Той е от много добро семейство — засуети се директорката на детския дом, защото твърде прозрачно ѝ бяха намекнали, че ако Дахно се съгласи да осинови Олег, това събитие няма да остане без внимание и поощрение. — Родителите са били научни работници, кандидати на науките, загинали са преди две години при високопланинска експедиция на Памир. Никой в семейството не е имал хронични заболявания, не са употребявали алкохол. Момчето е било възпитавано правилно, оформен е прекрасен характер, спокоен, сговорчив. Изобщо Олег е нашето най-възпитано и учтиво момче. Искате ли да го повикам?

— Повикайте го — кимна Дахно.

Тя много се вълнуваше. Наталия Евгениевна беше достатъчно умна и беше съвсем наясно: длъжна е да вземе това дете дори то категорично да не ѝ хареса, защото това е заповед, издадена от Арсен. И макар че това на пръв поглед приличаше на искрена грижа за нея, и макар да бе представено като помощ при търсенето на дете за осиновяване, Наталия не се опитваше да се самозалъгва. Тя прекрасно разбираше как стоят нещата.

Ако момчето не ѝ хареса, тя пак ще го осинови, но това ще се превърне в тежък кръст, който ще мъкне цял живот.

Вратата внимателно се отвори, в директорския кабинет влезе едро, широкоплещесто момче със светла коса, прям поглед и волева брадичка.

— Добър ден — без ни най-малко смущение каза то. — Аз съм Олег Мешчеринов. Директорката каза, че сте искали да ме видите.

Наталия Евгениевна моментално видя и мъчителното напрежение, и далеч не детското усилие на волята, с което момчето се опитваше да потисне вълнението си или поне да го скрие.

— Здравей, Олег — усмихна се тя. — Сигурно са ти казали, че искам да те осиновя. Но естествено трябва и ти да си съгласен. Затова решавай — искаш ли да дойдеш у нас за известно време и да опознаеш мен и мъжа ми или ще ти бъде достатъчно още тук и сега да отговоря на всички твои въпроси.

— Имате ли деца? — ни в клин, ни в ръкав попита Олег.

— Не — поклати глава Дахно.

— Значи ако ме осиновите...

— ... ти ще бъдеш нашето единствено дете — завърши вместо него Наталия Евгениевна.

— Съгласен съм да ме осиновите — решително отговори момчето.

— Но ти изобщо не ме познаваш — слиса се тя. — Не попита дори как се казвам, с какво се занимавам, къде работя. Сигурен ли си, че можеш да вземеш решението още сега?

— Много ми се иска да ви нарека мама — тихо каза Олег и смело я погледна право в очите.

И в този момент Наталия Евгениевна разбра много неща за тринайсетгодишния Олег Мешчеринов. Може би не всичко, но много. „Не току-така Арсен те нарече малък негодник. Ти наистина си негодник, и то вече не малък. Ти си умен, начетен, рано пораснал негодник. За своите тринайсет години доста разбираш от хора. Явно си се чувствал много добре с родителите си в твоето семейство, било ти е удобно и комфортно, обичали са те, галили са те, глезили са те с подаръци. Или може би не са те глезили и галили, а са се отнасяли с уважение към твоите увлечения и малки странности, не са ти натрапвали нравоученията си, не са те тормозили с прекалено опекунство, не са ти стояли над главата, не са те занимавали с глупости. Израсъл си спокоен и волеви, знаеш абсолютно точно какво

искаш от живота и си готов да се бориш за него, каквото и да ти струва това. Не си обичал родителите си безразсъдно и безогледно, просто защото са ти били баща и майка. Обичал си ги, както се обича вкусна храна, удобен фотьойл, хубава книга. Те са били за тебе източник на удобство и комфорт, а когато са загинали и ти по волята на съдбата си се озовал в детския дом, си решил, че ще направиш всичко възможно, за да можеш колкото може по-скоро отново да заживееш в семейство, отново да получиш своята чиния с домашна супа, мекото легло и дрехи, които не са държавни. Попита ме има ли в моето семейство деца. Разбира се, за теб е важно да бъдеш единствен, та нашето внимание и любов да не се делят между теб и някой друг. Ние не сме благотворители, ние сме бездетни съпрузи и това означава, че правилата на играта ще диктуваш ти, а ние покорно ще ги спазваме. Искаш да ме наричаш «мама», така ли? Това е хубаво, само не си мисли, че съм се разтопила от тези думи и съм изгубила способността си да разсъждавам трезво. Прекалено умен си за своята възраст. И малко в повече негодник, отколкото е редно за тази възраст. Но въпреки това аз ще те осиновя. Защото чувствам: с тебе сме от една кръвна група...“

— Много се радвам, че се харесахме — меко се усмихна Наталия Евгениевна. — Надявам се, че ще успея бързо да се справя с всички формалности и ако ти не се откажеш, след два-три дена ще заживеем заедно. Но знаеш ли, Олег, аз се страхувам от такива скорострелни решения. Все пак помисли си още малко. И ако се откажеш, аз ще съумея да те разбера и няма да ти се разсърдя.

— Няма да се откажа — тихо и сериозно отговори момчето.

— Ами добре, щом е така, сега ще си кажем довиждане и аз ще започна да подготвям документите за осиновяването. Много скоро ще те вземем оттук. Довиждане, Олег.

— Довиждане... мамо — с известно усилие издума той и вече по-свободно каза: — Може ли да ви целуна за довиждане?

„Ах, мерзавецо! — с възхищение си помисли Дахно и подаде на Олег бузата си за целувка. — Къде ли си се научил на това? Едно е ясно: държиш се като вълпъщение на мечтата. Всяка жена, която иска да осинови дете, мечтае това дете да се държи точно като тебе.“

Тя уверено караше колата по шосето, обмисляйки предстоящия разговор с мъжа си. Трябваше да му създаде впечатлението, че се

съветва с него, макар вече да бе взела решението: ще осинови Олег. Сърцето ѝ не се устреми към момчето, както си бе мечтала някога — тя си бе представяла къдрокосо ангелче с трапчинки на бузите и сини очички, лъхашо на мляко и детска невинност.

От Олег лъхаше на воля, хладен ум и опасност. Но изобщо не беше задължително мъжът ѝ да знае това.

Когато влезе вкъщи, мъжът ѝ се бе захласнал по футболния мач на телевизионния екран.

— Къде беше? — равнодушно попита той, без да откъсва очи от телевизора.

— Всичко ще ти разкажа — загадъчно се усмихна Наталия Евгениевна. — Да почакаме да свърши полувремето, после ще си поговорим. Дотогава ще вечерям.

Планът ѝ беше правилно премислен: мъжът ѝ ще бъде любезен и сговорчив от благодарност, задето бе проявила разбиране и не го бе откъснала от футболните му страсти.

— Днес ходих в един детски дом — внимателно започна тя, когато съпругът ѝ дойде в кухнята по време на почивката.

— Защо без мен? — недоволно възкликна съпругът. — Струва ми се, че не само ти искаш да осиновиш дете. Това засяга и мен.

— Извинявай, мили, но нали каза, че днес имаш сложна операция. Реших да не те разсейвам. Знаеш ли, момчето, което видях, е необикновено. Умно, самостоятелно, здраво, добре възпитано. Но, от друга страна, понесло е страшна трагедия, изгубило е и двамата си родители, така че душевността му е доста сложна... С една дума, не знам какво да реша. Ти какво ще кажеш? Както кажеш ти, така ще постъпим.

— На колко години е детето?

— На тринайсет.

— Толкова голямо? — учуди се съпругът.

— Да се намери малко дете е доста по-трудно — търпеливо му обясни Наталия. — Нали си спомняш колко се изтормозихме, докато търсехме по-мъничко детенце. А на тази възраст се намират по-лесно, семействата не ги вземат с голямо желание. Е, какво е твоето мнение?

Съпругът зададе много въпроси, на които Наталия даде обстоятелни отговори. В един момент тя внезапно разбра, че го е вкарала в задънена улица: той, както обикновено, се старее да ѝ угоди и да ѝ

каже това, което тя иска да чуе, но не може да разбере какво именно иска жена му. Харесва ли ѝ момчето или не? Исква ли да го осинови или търси претекст да се откаже от идеята си? Тя пък, на свой ред, не проявява по никакъв начин истинското си отношение към Олег, за да не би съпругът ѝ, не дай си боже, да заподозре, че го притиска и му натрапва решението си. Всъщност дали Олег Мешчеринов наистина ѝ харесва? Наталия знаеше със сигурност, че момчето няма нищо общо с образа на онзи син, когото тя бе създавала и отгледала в своята измъчена от несбъднати надежди душа. Ала знаеше и друго: лично Арсен бе избрал това момче и го бе избрал за една абсолютно определена съдба.

Нейната задача беше да възпита момчето така, както ѝ нарежда Арсен, да го превърне отначало в помощник, после в съмишленик, после в съратник. И няма никакво значение дали Олег ѝ харесва или не, иска ли тя да му стане майка. Само едно има значение: годно ли е момчето за съдбата, предначертана за него от Арсен. И тя бе отишла в детския дом не да си избира син — това бяха просто ритуални игри на тема „помощ при осиновяването“, — а за да прикрие поне до известна степен чудовищния цинизъм на съюза си с Арсен. Тя бе отишла да оцени един кандидат за длъжността служител на органите на вътрешните работи, който работи за криминалните структури. Какво пък, кандидатът получи висока оценка. Сега трябва да изиграе още една ритуална игра, този път с мъжа си, по сценария „ти си водачът в нашето семейство, ти трябва да вземеш решението“. В никакъв случай не биваше да оскърбява мъжа си, Арсен категорично бе натъртил на това, а и Наталия прекрасно го разбираше. Съпругът ни е слабичък душевно, лесно се поддава на влияние, само като си припомним как тя с енергия и устрем бе оженила за себе си този красив, безволев, замислен младеж. И това тя, една от най-непривлекателните, за да не кажем грозни, студентки в курса, момиче без пари и без московско жителство! Така че със съпруга трябва да се държим извънредно внимателно, да не го отблъскваме, да не го оскърбяваме, за да не стане лесна плячка за друга жена. Съпругът знае твърде много, за да бъде изпуснат навън от семейството, а по-точно — от костеливите ръчички на Арсен. Освен това съпругът има полезна, ценна специалност — анестезиолог-нарколог. Без такъв специалист Арсен не може, а да се търси и купува нов е сложна и далеч не безопасна работа.

„Трябва да му дам да разбере, че момчето ми е харесало, инак той никога не ще може да вземе каквото и да било решение“ — помисли си Дахно и каза:

— Знаеш ли, семейството трябва да се държи много внимателно с това момче, за да му помогне да се възстанови след такава душевна драма. Мисля, че аз бих съумяла да направя това. Ти как мислиш?

И съпругът облекчено въздъхна...

... Преди шест години... Тя тича по заледения тротоар, задъхва се от вълнение и нежност. На гърдите ѝ, под астраганената шуба, шава мъничка топла топчица — кученцето, което е купила днес. От цялото потомство тя избра именно него, защото само от един поглед към това кученце в гърдите ѝ се разля топла вълна от безразсъдно обожание.

— Виж какво донесох! — тържествуващо възкликна тя още с втурването си вкъщи и разтвори шубата.

По лицето на Олег се чете равнодушно недоумение, после — учтив интерес. Той не обича кучета. Но само след половин час заедно с Наталия пълзи на колене около кученцето, гука му, изпада във възторг, гъделичка животинката по коремчето, целува го по високото челце и влажното носленце.

— Мамо, а може ли да го разхождам?

— Може, синко, но чак след няколко месеца. Още е съвсем мъничък, не може да излиза на улицата, първо трябва да го ваксинираме.

— А може ли аз да го храня? Ще купя специални книжки и ще правя всичко строго според науката. Може ли?

— Разбира се, синко — усмихна се Наталия Евгениевна, забелязала внезапната промяна в настроението на момчето.

Първо, той не обича кучета, това се знае отдавна, и в първите минути не можа да скрие недоволството си от появяването на нов член на семейството. Второ, иска да бъде единствен обект на любов и внимание, тъй че в никакъв случай не може да му е харесало появяването на още едно същество, изискващо грижи и обич. Но той го преодоля. Успя. На своите петнайсет години съумя да потъпче истинския себе си и да стане такъв, какъвто искаше да го види

неродната му майка. Имитатор. Въплътена мечта. Ще излезе нещо от него...

... Преди четири години... Наталия Евгениевна се връща от лов, помъкнала на гърба си огромна раница. Съпругът ѝ открай време не одобряваше нейното увлечение. Всъщност му беше дълбоко безразлично за какви хобита си губи жена му свободното време, но виж, последствията... Докараното от лова месо иска обработка, зайците се дерат, патиците се скубят. Това е тежка, мръсна, кървава работа, след която цялата кухня от пода до тавана е оплескана с кръв и късчета вътрешности. Миризмата на прясно месо също е доста специфична, към нея трябва да се привиква дълго. Съпругът никога не помагаше на Наталия при обработването на месото, той просто излизаше от къщи — отиваше у приятели или предварително се уговаряше в болницата да го оставят дежурен по отделение за този ден.

С появяването на Олег всичко се промени. Той живо се интересуваше от разказите ѝ за лова, задаваше въпроси, съпреживяваше вълненията ѝ, охкаше на особено драматични места, също като възрастен я утешаваше, когато веднъж Наталия по погрешка в тъмното бе убила лебед и толкова се бе разстроила, че дори не бе докарала застреляния дивеч, а го бе оставила всичкия на егерите. Но най-важното — той не бягаше от мръсната кухненска работа, помагаше на Наталия в насичането на месото и неговото почистване, търпеливо скубеше козина и пера, миеше локвите кръв, търкаше стените и кухненските мебели. Понякога тя успяваше с крайчеца на окото си да зърне Олег, когато той се отпускате и не следеше физиономията си — тогава разбираше какви усилия му струва да не покаже отвращението си от вида и миризмата на кръвта. Той беше мъжествен, самоотвержен помощник на майка си в ловджийското ѝ увлечение...

Този път Наталия Евгениевна бе докарала диво прасе. Огромният нерез бе изскочил право срещу нея. Наталия стреля от двайсет крачки и улучи звяра в челото, но той бе набрал такава скорост, че продължи да препуска напред и половинтонното му туловище неминуемо щеше да смаже жената. Дахно не си спомняше как бе стреляла втори път и изобщо не разбираше как буквално в несвяст от ужас бе съумяла да

уцели животното право в окото. За сметка на това прекрасно си спомняше преживения страх. Усещаше краката си да треперят дори сега, когато седеше в кухнята и пиеше чай с Олег. Разбира се, вместо чай би предпочела нещо по-силно, но не си представяше, че е възможно да пие пред очите на седемнайсетгодишно момче. Кой знае защо, тя се стесняваше да издаде слабостта си.

— Много ли се уплаши, мамо? — попита Олег и се опита да срещне погледа ѝ.

— Да, синко, защо да крия! Още не мога да се съвзема — честно отговори Наталия.

Олег стана, отвори хладилника и извади начената бутилка водка.

— Я да ударим по чашка, а, майче? Трябва да се поотпуснеш, инак няма да можеш да заспиш — каза синът, делово извади чашки от бюфета и направи сандвичи за мезе.

— Благодаря ти, Олежка — въздъхна тя. — Ужасно ми се искаше да пийна малко, но се стеснявах.

Олег остави ножа, отиде при Наталия и притисна буза до бузата ѝ.

— Аз съм ти син. Никога не бива да се стесняваш от мен, чуваш ли? Защото ти си моя майка и винаги ще бъдеш за мен най-добрата, най-достойната, най-мъдрата, каквото и да направиш.

— Благодаря ти, момчето ми. — Тя нежно погали светлата му коса, шията, раменете. — Ценя отношението ти към мен. Но може би не бива да пиеш и ти?

— Първо, не е прилично човек да пие сам, това е признак на алкохолизъм — засмя се Олег. — И второ, аз се уплаших не по-малко от теб, когато си представих какво е можело да се случи. Ти си ми храбра, мамо, но все пак се пази. Не искам да остана без тебе.

Наталия Евгениевна физически усещаше как се раздвоява душата ѝ. Едната половина разбираше, че всичко това е умела игра, имитация на поведението, което във всеки определен момент очаква от Олег събеседникът му. Рядко интелигентно момче, невероятен психолог, който долавя настроението на другите хора и моментално настройва линията на поведението си в съответствие с най-взискателните очаквания, с най-високите стандарти. Неслучайно всички без изключение го обожават. За четири години — нито една постъпка, нито една дума, за които някой би могъл да го порицае.

Но другата половина на душата ѝ толкова искаше да вярва, че всичко това е истина, че Олег наистина е нежен, грижлив, чувствителен син, който боготвори майка си, че е талантливо, целеустремено, честно, почитено момче!

„Не се разнежвай — постоянно си стягаше юздите Наталия Евгениевна, — не бива да му се вярва, ти прекрасно разбираш какво представлява той. Той е твой възпитаник и никога няма да ти стане син. Играе на такъв само за да те накара да бъдеш грижовна майка.“ Но толкова ѝ се искаше да вярва във вплътената мечта...

... Преди две години... Наталия за пръв път взе Олег със себе си на стрелбището. Обикновено тя ходеше да тренира сама, синът ѝ живееше по собствен график и се занимаваше със стрелба по друго време и на други места. Наталия Евгениевна научаваше за спортните успехи на Олег само от неговите разкази, както и от грамотите и купите, които той често носеше вкъщи. Освен стрелбата, момчето тренираше плуване, борба и шах.

Резултатите от съвместната им тренировка я смаяха. Олег стреляше не просто добре. Той стреляше по-добре от нея. Ала Наталия Евгениевна беше още по-потресена от непознатото дотогава чувство на възторг, че някой умее да стреля по-добре от нея. В нейната среда тя никога не бе имала равни на себе си, открай време беше винаги първа, беше шампионка, еталон.

Мисълта, че рано или късно ще се намери човек, който ще бие рекордите ѝ, ѝ беше неприятна. Съвсем неочаквано такъв човек се намери и още по-неочаквано беше желанието ѝ да заплаче от радост. Само истинските учители и любещите родители са способни да се радват, че някой е надминал майсторството им.

— Благодаря ти, синко — смотолеви тя, докато прегръщаше Олег и криеше лицето си, за да не види той очите ѝ, пълни със сълзи.

— За какво ми благодариш? — учуди се той.

„Задето ми даде възможност да изпитам това невероятно чувство на радост и гордост, че те имам. Задето май наистина те обичам“ — помисли си Дахно, но на глас се пошегува:

— Задето не посрами честта на майка си, шампионката.

— Стига, мамо, ти можеш къде-къде повече от мен. Днес просто страшно ми провървя, дяволски късмет. Втори път няма да покажа такъв резултат. Но много се постарях, честна дума. Винаги съм искал да приличам на тебе, така че твоите резултати са за мен идеал, към който трябва да се стремя.

... Преди една година... За пръв път от много години Наталия Евгениевна изневери на мъжа си. И то не просто му изневери, а се влюби безумно, влюби се толкова силно, че понякога ставаше непредпазлива.

Рано или късно това трябваше да се случи. Отидоха с любовника ѝ на вилата, когато тя беше сигурна, че мъжът ѝ е на дежурство, а синът ѝ — на лекции във Висшата милиционерска школа. Когато по външното стълбище затропаха крака и се чуха гласове, Наталия се вцепени. Мъжът ѝ не биваше да научи за любовника, това можеше да се превърне в катастрофа за всички. Още като студентка Наталия умело му бе внушила, че има необикновени сексуални качества, и като свиреше на тази струна, бързо бе превърнала състудента си отначало в любовник, после в годеник, а накрая — и в съпруг. Всъщност той не беше особено силен, но което беше още по-лошо — не беше умел партньор и не искаше на нищо да се научи. А и за какво всъщност да се учи, щом жена му го уверява, че всичко е толкова прекрасно, та няма накъде повече.

Попаднала в мрежата на собствената си лъжа, Наталия търпеливо понасяше ритуала на съпружеските задължения, като неизменно изиграваше възторг и упоение, защото никога не забравяше: всичко друго, само не и разрыв и развод. Не, не, в никакъв случай не бива да допусне това, той знае твърде много за кантората и твърде много е нужен на Арсен. В случай на конфликт ще се наложи да го премахнат.

Събрала цялото си завидно мъжество, Наталия Евгениевна наметна пеньоара си и изскочи от спалнята в хола. На прага бяха застанали Олег и симпатична госпожица с дълго кожено палто и небрежно метнат отгоре му изумруденозелен шал. По лицето на госпожицата бе изписана нескрита насмешка. Наталия беше дошла тук с колата на любовника си и обстоятелството, че пред къщата стоеше

чужда кола, а от спалнята изскочи чорлава жена на средна възраст с едва прихлупено пеньоарче и изкривено от паника лице, не оставяше възможност за двойко тълкуване. На госпожицата явно ѝ беше смешно, че тази грозничка и вече немлада жена прави любов също както го правят младите притежатели на стройни и красиви тела.

— Олег, заведи гостенката в хола, предложи ѝ нещо за пиене и ела в кабинета на татко ти. Трябва да поговорим — хладно произнесе Наталия Евгениевна.

Тя седна в дълбокото кресло в кабинета на мъжа си и опита да се съсредоточи. Налагаше се на всяка цена да привлече Олег на своя страна, да му обещае всичко, което той пожелае, само и само да си осигури мълчанието му. Дали да не спретне на бърза ръка някоя лъжа, уж че изпълнява задание от Арсен?

Олег влезе в кабинета и мълчаливо застана пред нея.

Само няколко мига те се гледаха, без да си продумат, но тези мигове му бяха достатъчни, за да разбере настроението на майка си и бързо да се ориентира. Той падна на колени пред креслото и хвана ръката на майка си.

— Мамо, много се радвам за тебе. През тези седем години никога не бях те виждал толкова красива, с горящи очи! Ти си необикновена жена, а какво виждаш от този живот? Скучния татко, скучната си работа, скучния мен. Татко е прекрасен човек, той е добър, почтен, спокоен, но ти имаш нужда и от вълнения, инак съвсем ще се скапеш. Честна дума, много се радвам, че се е намерил човек, който те е оценил — ума ти, красотата ти, разбрал е колко си необикновена. И можеш да бъдеш абсолютно спокойна, татко нищо няма да разбере. Нещо повече — ако занапред мога да ти бъда полезен с нещо, разчитай на мен.

Не се е родила на света жена, която не може да бъде купена с ласкателство. Въпросът е само доколко изтънчено е това ласкателство. Великолепен млад негодник. Въплътената майчина мечта.

... Преди месец...

— Посъветва ли се с чичо Арсен?

— Да, той каза, че трябва да се престоря на стабилен среден студент. Глупаво е да откажа стаж в Московското градско управление, веднага бие на очи. Трябва обаче да направя така, че отзивът за стажа

ми да бъде похвален, но и да не поискат след половин година да ме вземат на работа.

— Защо?

— Нужен съм на чичо Арсен в Северното окръжие. Дори да стажувам в Московското градско, пак ще получа разпределение за Северното. Той си има свои планове.

— Е, чичо ти Арсен си знае работата...

... Преди седмица...

— Охлаби хватката, синко. Не бива да изглеждаш прекалено умен. Според информацията, с която разполагаме, Каменская не е никак глупава. Дано не те отгатне.

— Съветваш ме да намаля оборотите, така ли?

— Именно.

— Слушам, генерале мой! Какъв усет имаш само, майче...

* * *

Изстрелите прогърмяха едновременно. Ларцев рухна като покосен, а Олег се засвлича бавно, опрян на вратата. Наталия Евгениевна едва бе успяла да осъзнае случилото се, когато на вратата се позвъни. Цезар реагира моментално със злобен лай. Мъжът ѝ си имаше ключове, значи не беше той. Тя не смяташе да отвори вратата на когото и да било друго.

Позвъни се още веднъж. Цезар залая още по-гръмогласно, после заблъскаха по вратата, чуха се гласове:

— Отворете, милиция!

След няколко секунди се заблъска още по-силно. Дахно разбра, че кой знае от къде взелата се милиция троши вратата. Но защо са тук? Нима Олег... Нещо е сбъркал, издал се е, пробудил е подозрения и е довялкъл подпре си „опашка“? Олежка, синко, как можа!

Искаше ѝ се да закрещи. Прекалено често бе виждала смърт — и като лекарка, и като ловджийка. Олег беше мъртъв, без никакво съмнение. Олег, нейният възпитаник, когото тя постепенно бе започнала да смята за роден син, който ѝ бе подарил минути на

огромно майчинско щастие и гордост, бе й дал възможност да почувства особената прелест на приятелството и съпричастността между майка и син. През тези осем години тя бе изпитала толкова радост, колкото не би намерила в целия си предишен живот. Никой никога не ще съумее така, както го правеше Олег, да я подкрепи в миг на съмнение, да я утеши в горчиви минути, да й каже в нужния момент нужните думи. И ако ще всичко това да е било лъжа, ако ще да е било умела, изкусна игра, но нали го имаше, имаше го! И беше толкова хубаво!

Но освен Олег, тя имаше и съпруг, съществувахе и самата тя със своите още трийсет години живот, които трябваше да преживее в нормални условия, а не по нарове.

Изтрещя изкъртената врата. Лаят на Цезар стана истеричен и дрезгав. На Наталия Евгениевна й се искаше да завие и да избухне в ридания. Усети остра болка в гърдите и изгуби съзнание.

* * *

Късно вечерта на 30 декември Настя със задоволство се убеди, че започнатата от Житената питка и от нея игра е дала някакъв резултат. Човекът с приятния баритон се обаждаше редовно, учтиво се извиняваше, че не може да й изпрати Александър Дяков, питаше я дали за най-доброто приключване на делото не й трябва нещо друго и не изразяваше никакви претенции. Чувствителното ухо на Настя долавяше в гласа му нарастващо напрежение, което той впрочем криеше твърде умело. Засега всичко вървеше така, както тя го бе замислила: протакане и демонстриране на пълна готовност за сътрудничество в името на спасяването на живота й от разгневения Ларцев.

Страхът, който я бе владял през последните дни, се стопи под горещите лъчи на нечовешкото напрежение, в което неочаквано променената ситуация държеше Настя. Тя беше готова да направи всичко на този свят, за да не се случи нещо лошо с Надюша Ларцева. Буквално всичко. Нека престъплението остане неразкрито, нека престъпниците избегнат отговорността, нека я уволнят, само да не пострада детето.

Но Настя нямаше да е Настя, ако беше позволила на емоциите си напълно да изместят професионалния ѝ интерес. Може ли да се направи така, че престъплението все пак да бъде разкрито? Може ли, докато прави всичко възможно и невъзможно за момичето, все пак да пипне поне един убиец?

Решението на едната задачка пораждаше потребността да реши следващата. Заедно с Льоша тя нахвърля няколко схеми, чрез които би могла да се осъществява безконтактна връзка. Най-оптимална им се стори схемата, в която биха били задействани неколцина служители от телефонната централа (според техните пресмятания — не повече от четирима) и още един, който да живее на територията, обслужвана от тази централа. Ангажирала мозъка си с решаването на задачата просто за да убие времето, Настя стигна до огорчаващия извод, че се потвърждават най-лошите ѝ опасения. Да се създава такава система за противодействие на разследването само на едно криминално дело би било също толкова нелепо, колкото с години да тъчеш гоблен със сложен рисунък, в който в крайна сметка веднъж да изнесеш боклука от жилището. Значи Ларцев не е сбъркал, тя си има работа с посредник, който не се интересува лично от делото на Ерьомина.

Но кой е той, този посредник? Ръководителят на клуба „Варяг“, за когото работи Дяков? Напълно е възможно. Градов се познава с него, те живеят в един блок, естествено е в екстремалната ситуация Сергей Александрович да е потърсил помощ именно от него. Ами ако не е той, кой е тогава? И каква роля в този случай играе Фистин със своите момчета?

Мисълта колко ли време още ще успее да заблуждава посредника с исканията си да намери Дяков тревожеше Настя. В един прекрасен момент лъжата ѝ ще се разкрие. Тя дори се страхуваше да си помисли какво ще стане после.

Саша Дяков бе задържан и добре скрит в килия в момента, когато се качваше във влака, за да замине от Москва. Служителите, които се занимаваха с него, бяха получили информация, че Саньок е съобщил на всички за заминаването си и че ще отсъства три-четири месеца. Човек, който бяга, не се държи така, разбраха те, изглежда, някой просто е смятал да премахне Дяков и е подготвил почвата така, че заинтересованите да не хукнат да го търсят веднага. Ето защо те внимателно проследиха момчето до влака, като дадоха възможност на

преследвачите му, ако е имало такива, да се убедят, че той благополучно се е качил, и една минута преди тръгването го изведоха през една платформа на релсите от другата страна на перона.

Когато Гордеев започна да ѝ бърби по телефона измислиците си, че „някой отгоре ни притиска“, Настя схвана, че Житената питка вече е усетил възможността да има посредник и предприема опит да го скара с Градов. Тя пък, на свой ред, опита да скара посредника с Фистин, като ги накара безуспешно да търсят Дяков. Докато те го търсеха, можеше да се разчита, че Надя ще бъде в безопасност. Разбира се, ако не ѝ бяха сторили нещо още след отвличането. Но всеки момент можеше да изплува истината за задържането на Дяков и посредникът да разбере, че Настя го води за носа. Тя не можеше да не знае за задържането, защото то бе станало преди нейното изолиране. Сега можеше да разчита само на Житената питка Гордеев — че той ще успее да предотврати изтичането на информация за Дяков, макар че един Господ знае как би успял да го стори, щом на „Петровка“ информаторите на посредника са едва ли не във всеки кабинет или поне на всеки етаж и във всеки отдел. „Може и да не е толкова страшно — утешаваше се тя, — може Ларцев от уплаха да е преувеличил броя им, разбира се, има ги, без съмнение, но популацията на тези изчадия все пак е много по-малка.“ Но засега онези още търсеха Дяков и това ѝ вдъхваше известна надежда. Или поне даваше на Настя време да измисли нещо друго, за да печели време.

И през ум не ѝ минаваше, че държат момичето на лекарства и нещата далеч не стоят така, както тя си мисли. Ако до сутринта Дяков не беше намерен, Арсен щеше да даде указание да бият на Надя още една инжекция. Докато Дяков представляваше за него потенциална опасност, той трябваше да опази средството си за въздействие върху Ларцев. Сутрешната инжекция можеше да се окаже последна за момичето. Ако Настя Каменская знаеше това...

* * *

През нощта на 30 срещу 31 декември Николай Фистин забързано излезе от къщи, качи се в своята най-обикновена жигула и полетя към

улица „Стоманолеярна“, където живееше автомобилният състезател Славик. Половин час преди това му се бяха обадили момчетата, които бе изпратил да очистят хората на Арсен, скрити в затворения през зимата лагер, и слисано му бяха съобщили, че са намерили там болно момиченце.

Отначало си помислили, че спи, но не успели да го събудят, явно било в безсъзнание.

„Заложница! — изстина Фистин. — Падна ли ми сега, смрадливо старче! Ще те пляскам с чехъла по муцуната, охо!“

— Закарайте момичето у Славик, той живее сам! — нареди чичо Коля.

Той стоя цяла нощ край момичето и се опитва да я върне в съзнание, но безрезултатно. Пулсът беше забавен, но ритмичен. Тя не отваряше очи и не реагираше на гласа му.

Призори Николай вече се канеше да извика „Бърза помощ“, спираше го само липсата на легенда: какво е това дете и откъде се е взело в жилището на Славик.

Да разкаже за лагера би било равно на самоубийство: там беше същинска кървава кланица. Можеше да каже, че са намерили детето на улицата, но случаят би бил прекалено странен, не дай си боже да съобщят в милицията, а на Фистин не му се разправяше с милиция точно сега.

Вече беше почти отчаян, когато момичето полека-лека взе да се съвзема. Към девет часа то отвори очи и се опита да каже нещо, но устните му издадоха само неразбираемо съскане. Чичо Коля доби кураж. Не беше наясно как може да помогне на момичето, но някъде беше чел, че след наркотичен сън (а той не се съмняваше, че то е било под наркоза или нещо много подобно) трябва да се приемат много течности, та заедно с течността организъмът да се освобождава и от лекарството. Бутилките с минерална вода бяха готови, чичо Коля бе изпратил Славик да ги купи още призори.

Като даваше на момичето ту вода, ту топъл сладък чай, той успя да чуе от него първите думи:

— Къде е татко?

— А кой е татко ти, чедо? — ласкаво попита Фистин.

— Той е милиционер — прошепна момичето. — Работи на „Петровка“, в криминалния отдел. Обадете се на татко да ме вземе

оттук.

— Сега ще му се обадя — с готовност отвърна Николай. — Кажете ми телефона и името на татко си.

Това беше доста добър шанс. Заложницата на Арсен беше дъщеря на ченге. Така значи си подрежда работите тоя... Какво пък, сега той, Фистин, ще командва всичките тези ченгета и ще им диктува волята си, за да помогне на господаря. Ако успее да се спазари с тях, Градов никога няма да забрави, че чичо Коля е направил това, което дъртият пръч не е успял.

Телефонът, който му даде момичето, не отговаряше.

— Тогава трябва да се обадите в службата му — едва чуто прошепна тя и продиктува друг телефонен номер.

Но бащата на Надя го нямаше и в службата му.

— Ще дойде по-късно — отговориха на Фистин. — Кой го търси?

— Негов познат. Беше ме помолил да му се обадя тази сутрин.

— Оставете ми номера на телефона си, той ще ви се обади.

— Той го знае — излъга чичо Коля. — А кога да се обадя, за да го намеря?

— Не мога да ви кажа, не знам.

Николай наля на Надя още една чашка топъл чай и взе да я успокоява:

— Не се притеснявай, малката, татко ти е излязъл някъде по работа. Когато го намерим, веднага ще дойде да те вземе.

Но момичето се чувстваше зле, повръщаше, имаше стомашно разстройство, внезапно ставаше синкавобледо и плувваше в пот. Явно домораслата медицинска помощ не беше достатъчна. А от службата на баща ѝ все така отговаряха:

— Няма го, ще се върне по-късно.

Фистин постепенно се разделяше с надеждата да намери средството за въздействие върху служителя от криминалния отдел на милицията. Имаше чувството, че момичето всеки момент ще умре в ръцете му, трябваше да се постарее да го изтъргува срещу нещо. Поне малко да спечели от него. И трябваше да направи това колкото може по-бързо, докато още можеше да се помогне на детето. Не биваше да допусне то да загине. Какво пък, щом не можеше да се спазари с

милицията, можеше да опита същото с Арсен. Да замени заложницата срещу обещанието му да изпълни договора и да помогне на господаря.

Николай се втурна към клуба, защото само оттам можеше да влезе във връзка с Арсен. На няколко пъти се бе опитвал да го прави от други телефони, но не бе успявал. Само обаждането от клуба караше Арсен да му се обади след известно време. Фистин много бързаше, защото часовете за връзка бяха строго договорени. Ако му се налагаше да предаде спешно съобщение, трябваше да звъни шест минути преди всеки четен час. Часовникът му показваше 13:45. Ако след девет минути не успееше да позвъни, отговорът на всяко друго позвъняване щеше да дойде не по-рано от час след това. Ако успееше, очакваше се да говори с Арсен само след двайсет минути.

Чичо Коля успя. Когато набираше номера, електронният часовник на бюрото в стаичката зад спортната зала показваше 13:54.

В 14:15 телефонът иззвъня и Фистин грабна слушалката.

— Сигурно си намерил Дяков — чу присмехулния глас на стареца.

— Грешите. Намерих вашата заложница. И имам за вас едно предложение. Аз ви връщам момичето, явно то много ви трябва за някакви ваши цели. А вие като благодарност свършвате работата на моя шеф.

— Какво момиче? — неподправено се слиса Арсен. — Какви ги дрънкаш?

— Момичето от пионерския лагер — злорадо произнесе чичо Коля. — И с онези, дето го охраняваха, аз се оправих. Сега много има да ги търсите. Е, приемате ли предложението ми?

— Не знам нищо за някакво момиче и за някакъв пионерски лагер — тихо и отчетливо каза Арсен в слушалката. — И изобщо, дядка, ти защо не си е... майката?

Това бе произнесено със същата интонация, с която в добрите английски семейства казват: „Прекрасно е времето днес, нали?“

Късите сигнали в слушалката отрезвиха Фистин. И тук провал, отчаяно си помисли той. Вече се беше примирил, че не разбира Арсен и неговите действия. Сега си мислеше само как да помогне и на господаря си, и на момичето. И реши да се върне у Славик, за да предприеме още един опит да намери таткото на Надя, ченгето.

В казаното от Фистин нямаше нищо ново за Арсен. Като не дочака на сутринта позвъняването на лекаря, той отиде в лагера и видя следите от клането. Момичето беше изчезнало. Не беше трудно да се досети, че това не е работа на милицията, а на чичо Коля и неговите момчета. Милицията щеше да остави в лагера засада.

Едва се бе прибрал, когато му се обади Наташа Дахно и му разказа за снощната трагедия. Олег загинал. Ларцев бил ранен.

Нея и мъжа ѝ ги държали цяла нощ на „Петровка“, разпитвали ги как е станало всичко. Тя имала самообладанието и хладнокръвието да стовари всичко върху Олег. Че нали, Ларцев бил дошъл при него, а не при нея. Тя не знаела защо. Просто казал, че търси Олег и го чакал два часа, без да обяснява нищо. И без това момчето вече го нямало.

— Как мислиш, Ларцев ще оцелее ли? — попита Арсен.

— Едва ли. Прекалено тежко е ранен. Но дори да го оперират успешно, най-малко седмица ще бъде в безсъзнание, а после ще остане инвалид — авторитетно заяви бившата лекарка хирург.

— Ами добре, значи ние с тебе имаме поне седмица, за да можете ти и мъжът ти временно да се укриете — констатира Арсен. — Ако Ларцев след седмица успее да разкаже нещо, това вече няма да помогне. Добре, мила, до довечера ще си изясня всичко, тогава ще решим как да действваме. А ти днес следобед изпрати монтьора да свали номера. И кажи на Валера, че повече не е нужно да подслушват телефона на Каменская.

Валера беше главен инженер в телефонната централа и също се хранеше от паничката на Арсен.

Във връзка с тези събития Арсен не се притесни за Надя. Щом Ларцев излиза от играта задълго, ако не и завинаги, на него, на Арсен, момичето повече не му трябва. Нека Фистин да прави с него каквото иска. Днес следобед номерът на телефона, чрез който с него се свързваха чичо Коля и Градов, ще престане да функционира. Градов снощи цяла нощ се бе опитвал да се свърже с кантората, но Арсен не отговаряше на позвъняванията му. Енергичният Сергей Александрович дори бе предприел опит с помощта на своите приятелчета от милицията да разбере какъв е този телефонен номер и къде се намира

телефонът, но Наташенка Дахно, както винаги, се бе оказала на висота. В телефонната централа само тя отговаряше за разпределението и регистрирането на телефонните номера и пак само тя даваше официалните справки за тях. Поддържаше цялата си документация в такъв ред, че никой не би могъл нищо да разбере или изрови. По принцип номерът трябваше да се изключи още вчера, обикновено Арсен правеше това незабавно след приключването на всеки договор, но сега трябваше да запази връзката заради Фистин — в случай че той намери хлапака Дяков. Днес номерът вече не му трябваше.

Дори ако арестуват Фистин или Градов, а това е твърде вероятно, никой не ще може да открие тайнствения Арсен и всичките техни приказки на „Петровка“ ще изглеждат като измишльотини, съчинени от нещастниците в стремежа им да оневинят себе си и донякъде да се отърват от отговорност.

Но разговорът с Фистин просто вбеси Арсен. Какво си позволява този престъпник? Намислил да се пазари с него, ха! Много иска бе, тоя боклук с железни зъби. Отдавна не е подушвал нар, сигурно е забравил, че мястото му е до кофата за пикаене.

Арсен излезе на улицата, разходи се до най-близката телефонна кабина и набра 02.

— Дъщерята на вашия служител майор Ларцев е била отвлечена. Направил го е два пъти осъжданият Николай Фистин, живущ на проспект „Федеративен“, блок 16, вход 3. — И затвори телефона.

* * *

Обаждането за дъщерята на Ларцев бе регистрирано на „Петровка“ още преди чичо Коля да излезе от клуба. Службата за външно наблюдение съобщи, че той е прекарал цялата нощ и част от сутринта в един блок на улица „Стоманолеярна“. Там незабавно бе изпратена въоръжена група. Един час след разговора на Николай Фистин с Арсен той и собственикът на жилището, автомобилният състезател Славик, бяха арестувани, а Надя Ларцева — закарана в болницата.

* * *

От рано сутринта на 31 декември Сергей Александрович Градов търсеше чичо Коля. Антонина му каза, че е тръгнал за някъде посред нощ и досега не се е прибирал.

— Щом се прибере, нека веднага се свърже с мен — помоли я Градов.

Минаваха часове, а Николай не се появяваше, нямаше го и в клуба и никой не знаеше къде е. Лоши предчувствия измъчваха Градов, той разбираше, че всичко това е свързано с отказа на Арсен да изпълни договора им. Към пет вечерта той за пореден път се обади в дома на Фистин.

— Сергей Александрович — зариде в слушалката Антонина. — Арестували са Коля.

В момент на паника Градов мислеше трудно, затова му бяха нужни поне няколко минути, за да проумее, че Коля Фистин беше последната преграда между него и правоохранителните органи. Щом бяха арестували Николай, следващият щеше да бъде Градов. По стар навик Сергей Александрович се опита да открие сред обкръжението си човек, на когото ще може да разчита и който ще уреди всичко. Още от малък си имаше добрия татко, който се грижеше за Серьожа, кажи-речи, до женитбата му, после се появиха секретари, референти, помощници, блюдолизци, най-сетне — появи се Арсен. Всички тези хора в един глас повтаряха: „Не се тревожете, ние всичко ще уредим, всичко ще се оправи.“ Сега бе принуден да срещне очи в очи неприятния факт: никой вече няма да се натовари с неговите проблеми.

Следващата мисъл, която споходи Градов, беше: А дали проблемът е толкова сложен и неразрешим, колкото изглежда? Може би не е нищо особено? Какво като не може да се разреши, това не го заплашва с нищо чак толкова ужасно. Следващите няколко минути в напрегнати размисли доведоха Сергей Александрович до тъжния извод, че арестът и затворът няма да му се разминат. Вярно, чичо Коля беше предано псе, но от това не му ставаше по-леко. Какво може да направи той с оскъдното си мозъче, въпреки безкрайната си преданост?

Вариант първи: да се обвие в гордо мълчание и да не дава никакви показания. Но за ченгетата от „Петровка“ мълчанието е знак за съгласие с повдигнатите обвинения. Тях не можеш да ги метнеш с една физиономия, изразяваща оскърбена невинност. Щом мълчиш — значи те е страх да даваш показания, щом те е страх да говориш — значи имаш нещо за криене. Или някого, когото да прикриваш.

Вариант втори: чичо Коля измисля хитра лъжа, според която поема цялата вина върху себе си, а Градов няма абсолютно никакво отношение към нея. Това би било идеално, но лошото е, че тъпичкият, макар и старателен Николай просто не е в състояние да измисли такава хитра, солидно скроена и здраво съшита лъжа. Така че не може да се надява на такъв вариант.

Трети: Фистин, това гадно копеле, забравило добрините на Градов, още първата секунда изпява всичко, което знае за него. Е, тук вече всичко става ясно и не може да има две мнения по въпроса.

От тези солидни размисли излизаше, че от трите възможни варианта реални са само два и те водят към арест и съд. Така, и в това отношение всичко е ясно.

Но може би арестът и съдът не са толкова страшни? Защо да не могат да се преживеят?

Сергей Александрович Градов знаеше определено, че не би понесъл нито килията, нито лагера. Това дори не подлежеше на обсъждане. Първият сигнал за това дойде, когато на единайсет години за пръв път го изпратиха на пионерски лагер в Подмосковието. За онези времена това беше хубав лагер, един от най-добрите, за деца на московския партиен елит, и дори за бащата на Серьожа не беше твърде лесна работа да намери такава карта. Още при първото си влизане в лагерната тоалетна Серьожа видя оплесканото с нечистотии клекало, вдиша смесената миризма на хлорна вар, урина и фекалии и повърна. Когато вече нямаше сили да търпи, повтори опита си, но стана още по-лошо: не само повърна, но се и изпусна в гащите. Всяка минута от пребиваването му в пионерския лагер се превърна за момчето в мъчение, децата му се присмиваха, наричаха го „дрисльо“, няколко пъти го биха в чувал. Серьожа не можеше да се храни, отвратителната смрад на тоалетната го преследваше навсякъде, дори в трапезарията, постоянно му се гадеше. Не можеше и нормално да се облекчава, всеки път беше принуден да стиска до последно, а после да се изправя пред

мъчителния избор: или повръщане в тоалетната, или бягство от лагера в опит да стигне до близката горичка, или търсене на скрито местенце из територията на лагера под заплахата някой да го види и да го опозори окончателно пред цялата дружина. Всички останали проблеми бледнееха пред този, основния, а и те далеч не бяха малко. Серьожа беше абсолютно неспособен да живее в колектив, да бъде като всички, да става сутрин заедно с всички, да излиза в стройните редици на ведрина, после да участва в сутрешната тържествена проверка, да яде отвратителната рядка каша или плувналите в лой жалки късчета жили и хрущяли, наричани „пържола“ или „бифтек“.

След десет дена родителите на Серьожа го взеха от лагера. Впечатлението от всичко това се оказа толкова силно, че само при думата „лагер“ момчето започваше да се тресе.

Когато му дойде времето за казарма, Сергей беше вече укрепнал и физически, и морално. Вече не повръщаше от вида и миризмата на обществен клозет, можеше да се насили да преглътне храна от общ казан и да избягва насмешките и подигравките. Но въпреки това тежко изстрада всяка минута от безкрайните две години казарма. Хем не му беше провървяло: във воинската част, в която служеше, старите войници си разиграваха коня, както си искаха, така че и от това се изтормози страшно.

Минал през казармения ад, Сергей твърдо си каза: „Всичко друго, но не и затвор.“ Вкорененият му страх от лагерния живот с годините не само не отслабна, но се и засили. Свободата на печата донесе със себе си безброй публикации — и художествени, и документални — за живота там, „в зоната“.

Градов четеше с болезнено любопитство, примесено със стария му ужас и отвращение, зловещата истина за порядките в исправително-трудовите лагери и потреперваше от съзнанието, че всичко се оказваше още по-лошо от най-страшните му сънища. А после и опитният пандизчия чичо Коля потвърди: всичко е точно така, само че всъщност е още по-чудовищно, защото за някои неща някак си не е прието да се пише, неудобно е. Например, че в следствения изолатор натикват в една килия по 30–40 души, които спят на три смени и използват отходната кофа пред очите на всички останали.

Градов се страхуваше от затвора, както от нищо друго на света. Когато той му се мерна в далечината за пръв път, се реши на

убийството на Виталий Лучников. Със собствените си ръце вкара зад решетките нещастната Тамара Ерьомина. Всичко това му изглеждаше нищожна дреболия в сравнение с изгарящия го страх. За втори път затворът му се мерна като възможност, когато оня глупак, Аркадий, започна да му досажда с шантавите си идеи да признае всичко и да се разкае. Наложил се и него да премахне, за да не се мотае в краката му.

После заплахата изникна покрай Вика, дъщерята на Тамара. Градов унищожил и нея и за пореден път скъса нишката, която можеше да го свърже с омразния затвор.

Днес, на 31 декември, в навечерието на новата 1994 година, Сергей Александрович изведнъж осъзна, че отново търси кого може да убие, та отново да се спаси от килията. И излизаше, че няма кого друг да убие освен себе си.

Бихме могли дълго да изброяваме отрицателните черти на Градов, защото той беше дълбоко безнравствен човек. Но дори и най-строгите му недоброжелатели биха били принудени да признаят, че сред тези черти липсваше нерешителността.

След два часа, седнал в креслото си в своята уютна вила, Сергей Александрович Градов, непосредственият убиец на Виталий Лучников и Аркадий Никифорчук и организаторът на убийствата на Вика Ерьомина и Валентин Косар, за последен път погледна дулото на пистолета, който стискаше ръката му, и бавно затвори очи. Двайсет и три години бе носил това у себе си. Не го бе измъчвало разкаяние, не бе имал угризения на съвестта, само понякога го бяха тревожили опасенията, че един ден страшната тайна за случката в жилището на Тамара Ерьомина ще изплува. Половината от тази тайна бе умряла заедно с Аркадий преди две години. Другата половина щеше да умре сега.

След няколко секунди той плавно натисна спусъка.

* * *

По обяд на 31 декември Настя с големи усилия пазеше самообладание. Посредникът вече не се обаждаше, от Гордеев нямаше никакви вести и тя чувстваше, че напълно е изгубила ориентация за случващото се наоколо.

Лежеше на дивана с лице към стената, мъчеше се да надвие нервната си треска и преценяваше вариантите. Какво може да се е случило? Дали са научили за Дяков? Тогава може да се очаква всеки момент да се позвъни на вратата и тук да нахълта обезумелият Ларцев с пистолет в ръцете. Какво друго може да се е случило?

Като напук, телефонът не спираше да звъни: приятели и познати ѝ честитяха настъпващата нова година. При всяко иззвъняване тя се сгърчваше като от токов удар, сърцето ѝ бясно се разтуптяваше нейде в гърлото, дланите ѝ плувваха в пот. А те не се обаждаха и не се обаждаха.

Към осем вечерта звънна Житената питка. Гласът му беше тъжен.

— Как си, Стасенка?

— Нормално — колкото можа по-спокойно отвърна тя. — А вие?

— А ние тук сме зле. Загина Женя Морозов. Твоят стажант Олег Мешчерин — също. Володя Ларцев е тежко ранен, страхувам се, че може да не оцелее.

— О, господи.

Краката на Настя се подкосиха, трябваше да се подпре на шкафа, за да не падне.

— Какъв ужас! Какво е станало, Виктор Алексеевич?

— Дълго е за разказване. Хайде, детко, вземай твоя рижав гений и идвайте у нас. Моята Надежда Андреевна е наготвила за цяла рота войници, все пак празник е.

— Виктор Алексеевич, не мога, честна дума.

— Можеш, Стасенка. Вече никой не те дебне.

— Как... какво ми... — изумено продума тя.

— Ами така. Фистин е арестуван, дъщерята на Ларцев е освободена, а депутатът от Държавната дума Сергей Александрович Градов реши съдбата си самостоятелно, без наша помощ.

— Тоест?

— Застрелял се е.

— Значи край, така ли? Всичко свърши?

— Свърши. Не както искахме, но свърши. Ти защо млъкна?

— Плача — изхлипа Настя през сълзи. Менгемето на нечовешкото напрежение се разтвори и я пусна, настъпи реакцията.

— Добре, поплачи си. А после се облечете и елате. Тук ще обсъдим всичко.

* * *

Посрещането на новата година в дома на полковник Гордеев беше тъжно. Виктор Алексеевич, съпругата му, Настя и Льоша пийнаха шампанско и вяло почовъркаха с вилиците вкусната храна в чиниите си. Никой не се опитваше да се преструва, че всичко е наред. Надежда Андреевна, детективска съпруга с трийсетгодишен стаж, разбираше всичко без думи и в първия удобен момент стана от масата.

— Вие си отпуснете душите, поприказвайте си, а ние с Алексей ще идем да гледаме филм. Днес ми донесоха касети с някакви лауреати на „Оскар“.

Настя вдигна глава и очите ѝ срещнаха очите на Льоша. Лицето му беше напрегнато.

— Нека Льошка да остане — помоли тя Гордеев. — Той има право да знае.

Никой не се решаваше да започне разговора. И на Настя, и на Виктор Алексеевич им беше еднакво тежко и неприятно.

— Дяков и Фистин дадоха показания — каза най-сетне Гордеев. — Дяков е хлапак, целият е само мускулатура. За историята в жилището на художника поддържа предишната си версия: че някакъв човек му дал ключовете и му обещал да му плати, ако донесе бележката. По-нататък — все по схемата: не знам, не помня, не видях. При това положение нямаме и за какво да го обвиним. Ако поне казваше същото като на Карташов: че е дошъл да краде, бихме могли да го обвиним в опит за кражба и незаконно проникване в чуждо жилище. А проникване в жилище с цел търсене на бележка, която няма материална ценност — какво да го правим за това? Вячеслав Кузин, в чието жилище намерихме Надя, се оказа собственик на кола, боядисана в същите цветове като колата, прегазила Косар, така че можем да опитаме нещо по тази линия, за да пипнем останалите. Фистин е по-костелив орех. Започна да се пазари, обеща да ни предаде някакъв всемогъщ Арсен, който бил организирал всички убийства и отвличането на момичето. Засега по този начин прикрива приятеля си Градов. Но съобщим ли му, че Сергей Александрович се е самоубил, тогава ще видим какво ще запее. Разбира се, не намерихме никакъв Арсен.

— Но той съществува — полувъпросително каза Настя.

— Съществува, разбира се — въздъхна Гордеев, — но иди, че го търси. Стопи се като призрак на разсъмване. И телефонът, чрез който Фистин се е свързвал с него, не съществува. Надеждата ми е само в Ларцев. Ако оцелее, той може да ни разкаже едно-друго. Например защо е отишъл в дома на стажанта! И защо са стреляли един по друг.

— Стажантът е бил човек на Арсен — твърдо каза Настя. — Сега съм сигурна. Именно той е взел отпечатък от ключовете ми, когато се върнах от Италия и за пръв път отворих дума за Бризак. Пак той беше ходил у вдовицата на Косар, беше взел бележника му, а не ми го даде, защото в него са били телефонните номера на Бондаренко. Излъга ме, че го бил загубил.

— Е, и? Какъв е бил конфликтът му с Ларцев?

— Може би Ларцев е научил, че Олег е човек на този неуловим Арсен, и е смятал, че има нещо общо с отвличането на Надя? — предположи тя.

— Може така да е смятал — съгласи се Гордеев. — Но защо тогава не е поговорил с него, не се е опитал да научи къде е момичето, а веднага е почнал да стреля? Майката на Олег казва, че не са си разменили нито дума. Има и друг вариант. Ларцев може да е научил, че именно Олег е убил Морозов, и затова да е отишъл да го накаже като предател. В този случай приказки не са нужни. Хем да се пръснеш от яд: нашите момчета са закъснели само с половин минута, чули са изстрелите, когато са били вече по стълбището.

— Не вярвам да е било така — поклати глава Настя. — Да отиде, за да го убие пред очите на майка му? Мога да го повярвам за всеки друг, но не и за Володка.

— И аз не вярвам. Преди да отиде у Олег, Ларцев е ходил в Ловно-рибарското дружество. Изглежда, спешно му е трябвал адресът на Мешчеринов, а Олег сигурно му е бил казал, че майка му е ловджийка и че живее на Ленински проспект. Този начин за намиране на адреса се е оказал по-лесен и по-ефективен, отколкото да се върне на „Петровка“ и да чака стажанта или да търси адреса чрез Централното справочно бюро. Имаш ли други версии?

— Засега не. Но ще мисля. Имам лошото чувство, че никога не ще научим цялата истина за тази история. А какво стана с Женя?

— С Женя, Стасенка, историята се оказа доста грозна. В чантата му намерихме бележник със записки по делото на Ерьомина. Излиза, че той е водил разследване самостоятелно и е криел информация от теб, сигурно е искал сам да намери убийците. Ти да се изложиш, а той да блесне. В неговите записки има достатъчно сведения, за да свържем Фистин и неговите хора с убийството на Вика, така че поне за това можем да му бъдем благодарни. Но явно вчера е станало нещо, което го е направило крайно опасен за посредника. Какво именно — никога няма да научим. Той не е разказал нищо на Паша Жерехов, чакал е мене. И ето, дочакал е. Макар че за покойници не се говори лошо, глупак излезе. Щом играеш в един отбор, не бива да нарушаваш правилата на играта. Това винаги свършва зле. Забележи само: убили са го дори без да се опитат да разберат дали е споделил с някого поредното си разкритие. Ти разбираш ли какво означава това?

— Било е възпитателна мярка, насочена включително и срещу мен — отговори Настя. — Сиреч ние не се шегуваме, ти ни обеща, че няма да правиш нищо повече по убийството на Ерьомина, и не изпълни обещанието си. Ето ти един нагледен урок. Господи, какви чудовища са това, щом са способни да убият човек само за да докажат нещо на някого! Олег ли е убил Морозов?

— По всяка вероятност. Във всеки случай у него е намерен пистолет със заглушител, а експертизата ще бъде готова едва след празниците. Боже мой, боже мой! — Виктор Алексеевич поклати глава и уморено опря чело на юмрука си. — Наистина ли изобщо не ме бива за тази работа? Да не усетя врага в едно момче стажант. Да изпусна Володка. Та аз със собствените си ръце го тикнах право в пастта на звяра, а не съумях да му осигуря защита. Все се надявах на професионализма му и на нашите външни служби. Ако не бяха го изгубили, всичко можеше да е другояче. Докато съм жив, няма да си го простя. Не за пръв път губя хора, но толкова груба грешка допускам за пръв път.

— Не се тормозете толкова, Виктор Алексеевич — опита се да го утеши Настя. — Ако имахте достатъчно помощници и след като са изгубили Ларцев, бихте могли да пратите хора на десет адреса едновременно, тогава трагедията щеше да бъде предотвратена. А така...

— Знаеш ли какво си помислих сега? — изведнъж се оживи Гордеев. — Защо Олег, който постоянно ни пречеше да установим истината, не щеш ли, ми разказа цялата истина за Никифорчук?

— Защо според вас?

— Ами защото макар че ние с тебе играехме слепешката, все пак сме вкарали един гол. Скарали сме Градов с посредника и той е престанал да му помага. Смяташ ли, че това е случайно — цели два месеца да тъпчем на едно място и после само за едно денонощие да изловим всички? Посредникът се е отдръпнал от делото — и ето ти го резултата. Скарахме посредника с Фистин и благодарение на това спасихме момичето, макар и с ръцете на чичо Коля.

— Тогава, Виктор Алексеевич, излиза, че ние с вас сме същите манипулатори кукловоди като този посредник. С какво сме по-добри от него, щом е така?

— Болезнен въпрос, Стасенка. Колкото и да ни е трудно да си го признаем, в нашата работа е невъзможно да запазим моралната си чистота. Трябва да гледаме истината в очите, защото само глупецът вярва на идеалистични приказници. А ние с тебе не сме глупци. Наистина мафията е безсмъртна, но и умните детективи не са се свършили на този свят. И няма да се свършат. Може би в това се крие някакъв социално-биологически закон, а? Ти ни кажи, Алексей, нали си професор все пак.

— От гледна точка на естествения подбор — мафията ще закоравява, а детективите ще стават по-силни, най-слабите ще загинат, най-силните ще оцелеят — отговори Льоша Чистяков много сериозно. — А от гледна точка на математиката мафията и вие винаги ще съществувате успоредно. И никога няма да се пресечете. Никога. Те няма да ви прекършат. Но и вие няма да ги смажете.

— Е, благодаря ти, много ме зарадва — тъжно се усмихна Гордеев.

* * *

Тамара Сергеевна Рачкова отрязва апетитен къс препечен с подправки бекон и го сложи в чинията на мъжа си.

— Благодаря ти, миличка — каза той и вдигна чашата с вино. — Хайде да си пийнем с тебе за Новата година, нека е хубава като предишната. Вече поостаряхме, не искаме много от живота, Господ да ни дава здраве и кротки радости. Нали така?

— Така е, миличък — съгласи се Тамара Сергеевна. — Наздраве — за Новата година и за нас двамата. Все пак четирийсет години сме заедно, шега ли е! Нищо че си откачен филателист, аз пак си те обичам.

— И аз те обичам — усмихна се Арсен и пресуши чашата си на малки глътки.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.